COLECȚIA SFINX

SEVER NORAN

GREȘEALA FATALĂ

SEVER NORAN

GREŞEALA FATALA

EDITURA MILITARĂ — 1973

ILUSTRAȚIA COPERTEI: D. IONESCU

IN LOC DE PREFAȚĂ

Noaptea era ca smoala. Din cînd în cînd, de dincolo de oraș răzbătea un zgomot surd, prelung ca un tunet ce se pierde în depărtări.

Cei doi vorbeau într-o limbă străină. Doi soldați.

— Ai luat tot ? a întrebat cel înalt.

— Mai puțin hîrtiile acelea. Ne vor folosi după ce se termină războiul, a răspuns cel scund, arătînd în direcția de unde se auzeau bubuituri înfundate.

— Și cheia ? Unde-i cheia ?

— La mine. O păstrez eu. Știi bine că n-o să te înșel. După ce se termină totul... dacă dă Dumnezeu să scăpăm cu viață, o să fim cumnați. Știi bine ! Dar să se termine odată.

— Unde-i civilul pe care l-a lichidat șeful ?

— Acolo. Zace cu fața-n jos.

— Bine.

— Pot să aprind fitilul ?

— Da. Te aștept pe potecă, lîngă canton.

Soldatul cel înalt s-a îndepărtat. Celălalt s-a aplecat să aprindă fitilul, apoi a rupt-o la fugă spre canton. Peste cincisprezece secunde pămîntul s-a zguduit înfricoșător, iar din mărunțaiele sale au țîșnit flăcări vineții spre cerul întunecat. Un

minut mai tîrziu, pe locul unde fusese „Fulgerul Bavariei" totul părea arat de niște uriași.

Înainte de a ajunge la canton, soldatul cel înalt s-a oprit, a ieșit din potecă și s-a ghemuit lîngă o tufă. La scurt timp s-au auzit pași de om care alergă. Apoi un strigăt de groază. Și totul s-a cufundat în tăcere.

Soldatul cel înalt s-a aplecat, a cotrobăit în buzunarul celui căzut și a luat cheia.

— Găsesc eu un cumnat. N-aveam nevoie tocmai de tine, a murmurat el.

Cîteva minute mai tîrziu, o mașină gonea prin trecătoarea care ducea spre Transilvania, să ajungă din urmă o coloană militară.

Noaptea era ca smoala. Rămăsese în urmă orașul iar zgomotele înfundate și prelungi nu se mai auzeau nici dacă ți-ai fi lipit urechea de pămînt.

I

O ploaie cu monede romane și un accident ciudat

O zi de sfîrșit de vară. Mă aflam la birou și răsfoiam o revistă cînd a apărut maiorul Bota. Nu-l văzusem de aproape trei săptămîni. Dispăruse fără să-mi spună unde, iar acum iată-l în fața mea obosit, cu părul zburlit. Sprîncenele negre, răvășite spre frunte, contrastau parcă mai puternic decît altădată cu părul alb-argintiu.

A intrat mormăind un „noroc, mînzule!" ca și cînd ne-am fi despărțit abia în ajun, s-a dus la biroul său și s-a lăsat să cadă pe scaun. Și-a aprins o țigară și, pe jumătate întors spre geam — poziție care-mi dădea posibilitatea să-i văd fruntea înaltă, nasul drept, ciceronian, bărbia voluntară — a început să bată darabana în tăblia biroului de nuc. Avea ochii subțiați, aproape închiși, de parcă l-ar fi supărat lumina zilei.

Mă rodea curiozitatea, dar știam că nu trebuie să întreb nimic, ci să aștept ca el însuși să-mi spună — dacă era ceva de spus. Bănuiam că se întîmplase ceva, că „fachirul", cum i se spunea, se împotmolise în rezolvarea vreunui caz. Nu-l văzusem în situația aceasta decît de vreo două ori de cînd lucram împreună. De fiecare dată însă, pînă la urmă ajunsese să rezolve cazurile respective.

După ce și-a aprins încă o țigară — a patra de la intrarea în birou — s-a ridicat brusc și, ținînd mîinile în buzunare, a început să pășească cu vioiciune de-a lungul și de-a latul biroului nostru. Deodată s-a oprit în fața mea și, cu țigara în colțul gurii, cu ochiul stîng închis și fața crispată din cauza

fumului a rostit ţuguindu-şi buzele, de parcă ar fi vrut să expulzeze ţigara aflată într-un echilibru precar :

— Ai mult de lucru, mînzule, la şcoala aceea, unde îţi faci practica de profesor de istorie ?

Îi urmărisem mişcările, stînd cu capul plecat peste revista pe care o răsfoiam. Asta pentru a nu da de bănuit că muream de curiozitate să văd ce face şi ce-l preocupă.

— Practica pedagogică mi-o fac de trei ori pe săptămînă. După-amiezele, bineînţeles. Dar sînt pe terminate.

— Am de gînd să-ţi cer sprijinul într-o chestiune încîlcită.

— Sînt la dispoziţia dumneavoastră, tovarăşe maior, am rostit eu cu o grabă lesne de înţeles, iar pentru a da girul cuvenit la ceea ce spuneam, am închis revista din faţa mea cu maximum de repeziciune. O dau naibii de practică ! La urma-urmei am făcut-o benevol !

Bota şi-a trecut mîna prin părul alb-argintiu, aşa cum avea obiceiul cînd se concentra, apoi şi-a coborît palma dreaptă peste frunte şi obraji, a zvîrlit cît colo ţigara şi, mimînd un zîmbet care nu i-a reuşit decît în parte, a mormăit ca pentru sine :

— Mînzule, am pierdut trei săptămîni degeaba.

S-a aşezat pe scaunul aflat în stînga biroului meu, s-a întins peste tăblia acestuia sprijinindu-şi capul în coate şi m-a privit fix :

— Mînzule, am pierdut trei săptămîni degeaba. Pricepi ? Mi-a scăpat totul printre degete.

După o mică pauză care mi s-a părut nespus de lungă, Bota a reluat :

— Acum trei săptămîni am fost trimis în oraşul T., la Institutul de cercetări petroliere, unde se fac studii secrete asupra întrebuinţării radioactivităţii în forajul la mare adîncime, studii la care participă cinci persoane : doi tineri ingineri — autorii proiectului — şi trei ingineri mai în vîrstă, specialişti în meseria lor. Cinci inteligenţe creatoare, gata să facă totul pentru reuşita experienţei, care-i o premieră pe plan mondial. Invenţia va crea epocă în tehnologia instalaţiilor de foraj.

Îl ascultam pe Bota cu multă atenţie. Maiorul nu mai fuma. Privea în gol şi vorbea rar, cu pauze lungi, ceea ce mă făcea să cred că îşi punea ordine în gînduri şi, desigur, încerca să afle — pentru a cîta oară ? — unde greşise. Dacă greşise.

— Am fost trimis la acel institut pentru că secretul invenției este în pericol. O revistă finanțată de o mare companie petrolieră din vestul Europei a publicat știrea că, în curînd, compania respectivă va experimenta instalații de foraj pe bază de radioactivitate. Evident, oricine poate avea ideea de a folosi radioactivitatea în domeniul forajului. Dar de la idee la realizare e o cale uriașă. Energia nucleară era cunoscută de ani de zile, dar pînă la punerea ei în mișcare, în folosul omenirii, a trecut multă vreme. Compania străină anunța experimentarea unei carotiere cu motor atomic, adică exact utilajul pe care și-l propune să-l realizeze și institutul nostru petrolier. Colac peste pupăză, revista a publicat niște date care au trezit bănuieli. Par luate din dosarele inventatorilor noștri.

— Invenția se află într-un stadiu avansat ?

— Destul de avansat. Mai sînt de clarificat două probleme: funcționarea motorului la turație mare și găsirea oțelului pentru sapa de foraj. Trebuie un oțel foarte dur, firește. Societatea străină n-are, deocamdată, decît începutul problemei și, deci, putem lua severe măsuri pentru păstrarea secretului.

— Dacă cercetările sînt de durată, avem răgazul să descoperim cum se scurg datele spre exterior. Putem chiar opri activitatea celor cinci, pentru scurt timp.

— N-avem nici un interes să oprim cercetările pînă vom descoperi cum se face divulgarea secretelor. Dimpotrivă. Dorim să se rezolve cît mai repede punerea în practică a invenției.

În clipa cînd spunea aceste cuvinte, a sunat telefonul. Bota a ridicat receptorul.

— Bună ziua, tovarășe locotenent ! a rostit el cu multă vioiciune și, după expresia chipului său, mi-am dat seama că îi făcea plăcere telefonul persoanei respective. Da, am ajuns în sfîrșit la biroul meu, la treburile mele... Cum ? Ce ați spus ?

Peste fața maiorului Bota a trecut ceva ca o umbră.

— Un accident ? Cînd ? Aseară ? Slavă domnului că amîndoi au scăpat cu viață ! Din ce cauză ? O explozie la unul din cauciucurile din față ? Unde s-a produs accidentul ? În comuna... Negreni ? Ce căutau tocmai acolo ? A, în rodaj ! Dracu să-l ia de rodaj ! Unde ziceți că au fost internați ? La Strehaia ? Erau doar ei doi în mașină ? Deci doar ei... Mda. Cum ? Nu-i ceva în regulă ? Se fac cercetări ? Vă salut, tovarășe locotenent... La revedere.

Bota a închis telefonul și s-a întors spre mine.

— Trebuie să intru la șef, să-i raportez ce am făcut în orașul T. și cele întîmplate ieri. Ce mă privești atît de mirat? N-aveai cum să înțelegi. Am primit o veste de-a dreptul idioată: cei doi tineri, inițiatorii întregii invenții, au avut un accident cu o mașină.

— Se mai întîmplă, tovarășe maior.

Bota m-a fulgerat cu privirea.

— De cînd ai început să iei latura cea mai inofensivă a unei probleme, Radulfene? N-ai auzit? Ceva nu-i în regulă. Dacă accidentul a fost provocat de cineva care are interesul să-i scoată din... funcție, pentru cîtva timp, pe inventatorii noștri, creîndu-și astfel un avans? Dacă firma aceea vrea cu tot dinadinsul să ne pună bețe în roate, să stăm și să așteptăm? Nu m-ar mira să sufere niscai necazuri și ceilalți trei rămași teferi. Trebuie să luăm măsuri pentru a-i feri de accidente neplăcute. Pe de o parte, mă liniștește gîndul că firma aceea nu e prea aproape de potou — altfel n-ar face pe dracu-n patru să ne țină pe loc — iar pe de altă parte, intru în alertă la gîndul că și ceilalți trei pot păți ceva. Dacă, bineînțeles, accidentul nu-i o simplă întîmplare. Ceea ce nu cred.

Bota s-a ridicat, a căutat ceva într-un sertar, apoi și-a aprins o țigară. După ce a tras cîteva fumuri, s-a uitat la ceas.

— Șeful mă poate primi? a întrebat el, la dictafon, la secretariat. Fii bună și comunică-i că s-a întîmplat ceva...

Cîteva minute a domnit o liniște desăvîrșită. Nu vroiam să-l sîcîi cu întrebările, deși mă rodea curiozitatea să aflu ce mai făcuse acolo, la institutul acela, vreme de trei săptămîni. Din cîte îl cunoșteam, eram sigur că în aceste momente Bota își punea gîndurile în ordine, pentru a putea raporta cît mai concis ceea ce făcuse în orașul T.

— Tovarășul maior Bota este așteptat de colonelul Pîrvu, s-a auzit la dictafon vocea secretarei.

Maiorul s-a ridicat și s-a îndreptat spre ușă.

•

După vreo zece minute, am auzit vocea secretarei la dictafon. Eram chemat la colonelul Pîrvu.

— Iată de ce te-am chemat, mi-a spus acesta. Începînd de azi vei lucra cu maiorul Bota pentru rezolvarea cazului despre care ți-a vorbit. Ia loc și ascultă. Tovarășe maior, vă rog să continuați.

Bota s-a așezat mai bine în scaun.

— Experiența mea a dat greș. Niciodată nu mi s-a întîmplat să mă împotmolesc în halul ăsta. Am luat toate măsurile de păstrare a documentelor strict-secrete. Doar cei cinci le-au putut consulta. Și numai în anumite condiții. Am „fabricat", cu știrea celor doi tineri, niște date greșite, care s-au prezentat și celorlalți trei. Voiam să controlez dacă aceste date vor apărea în revista străină. Am așteptat zece zile. Zece zile pe care le-am trăit cu înfrigurare. Aruncasem provocarea și așteptam. Rezultatul îl cunoașteți : datele eronate au ajuns la firma străină. Deci secretele continuă să se scurgă în afara institutului.

Am privit spre Bota. Unde era omul acela ironic, sigur de sine ?

— Aveam de gînd să fac un raport complet și-apoi să cer încredințarea acestui caz altcuiva. M-am răzgîndit însă, tovarășe colonel. M-am răzgîndit, în urma telefonului pe care l-am primit cu puțin înainte de a intra la dumneavoastră. Cei doi tineri au avut un accident de circulație. Locotenentul Ștefănescu, de la miliția din T. mi-a spus că ceva nu-i în regulă. Bănuiește că acest accident a fost provocat ! Și-mi vine să cred că-i așa.

— De ce ? a întrebat colonelul Pîrvu.

— Acum o săptămînă și mai bine, unul dintre tineri, inginerul Tudor, a constatat că telefonul său este supravegheat. La cererea mea, cei de la telefoane au depistat o derivație făcută la o cutie de distribuție, de unde se puteau asculta convorbirile inginerului.

— S-a supravegheat derivația din momentul descoperirii ei ?

— Da. Nimeni n-a folosit-o. Dealtfel, atît Tudor cît și colegul său, Ardeleanu, renunțaseră de mult să vorbească la telefon despre activitatea de la institut.

La dictafon s-a aprins un bec roșu, semn că cineva voia să vorbească cu colonelul Pîrvu. Acesta a apăsat pe un buton și am auzit o voce bărbătească.

— Căpitanul Barbeș. Raportez. Gata de zbor.

— Bine ! Maiorul Bota și locotenentul Radulian vor fi la aeroport peste o oră. Rămîi la dispoziția lor pînă mîine după-amiază.

— Am înțeles !

Becul s-a stins. Colonelul s-a adresat maiorului Bota.

— Te aștept mîine-seară. Sper, pînă atunci, să se afle cauzele accidentului. Iată, aici, cele necesare pentru Radulian. Tovarășe Radulian, e vorba de o misiune care îți va da posibilitatea să-ți valorifici pregătirea în domeniul arheologiei. La cererea maiorului Bota, formulată acum cîteva zile, ești detașat în orașul T. În calitate de... profesor de istorie.

— Îmi voi continua, acolo, practica pedagogică ?

Colonelul a rîs înveselit.

— Nu, Raduliene. E vorba de... altă practică. Maiorul Bota te va pune în temă. E o misiune neobișnuită. Dar, spune-mi, care din misiunile noastre sînt obișnuite ?

•

Revenind în biroul nostru, am deschis geanta de voiaj și i-am controlat conținutul : aveam cele necesare pentru o deplasare care putea dura și zece zile.

— Îmi pare rău, mînzule, că pentru o vreme te voi lăsa singur în orașul T., a început Bota. Dar e neapărat necesar să rămîi acolo. Colonelul Pîrvu mi-a înmînat niște documente pentru dumneata. Iată-le. De azi înainte ești profesor de istorie. Va trebui să te identifici cu această nouă stare civilă. Ia toate măsurile în acest sens. Clar ?

— Da, tovarășe maior. Voi rămîne mult în T. ?

— Vom vedea. Cred că vreo două săptămîni. Ai avantajul că nu ești cunoscut și deci poți intra în miezul problemelor. Gata de drum ?

— Gata, tovarășe maior.

— În cazul acesta să coborîm. Trecem mai întîi pe la dumneata, apoi... direcția aeroport !

— La mine ? N-am nevoie de nimic, tovarășe maior.

— Ba da ! Vei vîrî în geamantan tot felul de hîrțoage... istorice : caiete de notițe din facultate, cursuri, tratate...

— Credeți că e... necesar ?

— Absolut necesar, domnule... profesor. Absolut necesar! Orice rol are recuzita lui, inclusiv rolul de profesor de istorie.

•

În timp ce maşina maiorului Bota gonea pe cheiul Dîmboviţei, acesta mi-a explicat ce-l determinase să ceară plecarea mea în oraşul T. La marginea oraşului, pe un maidan, începuseră nişte săpături arheologice. Declanşarea acestor săpături se făcuse cu puţin timp în urmă, dar se lucra intens, aşa încît maidanul arăta jalnic, de parcă fusese răscolit de bombe.

— Poate că ai citit în ziare, că undeva, la periferia oraşului, a avut loc o explozie urmată de o ploaie cu... monede romane din secolele I-II, era noastră.

— Într-adevăr, am citit. Şi, mărturisesc, mi-a venit să zîmbesc. Se săpa, mi se pare, la un canal pentru o conductă de gaz metan, cînd unul dintre muncitori a dat de un proiectil care a făcut explozie... La această întîmplare vă referiţi, tovarăşe maior?

— Da. Muncitorul a fost trîntit la pămînt, scăpînd cu viaţă. Imediat după explozie, peste el s-a abătut o ploaie de bulgări de pămînt şi monede romane: proiectilul răscolise pămîntul dînd peste un tezaur din perioada imediat următoare cuceririi Daciei de către romani. Autorităţile locale au vrut să înceapă săpăturile. Ceva îi împiedica însă...

Maiorul a făcut o pauză. Ne aflam în Piaţa Unirii. Bota a arătat spre Hanul lui Manuc, restaurat de curînd.

— Ai vizitat hanul? m-a întrebat el, schimbînd vorba, apoi fără să-mi dea răgazul să răspund, a continuat: Am auzit că-i o adevărată bijuterie în materie de confort. Aşa. Deci, cum îţi spuneam, arheologii au vrut să scormonească imediat maidanul. Dar exista pericolul unor noi explozii. De ce? Pentru că pe acest maidan, în timpul celui de al doilea război mondial, a existat o baterie de artilerie antiaeriană germană. Vestita baterie „Fulgerul Bavariei", care avea misiunea să apere rezervoarele de ţiţei din T. împotriva bombardamentelor. Bateria avea, firește, cîteva firide cu proiectile ce ar putea fi încă în pămînt, neexplodate. Iată un motiv ca arheologii să-şi tempereze curiozitatea. Au fost aduşi specialişti militari, care au făcut deminarea, apoi s-a trecut la lucru.

— S-a descoperit ceva, după începerea săpăturilor?

— Pînă acum, nu ! Dar în arheologie, dumneata mînzule ştii mai bine decît mine, sapi şi nu dai de nimic, cu toate că lucrează specialişti. Iar ceea ce cauţi descoperă, din întîmplare, cîinele vreunui cioban, gonind peste cîmp după un popîndău... A, dar iată că am ajuns. Te aştept. Fugi şi încarcă-ţi zestrea istorică...

•

O oră mai tîrziu ne aflam în elicopter. Motorul uruia atît de puternic, încît era de prisos să încercăm să vorbim. Tăceam şi priveam peisajul de sub noi. Maiorul Bota părea adîncit în gînduri ; din cînd în cînd îşi trecea mîna prin părul alb-argintiu.

Lucram cu el din ziua cînd solicitase sprijinul unui specialist în arheologie pentru rezolvarea afacerii de spionaj, în care bandiţii transmiteau mesaje folosind scrierea cuneiformă. După elucidarea acelui caz Bota ceruse şefului să lucrez în continuare cu el.

— Am nevoie de cineva care să mă ajute permanent. Ce vrei, vîrsta, mînzule ! Mă lasă memoria, nu mai am putere să alerg de colo-colo.

Glumea, desigur. În ciuda celor 45 de ani şi a părului său complet alb, Bota avea vioiciunea şi puterea de muncă a unui om de treizeci.

Ştiam că mulţi ar fi vrut să lucreze cu „fachirul", omul stimat pentru succesele sale, pentru repeziciunea şi precizia cu care acţiona, scoţînd din impas cele mai încurcate cercetări, ca un adevărat vrăjitor. De aceea, posibilitatea de a lucra împreună cu el îmi strecura în suflet o adevărată încîntare. Reuşisem să-l cunosc bine, să-l înţeleg, ştiam cînd puteam să dau frîu liber curiozităţii şi cînd trebuia să mă abţin respectîndu-i tăcerile. De la afacerea denumită, convenţional, „Sfîrşitul marelui preot" mai rezolvasem împreună cîteva cazuri, dintre care cel mai interesant mi s-a părut cel pe care Bota îl botezase „Mustangul de fildeş" — o încercare de spionaj la o mare uzină din Cluj. Şeful meu se descurcase magistral şi găsise soluţia tocmai cînd credeam că nu se mai poate face nimic. Ţin minte că, în vremea aceea, Bota era mereu înnegurat, taciturn, irascibil. Dar în nici un moment nu pronunţase cuvîntul „eşec", aşa cum făcuse azi.

„Se află oare Bota în pragul unui eşec?" m-am întrebat privind spre maiorul care renunţase să contemple peisajul şi, cu bărbia sprijinită în palme, privea în gol.

Eram încredinţat că Bota luase toate măsurile de securitate privind păstrarea secretului. Dacă, totuşi, datele acelea trucate ajunseseră la firma străină însemna că, într-adevăr, spionul sau spionii erau deosebit de abili, iar pericolul „scurgerii" şi altor informaţii era mare. Dacă Bota avusese momentele acelea de descurajare, lăsînd să-i scape cuvîntul „eşec", însemna că „fachirul" se afla, fără nici o îndoială, la ananghie.

Mi-am privit ceasul. Era unsprezece şi jumătate. Sub noi, ca un uriaş şarpe argintiu, Oltul îşi mîna apele spre Dunăre. Peste cel mult o jumătate de oră ajungeam la Strehaia.

Maiorul Bota a scos un carneţel. L-a răsfoit, apoi mi l-a întins, arătînd unde să citesc. Mi-a fost de ajuns o privire pentru a-mi da seama că erau date despre cei doi tineri inventatori. Le-am citit cu multă atenţie. Biografii oarecum asemănătoare. Atît Tudor cît şi Ardeleanu absolviseră politehnica în urmă cu zece ani. Erau necăsătoriţi. Lucraseră la o schelă din bazinul Prahovei, apoi fuseseră mutaţi în T., la institutul de cercetări. Deşi tineri, fără o experienţă îndelungată, ajunseseră să fie socotiţi specialişti în tehnologia oţelurilor şi în folosirea izotopilor radioactivi, datorită pasiunii cu care asimilau tot ceea ce era nou, studiind, valorificînd, decantînd sutele, miile de date pe care le culegeau.

Cei doi inventatori nu puteau fi bănuiţi. La urma-urmelor, dacă ar fi vrut să transmită date despre invenţia lor, ar fi putut s-o facă cu ocazia excursiei la care participaseră în cursul verii în Italia.

Bota mi-a arătat însemnările despre ceilalţi trei care lucrau la invenţie. Erau oameni în vîrstă. Inginerul Vasile Udrea era specialist în oţeluri şi, ceea ce am reţinut ca o curiozitate, îi plăcea — în ciuda celor 60 de ani pe care-i avea — să umble pe bicicletă. Zilnic, la o anumită oră, îşi făcea plimbarea prin împrejurimile oraşului T. Inginerul Marinescu era specialist în geologie. Nu auzea bine şi, de aceea, avea proteză auditivă. Cel de al treilea, inginerul Cîndea, era specialist în fizică nucleară. Bota îşi notase în carnet, cu ironia-i specifică : „Un bătrînel simpatic, volubil, pasionat «colecţionar» de teorii extravagante şi curiozităţi privind literatura, istoria şi geografia. Cam aiurit".

Bota notase în continuare: Tudor şi Ardeleanu specialişti în motoare. Au proiectat „motorul atomic" al carotierei. Udrea — oţelul necesar sapei de foraj. Cîndea — folosirea energiei nucleare, Marinescu — specialist în geologie, în forajul la mari adîncimi". Trăsese apoi o linie, ca pentru a face totalul şi scrisese: „Fiecare indispensabil. O rotiţă defectă — mecanismul oprit".

I-am înapoiat carnetul. Şi imediat m-am gîndit că accidentul celor doi însemna două rotiţe defecte.

•

Alexandru Ardeleanu era mic de statură, brunet, cu chipul întunecat de o barbă deasă. Nicolae Tudor era înalt, blond, spelb, cu ochii verzi-albaştri. Ardeleanu avea un braţ fracturat şi cîteva vînătăi pe obrazul stîng, iar Tudor îşi luxase umărul. În ciuda situaţiei în care se găsea, Tudor îşi păstrase umorul.

— Am încurcat-o, tovarăşe maior, a spus el cînd l-a văzut pe Bota. A lipsit foarte puţin să ajungem în faţa sfîntului Petru. Noroc că Sandu nu şi-a pierdut cumpătul şi, în fracţiunile de secundă care au urmat exploziei, a manevrat volanul ca un veritabil cascador.

Am privit spre Ardeleanu. Acesta era adîncit într-un somn adînc, ca urmare a anesteziei.

— Nu ştiu dacă e cazul s-o spun, a intervenit căpitanul de miliţie care ne însoţea, dar a fost puţină neglijenţă la mijloc. Anvelopa avea o uşoară umflătură, o „gîlcă" — cum îi zic şoferii. Trebuia reparată sau, în cazul că nu era timp pentru aşa ceva, era bine ca roata cu pricina să fie montată pe spate.

— Cu ce tip de maşină eraţi? a întrebat Bota.

— Un Opel Kapitan. Sandu l-a cumpărat de ocazie. Abia îi făcuse reparaţia capitală. Nici nu l-a plătit încă. Mai are de dat vreo cincisprezece mii. Acum o să-i trebuiască bani şi pentru reparaţii. Alţi bani, altă distracţie.

Am ieşit pe culoar pentru a sta de vorbă cu medicul care-i îngrijea pe cei doi. Acesta ne-a dat asigurări că Tudor putea părăsi spitalul după cîteva zile. Ardeleanu avea însă nevoie de două săptămîni de tratament. Dîndu-ne aceste informaţii, medicul părea că îşi cere scuze că nu poate să facă mai mult.

— Trebuie să vă raportez ceva, tovarăşe maior, a spus pe neaşteptate căpitanul de miliţie, cînd am ajuns în curtea spitalului. Am descoperit cauza exploziei.

— Păi nu-i „gîlca" aceea de vină ?

— Nu. Nici vorbă ! Cineva a aplicat un fel de ventuză pe cauciucul cu pricina. După o oră şi ceva de mers „ventuza" a produs explozia. Am comunicat asta locotenentului Ştefănescu, de la miliţia din T.

— Deci, aşa cum bănuiam, a mormăit Bota, întorcîndu-se spre mine. Accidentul a fost provocat. Bine că s-a soldat doar cu atît ! Tovarăşe căpitan, vă rog să nu mai spuneţi nimănui bănuielile dumneavoastră. Vreau să lăsăm impresia că n-am descoperit nimic şi luăm accidentul drept... accident şi atît. N-aş vrea să-i alarmăm pe cei doi răniţi.

•

Spre seară am pornit către oraşul T. Maiorul Bota rămăsese la Strehaia. Înainte de a ne despărţi, ţinuse să-mi mai dea cîteva sfaturi.

— Vei fi, acolo, un profesor de istorie. Atît. Aflînd de acest şantier, ai venit să lucrezi, să faci cercetări necesare lucrării de doctorat pe care o pregăteşti. Pînă aici, totul e clar. Vei răspîndi zvonul că după un timp vei pleca în străinătate, să culegi date din bibliotecile de la München şi Viena. Dealtfel, s-a comunicat şefului de şantier că va veni acolo un profesor de istorie. Clar ?

— Da. Deşi nici acum nu pricep ce v-a determinat să... să-mi daţi această misiune.

Bota a început să-şi ciupească obrazul stîng. Ştiam, încă din primele zile de colaborare, ce însemna acest gest : era contrariat de întrebările mele. Maiorul şi-a aprins o ţigară şi a continuat :

— Există, în oraşul T., un bătrîn arheolog care, se spune, ar fi susţinut, cu mult timp în urmă, prin anii 1947-1949, că pe maidanul unde s-a produs explozia ar fi existat un castru roman. Dar glasul lui a răsunat în pustiu. Pe bătrîn îl cheamă Ion Suciu. Pînă la terminarea războiului a fost profesor de franceză şi germană. După război a fost pensionat de boală şi, din lipsă de alte preocupări, s-a apucat de arheologie. După

explozia aceea urmată de ploaia cu monede romane, bătrînul e fericit. Îţi dai seama de ce : teoria lansată de el are toate şansele să se adevereacă şi la T. să se descopere ruinele unui castru roman.

Maiorul şi-a scuturat scrumul de la ţigară, apoi a continuat :

— Împrieteneşte-te cu acest bătrîn original.

— Vă interesează o persoană anume de pe acel şantier ?

— Vezi ce hram poartă şeful şantierului şi soţia acestuia, care a reuşit să-i... să-i sucească puţintel capul unuia dintre cei doi tineri pe care i-ai văzut aici, la Strehaia. Lui Ardeleanu. Această femeie şi arheologul Suciu îţi vor fi de folos. Prin ei îi vei cunoaşte pe ceilalţi trei membri ai colectivului. Recunosc : calea e foarte ocolită, dar e sigură şi nu trezeşte bănuieli.

L-am privit nedumerit. Ce legătură putea avea şantierul cu acel institut ? Bota a înţeles parcă încotro mergeau gîndurile mele :

— Vreau să-i cunoşti pe cei cinci ca o persoană neoficială. Ca un profesor de istorie şi atît. În această postură poate vei avea mai multă trecere decît... mine.

Tot nu înţelegeam legătura.

— Făcîndu-te agreabil soţiei şefului şantierului, inginerul Bertea, vei fi invitat la seratele acesteia. Acolo îi vei cunoaşte pe cei cinci. Asta-i tot. Deocamdată. Mai departe, vom vedea.

— Drumul e într-adevăr ocolit pentru a ajunge să-i cunosc pe cei cinci. Dar nu cumva s-a comis o greşeală ? De-acum, Tudor mă cunoaşte.

— Am avut grijă, mînzule, să-i spun, în treacăt, că am călătorit împreună din întîmplare, că te-am culeş din drum, oferindu-ţi un loc în maşina mea. În orice caz, la T, nu ne cunoaştem şi nu ne vedem decît cu mare grijă. Voiaj bun, mînzule şi... săpături fructuoase ! Cît priveşte faptul că ţi-am ales un drum atît de ocolit pentru a ajunge la cei cinci, ei bine, mai sînt şi alte motive. Ţi le voi spune la timpul potrivit.

II

Alarmă falsă

Pe la orele nouă seara am coborît din tren în orașul T. Am luat un taxi care m-a dus pînă în centrul orașului. Am tras la hotelul „Mureș", unde am primit o cameră la etajul trei și, după o cină frugală, m-am dus la culcare.

Înainte de a adormi, am recapitulat cele întîmplate din clipa în care maiorul Bota sosise la București. Totul mi se părea cît se poate de simplu și eram sigur că, în mai puțin de o săptămînă, vom clarifica lucrurile. La urma-urmelor, ce era atît de complicat? Niște secrete sînt transmise unei firme străine. Sînt cinci oameni care cunosc aceste secrete. Ei bine, urmărindu-i pe cei cinci — după părerea mea Tudor și Ardeleanu trebuiau scoși din cauză de la bun început — se putea da de firul întregii afaceri. „Nimic mai simplu", mi-am zis eu, înainte de a adormi.

•

M-am trezit devreme și, datorită indicațiilor date de Bota, m-am dus la șantierul arheologic din marginea de vest a orașului. M-am prezentat dirigintelui de șantier, un om înalt, slab, cu nas coroiat, pe chipul căruia stăruia o paloare încenușată, specifică suferinzilor de ulcer. Din prima clipă l-am asemuit cu „Cavalerul tristei figuri", creația lui Cervantes. Inginerul se numea Bertea. Nu mi-a fost greu să aflu că e de prin Mehedinți. Fiind oltean, era de așteptat să fie volubil,

glumeț, sociabil. Mă înșelasem însă. Inginerul Marin Bertea era zgîrcit la vorbă și mereu încruntat.

— Să nu te sperii de șef, bădie, mi-a spus, confidențial, un tînăr cam de vîrsta mea. E acru ca agurida, dar are suflet de aur. Am reușit să-l cunosc. Dă-mi voie să mă prezint: Ionașcu. Constantin Ionașcu. Dar dumneata zi-mi Titi, cum îmi spun toți pe aici. Dumneata te numești Radulian și mai cum?

— Andrei. Dar mi se zice Andi.

— Să-ți zic și eu Andi? Bun!

Ionașcu era mic de statură și negricios. Purta chică și avea favoriți.

Denumirea de șantier era cam pretențioasă. Tot personalul se compunea din cîțiva oameni: inginerul Bertea, Ionașcu și șase lucrători pe care îi dirija Marcu, un subinginer de aproape șaizeci de ani, înalt, mătăhălos, cu privirea apoasă, obrajii căzuți, buzele vinețiie. O figură ștearsă, cu apucături cazone. Marcu ținea evidența materialelor, făcea pontajul, întocmea formele de plată pentru salariile muncitorilor și multe altele.

Luînd legătură cu locotenentul Stefănescu, șeful secției de miliție în raza căruia se afla acest mic șantier, am mai aflat cîteva date despre oamenii care lucrau aici.

— Marcu ăsta cam trage la măsea, mi-a spus locotenentul. În fiecare sîmbătă găsește cîțiva prieteni de ocazie și bea pînă se face criță la bufetul „Căpșunica". L-am găsit de multe ori acolo. După ce se îmbată, plînge. Tipul are cazier. A fost condamnat, prin 1952, pentru un delict de drept comun. A stat un an la închisoare. Are un băiat inginer. Singurul băiat. Acesta își evită tatăl. Lucrează la Brașov. Nimeni nu l-a văzut pe aici, prin orașul nostru. Cred că bătrînul Marcu suferă cumplit că fiu-său nu vrea să știe de el. De aceea bea. Bea și plînge după ce a depășit măsura. Oamenii care fac săpături sînt de prin împrejurimile orașului. Țărani care, nemaiavînd de lucru pe cîmp, se angajează pe șantier.

•

— Va să zică, profesor de istorie, murmurase inginerul Marin Bertea. O să ne călcăm pe bătături aici: un petic de loc și atîta tot! Scuză-mă, domnule Radulian. Sînt nervos. Nervos din cauza prăpăditului ăsta de șantier și-mi vărs neca-

zul pe dumneata. Bănuiesc că nu-ţi face mare plăcere să părăseşti Bucureştiul şi să vii în exil aici.

— Sînt în documentare, domnule inginer, am spus eu. Vreau să-mi întocmesc lucrarea de doctorat. Voi pleca în documentare şi în străinătate : la Viena şi München... Vreau, pe bază de documente certe, găsite în biblioteci, să stabilesc exact traseul liniei transalutine. Se pare că această linie, pe vremea lui Hadrian era...

M-am oprit, deoarece mi-am dat seama că inginerul nu mă asculta. Tăcerea care s-a aşternut l-a făcut să mă privească. Avea ochii verzi, tulburi, împăienjeniţi de oboseală, de parcă ar fi băut toată noaptea.

— Ştii ce a fost aici, în timpul războiului ? m-a întrebat el.

— Nu.

— Un depozit de muniţie al unei baterii antiaeriene germane, „Fulgerul Bavariei". Nimeni nu cunoaşte exact planul acestui depozit : căile de acces spre firidele cu muniţie au fost astupate, dinamitate de fascişti, cînd s-au retras. Ai făcut armata ?

— Da, în timpul facultăţii.

— Atunci ştii cam ce pericol reprezintă un astfel de depozit. N-ar fi de mirare ca, într-o zi, un tîrnăcop să lovească într-o ladă cu proiectile şi... Da, domnule Radulian. Asta-i : lucrăm la un şantier aşezat pe un butoi cu pulbere !

Privindu-l mi-am dat seama că omul acesta se temea. Şantierul îi crea o continuă stare de nelinişte. Nu-i plăcea să lucreze aici.

— Şi-apoi, eu nu sînt specialist în arheologie. Sînt geolog. Asta-i cu totul altceva. Am fost trimis să fac săpături pe maidanul ăsta printr-o întîmplare. Nici Ionaşcu, nici Marcu nu sînt de meserie. Şi ei sînt tot geologi.

Inginerul a tăcut şi s-a cufundat în studierea hîrtiilor dintr-un dosar. Am spus „bună ziua" şi am plecat. Ieşind din baracă l-am întîlnit pe Ionaşcu.

— Cum a decurs întrevederea cu şeful ? A, văd pe faţa dumitale că nu e prea bine. Ce vrei ? ! Ăsta-i nea Marin ! Un băiat excepţional, dar... cam fricos. Mereu ne dă sfaturi de protecţia muncii. Noi sîntem geologi, cred că ţi s-a spus. Săpăm după legea noastră. Cam aiurea şi cam în viteză...

•

Eram nerăbdător să-l cunosc pe bătrînul Suciu, arheologul

de care îmi vorbise maiorul Bota. Dar, ca un făcut, în primele două zile de la venirea mea pe şantier, acesta nu şi-a făcut apariţia. L-am întrebat pe Titi Ionaşcu dacă-l cunoaşte.

— Dacă-l cunosc ? m-a întrebat mirat Titi. Păi cine nu-l cunoaşte aici ? De cînd lucrăm, a venit de zece, de o sută de ori. Vine şi îşi vîră nasul în toate. Şeful a încercat să scape de sîcîiala asta, dar Suciu i-a trîntit o jalbă la cei mari şi, drept urmare, inginerul Bertea s-a potolit.

— V-a dat indicaţii cum să săpaţi şi unde ?

— Mai întrebi ? Ne-a făcut un plan milimetric. Iar noi îl aplicăm întocmai. Ştii însă care-i părerea mea ? Că n-o să găsim nimic. Dacă aici a fost un castru roman, atunci eu sînt episcop. Dumneata ce părere ai ? Ca istoric, bineînţeles.

I-am vorbit lui Ionaşcu despre castrele romane construite după cucerirea Daciei, despre retragerea treptată a liniei de apărare de la nord de Dunăre, pe măsura creşterii pericolului creat de popoarele migratoare, despre structura generală a lanţului de tabere romane din vremea lui Caracalla şi, mai departe, de pe vremea lui Constantin cel Mare cînd la est de Alutus (Olt) s-a creat o linie de castre denumită de istorici linia transalutină.

— Dar văd că eşti tare în materie, Andi ! a exclamat el la un moment dat. Credeam că eşti tot aşa, ca Suciu : un arheolog de salon. Să mor eu dacă bătrînul nu lucrează după ureche ! Nu respectă nici o regulă în materie de săpături. La rîndul nostru, noi lucrăm ca nişte geologi ! Halal şantier !

•

Seară am cinat la restaurantul „Caraiman". În drum spre hotel am intrat la barul „Pisicuţa sălbatică". Barul avea, în fiecare seară, o clientelă numeroasă. Tocmai de aceea, mi-a fost greu să găsesc o masă liberă. Am cerut voie să mă aşez la masa ocupată de doi inşi : un bărbat cam de patruzeci de ani şi unul mai tînăr.

După vreo jumătate de oră, reuşisem să facem cunoştinţă şi, cum se întîmplă în atari ocazii, să schimbăm impresii despre unele numere din program. Pe cel mai în vîrstă îl chema Mihai Moga. Era maistru sondor. Pe cel tînăr îl chema Petre Popovici şi era inginer petrolist.

— Ia te uită ! Tipii ăia din Venezuela ! a spus, la un moment dat, Moga. Cei care ne-au vizitat la schelă.

— A, da ! Ce drăguțe însoțitoare au ! Or fi romînce ? Sînt prea măslinii și prea drăguțe.

— Păi ce, noi n-avem brunete șic, ca sud-americanele ? Ce ziceți, domnule profesor ? mi-a cerut Moga părerea.

Am răspuns ceva de convenință, privind spre masa unde se așezaseră doi bărbați înalți, bine făcuți, unul brunet, cu tenul măsliniu, iar celălalt șaten, cu ochelari. Femeile erau îmbrăcate cu mult gust.

Din discuția care s-a încins între vecinii mei am aflat că venezuelenii sosiseră în România pentru a cumpăra instalații de foraj la mare adîncime. De fapt, nu erau singurii care solicitaseră asemenea utilaje, mai ales de cînd instalația L.D. 308 R obținuse medalii de aur la tîrgurile internaționale de la Dresda, New Delhi, Manchester și Salonic.

Începuse dansul și vecinii mei au schimbat vorba : formulau păreri despre perechile din ringul de dans, în special despre îmbrăcămintea femeilor. Eu am dat să plec. Cei doi m-au oprit însă.

— Tocmai acum vreți să plecați ? Mai stați, domnule profesor. Spectacolul e grozav. Privind, te saturi de scălămbăieli pentru o săptămînă. Și-apoi, ai și ce vedea. Sînt atîtea „mini"...

Am mai cerut un coniac și am rămas. După vreo zece minute, am zărit îndreptîndu-se spre mine una dintre fetele care evoluaseră într-unul din numerele din program.

— Dansați, domnule ? m-a întrebat ea.

Luat prin surprindere, m-am bîlbîit. M-am ridicat în picioare și, ca un automat, am pornit pe urma fetei. Era mică de statură, cu un corp superb, iar părul bogat, cu reflexe întunecate, îi cădea pe umeri, acoperindu-le goliciunea.

— Dansați bine, a spus ea, la o vreme, văzînd că tac.

— Faceți complimente tuturor celor pe care îi invitați la dans ?

Fata m-a privit. Ochii căprui, catifelați, i s-au înnegurat.

— Nu-mi place să mint. Sînteți din orașul acesta ? Nu v-am prea văzut pe la noi.

— Lucrez aici o perioadă de timp. Sînt profesor de istorie la București.

— Nici eu nu sînt de mult în T. De vreo două săptămîni. Am găsit angajament aici. Puteam merge la Bucureşti. Sînt mai multe posibilităţi acolo, dar aici e mai liniştit. Nu-l vîrtejul din Capitală. Iar eu am nevoie de linişte.

Partenera mea s-a îndepărtat puţin şi a început să danseze de parcă era singură. Mişcările molatice, unduitoare, alternau cu zvîcniri de umeri şi şolduri, gesturi repezi, care-mi aminteau de dansurile orientale. Dansa cu ochii aproape închişi, înclinînd capul cînd în stînga, cînd în dreapta. Un acord mai puternic o făcea să tresară, iar faţa îi se crispa de parcă ar fi fost şfichiuită cu un bici. Dansa ca şi cînd ar fi fost într-un somn hipnotic. La o vreme, a deschis ochii şi s-a apropiat de mine, prinzîndu-mi mîinile.

— Iartă-mă, a spus ea. Simt uneori nevoia să evadez în muzică.

— Ai dansat de parcă vroiai să vrăjeşti pe cineva.

— Poate pe dumneata, mai ştii ? a spus ea, învăluindu-mă în privirea ochilor ei cafenii.

Pentru o clipă, am simţit că încurc paşii. Dar clipa de vrajă a dispărut odată cu ultimul acord al cîntecului. În tăcerea care s-a lăsat, am auzit glasul cristalin al fetei :

— Sper că mai veniţi pe la noi, nu-i aşa ?

— Desigur, desigur, am spus eu. Dacă... în fine, dacă nu aveţi o altă invitaţie, vă aşteptăm la noi, la masa noastră.

— Voi veni peste cîteva minute.

— Drăguţă fetiţă ! a remarcat Moga, trăgînd cu ochiul. Sînteţi norocos, domnule profesor, că v-a invitat. Nu prea obişnuieşte, cu toate că şeful barului le cam obligă pe fete să mai antreneze pe cei care stau şi nu dansează. Nea Stamate, s-a adresat el chelnerului care tocmai trecea pe lîngă masa noastră, ia zi-ne ceva despre bruneta de colo care dansează cu individul acela înalt. Aia în bluză vişinie...

Chelnerul a privit spre ringul de dans.

— De Emilia Pascu vorbiţi ? E dansatoare la noi.

— Ia zi-ne ceva, l-a îndemnat Moga. Ce fel de fată e ?

— Păi, cum să fie ? A venit de curînd la noi şi-i retrasă. Face puţin pe cucoana. Zice că a vrut să ajungă la operă. A nimerit însă la cabaret. Suferă de „dosarită". Tată-său a plecat din România prin nouăsute patruzeci şi patru. Cu nemţii. Ştiţi cum e cîteodată : părinţii mănîncă aguridă, iar

copiilor li se strepezesc dinţii... Dar, altfel, fată bună. Şi destul de cuminte.

Chelnerul şi-a reaşezat şerveţelul pe braţul stîng şi, cu o înclinare a corpului, ne-a întrebat, politicos, dacă mai servim ceva. Vecinii mei au făcut plata. Eu am mai cerut un coniac. Peste cîteva minute rămăsesem singur la masă.

Priveam cînd ringul de dans, cînd în jurul meu, cu obişnuita curiozitate profesională. Emilia dansa acum cu un tînăr roşcovan, care din cînd în cînd îşi lipea obrazul de obrazul ei, de parcă ar fi vrut să-i şoptească ceva la ureche. Individul purta pantaloni galbeni cu carouri maronii, uşor evazaţi şi o bluză hippy. „Cred că cel mai bun lucru ar fi să plec", mi-am zis eu şi am cerut chelnerului să-mi facă nota de plată.

Ca şi cînd ar fi simţit încotro merg gîndurile mele, fata şi-a întors capul şi mi-a zîmbit. Peste cinci minute, într-o pauză, a venit la masa mea.

— Te rog să mă scuzi. Te-am făcut să aştepţi. Fumezi? Ce bine că nu fumezi! a continuat ea. Trebuie să plec. E tîrziu. Aproape ora două. De obicei plec îndată ce îmi execut numărul din program. Poate ne vedem şi în altă seară? Întrebi de Emilia Pascu. Mili. Aşa mi se spune.

— Radulian Andrei. Andi... am spus eu, ridicîndu-mă. Îmi îngădui să te conduc? am întrebat, mai sigur pe mine.

— Desigur. Ne vedem peste un sfert de oră la ieşirea din bar. De acord?

Douăzeci de minute mai tîrziu mergeam alături, de-a lungul principalului bulevard din T. Am vrut să iau un taxi, dar Emilia m-a oprit:

— Stau aproape. La hotelul „Mureş", a spus ea.

— La „Mureş"? Şi eu locuiesc tot acolo, am exclamat, aproape fără voie. Stau la etajul doi.

— Eu stau la opt. E mai ieftin. N-am pe nimeni pe lume. Tata... tata a dispărut la sfîrşitul războiului, iar mama s-a prăpădit la vreun an după dispariţia lui.

— Cum, adică, a „dispărut"? am întrebat eu.

— Lasă că o să-ţi spun altă dată. Uite, am ajuns la hotel!

Am intrat în hol şi am luat liftul. În cabina acestuia, apropierea Emiliei m-a tulburat.

— Noapte bună, domnule Radulian... Andi! a spus ea, cînd a ieşit din lift, la etajul opt.

— Noapte bună Mili, am spus, urmărind-o cu privirea.

•

În ziua următoare m-am dus pe șantier. Văzînd că Suciu nu apăruse, l-am anunțat pe Bertea că plec în oraș să lucrez la o bibliotecă.

Cînd să plec am văzut un muncitor care venea în fugă să-l caute pe subinginerul Marcu. Acesta a ieșit în fața barăcii.

— Ce e, Negoiță ? a întrebat el.

— Păi, ce să fie ? Am dat de ceva. De un mort.

Bătrînul Marcu și-a întors capul spre mine. Avea o față ovală, cu obrajii căzuți, ochii mari, bulbucați și părul alb, înfoiat. Parcă era un buldog gata să se repeadă.

— Păi... să-l anunțăm pe șef și... și procuratura.

Rostise ultimul cuvînt cu un efort vădit. L-am anunțat pe Bertea și, împreună cu Marcu și Ionașcu, ne-am dus la locul unde se săpa.

— O fi vreo fosilă. Homo dacensis, a glumit Ionașcu. Ia vezi tu, Andi !

— Omul ăsta n-a murit de mult, a spus Tudor, unul dintre muncitori. Are haine ca-n zilele noastre, cum se îmbrăcau oamenii pe la sfîrșitul războiului.

Cadavrul era cu fața în jos, pe fundul unui șanț de comunicație. Ce căuta acest „civil" aici, într-o fostă poziție de tunuri antiaeriene germane ? Venise de bună voie sau fusese adus cu sila ? Fusese, oare, un om de-al fasciștilor, pe care aceștia îl omorîseră pentru a scăpa de el, în febra pregătirilor pentru retragere ? Dacă, totuși, murise mult după 1944 ? Dacă era vorba de o crimă mai recentă ? E drept, un criminal n-ar ascunde victima într-un fost depozit de muniții, unde orice săpătură — înainte de deminare — ar fi constituit un pericol. Dar dacă tocmai pe asta mizase asasinul și, riscînd foarte mult, săpase mormîntul aici, sperînd că niciodată nu va fi descoperit ?

Faptul că mortul era cu fața în jos mă făcea să cred că omul fusese împușcat de fasciști pe la spate, în timp ce se depărta de poziția lor.

— Haine ca-n '44, într-adevăr, a murmurat inginerul Bertea. Ionașcule, telefonează la procuratură !

Ionașcu s-a depărtat în grabă.

— Continuați lucrul, a spus inginerul. Între timp, domnule Marcu, du-te și anunță-l pe domnul Suciu. Du-te acasă la dînsul...

— Plec chiar acum, a spus Marcu bucuros că nu e obligat să dea ochii cu un procuror. Iau IMS-ul șantierului.

— Merg și eu în oraș, nene Marcu, am spus eu.

•

Mașina gonea pe caldarîmul denivelat al străzilor mărginașe.

— Mergeți și dumneavoastră la domnul Suciu ? m-a întrebat pe neașteptate, bătrînul Marcu.

— Păi, știu eu ? Hai să merg !

Casa în care locuia Suciu era o vilă aspectuoasă, înconjurată de arbuști. Într-un colț al grădinii se afla un mic lapidariu, realizat, desigur, din pietrele descoperite de Suciu în activitatea lui de arheolog amator.

Marcu a sunat și, peste cîteva minute, în pragul casei s-a ivit un bătrîn îmbrăcat într-un halat.

— Poftim, poftim ! l-a invitat acesta pe subinginer.

Marcu a străbătut grădinița din față a vilei și a intrat. Neavînd ce face, am coborît din mașină și am început să mă plimb privind împrejurimile vilei.

— Căutați pe cineva ? am auzit o voce, tocmai cînd priveam cu multă atenție peste gardul vilei, spre lapidariul improvizat.

M-am întors să văd cine vorbise. Era un om în vîrstă, cu părul complet alb. Cînd vorbea, dădea mereu din cap și mîinile îi tremurau.

— Îl căutați pe Suciu ? a întrebat iarăși bătrînul.

— Nu. Nici nu-l cunosc. Aștept pe cineva să iasă de la dînsul. Dumneavoastră îl cunoașteți ?

— Păi cum să nu-l cunosc, păcatele mele ? Doar e leat cu mine. A fost și el deportat. Eu, prin '43, toamna. El mai tîrziu, prin august 1944. Pe mine m-au nenorocit în bătaie. De atunci am rămas cu tremurul ăsta. El a scăpat mai ieftin. Nu i-au devastat nici casa. N-au mai avut vreme...

— Înțeleg...

— Sînt evreu, ce vreți ? Mă cheamă Ribenson. Cînd am scăpat de-acolo, am aflat că-l luaseră și pe Suciu... Apoi, prin septembrie 1944, ne-am regăsit aici, acasă. Îi dăduseră drumul. Lucrați cu Suciu pe șantierul de arheologie ?

— Da.

— S-a adeverit vas'că teoria lui că acolo, unde nemții au avut o baterie antiaeriană, a existat un castru roman ?

— Așa se pare.

— Mă bucur pentru Ionel, pentru Suciu. Eu Ionel îi zic. Ehe, cît mi-a împuiat el capul cu chestia asta prin '47-'48 ! Apoi, s-a lăsat păgubaș. Nimeni nu avea atunci vreme de scormonit pămîntul. Glumesc, tinere. Arheologia este pasionantă, desigur. Dar, pe vremea aceea, era pe planul două sute... Cît e ceasul ? Unsprezece ? Aoleu, plec ! M-a trimis nepoată-mea după niște cumpărături. Bună ziua !

La cîteva clipe după plecarea bătrînului, ușa vilei s-a deschis și în prag au apărut Suciu și Marcu.

— Poftește încoace, domnule profesor ! m-a invitat Suciu. Hai să ne cunoaștem.

Am intrat în curtea vilei și am urcat cele cîteva scări din fața clădirii.

— Tovarășul Marcu mi-a vorbit de dumneata. Eu sînt Ion Suciu, cel care a lansat teoria despre castrul roman. Lucrezi la teza de doctorat, după cîte mi-a spus domnul Marcu. Ce temă ai ?

— Fixarea liniei transalutine.

— Așaa ? Ei bine, am să-ți dau date importante în legătură cu tema care te interesează... Vino mîine sau poimîine pe la mine.

Nu m-a poftit în casă și asta m-a nemulțumit oarecum. Dar m-am consolat cu gîndul că probabil nu era pregătit să primească oaspeți. Marcu era, oarecum, de-al casei : se cunoșteau de la începerea săpăturilor, așa că nu se jena de el, chiar dacă în camere nu era ordine desăvîrșită.

— Mi-a plăcut de bătrînul Suciu, am spus eu, de îndată ce mașina a pornit. Cîți ani o fi avînd ?

— Cred că peste șaizeci și cinci, a mormăit Marcu.

Am coborît din mașină în centrul orașului. Marcu a coborît și el. L-am invitat la o bere.

— Mulţumesc, domnule profesor. Eu nu beau decît sîmbăta. Iar cînd beau, îmi place s-o fac lată. Mulţumesc de invitaţie. Drept să-ţi spun, am venit în oraş să mănînc ceva. Hai la rotiseria asta. Te invit eu.

Am intrat într-o rotiserie şi Marcu a comandat ceva de mîncare, pentru amîndoi. Am mîncat în tăcere. Abia spre sfîrşit a deschis vorba, continuînd ideea de la intrarea în local.

— ...Şi de altceva am venit în oraş. Nu-mi place să văd procurori. Acolo, pe şantier, acum se fac cercetări, mă înţelegi, domnule profesor ?

— Aveţi familie ? am întrebat.

Marcu a închis ochii pentru cîteva secunde.

— Nevasta mi-a murit anul trecut. Am un băiat inginer, lucrează la Braşov, dar s-a înstrăinat de mine, s-a înstrăinat înadins, pentru că eu am fost condamnat. Şi-acum, cînd văd procuror, îmi vine s-o iau la fugă. Cît despre băiat, uite... de aia nu beau, mă înţelegi ? Că, dacă mă apuc, apoi mă iau aducerile-aminte şi-i greu, domnule profesor. De fapt eu sînt inginer. Dar aici n-am găsit post decît de subinginer. Şi vreau să lucrez aici, fiindcă aici am copilărit şi am trăit. Ei, ospătar ! Plata ! Mergem domnule profesor, nu-i aşa ?

•

Seara, întorcîndu-mă la hotel, am avut o surpriză neplăcută. Mi-am dat seama că cineva îmi cotrobăise prin bagaje. Umblase fin, fără să lase urme. Cel mai bun lucru era să mă fac că n-am băgat de seamă şi să nu fac nici un tărăboi. Era limpede că cineva voia să se convingă ce hram port. Dar de ce ? Eram un biet profesoraş, care culege date de pe un şantier de arheologie. În valizele mele puteau fi găsite notiţe de la facultate, tratate de istorie, diferite caiete cu însemnări nevinovate, de pe şantierul unde lucrasem ca student. Nici un document despre adevărata mea profesiune. În gînd îi mulţumeam lui Bota pentru ideea care o avusese de a-mi lua „arhiva istorică" la mine.

Pe la ora opt am primit un telefon. Am recunoscut glasul lui Bota.

— Alo ! Fănică ? Te aştept la cinema „Favorit". Ce dracu' întîrzii ?

— Cu cine vreţi să vorbiţi, tovarăşe ? am întrebat eu, făcîndu-i jocul. Aici nu-i nici un Fănică. Greşeală !

Peste zece minute coboram din hotel. Abia făcusem cîţiva paşi pe una din străduţele care duceau spre cinematograful cu pricina, că în dreptul meu s-a oprit o maşină şi am auzit glasul lui Bota :

— Hai, mînzule !

De îndată ce am urcat, Bota a pornit cu toată viteza spre marginea oraşului.

— De azi-dimineaţă sînt în oraş mînzule. Am venit chemat de unul din cei cinci. De Vasile Udrea, specialistul în oţeluri. Mi-a dat telefon ieri după-amiază. „Veniţi imediat în T. Cred că am descoperit ceva important în legătură cu afacerea care vă interesează".

Bota conducea atent. Nu-i plăcea viteza în clipele cînd povestea ceva.

— Îţi închipui, nu-i aşa, că am venit cît am putut de repede. Cum am ajuns, l-am căutat la institut. Nu era. L-am căutat acasă. Nimeni ! Încep să cred că am avut halucinaţii, că n-am primit nici un telefon. Că a fost alarmă falsă.

— Doriţi să-l caut eu pe Udrea ?

— Nici vorbă ! Dumneata, mînzule, vei rămîne ceea ce eşti. Un profesor de istorie, care îşi pregăteşte teza de doctorat. Atît ! Priceput ?

— Aseară am constatat că mi s-a cotrobăit prin lucruri, am spus.

Bota a făcut ochii mari.

— Ei, drăcie ! Chiar atît de repede s-au alarmat ? Înseamnă că sîntem pe un drum bun. Altceva ?

I-am povestit cele întîmplate dimineaţa.

— S-a descoperit un mort ? Nu-i de mirare. Într-o zonă unde au avut loc lupte... E drept, pare curios că un civil s-a aflat în poziţia fasciştilor cînd aceştia au dinamitat-o. Altceva ?

— L-am cunoscut pe Ion Suciu. Bătrînul acela cu teoria despre castrul roman, teorie cel puţin fantezistă !

— Unde l-ai cunoscut ?

I-am relatat cum ajunsesem la arheolog și ce discutasem cu acesta și cu prietenul lui, bătrînul Ribenson.

— Bine, mînzule. Începutul e bun. Chiar foarte bun. E drept că și eu mă îndoiesc oarecum de unele lucruri dar...

L-am privit, fără să-mi ascund nedumerirea.

— Adică... nu știu dacă am ales calea cea mai bună pentru dumneata. S-ar putea să pierdem vremea degeaba pe la șantierul acela pînă să ajungi să-i cunoști pe cei de la institut...

N-am mai putut să rabd și, cu riscul de a-l vedea ciupindu-și obrazul stîng, l-am întrebat:

— Există vreun motiv special să vă interesați de acest șantier?

Spre surprinderea mea, Bota n-a reacționat cum mă așteptam.

— Da, mînzule. Dar despre asta voiam să-ți vorbesc mai tîrziu, cînd săpăturile ar fi fost mai avansate.

Maiorul și-a scos o țigară; i-am oferit foc. Bota continua să conducă, traversînd localități necunoscute. Pînă unde voia să mergem?

— Cercetările acestea de la institut, a început Bota, au un istoric. O invenție asemănătoare era gata de brevetare încă din anul 1944. Ea aparținea inginerului Pavel Novac, un om care, dacă ar fi trăit, azi ar avea aproape șaptezeci de ani. Novac a dispărut însă în timpul evenimentelor de la 23 august 1944. Fugit cu trupele fasciste? Luat de acestea? Împușcat? Nimeni nu știe! Există o singură certitudine: hîrtiile cu proiectele sale au intrat în posesia fasciștilor. Ultima dată inginerul Pavel Novac a fost văzut escortat de un ofițer german, cunoscut în T., deoarece era un fel de comandant de garnizoană. Ofițerul acesta a fost capturat la 28 august, după declanșarea insurecției. A declarat că nu știe nimic de Novac și invenția lui.

Maiorul a tăcut pentru cîteva clipe.

— Ascultă, mînzule, a spus el, nu fără un fel de înciudare în glas. N-ai impresia că Udrea ăsta e neserios? Cum adică? Mă cheamă să-mi spună ceva „în legătură cu problema care vă interesează" și, cînd sosesc în T., ia-l de unde nu-i! Zău că e o chestie neserioasă. Nu-mi plac alarmele false. Macină nervii. Hai să întoarcem! Am mers destul.

Zicînd aceştea, a oprit maşina şi a făcut manevra necesară pentru a porni spre T.

•

...Maiorul Bota avea să-şi reconsidere afirmaţiile privitor la inginerul Udrea în ziua următoare, cînd ziarul care apărea în T., anunţa că la marginea unei păduri din apropierea oraşului fusese găsit inginerul Vasile Udrea, victimă a unui accident de automobil.

III

Dispariție miraculoasă

Vestea a fost, pentru mine, atît de neașteptată, încît toate celelalte surprize care aveau să-i urmeze au pălit. Și, la drept vorbind, nu erau niște evenimente sau întîmplări pe care să le poți trece ușor cu vederea. Cînd scriu acestea mă gîndesc la noutatea pe care aveam s-o aflu chiar a doua zi, cînd m-am dus pe șantier.

— Știți, mi-a spus Marcu, de îndată ce am apărut în pragul biroului său, că procurorul a făcut o descoperire interesantă în legătură cu cadavrul?

— Ce anume? am întrebat curios.

— Mortul avea un orificiu în craniu, în occipital, ceea ce înseamnă că a fost împușcat pe la spate. A, un amănunt: scheletul avea, la mîna stîngă, două degete lipsă. N-am observat la început. Asta va ușura munca miliției care a și început să facă cercetări. Vă închipuiți că într-un oraș ca T, cu șaptezeci de mii de locuitori, n-au fost prea mulți oameni cu două degete lipsă.

În momentul cînd rostea ultimele cuvinte, am zărit silueta unei femei care venea direct spre baraca noastră. Coborîse dintr-un Ford-Capri.

— Soția șefului, mi-a șoptit Marcu și s-a depărtat.

Ca din pămînt, lîngă mine a apărut Ionașcu. Agitîndu-și mîinile, încerca să-și pună rînduială în pletele negre, care-i acopereau ceafa și să-și netezească favoriții zbîrliți.

— Bună ziua! a spus femeia care se apropia. Pun pariu, Titi, că domnul se numește Radulian și e profesor de istorie.

Să ne cunoaștem, domnule Radulian. Eu sînt Marcela Panait-Bertea. Soția domnului inginer care are onoarea să conducă aceste amărîte săpături!

Doamna Bertea mi-a întins mîna. M-am înclinat și i-am sărutat-o. Avea o mînă mică, fină, catifelată. Ușoara ironie cu care vorbise mi-a plăcut.

— Aveți de gînd să stați mult pe la noi, domnule Radulian?

— Două-trei săptămîni. Bineînțeles, nu numai pe șantier. Am de gînd să răscolesc toate bibliotecile orașului, în speranța că voi găsi ceva important pentru lucrarea mea.

— O lucrare de doctorat, Cella, a completat Ionașcu. Domnul Radulian e decis să devină doctor în istorie.

Completarea lui Ionașcu nu mi-a căzut bine, dar n-am ripostat. Eram preocupat. O studiam pe Marcela. Soția lui Bertea era înaltă, blondă. Purta un fulgarin alb; cordonul fulgarinului era strîns peste mijlocul subțire, delicat. Întreaga constituție a femeii sugera fragilitatea unei figurine de Saxa.

— Titi, vrei să-l cauți pe Bertea în timp ce mă voi strădui să-i fiu agreabilă acestui domn?

Ionașcu a plecat să-l anunțe pe inginerul Bertea.

— Totdeauna ești atît de încurcat în fața unei femei, domnule profesor?

— Sînteți foarte frumoasă, am reușit eu să spun.

— Îți propun, domnule Radulian, să schimbăm vorba. Nu mă simt în apele mele cînd mi se fac complimente. Chiar dacă sînt sincere. Spune, îți place la noi?

— Am venit abia de trei zile.

— Trei zile pot face o epocă, a spus Voltaire, pare-mi-se. El sau altcineva, nu contează! Destul că a avut dreptate. Azi e joi, nu-i așa? Foarte bine. Sîmbătă seara sper să ne vizitați. Avem o mică sindrofie. Te rog să nu mă refuzi! Soțul meu împlinește patruzeci și cinci de ani. Habar n-are că i-am organizat o seară cu mare tam-tam. Distrat cum e a uitat, desigur, că-i ziua lui de naștere. Marin Bertea e prea departe de cele lumești. Zilele trec peste el fără ca vreuna să aibă un colorit aparte. A, dar iată-l! Nici o vorbă despre invitația asta! Din acest moment îmi ești complice. De acord?

Din nou accentul acela de intimitate în glasul ei. Inginerul Bertea a venit lîngă noi, am schimbat cîteva banalități, apoi și-a condus soția spre mașină.

Am intrat împreună cu Ionaşcu în baracă, dar abia desfăcusem pe masă planul săpăturilor, că a intrat inginerul Bertea.

— Nu ştiu ce are maşina Marcelei. Nu mai porneşte. Titi, dumneata te pricepi. Vrei să vezi ce are?

— Imediat, şefule.

— Pot să te ajut şi eu?

— Desigur Andi, desigur, a spus fără prea mult entuziasm Ionaşcu.

Maşina inginerului Bertea avea o defecţiune la sistemul electric. Ionaşcu şi-a declinat competenţa, de îndată ce şi-a dat seama că mă pricep mai bine decît el.

— N-am curaj să plec cu maşina în halul ăsta, s-a adresat Marcela soţului ei. O las aici. Dacă domnul Radulian şi cu Titi reuşesc s-o facă, o aduci tu acasă. Bine? La revedere! Trebuie să fiu la ora zece la coafor.

După plecarea soţiei inginerului Bertea, înarmat cu ustensilele necesare, am demontat bordul maşinii. Căutam în buzunăraşul din stînga volanului o şurubelniţă cînd, spre surprinderea mea, între filele unui ghid automobilistic aflat acolo, am zărit o chitanţă. Conducătorul maşinii fusese amendat, cu două zile în urmă, la Filiaşi. Ştiam că pentru a se ajunge la Strehaia se trece prin Filiaşi.

„Deci doamna Bertea a fost la Strehaia... Oare, pentru a-l vedea pe Ardeleanu? Bertea o fi ştiind ceva despre idila dintre cei doi? Nu cumva comportarea soţiei sale îl face pe Bertea să fie mereu posomorît?"

•

Maiorul Bota, cu care m-am întîlnit la ora şase, aşa cum convenisem, m-a pus în curent cu mersul cercetărilor în cazul Udrea.

— Inginerul Udrea a fost accidentat de o maşină. Fractură de craniu. Era pe bicicletă. În fiecare zi se plimba o jumătate de oră sau o oră, convins — şi pe drept — că asta îl menţine tînăr. Poate n-ar fi rău să răspîndim zvonul că a murit. Adevărul e că se zbate între viaţă şi moarte. A fost transportat la Bucureşti, la Spitalul „Gheorghe Marinescu". Fracturile de acest fel se soldează, de regulă, cu paralizii

grave, cu pierderi de memorie... Ce-o fi descoperit acest Udrea ? Ce anume voia să-mi spună ?

Îl ascultam pe Bota încercînd să-mi fac o părere asupra cazului Udrea. Pînă acum, din cei cinci care lucrau la invenţia aceea, trei nu mai puteau continua cercetările. Mai rămîneau doi. Cine erau cei doi ? L-am rugat pe Bota să-mi vorbească mai mult despre ei.

— Uite ce e, mînzule. După cîte am înţeles de la dumneata, eşti invitat la Marcela Bertea, Panait-Bertea, adică. Totul s-a petrecut pînă acum conform prevederilor noastre. Mai repede decît mă aşteptam. În casa lui Bertea îl vei cunoaşte pe consilierul Nicolae Marinescu. Un om în vîrstă. Are peste 70 de ani. El este cel de al patrulea cercetător. E văduv, locuieşte într-un bloc vechi şi ia masa la pensiunea „Madrigal". Ştii ce te rog ? Să te declari bolnav de ficat. Pentru asta trebuie să te documentezi bine, mînzule, ca să poţi discuta competent cu inginerul Marinescu, care suferă într-adevăr de ficat. Trebuie să devii, la sugestia lui, la invitaţia lui, mă rog, ia-o cum vrei, un abonat al pensiunii „Madrigal". Vei ţine regim, ca şi dînsul. Două-trei săptămîni n-o să-ţi facă rău. Evident, după o masă la „Madrigal", nimeni nu te opreşte să-ţi completezi prînzul cu ce-ţi pofteşte inima.

Bota a rămas o clipă pe gînduri.

— Pe al cincilea o să-l cunoşti prin Marinescu. Este tot un inginer, are aproape şaizeci de ani. Se numeşte Ion Cîndea. Joacă şah. Iubeşte florile şi are tot felul de teorii năstrușnice. Puţin cam aiurit, dar altfel, o figură foarte simpatică. N-a fost căsătorit pînă acum doi ani cînd, în sfîrşit, s-a hotărît, — după expresia lui — „să-şi pună juvăţul de gît". Soţia lui este o femeie admirabilă. Au legalizat legătura lor după patruzeci de ani de convieţuire. „Am vrut să fiu totdeauna liber. Să pot să mă despart oricînd de Amelia. Acum, la 60 de ani, ne-am convins că am putea întemeia un cămin şi că ne potrivim", obişnuieşte să spună.

— N-ar trebui luate măsuri pentru protejarea acestor doi oameni ? am întrebat eu. Acum două zile, după accidentul de la Strehaia, spuneaţi că n-ar fi exclus ca şi pe ceilalţi să-i pască primejdia. Şi iată că, în ce-l priveşte pe Udrea...

— Ce altă măsură de siguranţă vrei să iau, mînzule ? Nu-i destul că te-am delegat să fii îngerul lor păzitor ? Am toată

încrederea în dumneata. Şi-apoi, mai aştept un ajutor. Un ofiţer din centrală.

— Am înţeles, tovarăşe maior, am spus eu.

— O ! Bine că, în sfîrşit, ai înţeles, Raduliene !

— Nu aveţi nici o bănuială că vreunul dintre ei „colaborează" cu firma aceea străină ?

Bota şi-a înălţat capul şi m-a privit. Ochii lui albaştri erau plini de zîmbet.

— S-ar putea... Ştiu eu ? Pe Udrea, oricum, trebuie să-l scoatem din cauză. Dacă el ar fi omul cu pricina, apoi agentura străină ar avea toate motivele să-i dorească o sănătate de fier. Nu-i aşa ? În orice caz, nu ar fi încercat să-l înlăture.

Cîteva clipe s-au scurs în tăcere.

— N-am avut răgazul să vă spun : în maşina Marcelei Bertea am găsit o chitanţă de la miliţia din Filiaşi. Cred că Marcela l-a vizitat la Strehaia pe Ardeleanu. Nu spuneaţi că între cei doi s-a înfiripat o idilă ?

— Curios ! Am vorbit cu Ardeleanu azi dimineaţă. Nu mi-a spus nimic despre vreo vizită de-a doamnei Bertea, Panait-Bertea, adică. (Bota avea o ironie aparte cînd era vorba de soţia lui Bertea, neplăcîndu-i pesemne faptul că Marcela păstra şi numele de fată). Altceva ?

I-am relatat cele aflate de la Marcu în legătură cu scheletul găsit pe şantier : un orificiu în occipital, lipsa a două degete de la mîna stîngă.

— Deci un civil împuşcat într-o poziţie germană ! Prea obişnuit ca să mai impresioneze pe cineva ! Imediat după 23 august 1944 hitleriştii au luat ostatici, i-au dus în poziţiile lor, apoi s-au descotorosit de dînşii împuşcîndu-i. Să vedem dacă miliţia reuşeşte să afle cine-i victima.

•

Revenit la hotel m-am gîndit să-i telefonez Emiliei Pascu. Era şapte şi jumătate. Bănuiam că fata era obligată să fie la bar către ora zece.

— Alo ? Domnişoara Pascu ? Aici Radulian. Îţi aminteşti de mine ?

— Cum să nu, domnule Andi.

— Pot să te văd astă-seară ?

— Vii la bar ?

— Nu cred. Am mult de lucru. Dar... poate ieşim împreună înainte de spectacol. E abia şapte şi jumătate. Ce zici ?

— De acord. Aşteaptă-mă în hol. Cobor peste un sfert de oră.

Fata a închis. Era îmbrăcată, gata de plecare, aşa că am ieşit din cameră. Ce-ar fi s-o aştept la etajul opt ? mi-am zis.

Am luat liftul şi am urcat la opt. M-am instalat pe unul din scaunele din micul hol, dar după cîteva minute de aşteptare m-am ridicat şi am început să mă plimb pe culoar.

— Bine. Deci lîngă havuz. Ştiu. La revedere ! am auzit, pe neaşteptate, glasul Emiliei, răzbătînd din una din camerele pe lîngă care treceam.

„Ia te uită ! Emilia a dat întîlnire cuiva ! O întîlnire în vreun parc, lîngă un havuz. Pe cînd ? Mîine ? Uite ce păţeşti dacă eşti indiscret. De ce ai urcat la opt cînd fata a zis să aştepţi în holul hotelului ?"

Am coborît la parter. Era, totuşi, mai bine să o aştept pe Emilia în holul hotelului.

Emilia a coborît peste cîteva minute. De îndată ce am ieşit pe stradă, şi-a încheiat fulgarinul şi mi-a luat braţul.

— E răcoare, nu-i aşa, Andi ? Unde mergem ? Ne plimbăm spre parcul Bucovei ?

— Ziceam să mergem la un restaurant.

— Ştiu eu unul unde se mănîncă bine şi ieftin. Nu-i nici departe de aici. Îi zice „Covorul fermecat".

La opt şi jumătate eram într-un fel de cabană cu pereţii de zid, cu acoperiş vălurit.

— Îţi place aici ? m-a întrebat Emilia, tocmai în clipa în care, privind spre uşă, am zărit o figură cunoscută.

Nu, nu mă înşelam ! Omul acela înalt cu privire visătoare, îmbrăcat într-un costum bleu, era căpitanul Mareş, inginerul Alexandru Mareş din centrală. Era, oare, omul „de întărire" cerut de Bota ? Nu l-am salutat, desigur, dar nici el n-a schiţat nici un gest. L-am urmărit discret, cu coada ochiului. Mareş s-a aşezat la o masă de unde putea, fără prea mult efort, să mă aibă tot timpul sub privirea lui.

În timpul cinei am vorbit despre vreme şi despre filmele văzute în ultimul timp în Bucureşti. Apoi fiecare a vorbit despre sine. Eu am fost obligat să-mi etalez biografia de profesor de istorie. Cînd a aflat pentru ce am venit în T.,

Emilia şi-a ţuguiat buzele şi a făcut un gest din care reieşea că nu-i plăcea arheologia.

— E totuşi pasionantă, am spus eu.

— Să sapi şi iar să sapi ? Zile şi luni, fără să ştii dacă vei găsi ceva interesant ? Nu, Andi, nu mi-ar plăcea. Şi, la urma-urmei, s-a descoperit ceva la şantierul acela ?

— Deocamdată... un schelet. Un om care a fost împuşcat în ceafă, de nemţi, înainte de a se retrage. Cred că miliţia o să afle repede despre cine e vorba, fiindcă mortului îi lipsesc două degete de la mîna stîngă.

Ochii fetei străluceau într-un fel ciudat, semn că îi stîrnisem curiozitatea. Eu continuam să-i povestesc, dornic să-i întreţin această curiozitate. Aş fi vrut să-i vorbesc mai tandru, să-i spun că îmi plăcea dar, nu ştiu cum să spun, prezenţa lui Mareş acolo, la cîţiva paşi de noi, mă inhiba.

Se apropia ora zece ; ştiam că Emilia trebuie să fie la bar pentru spectacol.

— De ce nu-mi vorbeşti mai mult despre tine ? Despre viaţa ta ? am întrebat-o.

— O să-ţi povestesc altă dată. Îţi mulţumesc pentru seara aceasta. A fost foarte plăcută. Mergem ?

Ne-am ridicat şi am pornit, nu înainte de a arunca o privire spre masa unde ştiam că se aşezase Mareş. Inginerul dispăruse. Cînd ? Pe unde ? Poate prin ieşirea de serviciu, că uşa de la intrare nu-mi scăpase nici o clipă din priviri.

Ajungînd în stradă, Emilia s-a întors spre mine :

— Şi-acum, uite, am să-ţi spun : sînt o fată oarecare. Am rămas orfană de mică. Tatăl meu a fost luat de hitlerişti cînd au părăsit oraşul acesta, că familia mea e de aici, iar mama... mama a murit cam... la un an după aceea ; aveam patru ani cînd a murit. N-o ţin minte. Am crescut la un orfelinat. Unii zic că tata a plecat de bunăvoie. Acum e la München. M-am pomenit că-mi scrie anul trecut, cînd am împlinit nouăsprezece ani. Şi-a schimbat numele. Îl cheamă Georg Ruhl. L-au bătut fasciştii, l-au lovit peste şira spinării şi a paralizat.

— N-ar vrea să vină aici ?

— Mi-a scris să mă duc eu acolo. Să-i trimit fotografii. Cît mai multe fotografii. I-am trimis tot ce aveam mai bun. Anul acesta sper să primesc viză de plecare, să-l vizitez.

— Ai făcut cerere pentru paşaport ?

— O să fac. A, dar uite, am ajuns la bar. Ne întîlnim mîine ?

— Da, Emilia.

Stăteam față în față, în umbra aruncată de o proeminență a zidurilor clădirii în care se afla barul. Fata și-a ridicat privirea și i-am zărit ochii căprui, catifelați. Era înlăcrimată sau numai mi se părea ? În clipa următoare, a ridicat mîna stîngă și și-a plimbat mîngîietor degetele peste obrajii mei, de parcă ar fi fost un orb care vrea să recunoască trăsăturile cuiva drag.

•

A doua zi am mers la șantier dis-de-dimineață. Inginerul Bertea era fără chef, posomorît, parcă nedormit. Abia mi-a răspuns la salut. Am încercat să aflu de ce e necăjit. Bertea a izbucnit :

— Mi s-a umblat în dosare, în acte, în hîrțoagele pe care le țin sub cheie. Nu știu cine a fost atît de curios. N-am secrete față de nimeni ! Putea să-mi ceară orice relații și le dădeam cu dragă inimă. Mi-a dispărut planul inițial de săpături. O hîrtie fără importanță, dată de Suciu acum trei saptămîni, de-atunci a adus alte trei planuri. Nu-i cine știe ce, dar de ce se umblă în hîrtii ?

„Cavalerul tristei figuri" avea obrajii mai încenușați decît de obicei. Faptul că cineva îi cotrobăise prin dosare putea, oare, să-l necăjească într-atît ?

Ce puteam să-i spun pentru a-i risipi supărarea ? Am preferat să-l las în pace și am ieșit din baracă. Mi-am luat carnetul de note și am început să-mi schițez unele date privind săpăturile. Am stat de vorbă cu oamenii care lucrau. Cadavrul descoperit cu o zi mai înainte fusese ridicat.

M-am vîrît în șanțurile săpate de oameni, am luat probe de pămînt, am studiat diferite cioburi, pietre — totul cu intenția de a arăta că mă preocupă săpăturile, arheologia, că nu venisem aici pe șantier de florile mărului.

— Credeți că dăm de fo comoară, domnule profesor ? m-a întrebat șeful de echipă.

— Comoară ? am întrebat eu, mirat.

— Păi... așa vorbesc oamenii. Cînd a fost esplozia aia, se găsîră bani de aramă. Sestreți...

— Sesterți, nea Sandule, l-am corectat eu. Bani romani, de-ai strămoșilor noștri. Îi foloseau și aici, în Dacia.

— Mă rog, cum le-o fi zicînd, dă-i în păcate. Da' e rău că n-au nici o valoare. Am găsit și eu cîțiva. Uite-i ici. La început am crezut că-s de aur sau de argint. Dar sînt tinichea curată. Acu' căutăm, pe semne, pe ăi de aur. Comoara, adică.

I-am explicat că săpăturile urmăreau cu totul altceva. Nea Sandu părea dezolat. Juca sesterții în palmă, gata să-i zvîrle.

— Vrei să-mi dai un bănuț din aceia? am întrebat eu.

— Ia-i pe toți, dom'le profesor, că mie nu-mi fac trebuință.

Zicînd acestea, nea Sandu a întins mîna, iar eu am cules din căușul palmei cinci monede.

— Deci... pas' de comoară, ai, dom'le profesor?

— Asta nu se știe niciodată, nea Sandule. Nu știi cum e cu săpăturile? Cauți una și dai de alta...

Omul s-a înseninat.

— Asta cam așa-i, dom'le profesor! Căutăm comori și găsim oameni morți, îngropați fără popă. Să știi că la ăștia, ai mei, le-a cam pierit pofta de lucru. Știi 'mneata cum sînt țăranii. Cică locul e spurcat din cauza mortului ăla. Asta mai lipsea! Că și-așa le era frică de proiectile, să nu explodeze. Acuș le e frică și de strigoi.

— Nu vă luați după vorbe, nea Sandule! Nu cumva ai vrea să aducem popă, să sfințim locul? am încercat s-o dau pe glumă.

— Asta nu-i de glumă, dom'le profesor. Poate că ar trebui. Nu de alta, dar uite, se petrec lucruri cam... cam afurisite aici.

Am ciulit urechile.

— Adică?

— Poi... uite, chiar cu mortul ăla. Alde Pădinețu mi-a spus mie, doar mie... Pădinețu e ăl care a dat primul de schiletul ăla și a săpat pînă să vie procurorul... Asta e gata să jure că mortu' avea toate degetele la mîna stîngă. Asta pînă ne-am dus să tragem o dușcă de rachiu, pe la un'șpe, la bufet, la „Căpșunica". Cînd ne-am întors, nimeni n-a băgat de seamă. Doar cînd a venit procuroru' s-a văzut.

— Și cum crezi că au dispărut oasele de la cele două degete, dacă or fi fost?

— Păi... știu eu? Pădinețu zice că ghiavolu'. Semn că pământul de aici e spurcat. Eu i-am zis că poate o fi visat. Să-și țină gura... Afară de Pădinețu nimeni n-a văzut toate deștele mortului. Da'... oricum.

— Cine a rămas pe șantier cînd v-ați dus la „Căpșunica"?

— Păi nu știu să fi rămas cineva. Ne-a chemat... a trecut un prieten de-al lui Toader Anghel pe aici și a spus că dă o țuică. I-a născut nevasta un băiat. Toader a zis să mergem toți. Omu' ne-a chemat atunci pe toți, era tare bucuros. Și ne-am dus... N-am vrut să stricăm bucuria omului...

Am discutat puțin cu nea Sandu, apoi mi-am continuat lucrul. Către ora unsprezece, a venit Ionașcu.

— Aici erai? În șanțurile astea? Văd că te-ai apucat serios de treabă. Ce-i cu „rezidurile" alea?

— Probe, Titi. Probe. Am de gînd să le duc la București să le analizeze cu ajutorul izotopilor, pentru a le determina vechimea.

— Deci te-ai pus serios pe treabă! Ascultă, Andi, ce plan ai pentru diseară? Îl serbăm pe șef. Hai să stabilim ce cadou îi luăm. Așa, din partea șantierului.

Am ridicat din umeri.

— Ia ce crezi tu, Titi...

•

Pe la douăsprezece am primit un telefon din partea maiorului Bota și m-am întîlnit cu el.

— Ce noutăți ai, mînzule? m-a întrebat el, de îndată ce am avut posibilitatea să stăm de vorbă.

I-am relatat discuția pe care o avusesem cu Marin Sandu și i-am arătat sesterții pe care acesta mi-i dăduse. Maiorul mă asculta cu atenție, trecîndu-și mereu mîna prin părul alb-argintiu.

— Am aflat azi, de la miliție, că s-a identificat cadavrul. Omul împușcat de fasciști e un cantonier de la bariera Mărgineni.

— Cantonier? am întrebat, mirat.

— Miliția a stabilit că este vorba de un mic slujbaș la calea ferată. Cantonierul Ion Ursu. Fasciștii l-au împușcat,

după ce l-au ținut ostatec. Dar dispariția asta a degetelor mă face să cred că ceva nu-i în regulă. Ion Ursu a fost identificat pe baza... lipsei celor două degete de la mîna stîngă. Or, dacă cele două degete au existat totuși, înseamnă... înseamnă că *cineva* a avut interesul să inducă miliția în eroare.

Maiorul Bota m-a privit fix. Ochii lui albaștri păreau mai întunecați decît oricînd.

— E limpede, mînzule! Trebuie aflat cît mai repede cine-i prietenul lui Toader Anghel, omul care a dat țuica, provocînd plecarea muncitorilor de pe șantier. În lipsa lor, cineva a „subtilizat" cele două degete. Ion Ursu s-ar putea să nu fie... Ion Ursu! Ei drăcie! Șantierul ăla al dumitale ascunde comori pe care, încet-încet, le dă la iveală. Altceva?

Am stat cîteva clipe pe gînduri, neștiind dacă era cazul să-i vorbesc despre Emilia Pascu. În fond, nu-mi interzisese nimeni să mă plimb cu o fată în T! L-am întrebat, într-o doară, pe maiorul Bota dacă știe că inginerul Mareș, din centrală, se află și el în oraș.

— Da. Știu. I-am solicitat sprijinul. Să nu te miri cînd ți-oi spune că, printre altele, a primit ordin să te... supravegheze.

— Pe mine?

— Exact! Uiți că ți s-a cotrobăit prin lucrurile din camera de la hotel? Dar, ia spune-mi, cine e fata cu care ai fost la „Covorul fermecat"?

Întrebat așa, direct, n-am mai avut încotro. I-am povestit cum o cunoscusem pe Emilia și, în rezumat, ce discutasem cu ea.

— Mda. Și zice că n-a făcut încă o cerere de pașaport, să plece să-și viziteze tatăl? a mormăit Bota, la sfîrșitul relatării mele. Nu se grăbește să-l vadă. Poate că are dreptate. Nu știu ce ar putea s-o lege, după 19 ani, de un tată care, pînă acum, nu s-a interesat de ea. Emilia este o fată frumoasă. Așa spune Mareș. Nu m-ar mira să ți se aprindă călcîile după ea.

— Tovarășe maior, vă rog...

— Ei, ei, nu te roși așa! Învață să te stăpînești, mînzule. Și ce-i dacă îți place fata? E o crimă? Ah, de ce nu-s de vîrsta ta! Ei, la revedere! Stai că era să uit. Ia dă-mi și mie un sesterț din ăia găsiți pe șantier. Poate că mă apuc de numismatică. Acum, la bătrînețe...

Ajungînd la hotel, am urcat în camera mea. Tocmai suna telefonul.

— Andi ?

— Da, eu sînt, am spus, recunoscînd glasul Emiliei.

— E ora două şi mor de foame...

Peste douăzeci de minute ne aflam la „Covorul fermecat"

— Azi am repetiţie la ora patru, mi-a spus Emilia în timpul mesei. Şi două spectacole : unul la ora şapte, pentru un grup de vizitatori străini şi al doilea, cel obişnuit, de la miezul nopţii. Regret că nu vom putea sta mai mult împreună. Ce mai e nou pe şantier ?

I-am spus că miliţia reuşise să identifice mortul găsit în timpul săpăturilor. Fata mă asculta cu atenţie. La ieşirea de la „Covorul fermecat" l-am zărit pe Mareş. Cînd ne-a văzut s-a întors cu spatele, fapt care m-a intrigat. După ce am trecut de dînsul, am întors capul. Căpitanul pornise în sens contrar şi, nu ştiu de ce, am avut impresia că se luase după cineva, intrînd în restaurant.

— O clipă, Mili, am spus eu. Te rog să mă aştepţi aici. Trebuie să dau urgent un telefon.

Zicînd acestea am pornit înapoi, spre „Covorul fermecat". Cînd am ajuns în uşă, pe lîngă mine a trecut în goană un individ care avea în mînă un mic aparat de radio, de mărimea unei baterii de lanternă ; un şnur alb făcea legătura între aparat şi casca minusculă pe care o avea la ureche. Peste cîteva clipe a apărut şi Mareş. Mi-am dat seama că îl căuta pe individul cu aparatul de radio. Dar acesta dispăruse.

Căpitanul a privit în jurul său, s-a uitat la mine în treacăt, fără să dea nici un semn că m-ar cunoaşte, apoi a plecat cu paşi rari spre centrul oraşului. La rîndul meu, am vîrît o fisă în telefonul de la intrare, am format un număr aiurea, apoi am revenit lîngă Emilia.

— Am vrut să telefonez la şantier, dar din păcate n-am putut. Era ocupat.

În drum spre bar, Emilia a vorbit aproape tot timpul. Îmi plăcea s-o aud vorbind. La despărţire mi-a întins mîna şi m-a privit drept în ochi. Am simţit imediat o căldură prin tot corpul. Aşteptam, din clipă în clipă, să-şi ridice mîna şi să şi-o plimbe peste obrajii mei. Dar Emilia n-a repetat

gestul din seara trecută, deşi felul în care mă privea îi trăda emoţia.

— Andi, trebuie să-ţi spun ceva. Ştii, am un prieten. Este plecat. Dar mîine... mîine va veni şi n-o să ne mai putem vedea prea des.

Nu ştiu ce mă făcea să cred că fata mintea. Poate fiindcă privirea ei era prea prietenoasă, poate fiindcă întîrzia să-şi retragă mîna din mîna mea.

— Dacă aşa stau lucrurile... am bîiguit eu.

— O, nu trebuie să fii supărat, te rog. Ne vom mai vedea, totuşi. Şi asta pentru că, pentru că îmi placi mult, Andi. Te rog să nu crezi cine ştie ce despre mine.

Aveam probabil o mină atît de jalnică, încît Emilia nu se putea hotărî să plece.

— Vino cu mine, mi-a spus ea deodată şi, ţinîndu-mă încă de mînă, m-a tras în umbra unei porţi. Spune, te afectează chiar atît de mult ceea ce ţi-am spus ?

— Da, Mili, da.

Fata continua să mă învăluie cu privirea ochilor ei căprui, catifelaţi. Am ridicat mîna şi am mîngîiat-o pe păr.

— Nu ! Nu ! a şoptit ea şi, cît ai clipi, s-a desprins de lîngă mine, alergînd spre intrarea barului.

Rămas singur, am privit în jurul meu, ca trezit din vis. Soarele de toamnă inundase strada cu o lumină plăcută, care te îmbia la visare. În sufletul meu era însă negură. Multă negură.

IV

O seară cu peripeții

M-am întors la hotel, am făcut un duș, am răsfoit o carte despre afecțiunile ficatului — carte pe care o cumpărasem în urma recomandării lui Bota — apoi am ieșit în oraș. Era șase și jumătate. La șapte m-am întîlnit cu Ionașcu, pentru a merge împreună la inginerul Bertea.

Casa în care locuia Bertea se afla la marginea de nord a orașului. Era o clădire veche, cu aspect de casă boierească. Acoperișul, din țiglă roșie, era pe alocuri acoperit de mușchi. Curtea era pavată cu piatră colorată. În fundul curții, se afla un mic garaj, în care inginerul își ținea mașina.

Camerele erau mari și înalte. Parchetul se zărea doar ici colo, fiind acoperit de covoare groase. Mobilierul din salonul unde am fost primiți era amestecat: alături de piese vechi, moșteniri de familie, se aflau și unele noi, achiziționate la întîmplare, fără prea mult discernămînt. Într-un colț al salonului se afla o pianină.

Ionașcu și cu mine nu eram primii veniți, așa că Bertea n-a manifestat nici o surpriză văzîndu-ne. Știa de-acum că sosisem pentru a-l sărbători.

— Vă mulțumesc că ați venit! Mulțumesc că v-ați gîndit la mine. Titi, tu ești tartorul, nu-i așa? Tu ai descoperit că azi e ziua mea și ai dat zvon în țară, nu-i așa?

„Cavalerul tristei figuri" era cu totul altul decît la șantier. De pe chipul lui dispăruse încenușarea aceea care-l făcea antipatic. Se mișca în voie, cu gesturi de senior, zîmbea afabil

tuturor invitaților participa la discuții, glumea. Soția lui, în rochie de seară, purta pantofi cu tocuri joase, astfel că nu-mi mai părea atît de înaltă ca atunci cînd o cunoscusem pe șantier. Părul blond era strîns într-un coc ce mi se părea imens, dar care se armoniza foarte bine cu chipul ei de păpușă.

— E datoria mea de gazdă să fac prezentările, a spus ea, vîrîndu-și mîna pe după brațul meu. Titi, tu-i cunoști pe toți. Ți-l răpesc pe domnul Radulian să-l prezint invitaților mei.

Din clipa în care intrasem, căutasem să ghicesc cine era inginerul Nicolae Marinescu. Curiozitatea mi-a fost satisfăcută mai repede decît speram. Abia pornisem la braț cu Marcela, că aceasta s-a oprit în dreptul a doi oameni în vîrstă, care discutau cu aprindere despre șah.

— Domnul profesor Radulian, domnul inginer Marinescu și domnul inginer Cîndea, a făcut Marcela prezentările.

M-am înclinat, zîmbind. Nicolae Marinescu era slab, cu privirea apoasă, avea părul alb, rar. Purta proteză auditivă. M-a privit cu multă curiozitate prin lentilele foarte concave ale ochelarilor săi.

— Cum a spus că se numește ? a întrebat el și, cu mîna dreaptă, a manevrat un mic buton al aparatului auditiv pe care-l purta.

— Radulian. Andrei Radulian, domnule inginer.

— Am avut un coleg de facultate Radulian. A ajuns profesor de istorie la universitate. Nu cumva ești fiul lui ?

— Nu, domnule inginer. Tatăl meu lucrează la uzinele Vulcan. E maistru.

— Dați-mi voie, a intervenit Marcela. Există, totuși, o coincidență. Domnul Radulian, aici de față, este... profesor de istorie. Deocamdată la un liceu. Își pregătește doctoratul.

— Am băgat eu de seamă că-i prea tînăr ca să-mi fi fost coleg, a spus Marinescu în glumă.

Inginerul Cîndea era mai mic de statură decît Marinescu, avea o față colțuroasă, expresivă, sprîncenele groase, complet albe, și ochii albaștri, mici, duși în fundul capului.

— Și ce vînt te-a adus aici în T, domnule Radulian ? a întrebat el.

— Mă documentez la șantierul arheologic. Voi sta puțin, desigur.

— Fii atent, tinere ! Orașul nostru e cunoscut pentru tentațiile lui. Mulți au venit în treacăt, dar au rămas aici pentru totdeauna !

I-am părăsit pe cei doi bătrîni pentru a cunoaște și pe ceilalți invitați. Venise și Marcu, administratorul șantierului. Stătea de vorbă cu doi indivizi : unul, pe nume Zlate, părea cam de vîrsta mea ; celălalt era mai bătrîn, să tot fi avut patruzeci de ani. S-a recomandat scurt, cu un glas gros, repezind cuvintele ca un lătrat :

— Inginer Pop.

Am cunoscut-o pe soția lui Cîndea, o femeie mică de statură, căruntă, cu privirea blîndă. Am cunoscut și două prietene ale Marcelei, venite cu bărbații lor : soții Pandele erau în trecere prin T, iar soții Armeanu lucrau la centrala comercială din oraș.

Îmi propusesem să aflu cît mai multe despre invitații soției lui Bertea. Aici se găseau doi dintre cei cinci care lucrau la invenție. Alți doi erau la Strehaia, iar al cincilea, inginerul Udrea, la București. Ceea ce i se întîmplase lui Udrea putea să se întîmple și celor doi ingineri bătrîni, care sporovăiau de zor stînd în colțul unde mi-i prezentase Marcela.

— Și-acum, să faci cunoștință cu ultimii mei invitați, a spus soția lui Bertea, conducîndu-mă spre o cameră învecinată, în care se afla o măsuță de biliard. Domnul Stelescu, actor, și domnul Stanciu, pictor.

Stelescu mi-a întins mîna. Era înalt, brunet, uscățiv și avea palma umedă. Stanciu avea o mînă mare, puternică, de boxer. La o măsuță ținea contabilitatea soția lui Stelescu.

— Ce părere ai de invitații mei ? m-a întrebat Marcela înainte de a ne întoarce în salon. Oameni interesanți, nu-i așa ? Uff, cred că-i timpul ca Marioara să servească niște gustări. Mă duc să văd de ce întîrzie.

M-am aranjat astfel încît să stau în fața inginerului Marinescu. Am refuzat să mănînc unele preparate, motivînd că sufăr de ficat. Din acel moment Nicolae Marinescu mi-a acordat o atenție deosebită. Am discutat cu el despre regimuri alimentare și despre diferite afecțiuni ale ficatului. În continuare, lucrurile s-au petrecut întocmai cum prevăzuse șeful meu : Marinescu mi-a sugerat să frecventez pensiunea „Madrigal", excelentă în prepararea mîncărurilor dietetice.

— O să te simți bine la „Madrigal", tinere! mi-a spus inginerul Marinescu. Sînt unul dintre cei mai vechi clienți. Acolo mînca uneori și arheologul Ion Suciu. Ei, dar pe Suciu trebuie să-l cunoști! E toată ziua cu nasul prin șantierul acela unde lucrezi și dumneata.

— Da, îl cunosc, am spus.

— Sîntem prieteni din copilărie. Ion se ține însă mai bine decît mine. Eu... ce să fac? O afecțiune stupidă, un fel de gripă virotică, și iată-mă cu aparat auditiv.

Nu terminase de vorbit, cînd în pragul sufrageriei și-a făcut apariția bătrînul Ion Suciu.

— Ei, na! Vorbești de lup și lupul la ușă! a exclamat inginerul Marinescu. Începusem să-ți simt lipsa, Ioane! Hai, felicită-l pe Marin Bertea și vino de ia loc lîngă noi.

După cîteva minute, Suciu se afla între inginerul Marinescu și actorul Stelescu. Eu stăteam în fața lor. În dreapta mea era inginerul Pop, iar în stînga — soția lui Stelescu. Tot timpul mesei s-au discutat banalități. Suciu mînca încet, cu grijă, de parcă s-ar fi temut să nu-și deranjeze cumva vecinii. A ridicat paharul cu vin, dar abia a gustat.

— Bine că te-am întîlnit, Ioane, a spus, la o vreme, inginerul Marinescu. Curînd se deschide sezonul de vînătoare. Cred că participi.

Suciu a dat din cap că e de acord și i-a făcut semn lui Marinescu să tacă, pentru că vrea să țină un toast. S-a ridicat în picioare și a închinat pentru soții Bertea, apoi s-a dus și l-a sărutat pe inginer și pe soția acestuia.

— În locul lui Bertea aș fi gelos, am auzit pe neașteptate glasul lui Cîndea. Prea ai sărutat-o cu foc pe Marcela, Ioane!

— Poate nu știți că nenea Suciu mi-e rudă, a intervenit Marcela.

— Adevărat! a glumit bătrînul Suciu. Străbunicul meu era văr de al zecelea cu bunicul Marcelei.

Gluma arheologului nu mi s-a părut prea reușită. Am zîmbit, totuși, din complezență, Doamna Stelescu s-a aplecat spre soțul ei:

— Mă doare capul, Mișule. Aș vrea să ies puțin la aer.

Stelescu s-a ridicat imediat și și-a condus soția spre ieșire. Marcela i-a urmat îngrijorată, întrebînd mereu ce s-a întîmplat. Între timp, petrecerea se anima. Marcu bea cu Ionașcu și cu Zlate. Vorbeau tare. Inginerul Pop, din dreapta mea, îi

reproșa lui Armeanu că în comerț nu se găseau totdeauna zarzavaturi proaspete. Mereu îmi venea să asemui felul de a vorbi al lui Pop cu un lătrat. Soții Pandele, așezați mai departe de mine, se angajaseră într-o discuție cu Bertea. Atmosfera începuse să se înfierbînte. Era, parcă, prea mult zgomot. Aș fi vrut să dau magnetofonul mai încet.

— Vrei să dansăm, Andi ? am auzit glasul Marcelei.

— Cu plăcere, am răspuns și m-am ridicat.

Am urmat-o pe soția lui Bertea în camera vecină, despărțită de sufragerie printr-un glasvand. Marcela dansa ușor ca un fulg. Nu peste mult, în camera unde dansam și-au făcut apariția și soții Pandele, apoi Zlate cu doamna Armeanu, soțul acesteia fiind angajat într-o discuție interminabilă cu inginerul Pop. După primul dans, Pandele mi-a cerut voie să danseze cu Marcela și astfel m-am trezit cu o nouă parteneră : doamna Pandele, o femeie voinică, potrivit de înaltă, cu mișcări puțin cam rigide.

— După cîte am înțeles, sînteți în trecere prin T, am spus eu, din dorința de a lega o conversație.

— Da. În trecere. Mîine plecăm. Am vizitat o mătușă, o soră de-a mamei, pe care n-am văzut-o de mult. Unchiul meu e unul dintre cei mai vechi petroliști din oraș.

— E bătrîn, desigur...

— Are șaptezeci de ani. Locuiește în vechiul cartier construit lîngă rafinărie. Poate ați auzit de unchiu-meu. Îl cheamă Nestorescu.

— Din păcate, nu-l cunosc.

— A condus luptele împotriva fasciștilor în patruzeci și patru.

— Daa ? am spus eu, sincer mirat. Mi-ar plăcea să-l cunosc. Eu sînt profesor de istorie. Mă interesează orice date în legătură cu luptele din august 1944.

— Nimic mai simplu. O să-i vorbesc despre dumneavoastră. Telefonați-i...

În clipa cînd spunea aceste cuvinte, lumina s-a stins. Am rămas locului. Partenera mea și-a strigat soțul, acesta a venit lîngă noi. Cineva a aprins o brichetă.

— Nu-i nimic, nimic, am auzit glasul soției lui Stelescu. E vina mea. M-am împiedicat de șnurul magnetofonului.

— Cred că s-a ars siguranța. Marioară, adu o lumînare ! a strigat inginerul Bertea.

În cîteva clipe, aveam iarăşi lumină.

— Vă rog să ne scuzaţi. Acest incident neplăcut nu trebuie să vă strice buna dispoziţie ! a spus Marcela. Reluăm dansul ? Gata ! mutăm magnetofonul dincolo, unde e priza bună.

— Hai să cîntăm un „mulţi ani trăiască" ! a propus cineva.

— Gata ! Paharele pline ! Tonul, domnule Ionaşcu ! Cineva spunea că voiai să te faci ţîrcovnic !

Am cîntat, am băut în sănătatea inginerului — eu, deh ! ca oamenii bolnavi de ficat, abia am gustat vinul — apoi am trecut în camera alăturată, să dansăm. Dar, parcă era un făcut. Abia reîncepusem dansul — aveam ca parteneră pe doamna Stelescu — cînd, deodată, din camera alăturată s-a auzit un strigăt :

— Domnului Suciu i s-a făcut rău ! A leşinat !

— Repede un doctor ! „Salvarea" ! Marcela, telefonează la „Salvare"...

Dintr-un salt am fost lîngă Ion Suciu. În timp ce soţia lui Bertea telefona, eu am început să frec tîmplele bătrînului arheolog cu batista, peste care am turnat puţin vin din paharul aflat în faţa acestuia. Făceam operaţia asta de cîteva minute. Bătrînul a deschis ochii. Împreună cu inginerul Pop l-am ridicat şi l-am condus spre o canapea. I-am pus comprese reci pe frunte şi i-am descheiat haina. La sosirea medicului, bătrînul Suciu îşi revenise complet, dar acuza dureri de stomac.

— Simptomele sînt ale unei intoxicaţii violente, a spus doctorul.

Acest al doilea incident a avut darul să ne strice tot cheful. După plecarea „Salvării" care l-a luat pe bătrînul Suciu, nimeni nu mai avea chef nici de băut, nici de dans.

•

Se făcuse zece şi jumătate cînd am ajuns la hotel. M-am dezbrăcat, m-am vîrît în pat şi am stins lumina. Am vrut să adorm, dar m-au năpădit gîndurile.

„Dar dacă Suciu a fost otrăvit ? Dacă, în timp ce lumina era stinsă, *cineva* i-a turnat otravă în pahar ?"

Cît ai clipi, m-am ridicat în capul oaselor, am aprins veioza şi am căutat în buzunarele pantalonilor.

„În caz că bătrînul Suciu a fost otrăvit, dovada se află la mine ! Da ! La mine ! Pe această batistă, pe care am turnat lichid din paharul bătrînului arheolog".

Am dus batista încă umedă la nas. Lichidul cu care era îmbibată avea un miros greu, de flori de crin macerate.

Am împăturit batista cu grijă, am învelit-o într-un şervețel de hîrtie albă şi m-am vîrît în pat. Dar abia închisesem ochii, că mi-a venit alt gînd. „Dar dacă, mi-am zis, nu lui Suciu îi era destinată otrava ? Dacă se urmărea otrăvirea lui Cîndea sau a lui Marinescu, dar s-au încurcat paharele şi a căzut victimă Suciu ?"

Odată pornit pe acest drum, am început să fac tot felul de presupuneri. Pentru a putea turna otravă în pahar, cel interesat avea nevoie de un moment de neatenţie din partea comesenilor. Dacă stingerea luminii a fost în plan ? Stai ! Cine a provocat acel scurtcircuit ? Soţia lui Stelescu ! Nu cumva a mințit că o doare capul ? Asta ar însemna că soţia actorului e în legătură cu cei care au încercat să-l asasineze pe Udrea...

„Pînă acum ai două piste pe care poţi da de un fir, mi-am zis. Mai întîi, trebuie să verifici cine e prietenul lui Toader Anghel care a oferit de băut oamenilor de pe şantier, lăsîndu-se astfel acel schelet fără supraveghere. A doua pistă ţi s-a oferit azi. Trebuie să afli cine a încercat să-l otrăvească pe Suciu şi de ce. Trebuie să afli ce hram poartă soţia lui Stelescu. Şi mai trebuie să afli dacă, într-adevăr, Suciu era cel vizat".

Fiecare întrebare, fiecare problemă, năştea zeci de alte întrebări şi probleme. Mă îndoiam, în acele momente, pînă şi de faptul că Bertea împlinise cu adevărat patruzeci şi cinci de ani. Eram gata să cred că toată serata aceea fusese pusă la cale pentru a-l aduce pe Suciu sau pe unul din cei doi cercetători la o masă, unde criminalul putea să-şi îndeplinească planul.

V

Un microfon șugubăț

Cred că era trecut de miezul nopții cînd am ațipit. Deodată am auzit soneria.

— Cine e ? am întrebat, sărind din pat.

— Emilia.

Am aprins lumina mare, am strîns cordonul halatului, mi-am trecut mîna prin păr, ca pentru a-l aranja, apoi am răsucit cheia.

— Te rog iartă-mă că te deranjez la ora asta, a spus Emilia. E aproape două. Dar am văzut lumină...

Două ! Și eu care avusesem impresia că abia ațipisem !

— Mi s-a întîmplat ceva neplăcut, Andi. Pot intra ?

Am deschis larg ușa și am condus-o spre un fotoliu pe care fata s-a așezat. Era îmbrăcată în rochia cu care venise la prima noastră întîlnire. Părul negru îi cădea pe umeri. Avea obrajii îmbujorați.

— Ce s-a întîmplat ?

— Am fost acostată de un individ. M-a urmărit pînă la hotel. Mi-a vorbit de prietenul meu... Ah ! Mă ia amețeala !

— Liniștește-te. Stai să-ți dau o înghițitură de coniac.

I-am turnat într-un pahar puțin coniac. Emilia a băut, apoi a început să vorbească.

— Ți-am spus ieri de prietenul meu. L-am cunoscut cînd am venit în acest oraș. Și el era tot singur. Deodată, a dispărut. Mi-a telefonat din Suceava, apoi din Cluj. A revenit, nu mi-a explicat de ce plecase pe neașteptate, apoi iar a dispărut.

— Ce meserie are ?

— O dată mi-a spus că este inginer silvic, altă dată că-i geolog şi a venit aici în T. să-şi caute serviciu. L-am cunoscut la bar. Cam asta-i tot.

— Nu înţeleg mai nimic din toată povestea asta ! Ce legătură este între prietenul tău şi acest individ care te-a acostat ? Ţi-a adus vreo veste din partea lui ?

Fata şi-a întors capul spre mine, învăluindu-mă cu o privire speriată :

— Da. Că este la mare ananghie şi are nevoie de bani.

— Emilia, n-ai vrea să-mi spui tot ce ştii despre acest individ ?

Fata a rămas pe gînduri.

— Ori de cîte ori l-am întrebat despre el a schimbat vorba. Era mereu preocupat. Cînd însă îmi mărturisea dragostea lui devenea cu totul alt om. Poate de aceea m-am şi ataşat de el. Mi-era milă. N-ai observat că în dragostea femeilor există, aproape totdeauna, şi puţină dorinţă de a ocroti ? Nu mă interesa trecutul lui. Iar dacă stau şi mă gîndesc bine...

Emilia a tăcut.

— De ce te-ai oprit ? Spune ! am continuat eu.

— Mi-e greu. Pare o împietate... Îl vedeam mereu zbuciumat. Încet-încet am început să-mi schimb impresia. Mi-am dat seama că-i alcoolic. Da. Nelu e un alcoolic.

— Nelu şi mai cum ?

— Ichimescu.

— Cum arată ? E... drăguţ ?

— Da. E drăguţ : înalt, brunet, ochii căprui, migdalaţi... Cît e ceasul ? Trei fără zece ! Ah, iartă-mă că te-am deranjat la o oră atît de tîrzie dar, repet, am văzut lumină la geamul tău şi am crezut că nu dormi. Şi-apoi... apoi voiam să te văd.

I-am oferit Emiliei încă puţin coniac şi fata a băut, ca şi prima dată, tot pe nerăsuflate. I-am umplut iarăşi paharul. Emilia închisese însă ochii şi nu a văzut gestul meu. Am rămas cu mîna întinsă, fără să spun nimic, privindu-i trăsăturile feţei care se destindeau încetul cu încetul. Aţipise. Am aşezat cu grijă paharul pe măsuţă şi, fără să fac nici un zgomot, m-am aşezat şi eu, în celălalt fotoliu.

Cît am rămas aşa, nu ştiu. Într-un tîrziu, am tresărit. Adormisem, fără îndoială. Mi-am privit ceasul. Era patru şi un sfert. În cameră se făcuse răcoare. M-am ridicat, am luat

un pled şi, uşurel, l-am aşezat peste picioarele Emiliei. Apoi m-am aşezat în genunchi, lîngă fotoliul ei. Voiam s-o privesc, să-mi întipăresc în minte trăsăturile chipului ei. Mi-era dragă ? Greu de răspuns ! Simţeam o anumită emoţie ori de cîte ori mă privea, iar cînd mă gîndeam că rămăsese singură pe lume şi crescuse printre străini, mă cuprindea o anume duioşie.

...Stăteam cu capul sprijinit de braţul fotoliului ei, cu ochii închişi cînd, deodată, am simţit mîna Emiliei trecînd lin, abia perceptibil, peste părul meu.

— Dragul meu... dragul meu, i-am auzit şoapta. Eşti obosit. Şi toate astea din cauza mea...

Am ridicat privirea. Emilia vorbea cu ochii închişi mîngîindu-mă în neştire, ca în seara aceea cînd îşi trecuse degetele peste trăsăturile feţei mele, cum ar face un orb care vrea să recunoască pe cineva care-i este drag.

•

Cînd m-am trezit, se luminase de ziuă. Emilia dispăruse. Pe măsuţa dintre cele două fotolii se afla o hîrtie, un fel de bileţel scris în grabă. L-am citit cu înfrigurare.

„Mi-eşti drag, Andi. De aceea am venit aseară la tine. Voiam să te văd. Doresc să te văd dar, în acelaşi timp, simt dorinţa să fug de tine".

M-am îmbrăcat în grabă, am coborît la recepţie şi am întrebat de domnişoara Emilia Pascu.

— A plecat pe la şase. Tocmai îl schimbam pe colegul meu, mi-a răspuns recepţionerul.

Am ieşit din hotel şi am dat un telefon maiorului Bota. M-am dus unde locuia acesta, după ce m-am convins că nu sînt urmărit. I-am povestit cum decursese întîlnirea mea cu Emilia în ziua precedentă la „Covorul fermecat", apoi ce s-a întîmplat la aniversarea lui Bertea. Mi-am spus părerea şi în legătură cu soţii Stelescu : soţia acestuia defectase înadins priza.

— Iată, aici, am încheiat eu, batista cu care am tamponat fruntea şi obrajii bătrînului. N-ar fi rău să o daţi la analiză. Apa s-a evaporat, dar substanţa, otrava, mai poate fi depistată.

Bota a luat batista, a mirosit-o, apoi a vîrît-o în buzunar.

— Eşti un băiat isteţ, mînzule, mi-a spus el zîmbind. Dar tare mă tem că nu vom ajunge prea departe urmărind-o pe

soția lui Stelescu. Oricine se poate împiedica de un șnur. Vrei să mi-l descrii pe Stelescu ?

— Da, desigur, am spus eu și, în cîteva cuvinte, am făcut portretul actorului.

— Acum te rog să precizezi : cînd ai intrat în sufragerie, alarmat că bătrînului arheolog i-a venit rău, acesta își revenise din leșin ?

— Și-a revenit cînd l-am șters pe obraji cu batista.

— A făcut vreun gest ca pentru a evita să mai fie fricționat de dumneata ?

— Da, fiindcă, se pare, îl frecam prea apăsat.

— Mda. Ascultă, a continuat Bota, ciupindu-și obrazul stîng, semn că era contrariat, n-a făcut nici un gest din care puteai să-ți dai seama că știe din ce i se făcuse rău ? N-a arătat cumva spre paharul din care băuse ?

Am stat cîteva clipe pe gînduri.

— Nu-mi amintesc să fi făcut un asemenea gest.

— La ce spital a fost dus ?

— La spitalul „Matei Basarab".

Maiorul Bota a ridicat receptorul telefonului și a făcut un număr. Apoi a cerut să vorbească cu cineva, un doctor al cărui nume nu l-am reținut.

— Bine. Căutați în registre. Voi reveni peste zece minute. Mulțumesc, a spus, în cele din urmă, așezînd telefonul în furcă.

— Și întrevederea cu Emilia ? Zici că te-a vizitat azi-noapte.

— Vi se pare ciudată această vizită ?

Bota a început să rîdă.

— Cît se poate de firească ! O fată tînără în vizită la un băiat chipeș. Ascultă, Raduliene ! Doar nu cumva începi s-o bănuiești pe Emilia ? Văd că ești pornit împotriva tuturor. Ești gata să mă bănuiești și pe mine ! Hai, spune, cum și-a motivat vizita domnișoara Pascu ?

— Fusese acostată de un individ care-i cerea bani pentru un prieten de-al ei, Nelu Ichimescu, un alcoolic.

— Domnule profesor de istorie, nu cumva, în timp ce dormeai, ți-a cotrobăit prin buzunare ?

— Credeți că... ? Nu tovarășe maior. Emilia e cinstită...

— Te cred, Raduliene. Trebuie însă să te anunț că fata are un prieten gelos. Foarte gelos. Și e cazul să iei aminte. C-o fi Nelu Ichimescu, c-o fi altcineva, să fii cu ochii în patru!

Zicînd acestea, maiorul Bota a scos din buzunar o fotografie ce reprezenta un mic obiect.

— Bănuiești ce-i acest obiect ? m-a întrebat el.

Am luat fotografia și am privit-o.

— Cred că-e un mic aparat de emisie.

— Bănuiești cum se fixează ?

— Da, am răspuns, privind cu atenție fotografia. De obicei, aceste piese au un magnet.

— Pînă aici, totul e în regulă. Și-acum, ultima întrebare : bănuiești unde a fost găsit aparatul minuscul din această fotografie ?

Am ridicat din umeri.

— Nu știi ! Să-ți spun eu : sub tăblia mesei la care ai stat, la „Covorul fermecat", cu domnișoara Emilia Pascu.

— La masa la care... ? Nu glumiți, tovarășe maior ? Cum e posibil ? Înseamnă că ați avut dreptate. Cineva e gelos. Vrea să afle ce discut cu Emilia. În mintea mea se succedau cu repeziciune frînturi din discuțiile noastre, imagini pe care le îndrăgisem și în care acum căutam cu totul altceva decît farmecul gustat atunci. Maiorul Bota mă privea pe sub sprîncenele-i negre, stufoase, răzvrătite spre frunte.

— Nu-ți vine să crezi, hm, Raduliene ? a spus el, într-un tîrziu. Descoperirea aparține căpitanului Mareș. Din păcate, n-a putut pune mîna pe tipul care asculta conversația voastră : acesta se afla afară și avea un microreceptor în ureche.

Fulgerător mi-am amintit de individul care se furișase pe lîngă mine, la ieșirea de la „Covorul fermecat". Tipul avea un mic aparat de radio în mînă.

— Cred că... era bine ca acest emițător să fi fost lăsat sub masă, acolo unde a fost fixat. Luîndu-l, căpitanul Mareș l-a alarmat pe omul care l-a pus acolo.

— Chiar atît de nepriceput îl crezi pe Mareș ? Aparatul a fost fotografiat și repus sub masă. Din păcate, a dispărut după cîtva timp, fără să se poată afla cine l-a luat. Mareș n-a făcut zarvă. Poate că e vorba de un curtezan gelos, furios că Emilia îl trădează. Dar dacă cineva — același care ți-a cotrobăit prin bagaje — vrea să se convingă cine ești,

într-adevăr ? Se ştie că în faţa iubitelor bărbaţii îşi deschid inima cu multă uşurinţă...

— Dacă-i aşa, a dat greş ! În toată discuţia mea cu Emilia n-am ieşit din rolul meu de profesor. E drept, am spus şi ceva în legătură cu descoperirea de pe şantier. (În sufletul meu mă bucuram că nu-i dezvăluisem Emiliei îndoielile lui Bota asupra identităţii mortului, nici tărăşenia aceea cu dispariţia celor două degete de la mîna stîngă). Da, cred că-i vorba de prietenul ei. O fi gelos.

— Cineva are îndoieli privind persoana ta, a spus Bota. De aici controlul bagajelor de la hotel, de aici toată afacerea asta cu microfonul. Acest „cineva", Raduliene, s-a alarmat de apariţia unui profesor de istorie, la acel mic şantier arheologic. De ce ? Există vreo legătură între şantier şi invenţia la care lucrau cei cinci ? Totul pare să confirme această ipoteză. Iată de ce trebuie să ne felicităm că te-am trimis acolo sub înfăţişarea unui profesoraş de istorie...

— Dar dacă Emilia e în legătură cu... ? Dacă ea a pus microfonul acela ? am întrebat, nu fără un tremur în glas.

— Ce rost avea ? Ce nevoie avea de microfon ? a rîs Bota. Ce, n-are memorie ? Mînzule, am spus şi ai început să-i bănuieşti pe toţi. E prea-prea !

Bota a făcut o pauză, apoi a reluat :

— Toţi oamenii care ne interesează se mişcă în acelaşi cerc. Vezi tu, mînzule, soţii Bertea sînt prieteni cu Cîndea şi Marinescu, Ion Suciu este vechi prieten cu Marinescu. Soţia lui Bertea este prietenă cu Ardeleanu — a făcut pare-se şi un drum la Strehaia să-l vadă, la spital, deci încă un fir între şantier şi institutul de cercetări — şi, în fine, ceea ce nu ştii, inginerul Udrea, omul care acum zace în spital la Bucureşti, are în casă la el, într-un album, poza lui... Stelescu. Informaţia mi-a fost furnizată de miliţie, care caută pe şoferul care l-a accidentat pe Udrea, vîrînd într-o oală pe toţi suspecţii. De aceea te-am rugat să mi-l descrii pe actor. Iată, deci, că între şantier şi institut sînt multe fire.

— Care trec toate printr-o centrală. Operatorul : Marcela Bertea.

Bota a zîmbit. În ochii lui albaştri am citit ceva care semăna a reproş : era îngăduinţa maestrului faţă de un ucenic tînăr, neexperimentat.

— Tot ce se poate, mînzule. Dar dacă operatoarea nu-l Marcela ? Pentru a putea raționa corect în afacerea care ne privește, trebuie să cunoști și dumneata niște date, mînzule, pe care și eu le-am obținut de puțină vreme. Ți-am vorbit despre albumul lui Udrea, găsit de miliție în urma accidentului ? Nu ? Ei bine, am răsfoit, pe îndelete, albumul de fotografii : nimic care să ofere vreun indiciu privind telefonul lui Udrea prin care eram chemat de urgență în T. Excepție — acest Stelescu. Dar și în chestiunea aceasta, întîmplarea joacă un rol deosebit : Stelescu este un actor bun, cunoscut în T. Nu-i nici o scofală să-i descoperi undeva fotografia. În album am găsit, totuși, ceva interesant : o fotografie care-l înfățișează pe Udrea împreună cu un prieten de-al său. Cu Pavel Novac.

— Inginerul Pavel Novac ?

— Da ! Știam că cei doi au fost prieteni, așa că nu m-am mirat. S-a întîmplat însă o chestie ciudată : albumul a fost dus înapoi în apartamentul lui Udrea. Cînd l-am cerut iarăși, ei bine, din el dispăruseră cîteva fotografii din tinerețe ale inginerului Udrea. Inclusiv poza acestuia cu Pavel Novac. Ciudat, nu-i așa ?

— Într-adevăr...

— Să lăsăm însă lucrurile aici ! Nu e cazul să mergem prea departe cu presupunerile. Deocamdată știm cu siguranță două lucruri : că Marcela nu l-a vizitat pe Ardeleanu, deși alaltăieri, în ziua tentativei de asasinat a lui Udrea, mașina ei a lipsit din oraș, iar conducătorul auto — milițienii din Filiași nu știu dacă amendatul a fost bărbat sau femeie — este, pentru noi, un... ilustru necunoscut. Al doilea lucru cert este că Emilia Pascu e... îndrăgostită de dumneata. Și... și cred că există și un al treilea lucru cert. Stai să mai dau telefon la Salvare.

Maiorul Bota a format numărul Salvării și a vorbit cu medicul pe care-l cunoștea. După ce a pus receptorul în furcă s-a întors spre mine :

— Bătrînul arheolog a fost otrăvit. Noroc că a băut puțin. Altfel nu mai putea fi salvat. N-are rost să mai dăm batista la analiză.

— Tovarășe maior, am o bănuială : Tudor este singurul dintre cei cinci care m-a văzut cu dumneavoastră și mă cunoaște. Nu cumva el a dat de veste cuiva de aici, din T, și

acel cineva vrea să se convingă dacă sînt, într-adevăr, profesor de istorie ?

Maiorul Bota a zîmbit abia perceptibil.

— Orice e posibil, mînzule. Cît e ceasul ? Nouă şi jumătate ! E timpul să ne despărţim. Pe la ora patru, dă-mi un telefon. Află, dacă poţi, cine e prietenul lui Toader Anghel, omul care a invitat tot şantierul la o ţuică, lăsîndu-se scheletul nesupravegheat... Iar eu îţi voi da veşti despre Udrea. Poate că mîine o să apară şi Tudor. S-a făcut bine, aşa că va părăsi spitalul din Strehaia. Cît priveşte microfonul acela şugubăţ, mai bine nu te mai gîndi la el !

VI

Emilia se destăinuie

Pe la ora unsprezece ajunsesem la şantier şi tocmai comentam cu Titi Ionaşcu cele petrecute la serata Marcelei, cînd l-am zărit pe bătrînul arheolog. Acesta a coborît dintr-un Renault 10 şi, păşind cu grijă printre săpăturile de pe şantier, s-a îndreptat spre noi. L-am salutat încă de departe.

— Tocmai vorbeam de dumneavoastră, domnule Suciu, a spus Ionaşcu. Cum vă simţiţi ? Se putea întîmpla o nenorocire...

Bătrînul a rîs arătîndu-şi dinţii albi, bine îngrijiţi, iar pe obrajii lui prelungi au apărut pete roşiatice. Aici, în aer liber, nu mi se părea atît de înalt ca în sufrageria lui Bertea.

— Drac mort n-am văzut, a dat-o pe glumă arheologul. De fapt, nimeni nu ştie ce a fost cu adevărat. Cît mă priveşte, sînt convins că femeia de serviciu a Marcelei n-a spălat bine paharul, o fi ţinut sodă sau altă drăcie în el. Dacă ar fi vorba de otravă, cum se zicea la spital, ar trebui să se facă cercetări, dom'le ! Păi ce ! Într-o casă de oameni cumsecade să fii otrăvit ? ! Doar nu sîntem pe vremea lui Caligula, cînd invitat la vreun ospăţ de-al împăratului nu ştiai dacă mai vii acasă ! Ei, să lăsăm asta ! Ce mai e nou pe aici ?

Pînă să răspundem, l-am văzut pe Bertea ieşind din baracă. Probabil fusese anunţat de Marcu că venise Suciu. Am reluat discuţia asupra celor petrecute în ajun. Bertea şi-a cerut scuze ; nu putea să-şi explice cauzele. Din una din alta, am trecut la probleme profesionale.

— Îmi pare bine că ai venit aici să te documentezi, mi-a spus, la un moment dat, bătrînul arheolog. Nu mă îndoiesc că vom descoperi ruinele unui castru roman. Teoria lansată de mine cu cincisprezece ani în urmă e pe cale să...

— Deocamdată n-am prea descoperit ceva deosebit, domnule Suciu, a spus Titi Ionaşcu, uşor iritat de emfaza cu care vorbea bătrînul.

— Dar sîntem pe punctul de a descoperi ! Se va adeveri, în totalitate, teoria mea ! Nu-i aşa, domnule profesor ? Sau şi dumneata eşti sceptic ?

Am zîmbit.

— Nici sceptic, dar nici optimist. Am răscolit zeci de biblioteci, dar n-am găsit nici o informaţie privind existenţa, cîndva, a vreunui castru roman la T. Ce-i drept, nimeni nu poate spune exact pe unde a trecut linia nordică de apărare împotriva popoarelor migratoare. Poate că în faţa şi în spatele ei au existat alte linii de fortificaţii — ca să le zicem aşa — datînd din decenii diferite. În cazul acesta, ar fi putut exista un castru şi aici, la T, pentru protecţia drumului comercial care trecea spre Serdica.

— O ! Îţi dai seama că prin ceea ce spui, susţii punctul meu de vedere ? Ploaia aceea de monede romane crezi că a fost întîmplătoare ? Ca să vorbesc în termeni poetici, ploaia asta a căzut tocmai pe ogorul meu, făcînd să rodească teoria mea. Săpăturile vor dovedi că am avut dreptate.

Privindu-l pe bătrînul Ion Suciu mi-a venit în minte întrebarea : de ce se sapă acolo unde a fost o poziţie de tragere a unei baterii antiaeriene fasciste ? Dacă ar fi existat un castru roman aici, ar fi fost descoperite urme chiar de către soldaţii germani, care săpaseră adăposturile pentru tunuri. Îmi propusesem să discut această ipoteză cu inginerul Bertea. O discuţie cu arheologul Ion Suciu era şi mai potrivită. I-am spus, aşadar, ceea ce mă preocupa.

— Ceea ce zici dumneata, domnule profesor, nu-i o noutate pentru mine. Mulţi alţii şi-au arătat îndoiala. Tuturor însă le-am servit un contra-argument eficace : fasciştii n-au săpat peste tot şi nici la adîncimea la care se pot găsi urmele castrului roman. Cine îmi susţine părerea asta ? Păi... monedele romane ! Dacă se săpa peste tot, ar fi fost găsite aceste monede chiar de nemţi. Dar iată că nu s-au găsit ! Acum noi

săpăm cam în jurul locului unde s-a produs explozia și mai spre sud-est, deci lîngă poziția de tragere propriu-zisă.

Dacă așa stau lucrurile, de ce se teme de accidente „Cavalerul tristei figuri" și e mereu încruntat, timorat, necăjit? m-am întrebat. Nu cumva are alte motive să fie așa? Nu cumva bănuiește că cineva drag este amestecat într-o chestiune necurată, șantierul acesta făcînd parte din obiectivele antrenate în această afacere? Dar dacă însuși el, Bertea, are legături cu...?

— Acum ești tot atît de sceptic, domnule profesor? Întrebarea arheologului mi-a întrerupt șirul gîndurilor.

— Nu, domnule Suciu.

— Spuneai că ai mai fost și pe alte șantiere.

— Da. La Corabia, la Celei, pe locul fostei cetăți Sucidava, în Dobrogea, la Noviodunum... Aici o să mai rămîn o săptămînă, cel mult două. Voi pleca apoi la Viena, unde voi cerceta documente din biblioteca tereziană. De acolo, probabil, voi merge la München.

— Ooo! Se vede treaba că ai de gînd să faci o lucrare de doctorat foarte bine documentată! Pe mine, personal, nu mă mai pasionează o călătorie în străinătate și, mai ales, pe itinerarul pe care mi l-ai spus. Eu, domnule profesor, am fost deportat într-un lagăr fascist și am rămas cu o anumită aversiune față de tot ce este german. Ei, oricum, îți urez succes deplin! a încheiat bătrînul și s-a întors spre inginerul Bertea, cu care a început să discute planul săpăturilor pentru zilele următoare.

Mi-am făcut de lucru și, depărtîndu-mă, am ajuns la locul unde se săpa.

— Ei, ce mai e nou, nea Sandule? l-am întrebat pe șeful de echipă.

— Păi... ce să fie? Mai nimic.

— N-ați mai dat de schelete?

— Nu, dom'le profesor, lăsați-le păcatelor, că abia am scos din capul oamenilor gîndu' că aici a lucrat ghiavolu', de-au dispărut deștele de la mort.

— Prietenul lui Toader Anghel n-a mai dat pe la șantier să mai facă cinste cu o țuică?

— Nu, dom'le profesor!

— N-am înțeles bine: omul ăla era consătean cu Vasile Anghel sau...?

— Da' de unde! S-au cunoscut aici, în oraş... Cam de cînd am început să săpăm. Da' de-atunci, de la ţuica aia, n-a mai pus piciorul pe la noi. Anghel nu ştie nici cum îl cheamă. Cică Marin. Cîţi Marini or fi pe lumea asta!... Uite, şi pe domnul inginer Bertea îl cheamă Marin.

Am rîs, deşi nu-mi făcea plăcere să aflu că nu puteam da de urma „prietenului" lui Vasile Anghel, apoi am schimbat vorba. Am coborît într-unul din şanţuri, am luat nişte probe şi am revenit la baracă. „Trebuie să par mult mai interesat în privinţa săpăturilor care se fac aici. Cu ce îmi îmbunătăţesc eu teza de doctorat, dacă mă voi mărgini să adun probe şi să studiez planul săpăturilor? Pentru a nu da de bănuit, cel mai bun lucru este să-l rog pe profesorul Suciu să-mi pună la dispoziţie documentaţia lui, să citesc tot ce a scris el şi să-mi iau notiţe ca un şcolar sîrguincios. Altfel, mai devreme sau mai tîrziu, cei de aici îşi vor da seama că nu sînt ceea ce vreau să par".

— Iar aţi strîns pietricele, domnule profesor? am auzit glasul lui Marcu, administratorul şantierului.

— Păi, cam aşa. Am nevoie de multe date. Chiar acum mă gîndeam să-l rog pe domnul Suciu să mă ajute. Cred că are o mulţime de documente interesante, altfel n-ar fi lansat teoria despre existenţa castrului roman aici, pe maidanul ăsta.

Spunînd acestea, mă gîndeam: „Oare unde o fi fost acest domn Marcu în timp ce lucrătorii s-au dus la o ţuică, lăsînd cadavrul nesupravegheat? Dacă acest individ mătăhălos, cu privirea tulbure, este cel care a luat cele două degete să înducă în eroare cercetările? Marcu a făcut puşcărie. E inginer, dar s-a încadrat pe post mai mic pentru a rămîne în T. E prieten cu acel inginer a cărei voce seamănă a lătrat. Inginerul Pop. Ăsta ce hram o fi purtînd?"

— Cred că o să vină ploaia, domnule profesor, a spus pe neaşteptate Marcu, privind cerul.

— Da. S-a înnegurat.

— Mă duc la baracă. Or fi avînd nevoie de mine.

Am rămas privind maidanul pe care se făceau săpăturile. Gîndurile mele erau departe, la acel necunoscut institut petrolier. Recapitulam, în gînd, toţi suspecţii: Ardeleanu şi Tudor — acesta din urmă mă văzuse cu Bota şi îşi putuse alarma complicii din T.; Marcela Panait-Bertea, „centrala" prin care

ar fi putut trece toate firele ; Bertea, „Cavalerul tristei figuri", în postura de complice sau tăinuitor ; Marcu, condamnat cîndva pentru un delict de drept comun ; Pop, prietenul lui Marcu ; Cîndea sau Marinescu, prea liniștiți, deși vedeau că tovarășii cu care lucrau căzeau victimă unor accidente ieșite din comun. Între suspecți se aflau și ceilalți indivizi pe care-i întîlnisem la serata Marcelei : actorul Stelescu și nevastă-sa, apoi Marioara, femeia de serviciu — „cum o fi arătînd, oare ?" Dintre cunoștințele mele din T, doar pe Udrea îl scoteam din cauză, pe soții Pandele — în trecere prin oraș — „așa e, bine că mi-am amintit, e cazul să fac o vizită bătrînului Nestorescu, unchiul doamnei Pandele..." Bineînțeles, nu-l bănuiam cu nimic pe Țiți Ionașcu, care nu avea nici o legătură cu institutul și nu aveam nici o bănuială în privința muncitorilor — excepție făcînd Vasile Anghel, cel cu „prietenul" care făcuse cinste cu o țuică.

•

Eram hotărît să discut cu Suciu despre teoria lui. Înainte de asta, am dat însă un telefon lui Bota, așa cum ne înțelesesem, și ne-am întîlnit. I-am raportat că nu aflasem mare lucru în legătură cu prietenul lui Toader Anghel.

— Nu-i nimic, mînzule : asta ne întărește ipoteza că Ion Pădinețu n-a avut vedenii și că, într-adevăr, degetele au existat.

— Dumneavoastră mai aveți vești despre Udrea ?

— Da. Sînt speranțe să scape. Ce-o fi aflat acest om că m-a căutat cu atîta nerăbdare ? De ce n-a împărtășit nimănui ceea ce știa ? Cine l-a lovit cu mașina ? La institut se știe un singur lucru : că pe la ora trei, cu puțin înainte de terminarea programului, Udrea a primit un telefon. Colegii de birou au relatat că inginerul a fost deosebit de surprins, aproape că nu-i venea să-și creadă urechilor ce auzea. „Am impresia că visez, dragul meu. Voi fi discret. Voi veni, negreșit ! La ora opt" a spus el și a închis. Cine l-a chemat ? De ce era atît de surprins inginerul Udrea ? Și de ce a promis să fie discret ? La ora opt și un sfert a fost găsit pe marginea șoselei, iar bicicleta în șanț. Ar fi, într-adevăr, o mare pierdere dacă Udrea ar muri. Udrea e specialist în metalurgie, în oțeluri dure. Carotiera proiectată de Tudor și Ardeleanu trebuie făcută

din oţel foarte dur. Altfel nu va da rezultate. Cei doi au pus la punct motorul alimentat cu energie nucleară, dar le trebuie oţelul. Carotiera va intra în pămînt ca un proiectil formidabil, acţionat de energia nucleară.

— Înţeleg. Numai că pentru a întîrzia realizarea acestei invenţii, cei interesaţi au reuşit să... defecteze cele mai importante „rotiţe" : pe Udrea şi pe cei doi tineri.

Maiorul s-a înnegurat :

— Deocamdată şi-au atins scopul. Cercetările s-au oprit. Poate că-i mai bine. Şi aşa, nu reuşisem să aflu pe ce canal se scurgeau informaţiile. Şi asta în ciuda faptului că-i izolasem pe cei cinci în două camere. Două camere despărţite de restul încăperilor institutului. La cei cinci nu se pătrundea nici de către conducerea institutului. Dacă, de pildă, vreunul era căutat în interes de serviciu, era anunţat şi ieşea din „apartamentul secret" cum i se spunea, în glumă. Documentele se ţineau în case de fier ; la geamuri şi la uşi s-au montat grilaje...

— În cazul acesta, nu pricep cum se transmiteau datele. Doar dacă ar fi existat microfoane ascunse.

— La asta m-am gîndit din prima clipă, Raduliene. Aşta-i şi motivul pentru care am solicitat un om de specialitate. Pe căpitanul Mareş, inginer electronist. În cele aproape trei săptămîni cît am stat aici, i-am suspectat pe cei cinci, i-am verificat, le-am cunoscut preocupările. Ei bine, nimic deosebit ! Nu ştiu ce să cred ! Şi, colac peste pupăză, deşi am instituit reguli de securitate deplină, informaţiile s-au difuzat ! Informaţiile acelea false. Dar nu asta contează, ci faptul că secretele „transpiră"...

•

După ce m-am despărţit de maiorul Bota am pornit agale spre centrul oraşului. Am trecut prin faţa restaurantului „Covorul fermecat". Fără un gînd anume am intrat, căutînd din ochi masa unde stătusem cu Emilia. Masa era ocupată de doi tineri. În clipa cînd făceam această constatare, am auzit o voce : un picolo îl întreba pe ospătar unde să ducă nu ştiu ce comandă.

— Ţi-am spus o dată ! De ce nu eşti atent ? l-a repezit ospătarul. La masa din colţ, de lîngă havuz.

„Havuz ?"

Cuvîntul m-a făcut să tresar. Am urmărit direcţia în care mergea băiatul : se îndrepta chiar spre masa unde stătusem eu cu Emilia. Atras parcă de un magnet, m-am apropiat şi eu. Un pas, doi, trei. Şi, deodată, am avut o surpriză cumplită : în spatele scaunului pe care stătusem eu, pe perete, se afla un tablou, reprezentînd o piaţă dintr-un oraş necunoscut, iar în mijlocul pieţii se zărea un havuz.

•

Cînd am sunat la uşa arheologului Ion Suciu era ora şase. Bătrînul mă aştepta. Purta un halat vişiniu, iar în picioare — papuci de casă.

— Bine ai venit, domnule profesor, mi-a spus el, cu jovialitate. Intră şi fă-te comod. Femeia de serviciu ne va face o cafea. Între timp, o să-ţi arăt micul meu muzeu, dacă pot să-i zic aşa, format din piese găsite de mine, de cînd m-am apucat de arheologie. Probabil că ştii : eu n-am urmat facultatea de istorie. Am fost profesor aici, în oraş. M-am apucat de arheologie cînd am fost pensionat. Puteam să mă apuc de filatelie sau să colecţionez... fluturi.

Bătrînul a rîs ca de o glumă bună. Cu mîna sprijinită de umerii mei — era puţin mai înalt decît mine — m-a condus prin tot apartamentul. Fiecare cameră avea o culoare dominantă şi era mobilată diferit. Amfitrionul meu îşi avea biroul într-o încăpere mobilată în stil popular românesc, cu farfurii şi ştergare pe pereţi şi cu covoare olteneşti pe jos. Biroul era de nuc, o piesă masivă, parcă prea mare în comparaţie cu mobilierul din jur, compus dintr-o laiţă cu încrustaţii, o bibliotecă ce acoperea peretele dinspre grădina vilei, lăsînd un loc, la un colţ, pentru o icoană de lemn. Totul trăda bun gust, rafinament.

— Îţi place ? m-a întrebat bătrînul văzînd că m-am oprit în mijlocul camerei. Ia loc, te rog, pe laiţă sau pe un scaun. Cum vrei.

M-am aşezat pe unul din cele trei scaune încrustate cu aceleaşi modele ca şi laiţa. Aveam de gînd să stau cel mult o jumătate de oră. Trebuia doar atît : să las impresia că mă preocupă teoria lui pentru teza mea de doctorat. Atît. Iar pentru asta, o jumătate de oră îmi era de-ajuns.

Dar bătrînul s-a dovedit o gazdă atît de amabilă, încît am zăbovit mai mult decît îmi propusesem. Am discutat despre istorie, despre descoperirile arheologice din ultimii ani — noroc că eram, cum se zice, „în materie" — apoi am citit articolele publicate de bătrînul Suciu — nu erau prea multe şi spuneau cam acelaşi lucru, fără o fundamentare prea ştiinţifică — pentru ca, în final, să discutăm despre muzică şi despre viitoarea mea călătorie la Viena. Se făcuse ora opt cînd am părăsit vila arheologului.

— Te conduc în oraş, domnule profesor, a spus acesta. Stai să iau cheile şi să-mi pun o haină. Trebuie să merg în centru, la un coleg, aşa că în drum o să te las la hotel... Parcă aşa am înţeles, că locuieşti la hotel.

— La „Mureşul". Vă mulţumesc pentru după-amiaza aceasta plăcută ! Dacă se va adeveri — şi vă doresc din inimă să se adevereacă — ipoteza dumneavoastră, lucrarea mea va avea succes.

— Desigur, desigur, a răspuns precipitat Ion Suciu, căutînd ceva pe birou, apoi prin sertarele acestuia. Devenea tot mai nervos, pe măsură ce timpul trecea. Unde naiba le-am pus ? s-a întrebat el cu glas tare. Madam Şerban ! n-ai văzut cumva cheile mele ?

— Inelul cu cheile de la intrare ?

— Nu ! Alte... alte chei ! Două chei ! Doar două chei erau... cu un breloc. Un sfinx.

Femeia de serviciu îl privea cu vădită nedumerire.

— Lasă că le caut la întoarcere, s-a calmat bătrînul arheolog, zîmbind în silă. Se vedea, cît de colo, că nu era în apele lui.

În maşină n-am vorbit aproape deloc. Îmi dădeam seama că era nervos, după felul cum conducea. Cînd am coborît, m-a invitat să-l mai vizitez.

— Dă-mi telefon şi vino, mi-a spus el. Fără multe fasoane. Stai să-ţi dau o carte de vizită.

Zicînd acestea, arheologul a umblat în unul din buzunăraşele de la bordul maşinii, a cotrobăit ce a cotrobăit apoi, nervos că nu găseşte ce căuta, a scos toate obiectele care se aflau în buzunăraşul respectiv şi a aprins lumina interioară.

— În sfîrşit, uite o carte de vizită ! a exclamat el, triumfător.

Din clipa în care bătrînul Suciu scosese lucrurile acelea din buzunarul torpedoului, privirea îmi fusese atrasă de un ghid automobilistic. Semăna cu cel pe care-l văzusem în mașina Marcelei Bertea și-n care găsisem chitanța de amendă de la Filiași. Cu un gest degajat am luat cartea și am deschis-o.

— E ultima ediție. O lucrare excepțională. Exemplarul ăsta mi l-a dat autorul, cu autograf. Te interesează turismul, tinere ?

— Da, desigur, am spus eu, grăbit să așez cartea la loc. Bună seara, domnule Suciu.

Am coborît și, după ce am privit cum se depărtează mașina bătrînului, am pornit agale spre hotel. „Mare prost sînt, m-am trezit, spunîndu-mi. Încep să-mi fac tot felul de probleme văzînd un ghid auto cînd, la drept vorbind, orice automobilist care se respectă trebuie să aibă o asemenea carte. Are dreptate Bota. Am început să bănuiesc pe toată lumea".

•

Pe Emilia am întîlnit-o cînd mă așteptam cel mai puțin. Se afla în holul de la etajul doi. Mi-am dat seama că mă aștepta. În clipa în care m-a văzut, obrajii fetei s-au făcut ca purpura. M-am apropiat de ea și i-am întins mîna. Emilia parcă n-a văzut gestul. I-am mîngîiat părul și, cu un gest calm, cuminte, i-am strecurat mîna sub bărbie și i-am ridicat capul, să-i pot vedea ochii. Erau întunecați și păreau străini. Nu m-a emoționat privirea lor, așa cum se întîmpla altădată. Am poftit-o în camera mea.

— De ce ai plecat azi dimineață ? am întrebat-o de îndată ce ne-am așezat în cele două fotolii, întocmai cum stătusem în noaptea trecută.

— Aveam de cumpărat ceva.

I-am căutat privirea.

— S-a întîmplat ceva, Mili. Ești o fată ciudată, închisă în tine, nu vrei să spui ce te frămîntă. Uff ! Cine te-o fi pus, atunci, la bar, să mă inviți la dans ?

Pe fața Emiliei nu s-a clintit nici un mușchi.

— A fost o întîmplare. Toate fetele din balet invită clienții la dans. S-a nimerit să te invit pe tine.

Candoarea cu care îmi vorbea mă dezarma. I-am căutat privirea.

— De ce nu ești sinceră ?

Cuvintele mele au avut darul să-i schimbe culorile feței. Emilia se roșise brusc, apoi se îngălbenise. Buzele i se decoloraseră parcă.

— În locul tău, Mili, aș recunoaște că cineva te-a rugat să-i faci un serviciu : să ții companie unui profesoraș de istorie.

— Taci ! Te rog taci ! aproape că a strigat fata și, în clipa următoare, a izbucnit în plîns, prăbușindu-se pe un scaun.

Am lăsat-o să se calmeze.

— Nu mi-a cerut nimeni să vin la masa ta, să te invit la dans. Înțelegi ? Nimeni. A fost o întîmplare.

— În seara aceea te-am văzut dansînd cu un tînăr înalt, roșcovan. Știi, Mili, eu cred că băiatul acela e prietenul tău. Nu de alta, dar își lipea adeseori obrazul de al tău și îți șoptea nu știu ce la ureche.

— Ești gelos, Andi ?

— Recunosc : sînt gelos. Cumplit de gelos.

Emilia a izbucnit în rîs.

— Da. El e prietenul meu. Adică, a fost, pînă în seara aceea. De-atunci nu l-am mai văzut. Ți-am spus că a dispărut. Pînă aseară n-a dat nici un semn de viață.

— Ți-a dat bani ?

— Bani ? Cum poți să întrebi una ca asta ? Ți-am spus : mi-era milă de el. Nu l-am iubit, mă înțelegi ? Mă crezi, Andi ? De ce ești gelos ? Nu l-am iubit. E un... e alcoolic. Mi-e milă de el. Spune-mi că îți sînt dragă. Te rog, spune-mi...

Am încercat să zîmbesc. N-am putut. Cîteva clipe s-a lăsat tăcere, apoi am întrebat :

— Mili, de ce te-a rugat acest individ să te așezi la masa de lîngă tabloul cu havuz, de la „Covorul fermecat ?"

Parcă o lovisem în creștetul capului !

— De... de unde ai aflat asta ? De unde știi că mi-a cerut să mă așez acolo ?

— Am auzit convorbirea telefonică pe care ai avut-o cu el, înainte de a coborî în hol, în seara cînd ne-am dus pentru prima oară la „Covorul fermecat". Urcasem să bat la ușa ta.

Emilia și-a lăsat capul în jos.

— Nu cu tine trebuia să mă întîlnesc acolo, ci cu el. Mai fusesem și altădată. Trebuia să mă întîlnesc ieri. Dar n-a

venit. În schimb, a apărut individul acela care mi-a cerut banii pentru el.

— Simți o plăcere deosebită să-ți duci... prietenii la aceeași masă, totdeauna ?

— Andi... te rog...

În ochii fetei erau lacrimi. I-am trecut mîna mîngîietor peste părul negru, revărsat peste umeri.

— Nu te-am întrebat niciodată, Mili, pentru ce ai venit aici, în acest oraș. Eu am de făcut o lucrare. Dar tu ? De ce n-ai ales altă localitate ?

Emilia și-a șters lacrimile și m-a privit drept în ochi.

— Pentru tata. Și nu cred că ai să înțelegi. Dar iată aici o scrisoare. E din partea lui. N-a scris el pentru că este paralizat. Ia-o și citește-o, a încheiat ea, vîrîndu-mi-o în mînă.

Am înapoiat scrisoarea.

— Îmi pare rău, dar nu sînt cenzor. N-am dreptul să...

— Atunci am să-ți spun despre ce e vorba. Ți-am mai spus că tata a plecat din țară în 1944. Asupra tatălui meu planează niște învinuiri grave. Nu știu ce i se impută, dar tata îmi scrie că, în cazul în care ar veni în țară, ar fi arestat, judecat și condamnat. Tata e paralizat. Ar vrea să vină pentru tratament la Eforie, tratament cu nămol, dar... e cu neputință pînă nu se clarifică lucrurile. Am venit aici tocmai pentru a face cercetări. Dar eram singură. Atunci am cerut sprijinul primului om care mi-a ieșit în cale. Omul acela de la bar, care însă, pînă la urmă, a dat bir cu fugiții. De-altfel, nici nu cred că mă putea ajuta. Ți-o repet : este alcoolic. Un decăzut care voia să-mi stoarcă bani. Mi-e milă de el, dar n-am să-i dau. Asta i-am spus individului care m-a acostat aseară. Nu m-ar mira să încerce să mă șantajeze.

— Ar avea vreun motiv ?

— Nu ! Nici unul. Duc o viață liniștită. Singurul meu prieten ești tu.

Spusese aceste cuvinte cu atîta patos, încît am simțit un nod în gît.

— Dacă Nelu Ichimescu, acest individ decăzut, ar vrea să mă compromită, o poate face numai tîrînd în noroi prietenia noastră. S-ar putea să ne urmărească. Dar asta nu pentru că e gelos, ci să descopere vreo afacere necurată sau chiar... de ce nu ? Să-mi pună bețe în roate, ca să nu-l pot reabilita pe tata... Nu știu ce mă face să cred că Nelu mă dușmănește.

Şi mă va urî şi mai mult aflînd că nu-i dau bani. Ştii cum a motivat cererea ? Că are nevoie pentru a cerceta lucrurile în legătură cu tata, că deja a cheltuit nişte sume...

În sfîrşit, pentru mine totul începea să se limpezească. Înţelegeam comportarea ei din noaptea trecută. Eram gata să-i spun că temerile ei au un temei şi că Ichimescu vrea să afle ce vorbim, că în acest scop montase chiar un microfon sub masa de la restaurant. Am renunţat însă. Ce rost avea să-i spun ? Ar fi fost şi mai neliniştită.

— Şi-acum, trebuie să-ţi mai spun ceva, Andi. E adevărat că acolo, la bar, am venit să te invit la dans fiindcă... mi-a cerut el. Nu ştiu de unde aflase că eşti profesor de istorie, că ai venit aici să scrii un studiu. „Emilia, iată omul care ne poate ajuta. Ia du-te şi invită-l la dans. Împrieteneşte-te cu el."

Am zîmbit. Îmi plăcea sinceritatea fetei. Acum totul era limpede pentru mine. I-am luat mîna :

— Mili, îţi mulţumesc că ţi-ai deschis inima, că mi-ai spus toate acestea.

Mă aşezasem în genunchi în faţa fotoliului fetei şi-mi sprijineam capul în palmele ei făcute căuş.

— Te voi ajuta să-ţi reabilitezi tatăl. Chiar de mîine voi începe cercetările. Voi începe prin a-l vizita pe un bătrîn comunist care a făcut parte din comandamentul oraşului în anul 1944.

— Îţi mulţumesc, Andi. Îţi mulţumesc, dragul meu...

VII

Marcela îmi creează probleme

La intrarea în bar era îmbulzeală. Un membru al vestitei formații Duke Ellington acceptase să cînte pentru publicul din T. Am reușit să obțin un bilet datorită Emiliei. Înăuntru am avut surpriza să-l văd pe inginerul Bertea, care venise cu soția și soții Stelescu. Am fost invitat la masa lor.

— Te-ai dat la fund, domnule Radulian, mi-a spus Marcela, cu tonul cel mai oficial posibil, în timp ce dansam. După vizita de sîmbătă, mă așteptam să-mi dai un telefon, să întrebi ce s-a mai întîmplat. Prea repede m-ai uitat!

Dansa admirabil această Marcela! Cînd făceam cîte o piruetă strînsă, părul ei blond îmi mîngîia obrajii. Îi simțeam căldura trupului, respirația fierbinte și apropierea aceasta mă tulbura.

— Nu v-am uitat, dar...

— Nu „te-am" uitat, așa se zice, domnule profesor. De ce ești atît de oficial? Să știi că aștept să-mi faci o vizită. Știu că ai timp berechet și în cursul dimineții. Telefonează-mi chiar mîine. Îmi promiți? Da?

— Bine.

— Se zice „bine, Marcela"...

— Bine, Marcela.

De îndată ce am rostit aceste cuvinte, s-a lipit mai strîns de mine.

— Păcat că ești atît de timid! Mai am un prieten care îți seamănă, a spus ea, depărtîndu-se puțin de mine. Îl cheamă Ardeleanu. Acum e în spital. A avut un accident de mașină, acum o săptămînă, împreună cu prietenul său Nicolae Tudor.

Inginer și el. Îmi pare rău că n-am putut să-i vizitez. Or fi supărați... Am telefonat la spital și se pare că Nicu vine mîine. E vindecat. Ardeleanu însă mai rămîne în spital. Ești timid ca el, Andrei.

— Timizii sînt mai... cuminți, cer mai puțin de la viață.

— Crezi ?

— Sînt convins.

„Deci Marcela nu l-a vizitat pe Ardeleanu, am gîndit, fulgerător. Atunci al cui era ghidul din mașina ei și cine a fost amendat la Filiași, cu mașina lui Bertea ?

— Îți place să conduci ? am întrebat-o

— Da.

— Și să faci călătorii lungi cu mașina ?

— Da. Foarte mult. Stai ! Am o idee : ce-ar fi să dăm o fugă la Strehaia să-l aducem pe Tudor de la spital ! ? Mergi și tu ? Haide ! Ar fi admirabil ! Să telefonez să ne aștepte mîine pe la zece. De acord ? Ascultă, cum îți spun prietenii ?

— Andi.

— O să-ți spun și eu așa. Deci, Andi, mîine la ora opt vin să te iau de la hotel și ne ducem la Strehaia ! Nu ești obligat să ceri voie lui Bertea. O să fie grozavă excursia asta ! Într-o oră sîntem la Strehaia !

Revenind la masă am discutat îndelung cu Stelescu — soția acestuia dansa cu Bertea, iar Marcela cu un ins care o invitase, așa că la masă rămăsesem doar eu și actorul. M-am interesat de repertoriul teatrului din T, i-am cerut părerea despre comediile lui Baranga — știam că Stelescu jucase în „Opinia publică" — și, din una din alta, am ajuns să vorbim despre popularitatea actorilor, despre autografe și fotografii.

— Sîntem, domnule Radulian, ca și fotbaliștii. Azi ni se cer fotografii cu autografe, iar mîine, dacă jucăm prost... Personal nu-mi place să dau fotografii decît celor mai buni prieteni.

„Bunăoară, lui Udrea" am gîndit.

— Să nu credeți, cumva, că am intenția să vă cer o fotografie, am zis, rîzînd. Nu v-am văzut încă pe scenă.

— Stagiunea abia s-a deschis. Cît e ceasul ? Unsprezece ? Ce bine ar fi să înceapă programul mai devreme ! Am ajunge mai repede acasă. Mîine am două spectacole. Un veritabil maraton actoricesc.

— Şi eu fac un maraton mîine. Dar cu... maşina : am fost invitat să merg la Strehaia. Invitaţia doamnei Bertea. *Apropos :* ştiţi, cumva, cum conduce ?

— Marcela conduce excelent ! Mi s-a spus că sînteţi priceput în mecanică auto, domnule Radulian. I-aţi reparat maşina domnului Bertea. Dacă mergeţi cu Marcela, să fiţi atent, carburatorul cam dă pe dinafară. Am pătit-o acum cîteva zile, mi-a dat Marcela maşina să merg pînă într-o comună învecinată... Nu strică să opriţi din cînd în cînd şi să verificaţi dacă nu cumva se scurge benzină din carburator. Mergeţi doar dumneavoastră şi Marcela ?

— Da. Numai noi doi.

Cînd rosteam aceste cuvinte, l-am zărit pe căpitanul Mareş. Era la o masă, nu departe de mine. În dreapta lui, la o altă masă, i-am zărit pe inginerul Popovici şi pe maistrul Mihai Moga pe care-i cunoscusem aici, la bar, în seara cînd Emilia mă invitase la dans. L-am lăsat cîteva minute singur pe Stelescu şi m-am dus să-i salut pe cei doi.

— Încîntaţi că nu ne-aţi uitat domnule Radulian, a spus Popovici. V-am văzut dealtfel şi alaltăieri. Eraţi cu... dansatoarea, la „Covorul fermecat". Fiţi atent, domnule profesor, să nu cumva să ancoraţi în urbea noastră şi să uitaţi de Bucureşti, precum Ulise de Ithaca, atunci cînd căzuse în mrejele frumoasei Circe.

Am rîs învesceliţi. Înainte de a reveni la masă am ieşit în holul spaţios, bine aerisit. Mi-era somn — dormisem atît de puţin în noaptea care trecuse ! — aşa că m-am îndreptat spre toaletă, să-mi dau cu puţină apă pe faţă. În uşă m-am lovit de un ins care tocmai ieşea. Abia după ce a trecut, mi-am dat seama că individul semăna cu tînărul care dansase în prima seară cu Emilia. Nu putea fi însă aceeaşi persoană. Omul pe care-l zărisem avea, ce-i drept, cam aceeaşi statură şi trăsăturile feţei asemănătoare, dar era şaten şi îmbrăcat într-un costum negru. Purta ochelari fumurii. Am dat să mă iau după el, cînd pe lîngă mine a trecut Bertea.

— Te aştept în hol, domnule profesor, mi-a spus. Aş vrea să-ţi vorbesc.

N-aveam încotro. Nu puteam merge după tipul care semăna cu roşcovanul, fără a da de bănuit. Mi-am dat cu apă pe faţă, apoi m-am dus în hol.

— N-am avut timp azi să te întreb, domnule Radulian, ce părere ai de incidentul de sîmbătă ? Ca să vezi pînă unde merge imaginaţia oamenilor ! S-a lansat zvonul că paharul lui Suciu n-a fost bine spălat, că avea impurităţi toxice... Ce zici de toate astea ?

— Cred că domnul Suciu are stomacul foarte sensibil. A mîncat ceva ce nu i-a priit. Asta aş păţi şi eu, care sufăr de ficat, dacă n-aş ţine regim. De mîine mănînc la „Madrigal", o pensiune recomandată de domnul inginer Marinescu.

— Ce-ar fi, domnule profesor, să ne aşezăm în fotoliile de colo ? Mai sînt douăzeci de minute pînă la începerea programului. Nu mă dau în vînt după jazz. Am venit la bar ca să-i ţin companie nevesti-mi. Altfel, la ora asta aş fi dormit demult !

Ne-am aşezat pe fotolii şi am aşteptat ca Bertea să continue.

— Voiam să discut cu dumneata, domnule profesor, nişte chestii. Adevărul e că mie îmi pică grozav de rău meseria asta de şef de şantier arheologic. Îmi stă, pur şi simplu, în gît. Aş vrea să las totul baltă, mai ales că sînt convins că săpăm degeaba. Dumneata ce crezi ? Vom da de ruinele unui castru ?

— Ca să spun cinstit, nu prea cred...

Bertea a respirat uşurat :

— Deci eşti de aceeaşi părere cu mine. Mă bucur ! Dacă aşa stau lucrurile, n-aţi putea influenţa într-un fel, acolo, la Bucureşti, să se renunţe la această inutilă risipă de energie ? Să scrii, de pildă, în vreo gazetă părerea dumitale sinceră despre inutilitatea săpăturilor ? E drept, e un şantier mic, cheltuieli puţine. Dar de ce să se lucreze de pomană ?

— Dacă nu se vor descoperi ruinele unui castru, poate că se vor descoperi alte urme daco-romane. Vă amintiţi, nu-i aşa, de sesterţii aceia ?

Bertea şi-a ţuguiat buzele :

— Oi fi avînd dreptate. Şi în geologie-i la fel : nu peste tot unde forăm dăm de petrol. A, dar uite-o pe Marcela. Ne caută.

Într-adevăr, soţia lui Bertea venea spre noi. Văzîndu-ne, chipul i s-a luminat.

— Unde aţi dispărut, domnilor ? Nu cumva discutaţi probleme de serviciu ? Haideţi la masă ! Stelescu şi Mia ne aşteaptă... Ştii, s-a adresat soţului ei, mîine o să merg cu dom-

nul Radulian la Strehaia să-l aducem acasă pe Nicu. Cred că n-ai nimic împotrivă.

— Bine, bine, a mormăit „Cavalerul tristei figuri", nemulțumit parcă de această veste.

— Andi, hai să dansăm, m-a invitat Marcela.

Am dansat din nou cu soția lui Bertea. De data asta se ținea la distanță și, nu o dată, am surprins-o privind spre Stelescu. „Nu cumva între cei doi este mai mult decît prietenie și Stelescu i-a reproșat că dansăm prea strîns ?"

— Cred că n-ai uitat : mîine la ora opt sînt la tine, mi-a șoptit ea, spre sfîrșitul dansului. Astă-seară nu mai dansăm. Nu vreau să bată la ochi.

Cuvintele Marcelei m-au intrigat. La urma-urmelor, de cine trebuia să mă feresc ? Și ce era incorect în relațiile noastre ? Pe cine-l deranja dacă mai dansam ? Știam că Marcela nu mergea la Strehaia pentru Tudor, ci pentru a-l vedea pe Ardeleanu. Bertea putea să-i reproșeze Marcelei dacă ar fi dansat prea mult cu Ardeleanu. Dar cu mine, de ce ?

•

Am așteptat cu nerăbdare să se termine spectacolul și să reînceapă dansul, sperînd că Emilia va veni să dansăm. Dar fata n-a venit. Într-un tîrziu m-am dus să întreb de ea.

— S-a îmbrăcat și a plecat ! mi-a spus una dintre colegele ei. O aștepta cineva sau trebuia să se întîlnească cu cineva, nu știu bine.

Dezamăgit, am revenit la masă. După cîteva minute, am anunțat că plec. Mă ridicasem, cînd chelnerul mi-a adus, pe o tăviță, un bilețel. Am bănuit imediat că era de la Emilia. Într-adevăr, nu mă înșelasem. Fata își cerea scuze : era chemată de urgență la o colegă bolnavă. „Pretext ! Păcat că nu știu unde locuiește această colegă ! M-aș convinge dacă e adevărat".

— O veste proastă, Andi ? a întrebat Marcela.

— Nu tocmai. Regret că nu mai pot rămîne, dar noaptea trecută am dormit puțin și sînt foarte obosit.

Îndreptîndu-mă spre ieșire am trecut pe lîngă masa unde stătuse Mareș. Căpitanul dispăruse. Aruncînd o ultimă privire spre ringul de dans, am zărit-o, într-o fulgerare, pe soția

lui Stelescu. Dansa cu tipul ale cărui trăsături semănau cu ale roşcovanului.

Am dat un telefon la hotel şi am întrebat de Emilia. Mi s-a răspuns că nu fusese văzută. M-am gîndit să-l aştept la ieşirea din bar pe individul care semăna cu roşcovanul, dar am renunţat. La ce bun? Ce legătură poate avea acest om cu roşcovanul? Seamănă cu el? Dacă-i doar o impresie că seamănă? Da. Are dreptate Bota. Prea văd peste tot indivizi suspecţi!

Ajuns la această concluzie, m-am dus la hotel şi m-am culcat.

•

A doua zi, la şapte şi jumătate, mă aflam în hol. Marcela a apărut la opt fără zece. Era îmbrăcată cu pantaloni lungi, evazaţi şi un pulovăr pe gît.

Înainte de venirea Marcelei mă interesasem de Emilia. De la recepţie mi se spusese că nu venise în cursul nopţii la hotel. „Poate a stat la căpătîiul colegei sale bolnave" am gîndit eu şi, cu aceasta, am încercat să mă liniştesc, să alung gîndurile urîte.

Marcela avea o maşină splendidă, un Ford-Capri. Conducea bine, puţin cam imprudent la depăşiri. Încă de la ieşirea din T, am început să discutăm despre jazz şi interpreţi celebri. Mi-am dat seama că ştia multe despre istoria jazzului şi i-am spus-o.

— N-ar trebui să te mire cunoştinţele mele. Am vrut să ajung dansatoare. Ba am şi fost, o vreme. Pînă m-am căsătorit cu Bertea.

Vorbea de soţul ei ca de un străin.

— Ai fost colegă cu doamna Stelescu?

— Exact. Mia e balerină.

— Nu cumva o cunoşti şi pe Emilia Pascu? Dansează acum la „Pisica sălbatică".

— Emilia Pascu? Nu, n-o cunosc! N-am prietene de acest soi. Nu-s snoabă, dar oricum, ştiu să fac deosebire între o balerină şi o dansatoare de cabaret. Vrei să-mi aprinzi o ţigară?

I-am îndeplinit dorinţa, apoi am continuat să-i vorbesc de Emilia. Mi-era ciudă că o trata cu dispreţ.

— Tatăl ei a fost unul dintre comuniștii care au condus aici, în T, luptele din august 1944. Era maistru sondor. În seara cînd am fost la voi, i-am cunoscut pe soții Pandele...

— A ! Mioara și Gicu Pandele !

— Mioara mi-a vorbit despre unchiul ei, Nestorescu, ilegalist, care cunoaște bine istoricul luptelor desfășurate în T. Ca profesor de istorie, îți închipui, nu-i așa ? sînt curios să aflu aceste lucruri. Îl cunoști, cumva, pe Nestorescu ?

— Nu. Dar date despre cele întîmplate în august 1944 ți-ar putea furniza nenea Suciu. Și el a fost, mi se pare, în comandamentul care a organizat acțiunea. A luat parte activă la toate evenimentele de atunci. A fugit din lagăr, a fost eliberat, nu am idee cum s-au petrecut lucrurile... Întreabă-l pe el. Și-acum, vrei să fii drăguț să vorbim despre altceva ? Mai avem o jumătate de oră de mers, în care sîntem doar noi doi.

Marcela a stins țigara și m-a privit cu coada ochiului.

— Andi, te-am întrebat chiar în prima zi : cu toate femeile ești atît de timid ?

— Femeile ca tine m-au intimidat întotdeauna.

Abia rostisem aceste cuvinte că, pe neașteptate, în fața mașinii a sărit un cîine. Marcela a frînat brusc, a sucit de volan în stînga și în dreapta, deoarece autovehiculul se dezechilibrase, dar n-a fost chip să-l redreseze. În cîteva secunde ne aflam în șanțul din dreapta șoselei, cu aripa dreaptă a mașinii sprijinită de un pom. Am sărit jos și am deschis portiera din stînga. Marcela își pierduse cunoștința. Am scos-o cu grijă din mașină și am întins-o pe iarbă. Mi-am dat seama că nu era nimic grav. Leșinase de spaimă. I-am fricționat tîmplele, obrajii și, după cîteva minute, a deschis ochii.

— Unde mă aflu ? a întrebat ea, încercînd să se ridice.

— Stai liniștită. Te doare ceva ?

— Nu... nu... Mașina. Ce are mașina ? Du-te și vezi.

Am făcut înconjurul autoturismului. Farul din dreapta era crăpat și tabla din jurul lui puțin îndoită. Atît. Am apăsat pe sticla farului și aceasta a cedat, gata să cadă.

— N-ai prin mașină niște bandă de lipit ? am întrebat.

— Ba da. E o rolă în stînga, acolo unde e și un ghid auto.

Am cotrobăit în buzunarul din stînga al bordului și am găsit ce căutam. Din curiozitate, am răsfoit ghidul auto-

mobilistic. Chitanța de amendă nu se mai afla acolo ! Am controlat becurile. Erau intacte. Ceva însă mi-a atras în mod deosebit atenția. Deasupra becului pentru faza mare, se afla o spărtură, un fel de lăcaș pentru o piesă dreptunghiulară. Am pipăit spatele oglinzii farului. Acolo se afla un fel de suport.

„Ia te uită ce chestie curioasă ! mi-am zis. Aici se poate foarte ușor monta un aparat de fotografiat sau chiar unul de filmat. La ce i-o fi folosit Marcelei ?"

Am lipit geamul, am pus rama la loc și am revenit lîngă Marcela.

— Totul e în regulă ! i-am spus. Am scăpat foarte ușor. Trebuie însă să anunțăm miliția. Cu Circulația nu-i de jucat. Am pățit-o și eu de vreo două ori.

— Să anunțăm miliția ? Nici să n-aud ! Doar pentru atît ? Nici vorbă ! S-a îndoit puțin tabla. Ei, și ?

— Marcela, eu sînt om cu frica lui Dumnezeu. Nu vreau să dăm de bucluc.

— Stai în banca ta, Andi ! Dacă o fi ceva, rezolv și răspund eu.

Am scos mașina din șanț și am pornit pe șosea, făcînd o probă. Direcția era în regulă. Puteam pleca. Am revenit lîngă Marcela și am îngenunchеat s-o ridic. Ea mi-a înconjurat gîtul cu brațele.

— Lasă că merg singură. Am nevoie de altceva ca să prind puteri. Nu ghicești ce ?

Mă ținea aplecat deasupra ei, cu buzele apropiate de ale mele.

— Sărută-mă, Andi, a șoptit pe neașteptate Marcela, trăgîndu-mă spre ea.

Am sărutat-o. Avea buzele moi și fierbinți. Marcela a rămas cîteva clipe cu ochii închiși apoi, deodată, s-a ridicat și a pornit spre mașină. Peste cîteva minute goneam spre Strehaia, ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic. Mi-era ciudă pe mine. Ciudă că o sărutasem, cedînd unui impuls de moment.

— Și-acum, de ce stai bosumflat ? m-a întrebat ea. Ai mustrări de conștiință ? Fii liniștit, domnule Andi. A fost o experiență. Am vrut să văd cum reacționează un timid. Ai fost formidabil !

Inginerul Tudor ne aștepta. Probabil că Marcela îi telefonase. Era tras la față, cu obrajii gălbejiți și, din această cauză, cearcănele din jurul ochilor păreau verzui.

— Păcat că n-am un aparat să te pozez în culori, i-a spus Marcela. Arăți ca un brahman în marele post.

— Cum de nu ai un aparat de fotografiat ? Ce fel de turistă ești tu, fără o asemenea ustensilă ?

— N-am avut niciodată și n-o să am. Am oroare de tehnică, dragul meu. Unde-i Sandu ?

— În rezerva doi. Hai să te conduc.

— Mai întîi, să-ți prezint pe domnul profesor Andi Radulian. Lucrează la șantierul lui Bertea, a spus Marcela, vorbind de soțul ei ca de un străin.

Tudor mi-a întins mîna.

— Parcă v-am mai văzut undeva, a spus el, nesigur. Vă rog să mă scuzați. N-am memoria figurilor. Oricum, îmi pare bine de cunoștință.

Zicînd acestea a pornit înainte, să ne arate drumul. Ajungînd în dreptul rezervei în care se afla Ardeleanu a bătut, apoi a deschis larg ușa :

— Iată-l, stimată doamnă, pe eroul accidentului din Strehaia, prima cetate de scaun a lui Mihai Viteazul ! Să vi-l prezint ? Domnul inginer Ardeleanu. Bărbos ca întotdeauna, cu un braț în ghips și capul bandajat... Asta nu-l împiedică să cugete. Din moment ce are picioarele tefere !

Marcela a rîs. A rîs și Ardeleanu. Drept să spun, îmi plăcea verva lui Tudor. Alexandru Ardeleanu ne-a invitat să luăm loc. Eu m-am așezat pe un scaun. Marcela și cu Tudor — pe patul bolnavului. Am aruncat o privire în jur. Pe noptieră se aflau cîteva cărți tehnice.

— Cum te simți, Alex ? a întrebat Marcela, mîngîindu-i fruntea.

— Ca toți dracii ! Stau în spital cînd am atîta de lucru ! Îmi vine să-mi iau cîmpii ! Doctorul a promis că-mi dă drumul peste cîteva zile. Dacă nu se ține de promisiune, o iau la sănătoasa, pe cont propriu : fug, pur și simplu !

— O fi avînd motive să nu-ți dea drumul, i-a spus Marcela, cu glas moale.

— Are, cum să nu ! a intervenit Tudor. Individul ăsta e în stare să se urce iar la volan și, zăpăcit cum e, s-o facă și mai lată. Nu-l ține nimeni aici pentru braț ! Nu ! Ci pentru ca să-i mai vină ceva minte la cap.

Cei trei au început să vorbească de una, de alta. Din spusele lui Tudor am aflat că mașina fusese reparată. Tratamentul din spital era bun, dar în ultimele zile Ardeleanu nu mai avea somn, la gîndul că stă în spital, în timp ce acolo, în T, are mult de lucru.

— Deocamdată nu-s prea multe de făcut, Sandule, a spus Tudor. Dar, să lăsăm astea ! Marcela, deși abia aștept să ajung în T, o să-ți cer permisiunea să fac o scurtă vizită cuiva, aici, în Strehaia. Poate că domnul Radulian vrea să mă însoțească.

— Andi, du-l cu mașina ! Fii drăguț, ca întotdeauna, mi s-a adresat Marcela. Știți, pe drum am pățit un mic accident. Am călcat un cîine și am nimerit în șanț. Cu mai puțin noroc ajungeam și eu în spital.

„Lîngă Alex, hm ? N-ar fi fost rău. Și cred că ți-ai fi dorit așa ceva", am gîndit eu, nu fără răutate.

•

La întoarcere, în drum spre T, am făcut un popas la Filiași să bem o cafea. Am tras mașina în fața unui restaurant și am intrat. Văzusem tăblița care interzicea staționarea, dar parcasem aproape de ea înadins. Speram ceva. Și, spre norocul meu, gîndul mi s-a împlinit. La ieșirea din restaurant, am zărit un milițian lîngă mașină.

— Actele dumneavoastră, vă rog !

A cercetat actele, mi-a arătat tăblița care interzicea staționarea, apoi m-a amendat.

— Dacă nu mă înșel, a spus el, ați mai plătit amendă. Cunosc mașina. N-ați fost pe aici săptămîna trecută ?

— Nu, tovarășe plutonier, am spus.

— Tare docil ești, Andi, a spus Marcela. Ai plătit fără să crîcnești. Bine ai zis : ești om cu frica lui dumnezeu și a... miliției ! În locul tău eu aș fi vociferat, măcar așa, de formă...

N-am răspuns. Mă convinsesem că chitanța aceea din ghidul automobilistic existase într-adevăr.

Conduceam cu grijă. Marcela și cu Tudor stăteau pe bancheta din spate și sporovăiau vrute și nevrute, despre viața de spital, accidente de circulație, tipurile de mașini prezentate la salonul de la Torino. Marcela era de părere că trebuia să-și vîndă mașina.

— Cînd am luat-o avea peste cincizeci de mii la bord. Acum a trecut de sută, a spus ea. S-a învechit și e cazul s-o vînd. S-a cam hodorogit.

„Cine o fi practicat locașul acela pentru un aparat de fotografiat sau de filmat în oglinda farului ? mă întrebam eu. Nu cumva fostul proprietar al mașinii ? Marcela n-are nici măcar un aparat de fotografiat, darămite unul de filmat !"

— Și tu strici, Marcela, că mașina s-a hodorogit, l-am auzit la o vreme pe Tudor. O dai pe mîna tuturor. Numai eu cunosc vreo trei cărora le-o împrumuți ca pe un pix. Inginerului acela, Pop ; de unde pînă unde sînteți atît de buni prieteni ? Apoi lui Stelescu, lui Titi Ionașcu... Cel mai puțin se plimbă cu mașina bărbatul tău.

De la discuția despre mașină cei doi au trecut la muzica de jazz. Au vorbit apoi despre Udrea.

— Nu s-a aflat nici acum, după atîta vreme, cum s-au petrecut lucrurile cu inginerul Udrea ? a întrebat Tudor.

— Se știe doar atît : că a fost accidentat de o mașină în afara orașului. Lovit la cap. A fost găsit pe marginea drumului, în agonie. Zvonuri sînt destule. Se caută un dușman al domnului Udrea. Dar cine să-l dușmănească ? E un om atît de cumsecade !

— Deci a fost un accident de circulație... a murmurat Tudor.

— Domnul Udrea era pe bicicletă. Obiceiul lui, să se plimbe seara. Pe unde se plimba, nu știe nimeni ! Uneori venea acasă tîrziu, după căderea întunericului. Poate ieșea din oraș și se oprea la vreun han sau la vreun camping, unde lua masa.

„Într-adevăr, a fost un accident de circulație, mi-am zis în gînd. Există însă o îndoială în privința modului cum s-a produs. În seara accidentului, Udrea o fost invitat la o întîlnire... Dacă există o legătură între această invitație și accident ? Colegii săi spuneau că în clipa cînd a primit telefonul s-a arătat foarte surprins și a fost imediat de acord să meargă la întîlnire, promițînd să fie discret. Apoi, Udrea și-a cerut o zi liberă. Înseamnă că voia să plece undeva. Unde ?

Şi... de ce ? Această cerere a lui era în legătură cu telefonul primit ? Dacă-i aşa, ce rost avea să-şi ia bicicleta şi să-şi facă plimbarea, cînd mai firesc era să se ducă la gară ? Dacă era vorba de o întîlnire în T, inginerul n-avea nevoie de o zi învoire de la serviciu..."

Din aceste gînduri am fost smuls de glasul Marcelei.

— Ne scuzi, Andi, că trăncănim aici, fără să te facem părtaş. Dar e vorba de nişte întîmplări din oraşul nostru, pe care n-ai de unde să le ştii. Nu l-ai cunoscut pe domnul Udrea.

— Hai să vorbim despre şantierul bărbatului tău, a propus Tudor. Ce e nou pe acolo, domnule Andi ? S-au descoperit ruinele... Troiei ?

— Încă nu ! Dar unii speră, am răspuns în glumă.

— Domnul Bertea zicea, cîndva, că săpăturile astea se fac cam de pomană.

— Nic, te rog ! Lasă în pace părerea lui Bertea. Eu sînt de partea lui nenea Suciu. Lui Bertea nu-i place la acest şantier fiindcă nu-i de meserie. El ar vrea să facă săpături pe coclauri, ca şi pînă acum. Aşa-s geologii. Dar eu m-am săturat să fie mereu plecat. Ştii bine că datorită mie a primit acest şantier, aici, în T. Poate să stea acasă, să-şi vadă de ulcerul care îl sîcîie mai ales acum, toamna.

În zare se vedea turnul de apă din T, semn că ne apropiem de oraş.

— Am ajuns acasă ! A fost o excursie plăcută, nu-i aşa, Andi ? Exceptînd accidentul acela de la ducere, care a avut darul să te indispună.

Marcela vorbea în doi peri. La ce se referea ? La accidentul de maşină sau la cele întîmplate după... ? „Oricum, e o fiinţă sucită şi-mi creează nişte probleme..."

VIII

O bănuială cumplită

Înainte de a intra în hotel, am dat un telefon maiorului Bota. Acesta mi-a ordonat ca la ora şase să fiu la arheologul Suciu.

— În ce scop ?

Maiorul a făcut de două ori „hm, hm" în aparat.

— Acolo va veni un ofiţer de miliţie să rezolve o încurcătură. Locotenentul Ştefănescu. Ai mai auzit de el. Ascultă ! Ai citit ziarul care apare în T ?

— Nu.

— Ei bine, te rog să-l cumperi şi să citeşti rubrica „Aflăm de la miliţia judeţeană".

— O nouă explozie şi... ploaie cu monede romane ?

— Nu, mînzule, nu ! E vorba de Emilia dumitale.

— S-a întîmplat ceva ?

Inima îmi bătea gata să sară din piept.

— Stai să-ţi citesc. Aşa... Deci, ascultă ! Titlul : „Scăpată ca prin minune". Acum conţinutul : „În cursul nopţii, către ora două, tînăra Emilia Pascu, trecînd pe sub pasajul de cale ferată de la bariera Mărgineni, a fost surprinsă de un autovehicul care venea din sens invers. Orbită de farurile maşinii, tînăra era gata să cadă sub roţile acesteia, dacă n-ar fi avut prezenţa de spirit să sară într-o parte. E.P. a fost transportată la „Spitalul Dr. Grigoriu", unde şi-a revenit, fiind în afară de orice pericol. Se fac cercetări". Alo ! Mă auzi ?

— Da, da...

— Nu te speria. M-am informat. Emilia nu are cine ştie ce. O vei vizita mîine...

— De ce tocmai mîine ?

Maiorul a mormăit ceva şi a închis telefonul.

•

Nu mă îndoiam că maşina care venise din sens invers nu apăruse din întîmplare în calea Emiliei. Dar ce căutase în noaptea trecută tocmai la bariera Mărgineni ? În bileţelul trimis la bar scrisese că merge să vadă o colegă bolnavă. „Cine e această colegă ? Stă, oare, la bariera Mărgineni ? Nu cumva s-a dus să se întîlnească cu Ichimescu ? Cred că ăsta-i adevăratul motiv al plecării precipitate de la bar. Păcat că nu termină odată cu acest individ..."

•

Către ora trei am format numărul de telefon al bătrînului Ion Suciu.

— A ! Dumneata eşti, domnule profesor ? ! a exclamat el bucuros, de îndată ce i-am spus cine sînt. Îmi face deosebită plăcere telefonul dumitale. Ai cumva timp să mă vizitezi ?

— Chiar de asta v-am telefonat. Pot veni azi după-amiază ? Pe la ora şase ?

— E bine ! Te aştept !

— Am găsit într-o revistă un articol foarte interesant. O piatră descoperită la Filippi, în Grecia.

— A, ştiu despre ce e vorba ! Vino, te aştept ! Sînt toată după-amiaza acasă. La revedere, domnule profesor !

•

La ora şase fără cinci am sunat la uşa bătrînului Suciu. Acesta mă aştepta. Era îmbrăcat cu halatul vişiniu ca şi data trecută. Părul alb, înspicat cu fire negre, era pieptănat cu grijă. Ochii cenuşii, duşi în fundul capului, păreau arşi de febră.

— Intră, domnule Radulian, m-a invitat el, deschizînd larg uşa. Să trecem în biroul meu.

Am traversat holul și am intrat în biroul bătrînului.

— Așadar, te interesează piatra aceea găsită la Filippi...

— Da, domnule Suciu. Am citit despre ea în ultimul număr al „Revistei de istorie". Datele despre centurionul roman care, după toate probabilitățile, l-a capturat pe Decebal, sînt foarte interesante. Este, cred, singura dovadă certă despre sfîrșitul marelui rege dac.

— Și o probă că n-a fost capturat viu ! Ia să vedem dacă nu cumva am pe aici niscai documente care vorbesc de piatra cu pricina.

Bătrînul s-a cocoțat pe o scară de bibliotecă și a căutat într-un raft. Am privit în jurul meu. Totul era neschimbat. Decorul de la prima mea vizită. Am observat însă ceva care data trecută îmi scăpase : în stînga biroului masiv de nuc se afla un mic seif, de felul celor ce puteau fi întîlnite în casele vechi, boierești, pentru păstrarea actelor de valoare.

— A ! Iată ! Am găsit, a spus Suciu, scoțînd din raft cîteva tăieturi dintr-o revistă străină.

Am comentat pe larg descoperirea de la Filippi, apoi bătrînul mi-a arătat o hartă lucrată de el, pe care ținea evidența a tot ce se descoperise în ultimii ani. Tocmai se apucase să-mi demonstreze justețea teoriei sale în ce privește linia de castre romane din Muntenia, traseul „Valului lui Traian", cel al „Brazdei lui Novac", cînd am auzit soneria. Femeia de serviciu a venit să anunțe că bătrînul era căutat de un ofițer de miliție. Mi-am privit ceasul. Era șase și jumătate.

— O clipă, domnule Radulian, a spus arheologul, ieșind din birou.

Rămas singur m-am ridicat și am privit biblioteca masivă care acoperea tot peretele dinspre grădină. Suciu s-a întors împreună cu un ofițer de miliție, înalt, blond.

— Îmi dați voie să vi-l prezint pe domnul profesor Radulian, a spus bătrînul.

— Locotenent de miliție Ștefănescu, s-a prezentat noul venit. (Știam de la Bota că o să vină).

— Luați loc, vă rog. O cafea, domnule locotenent ?

Fără să mai aștepte răspunsul, arheologul a sunat femeia de serviciu și a cerut să mai facă o cafea.

— Discutam de ale noastre, domnule locotenent, a spus Suciu. Probleme de istorie, de arheologie. Filele acestea conțin date interesante despre moartea lui Decebal.

Locotenentul a privit spre tăieturile din revista străină. Arheologul i-a făcut un scurt rezumat al conținutului lor.

— Interesant, foarte interesant, a murmurat Ștefănescu.

Femeia de serviciu a adus încă o cafea.

— Pot fuma aici ? a întrebat locotenentul.

— Da, desigur, a încuviințat Suciu. Lucrați la secția noastră de miliție, domnule locotenent ?

— Da. Și am venit pentru a cere lămuriri într-o chestiune. E vorba de femeia dumneavoastră de serviciu.

— Madam Șerban ?

— Da.

Arheologul aștepta continuarea discuției calm. Îl admiram pentru stăpînirea sa. De obicei, în asemenea cazuri, stăpînii se abțin cu greu să nu întrebe ce anume s-a întîmplat cu oamenii lor de serviciu.

— Pot să stau de vorbă cu dînsa ? a întrebat locotenentul.

— Desigur ! Desigur ! a spus Suciu și a sunat.

Peste cîteva clipe, madam Șerban se afla în fața noastră. Suciu a invitat-o să ia loc. Pe chipul femeii — să tot fi avut patruzeci de ani — a trecut parcă o umbră.

— Ce s-a întîmplat, domnule ofițer ? a întrebat ea.

— Am venit să vă întreb dacă... dacă în ultimele zile ați pierdut ceva.

Femeia a pălit. Și-a dus mîna la gură, speriată.

— Nu-i cazul să te ascunzi de domnul Suciu și nici să te pierzi cu firea. Ai pierdut ceva ? Spune drept. Nu-ți face nimeni nimic.

— Da, am pierdut, a bîiguit femeia și obrajii i-au devenit vineții. Cred că la Alimentara. Era înghesuială mare. Am pierdut... portmoneul. Un fel de poșetuță.

— Asta este ? a întrebat locotenentul Ștefănescu, arătînd o poșetă mică, de culoare neagră.

— Da, domnule ofițer, chiar asta-i.

— Ai avut bani într-însa ? Aici sînt doisprezece lei.

— Cred că atît am avut, domnule ofițer.

— Atunci e în regulă. Mă gîndeam că au fost mai mulți și omul care a găsit poșeta asta, portmoneul, cum îi zici mata, a luat din bani. Înăuntru se află și o scrisoare. Datorită ei am aflat adresa dumitale.

— A, da ! E o scrisoare de acasă. Îmi scriu ai mei, de-ale noastre, de la țară. Să mă duc la cules de porumb.

— Mai aveai şi altceva în poşetă ? De pildă, acte.

— Nu, domnule ofiţer. N-am avut acte în poşetă.

— În cazul ăsta totul e în regulă, a spus Ştefănescu, ridicîndu-se. Datoria noastră este să cercetăm, să ne convingem că nu au dispărut valori : acte, bani. Nu de alta, dar se mai întîmplă şi lucruri din astea : se găseşte o poşetă sau o servietă, dar e adusă la miliţie după ce s-au luat dinăuntru lucrurile de preţ... Misiunea mea fiind îndeplinită, îmi permiteţi să mă retrag. Bună ziua !

După plecarea locotenentului, bătrînul Suciu a spus doar cîteva vorbe, care nu trădau nici un pic de supărare.

— Trebuia să-mi spui, madam Şerban, că ai pierdut poşeta.

— Uitaţi-vă la ea, nu-i de nici o ispravă, domnule, a răspuns femeia. De aia a şi dus-o la miliţie cel care a găsit-o. Altfel o ţinea pentru nevastă-sa.

•

Se făcuse şapte cînd am plecat de la bătrînul Suciu. Primul meu gînd a fost să merg la hotel. Mai înainte însă — potrivit obiceiului — am dat un telefon lui Bota. Maiorul m-a invitat la el.

— Ei, ce părere ai de vizita pe care ai făcut-o ? m-a întrebat acesta.

— Nimic deosebit, am răspuns eu. O vizită ca oricare alta. A venit locotenentul Ştefănescu şi a adus o poşetă pierdută de femeia de serviciu a lui Suciu. Atîta tot.

— Ce a spus femeia ?

Am relatat maiorului discuţia dintre locotenentul Ştefănescu şi madam Şerban. Bota s-a încruntat.

— Trebuie să-ţi spun, mînzule, că femeia n-a fost sinceră. Şi iată de ce : în poşetă se aflau şi nişte chei. Madam Şerban n-a suflat un cuvînt, deşi Ştefănescu i-a adus geanta fără aceste chei. Te-am trimis, în mod special, deoarece voiam să ştiu cum reacţionează femeia de serviciu. Firesc ar fi fost să mărturisească stăpînului său că în geantă s-au aflat şi cheile. N-a făcut-o şi asta dă de gîndit. După ce le-a pierdut pe ale ei, madam Şerban a luat cheile bătrînului arheolog şi a cerut unui mecanic să-i facă alt rînd. Am aflat asta fără

multă bătaie de cap : dumneata mi-ai spus că într-una din zile, Suciu era necăjit că nu-şi găsea nişte chei. Nu le găsea pentru că i le luase madam Şerban... Mai ai ceva de raportat ? a întrebat maiorul. Văd că nu prea eşti în apele tale.

— Mă deranjează faptul că Emilia m-a minţit, că n-a fost sinceră cu mine, am spus.

— Mai ales că ţi-a făcut şi o declaraţie de dragoste ! Se pare că nu cunoşti femeile, mînzule. Asta aşa, în principiu. S-ar putea ca Emilia să fie o excepţie. O doresc din toată inima, fiindcă am impresia că şi ţie îţi place. Adevărat ?

— A fost un fel de foc de paie, tovarăşe maior. Nu-mi plac fetele care joacă teatru şi, mai ales, joacă pe diferite planuri. M-am cam dezumflat.

— Ei, ei ! Ce-i nestatornicia asta ? Te rog eu ca şi de acum înainte să-i acorzi toată atenţia. E fata unui fugar ? Ajut-o să demonstreze că tatăl ei nu poate fi acuzat de nimic rău şi... cine ştie ! Poate jucăm la nuntă...

— Departe griva de iepure, tovarăşe maior.

— Eu ştiu alt proverb cu iepurele. Nu se ştie niciodată de unde sare.

Bota a zîmbit ironic, ca de obicei cînd punea ceva la cale. Ce rost avea să-mi vorbească astfel ? Nu se dezminţea ! Nu degeaba fusese botezat „Fachirul". Ce urmărea ?

— Ştiţi, cumva, în ce stare se află Emilia acum ?

— Are o luxaţie la glezna dreaptă. În două-trei zile va părăsi spitalul. Dar asta-i doar problema dumitale, mînzule. Hai să trecem la chestiuni de serviciu. A venit Tudor. Să ne gîndim ce e de făcut. Atît el cît şi Marinescu şi Cîndea pot să aibă întîmplări neplăcute. Trebuie să-i ferim de asemenea întîmplări. Ia spune-mi : cum a fost excursia la Strehaia ? Tudor te-a recunoscut ?

— Nu. I s-a părut că m-a văzut undeva, dar nu ştia unde. A mărturisit că nu are memoria figurilor.

— Atunci totul e în regulă. Altceva ?

I-am povestit ce se întîmplase pe drum şi descoperirea făcută în locaşul farului.

— Interesant ! Interesant, a murmurat Bota. Dar nu există nici un indiciu că locaşul a fost practicat de curînd. Altceva ?

— La Filiaşi am fost amendat de un agent de circulaţie.

— Dacă nu conduci atent și calci regulile...

— Agentul a recunoscut mașina Marcelei. Acum o săptămînă tot el l-a amendat pe omul de la volanul acestei mașini. Din discuția Marcelei cu Tudor rezultă că nevasta lui Bertea împrumuta mașina cu multă ușurință, îndeosebi la trei inși: Titi Ionașcu, Stelescu și inginerul Pop. Drept să vă spun, nu-mi place deloc acest inginer Pop.

— La ce concluzie am putea ajunge dacă, să zicem, cineva ne-ar spune că în ziua cutare, la volanul mașinii era inginerul Pop? Sau altul din cei trei? La nici o concluzie! S-a dus la Strehaia să-i vadă pe cei doi amici? A făcut o simplă excursie? Cine poate să știe? A, dacă am afla cînd s-a făcut locașul acela pentru aparat de fotografiat sau de filmat și în ce scop — ar fi altceva!

În ușă s-a auzit o ciocănitură și iată-l pe căpitanul Mareș. Era prima dată, de la sosirea mea în T, cînd îl întîlneam oficial.

— Stai jos, Mareș, l-a invitat maiorul Bota. Mînzule, trebuie să-ți comunic că aseară căpitanul Mareș a fost la bar. Văd că știi. Nu știi însă că a plecat după... Emilia.

Am făcut ochii mari.

— Mareș, povestește cum s-au întîmplat lucrurile azinoapte, l-a invitat Bota pe căpitan.

— De la barul „Pisica sălbatică" Emilia a pornit spre bariera Mărgineni, luînd autobuzul de noapte, care are plecarea din jumătate în jumătate de oră. La două și douăzeci se afla în pasaj, acolo unde probabil îi dăduse întîlnire prietenul ei. Acesta urma, pesemne, să vină cu mașina, să facă semn cu farurile. Am mers în urma autobuzului. Conducea plutonierul Grama. De la capul liniei, fata a pornit pe jos. Cînd a ajuns în pasaj, a venit o mașină din față. Luminile au orbit-o. Noroc că a avut prezența de spirit să sară. Din păcate, individul cu mașina a dispărut. Ne-a scăpat. Grama s-a fîstîcit puțin și pînă să întoarcă, agresorul se depărtase. Emilia Pascu și-a luxat glezna. A scăpat ușor. Se mirau și doctorii de norocul pe care l-a avut. Plutonierul Grama a reușit să micșoreze distanța față de mașina cu pricina, dar n-a putut să-i vadă numărul de circulație. Era o „Dacia 1 300", de culoare închisă. Mașina a pornit cu toată viteza spre oraș, a intrat pe străzi lăturalnice și a dispărut în zona barului „Pisica sălbatică". Om cu experiență, plu-

tonierul s-a dus și a cercetat mașinile aflate la parcajul de lîngă bar și pe străzile alăturate. Erau vreo zece mașini de culoare închisă.

Căpitanul Mareș a zîmbit.

— Grama e vulpoi bătrîn, tovarășe maior. A pus mîna pe capota motorului fiecărei mașini. Din cele zece, doar una avea, la ora aceea, motorul cald.

— Ați cercetat cui aparținea mașina ? a întrebat Bota.

— Da : serviciului de taxiuri din oraș. Șoferul o lasă pe timpul nopții la parcare. Obicei vechi. În loc s-o ducă la garaj, o lasă aici, fiindu-i mai aproape de casă.

— Ei, poftim ! a izbucnit Bota. O neregulă care-l ajută pe atentator să dispară fără urmă !

— Cum o fi izbutit să deschidă, să pună motorul în funcție ? am întrebat.

— Asta nu trebuie să te îngrijoreze, mînzule. Individul a pus ochii pe mașina asta văzînd-o mereu aici în timpul nopții. Într-o zi, să zicem, o fi făcut o cursă cu taxiul. Sub un pretext oarecare, o fi cerut șoferului să oprească și i-a dat bani să-i cumpere ceva : un ziar, un pachet de țigări. Șoferul a coborît, individul a luat tiparul cheii de contact și... Ascultă mînzule, poți să-mi spui pe la ce oră ai plecat de la bar, azinoapte ?

— Trei și cinci sau și zece.

— Cînd l-ai văzut pentru prima oară pe tipul acela care semăna cu roșcovanul ?

— Cu puțin înainte de începerea programului de la bar. L-am văzut și cînd am plecat. Era cam amețit de băutură. Dansa cu nevasta lui Stelescu.

Bota a rămas cîteva clipe pe gînduri.

— Mda. Cam multe neclarități. Poate că șoferul taxiului ar putea să-și amintească de un individ pe care l-a lăsat singur în mașină... O să-l întrebăm. Emilia va rămîne, probabil, încă o zi-două la spital. Te rog, Raduliene, să o vizitezi mîine dimineață și să nu-i faci reproșuri că s-a dus la întîlnire. Complicat e sufletul femeilor, mînzule ! Dar să lăsăm gluma ! Îți cer să te ocupi personal de reabilitarea tatălui Emilici. În acest scop vizitează-l pe bătrînul Nestorescu, vechi luptător în ilegalitate. Poate știe mai multe despre Pascu. În continuare, te rog să-ți reamintești o veche rugăminte de-a mea, mînzule : să devii un hepatic și să

vizitezi pensiunea „Madrigal". Vreau să fii mai mult în preajma inginerului Marinescu și a inginerului Cîndea. Cum stai cu bagajele? Poți suporta o... călătorie în străinătate?

— E necesar să dau o fugă la București.

— Va trebui, într-adevăr, să mergi la București. Pentru trei motive. Primo: cineva s-a interesat la liceul 205 dacă există un profesor de istorie Radulian — asta înseamnă că e necesar să te mai vadă lumea pe-acolo. Ai întrerupt cam brusc practica pedagogică, orice s-ar spune. Secondo: orice om care călătorește în străinătate, pleacă de la el de acasă, după ce-și pune treburile la punct. Tertio: aș vrea să verifici dacă sesterții aceia pe care ți i-a dat Sandu sînt doar din secolul II. Poate-s mai vechi sau mai noi.

— Am înțeles. Și, într-adevăr, voi pleca în străinătate?

Bota și-a ciupit obrazul stîng.

— Păi chiar dumneata ai spus că o să pleci la Viena, apoi la München pentru lucrarea de doctorat. Ce, ai uitat?

Am zîmbit. Bota mă privea ironic. Mareș stătea impasibil, de parcă n-ar fi auzit ce-mi spusese maiorul.

— Dumneata, tovarășe căpitan, a continuat Bota întorcîndu-se spre Mareș, te vei ocupa de inginerul Tudor. Și nu strică să avem niște date mai acătării despre niște personaje care nu prea sînt pe placul locotenentului Radulian: inginerul Pop și familia Stelescu. Cu un cuvînt — obișnuiții vizitatori ai Marcelei Bertea, Panait-Bertea adică.

•

Am vizitat-o pe Emilia în dimineața zilei următoare. Avea piciorul în ghips. Stătea în pat și răsfoia o revistă. M-a invitat să iau loc pe un scaun, aflat lîngă noptiera ei.

— Te rog să mă ierți, Andi, a început ea. Să mă ierți că am plecat cum am plecat de la bar. Cred că bănuiești: m-a chemat... el. Plîngea la telefon. Zicea că e bolnav, că vrea să mă vadă pentru ultima oară. Am făcut rău că m-am dus? Mă condamni?

— Nu. A fost bine că te-ai dus să te convingi că prietenul tău nu-ți vrea binele.

— Ce vrei să spui?

— Am o bănuială cumplită. Că acest Ichimescu a vrut să te calce cu mașina.

Emilia a făcut ochii mari.

— Cum poți crede una ca asta ? De unde să aibă mașină ! ? Andi, nu a fost el în mașina aceea. Cum de ți-a putut trece așa ceva prin minte ? Doamne-dumnezeule ! Cred că citești prea multe romane de aventuri ! A fost o simplă întîmplare, crede-mă ! El mă aștepta puțin mai departe.

„Cît de prostuță ești ! era să exclam. Nu-ți dai seama că acest individ se răzbună fiindcă nu i-ai răspuns dragostei lui.!"

— Și ca dovadă că-i așa, dragă Andi, iată aici un bilețel primit cu puțin înainte de venirea ta. Citește-l.

Zicînd acestea, Emilia mi-a întins o bucățică de hîrtie. Pe ea se aflau cîteva rînduri scrise în grabă : „Iartă-mă. Bănuiesc că totul s-a întîmplat din cauza mea. Dacă nu te chemam, tu te duceai acasă și nu dădea un nebun peste tine. Sînt atît de nenorocit ! Nelu".

— Acum crezi că el n-are nici o vină ? Ți-am spus și altă dată. Mi-e milă de el. Atît. Dragul meu... dragul meu.

Emilia mă mîngîia pe creștetul capului, ca pe un copil, iar eu, de ce să mint ? mă simțeam bine, nespus de bine.

IX

O provocare

Am hotărît să-l vizitez pe Nestorescu chiar în seara aceea. Bătrînul ilegalist locuia în cartierul muncitoresc. Doamna Pandele, nepoata sa, îmi spusese că are telefon şi promisese să-i vorbească de mine. Am găsit numărul în cartea de telefon.

— Alo ! Cu tovarăşul Nestorescu, am spus.

— Chiar el la telefon.

— Aici profesorul Radulian. Nu ştiu dacă nepoata dumneavoastră, doamna Pandele, v-a vorbit de mine. Eu...

— Mi-a spus, cum să nu ? ! Vreţi să-mi faceţi o vizită ? Poftiţi. Cînd vreţi. Şi astă-seară. Luaţi maşina 2. Staţia Pelican. Locuiesc pe strada Rozelor, la numărul opt.

— Dacă nu vă deranjează...

— Vino, dom'le ! Oi fi eu bătrîn, dar mi-am păstrat obiceiurile din tinereţe : mă culc tîrziu. Vă aştept.

Am găsit cu uşurinţă casa. Era o construcţie veche, năpădită de iederă de sus pînă jos. Părea o uriaşă ciupercă acoperită cu un muşchi gros, care o împiedica să se mai înalţe.

— Bine ai venit ! Intră, te rog, m-a invitat bătrînul.

Să tot fi avut şaizeci de ani ; era înalt, adus de spate, cu faţa brăzdată de riduri adînci. Avea ochii mici, negri, iscoditori, în continuu neastîmpăr. În interiorul casei mirosea a gutui. Mobila era veche, din stejar, bine întreţinută. Dintr-o privire mi-am dat seama de planul casei : dintr-un hol nu prea mare se intra, în stînga şi în dreapta, în cîte o cameră : una aducea a birou ; cealaltă, mai mare, era dormitorul. Am

fost poftit în camera mică, în care se mai afla o persoană — un bărbat vîrstnic, mic de statură, cu faţa măslinie.

Bătrînul Nestorescu a făcut prezentările :

— Vecinul meu, Ştefan Băltăreţu. Domnul profesor Radulian ! Doriţi un coniac sau un vin ? Să nu refuzaţi, că fac scandal. Cine intră aici se supune legilor ospeţiei fixate de gazdă. Deci : coniac sau vin ?

— Vin, am spus cu.

— Perfect ! Am un vin de Valea Călugărească...

Bătrînul a adus vin, ne-a servit, apoi am vorbit despre vreme, despre toamna care se anunţa lungă şi cam secetoasă, pentru ca abia într-un tîrziu să discutăm despre subiectul care mă interesa. Celălalt oaspete al lui Nestorescu, Ştefan Băltăreţu, fusese şi el în comandamentul format pentru a conduce luptele cu hitleriştii. Mi-am dat seama că Nestorescu îl invitase special, ca să-l ajute în cazul că nu şi-ar fi amintit unele lucruri.

— Păi cred că n-o să terminăm astă-seară, dacă o luăm cu povestitul pe îndelete, a spus bătrînul Nestorescu. O să încerc să fiu scurt. Văd că vrei să-ţi iei notiţe. Fă cum crezi dumneata, domnule profesor. Dar, uite cărticica asta apărută de curînd. E scrisă de un gazetar din oraşul nostru. În ea găseşti cum s-au desfăşurat evenimentele aici, în august 1944.

Am răsfoit cartea. Conţinea o mulţime de date.

— Sper să-mi fie de folos, am zis. Totuşi, mi-ar plăcea să-mi povestiţi şi dumneavoastră... E parcă altceva.

— Bucuros ! Atunci, să începem.

Bătrînul Nestorescu a povestit aproape o oră. Vorbea curgător, în fraze scurte, fără digresiuni şi fără înfloriturі. A istorisit totul metodic, pe faze, fără amănunte de prisos, reuşind să mă captiveze, să mă introducă în atmosfera din august 1944, să mă facă să văd, aievea parcă, toate întîmplările care au precedat insurecţia armată şi apoi desfăşurarea luptelor în oraşul T. Auzeam pentru prima oară numele unor oameni. Între aceştia a fost pomenit şi Pascu. Am aşteptat ca bătrînul să termine şi-apoi i-am cerut unele precizări. În cele din urmă am vorbit despre cei care au condus acţiunile. Bătrînul mi-a dat cîteva informaţii despre fiecare.

— Dar Pascu ? am întrebat eu. Unde se află acum ?

— Pascu ? !

Bătrînul Nestorescu m-a privit ca printr-un abur.

— Pascu a dispărut pe 26 august. Sînt niște bănuieli — mai precis două, așa-zise documente nemțești — din cauza cărora unii au crezut că Pascu ar fi colaborat cu hitleriștii și, de aici, că ar fi fugit cu ei, că a plecat cu ei de bună voie. Dar lucrurile sînt lămurite pentru noi: dacă Pascu era de-al gestapoului, de ce nu ne-a trădat înainte de declanșarea acțiunii?

— A făcut parte din grupul de conducere?

— Nu. Dar știa o mulțime de lucruri. Era omul meu de legătură cu rafinăria. Mă putea trăda pe mine, în primul rînd. Să zicem că mi-era prieten și n-a vrut să mă dea pe mîna dușmanului. Dar putea să vîndă pe careva de la rafinărie! Putea să dea peste cap celula de partid din care făcea parte el. Și-apoi Pascu știa, de la mine, cum vom acționa la timpul potrivit, cum îi vom ataca pe nemți. De ce n-a spus? Înseamnă că documentele acelea sînt falsuri! Problema e clară. Chiar ne-am gîndit să scriem un articol despre luptele din T, în care să punem lucrurile la punct. Să-l publicăm într-un ziar din Capitală cu ocazia aniversării insurecției armate. Și chiar așa vom face.

— Îl cunoșteați bine pe Pascu?

— De cînd eram mici! Jucam fotbal în aceeași echipă și eram prieteni nedespărțiți. Ar fi ajuns departe, cu fotbalul, dacă n-ar fi fost lovit în fluierul piciorului. A avut o fractură urîtă. N-a fost chip să se refacă osul. I-au pus un fel de tijă de platină. Mică-mică, dar se cheamă că i-au pus... De aceea Pascu șchiopăta puțintel. După dispariția lui, nevastă-sa a intrat parcă în pămînt. Îi era rușine, de, că bărbatu-său fusese cu nemții, dacă așa ziceau unii...

— Ce știți despre un inginer cu numele de Pavel Novac? L-ați cunoscut?

— Păi cine nu-l cunoștea la rafinărie? a spus, zîmbind, bătrînul Nestorescu. Un om deștept, foarte deștept! Lucra la o invenție care ar fi revoluționat forajul. Un oțel grozav. Dar documentele lui au intrat pe mîna hitleriștilor, iar el a fost, probabil, omorît. A dispărut cam la două zile după declanșarea insurecției, pe cînd hitleriștii se țineau cu dinții de poziția aceea de antiaeriană „Fulgerul Bavariei".

— Novac îl cunoștea pe Pascu? am întrebat.

— Păi Pascu a lucrat sub ordinele lui mai bine de zece ani! Pascu avea o admirație nețărmurită față de inginerul Novac. Și trebuie să spun — am spus-o și altora — că Pascu ăsta, un maistru deștept, cu cap, nu glumă, l-a ajutat pe Novac la invenția aia. O țineau în secret. În mare secret. Cu o invenție ca aia nu mai trebuiau să muncească tot restul vieții. Știu că era vorba de o carotieră cu motor, dintr-un oțel special... Se desființau sondele astea, cu prăjini, cu schelă.

— Și... nici o altă veste despre Pascu?

— Cineva mi-a spus că fata lui ar fi aici în oraș, că ar lucra la un bar, ca baletistă. Dar, nu vă supărați, văd că vă interesează mult Pascu al nostru. Aveți un gînd anume?

Am făcut o mică pauză înainte de a răspunde.

— O cunosc pe fata lui. O cheamă Emilia. Și, drept să spun, ca profesor de istorie, dar mai ales ca om care cercetează trecutul, m-ar interesa foarte mult să se facă lumină în cazul Pascu. Vă propun să scrieți articolul și eu îl duc la București. Vă asigur că se va publica.

— Ne-ați face un mare serviciu!

— Dar trebuie să lămuriți bine lucrurile în privința lui Pascu.

— Păi nu știu ce e de lămurit! Pascu a fost un om corect. De asta nu se îndoiește nimeni. Vino într-o zi cu fata lui pe aici. Să știi, a fost un om strașnic acest Pascu. Și vreau să i-o spun fetei lui. Să fie mîndră de el!

Era gata să-i spun că Pascu trăiește, că se află la München, că Emilia îi cunoaște adresa, că ar putea și el, ca prieten din copilărie, să-i scrie să vină în țară, să se trateze la Eforie. M-am abținut însă. De ce? Mai întîi, pentru că n-am vrut să-l amărăsc pe bătrînul Nestorescu. Dacă Pascu fugise, într-adevăr, cu hitleriștii?

•

De la Nestorescu m-am dus direct la hotel. Se făcuse ora unsprezece. Mi-era somn. Nopțile nedormite începeau să-și facă efectul. Eram vlăguit, nu mai aveam poftă de mîncare.

Funcționarul de la recepție mi-a comunicat că am primit un telefon și că sînt rugat, la rîndul meu, să telefonez, indiferent ora la care soseam.

— Cui să-i dau telefon? am întrebat. Nu şi-a spus numele?

— Numele nu şi l-a spus. A zis doar atît: „Să ghicească. Altfel nu va ajunge niciodată fachir!" Chiar aşa a zis. În glumă, desigur.

Auzind cuvîntul „fachir", mi-am dat seama că e vorba de Bota. Am ieşit din hotel şi l-am căutat de la un telefon public. Voia să afle ce discutasem cu bătrînul Nestorescu. Am stăruit, desigur, mai mult asupra informaţiilor care-l priveau pe Pascu.

— Cred că lucrurile încep să se clarifice, mînzule, l-am auzit pe Bota, şi-n glasul său era ceva tonic, liniştitor. Şi-acum, ascultă: mîine trebuie neapărat să mergi la pensiunea „Madrigal". Să te ţii scai de inginerul Marinescu şi să-l conduci *chiar* pînă la dînsul acasă. Dacă ai posibilitate, te rog să răsfoieşti albumele lui de familie. Mă interesează dacă are vreo fotografie cu inginerul Pavel Novac şi chiar cu acest Pascu. A! Şi altceva! Te rog să faci tot posibilul să fii iarăşi invitat la Ion Suciu. Mîine. Înainte de a-l vizita, te rog însă să treci pe la mine. Să-ţi dau o cheie.

După convorbirea cu Bota, am urcat în camera mea şi m-am culcat, nu însă înainte de a căuta sesterţii aceia primiţi de la şeful de echipă Sandu Marin. Erau în pantalonii pe care îi purtasem la şantier, în ziua cînd vorbisem cu nea Sandu. Lipsea o piesă. Aceea pe care i-o dăduserm lui Bota.

Mă intrigau cuvintele maiorului. Ce cheie urma să-mi dea? Şi, în ce scop? Ce urmărea cu fotografiile acelea? De ce voia să găsească o fotografie a lui Pavel Novac? Era vreo legătură între dispariţia pozelor din albumul lui Udrea şi cererea lui Bota?

„Ei, poftim! Maiorul iar începe să umble cu... «fachirisme», mi-am zis. Nu-i destul că îmi frămînt creierii să aflu ce anume urmăreşte acolo pe şantier, ce hram poartă Stelescu, Marcela şi toţi ceilalţi? De ce trebuie să-mi bat capul şi cu «misterele» pe care mi le creează Bota? Mă pune să spun peste tot că plec în străinătate, mă trimite la Ion Suciu să asist cînd vine un locotenent de miliţie cu o poşetă şi nu-mi explică în ce scop fac toate astea, iar acum vrea să-mi dea o cheie. Cine să-l mai înţeleagă pe «Fachir»?"

A doua zi, luni, am trecut pe la șantier. Se săpa de zor. La cererea bătrînului Ion Suciu se mai angajaseră oameni și-acum Marcu nu-și mai vedea capul. Se lucra în schimburi. Privind cum se desfășurau săpăturile, un cunoscător în arheologie ar fi fost nemulțumit. Cînd se urmăresc descoperiri arheologice nu se sapă în grabă, ci cu grijă, pentru a nu se deteriora obiectele găsite.

— Am impresia că cineva vrea să dăm rasol, mi-a spus Marcu. Altfel nu-mi pot explica graba asta. Dintre toți, doar bătrînul Suciu și inginerul Bertea par fericiți : primul — pentru că se scormonește mult pămînt și, vorba ceea, unde-i multă săpătură poți da mai ușor de-o urmă, iar Bertea — că scapă mai repede de șantierul ăsta de trei lulele. În ultimele două zile am început să găsim tot felul de obiecte : căști, bidoane, pușți, haine militare nemțești... Dar astea, vezi bine, n-au nici o legătură cu arheologia.

Scepticismul lui Marcu a fost curînd spulberat. Nu trecuse nici o oră de la sosirea mea și unul dintre muncitori s-a prezentat cu o bucată de cărămidă pe care se găsea o inscripție romană. Mi-a fost destul de ușor să-mi dau seama că inscripția aparținea Legiunii a VII-a Claudia Cuppis, cu sediul la Golumbac — Iugoslavia. Legiunea a avut garnizoane și în nordul Dunării. Se scrie despre asta în „De edificii" a istoricului Procopius din Caesarea și în „Notitia dignitatum" — în care se ținea evidența garnizoanelor romane în secolul al IV-lea al erei noastre.

În mai puțin de o jumătate de oră, arheologul Ion Suciu se afla pe șantier. Era în culmea fericirii ! Teoria lui privind existența castrului roman de lîngă orașul T prindea viață : bucata aceea de cărămidă era un argument de primă importanță.

— Ce zici de asta, domnule Radulian ? m-a întrebat el. Cred că și pe dumneata te interesează. Spuneai, într-o vreme, că vrei să determini linia transalutină — deci linia cea mai de est a imperiului — dar și linia nordică, de după moartea lui Aurelian, după așa-zisa retragere a armatelor din Dacia, adică linia căreia, din obișnuință, îi ziceam „Brazda lui Novac". Cărămida asta atestă faptul că pe aici trecea această linie.

— N-aș fi crezut că ea îngloba și orașul dumneavoastră. Descoperirea este foarte interesantă : e un argument că „Brazda lui Novac", linia nordică a castrelor pe vremea lui Constantin cel Mare, marele val de pămînt care se știe că trecea pe la Hinova, Craiova, Slatina, Costești și Titu îngloba și vatra orașului T ! Cărămida aceea oferă un indiciu. Dar nu e suficient atît.

— Ooo ! Sînt sigur că vom descoperi și alte obiecte ! Răbdare !

Bătrînul își freca bucuros mîinile. Ochii îi sclipeau. Era îmbujorat.

— Încep să am argumente puternice pentru a fundamenta teoria mea ! Sînt sigur că aici a fost un castru al garnizoanei de la Fajejena, din Banat. Sau poate de la Ratiaria, aceeași garnizoană care a ridicat castrul de la Desna-Dolj. O, dar e formidabil ! Îți dai seama că această cărămidă e... e aur pentru mine ? Și, în același timp, e o provocare la adresa scepticilor ? Vii pe la mine, domnule Radulian ? Te aștept. La revedere, domnilor !

Zicînd acestea, Suciu a luat bucata de cărămidă și a plecat. Bertea, Titi Ionașcu și Marcu — care asistaseră la discuția noastră — nu păreau deloc contaminați de entuziasmul arheologului.

— Continuați săpăturile, a spus Bertea, adresîndu-se lui Marcu. Să se lucreze cu atenție. Poate dăm de obiecte care se pot sparge... Atenție ca nu cumva săpătorii să-și însușească obiectele găsite.

Bertea a intrat în baracă, iar Marcu s-a dus să supravegheze lucrul. Am rămas cu Titi Ionașcu.

— Ei, bădie, ce zici de una ca asta ? a întrebat el, la o vreme. S-ar putea ca țăcănitul ăsta de Suciu să întoarcă pe dos toate părerile arheologilor. Cărămida romană e o provocare, într-adevăr.

— S-ar putea...

— Ce zici, are dreptate ? Adică... teoria lui e bună ?

— Așa se pare...

— Ei, dar ce ai azi că ești atît de monosilabic și morocănos ? În locul dumitale aș jubila, ca și Ion Suciu.

— Sînt bolnav de ficat și azi nu mă simt prea bine.

•

Emilia stătea, ca și data trecută, rezemată de tăblia patului și citea. I-am povestit că îl vizitasem pe bătrînul Nestorescu.

— Are păreri foarte bune despre tatăl tău. Vrea să te cunoască, așa că, de îndată ce vei ieși din spital, ne ducem la el. Între timp, o să aflu ce-i cu documentele acelea acuzatoare la adresa tatălui tău. Or fi la comitetul de partid al orașului, la arhivă...

— Îți mulțumesc foarte mult, Andi...

Fata mi-a prins mîna și a tras-o spre ea, așezînd-o în dreptul inimii. A ținut-o cîteva clipe așa, apoi s-a aplecat spre mine și m-a sărutat.

— Îți mulțumesc, Andi... N-aș vrea însă să-ți pierzi vremea cu mine. Tu ai preocupările tale. Curînd o să pleci. Cînd o să te duci în străinătate, îți voi cere și eu să-mi faci un comision. Ghicești care?

— Presupun. E vorba de tatăl tău?

— Da. Tu te duci în documentare, nu-i așa? Ajungi și la München. O să-l vizitezi, nu-i așa?

— Mai încape îndoială?

•

Plecînd de la spital, i-am telefonat inginerului Marinescu, să-l întreb cînd ia masa la „Madrigal".

— Păi pe la douăsprezece și jumătate, domnule Radulian. Vii și dumneata? Haide! Să mai stăm de vorbă. Vine și Cîndea. Că nevastă-sa e plecată.

— Voi veni, domnule inginer.

Pensiunea unde mînca inginerul Marinescu se afla la parterul unui frumos bloc de locuințe. Era un local cochet, de o curățenie exemplară. Cei doi ingineri mă așteptau.

— Ei, iată-te, domnule Radulian! a exclamat Marinescu. Instalează-te la masa noastră și consultă lista de bucate.

— De azi sînt și eu client al „Madrigalului", a intervenit inginerul Cîndea. Ce să fac? În patruzeci de ani de conviețuire cu Amelia mea, nu m-a lăsat niciodată singur. Acuș, de cînd ne-am căsătorit, poftim! Mă părăsește fără nici un regret.

Glumea, desigur. Ochii lui albaştri sticleau într-un fel anume, îndulcindu-i expresia feţei. Avea un tic : din cînd în cînd îşi netezea cu dosul palmei sprîncenele groase, albe. Mi-am amintit cum mi-l recomandase Bota : un bătrînel glumeţ, căruia îi plăcea şahul. Pentru a-i cîştiga bunăvoinţa, i-am declarat că-mi place să joc şah.

— Ooo ! În cazul ăsta, e admirabil, tinere domn ! Te invit la o partidă ! Vino astă-seară. Pe la şapte. Bine ?

Am acceptat invitaţia. Între timp, chelnerul a adus felurile de mîncare comandate de cei doi. Am cerut să mi se aducă ce ceruse inginerul Marinescu.

— Vă rog să mîncaţi, am spus eu, văzînd că cei doi aşteaptă să mi se aducă mîncarea. Cred că serveşte repede aici.

— Foarte repede, a spus Marinescu. Uite-l că vine !

Ospătarul mi-a turnat supa în farfurie şi a plecat. Inginerul Marinescu şi-a şters ochelarii care se aburiseră şi abia atunci am observat că nu-i mai purta pe cei cu care-l văzusem la Marcela. Cei de-acum erau cu ramă mai puţin groasă, astfel că şnurul de la aparatul auditiv era vizibil.

— Acuş văd : ţi-ai schimbat ochelarii, Marinescule, a spus Cîndea.

— I-am luat pe cei vechi. Parcă tot mai bine-i cu ei !

— Da, dar se vede şnurul ! Ăi noi sînt mai moderni.

— Şi mai perfecţionaţi decît ăştia. Parcă amîndoi am fost la consignaţia, cînd i-am luat, cu aparat auditiv cu tot. O veritabilă bijuterie, dom'le Radulian, mi s-a adresat Marinescu. Din nenorocire, s-a defectat ceva la aparatul auditiv. De-aia i-am luat pe ăştia vechi.

În pensiunile în care se servesc mîncăruri dietetice pentru diferite categorii de bolnavi, mai devreme sau mai tîrziu, discuţiile alunecă pe făgaşe cunoscute : se vorbeşte despre ultimele cuceriri în materie de tratament sau despre urmările dietei. Aşa s-a întîmplat şi în ziua aceea la „Madrigal".

La plecare eram, vorba lui Bota, mai flămînd decît cînd intrasem. Inginerul Ion Cîndea mi-a dat adresa şi a repetat invitaţia de a-l vizita, apoi s-a despărţit de noi. Rămas cu Marinescu, l-am condus spre casă.

— Intră puţin, domnule profesor, m-a invitat el de îndată ce am ajuns în faţa locuinţei sale. Vreau să-ţi arăt un articol despre evoluţia şi frecvenţa bolilor de ficat în ţările calde. Foarte interesant !

Am intrat. Inginerul locuia într-un bloc, la primul etaj. Avea o garsonieră dublă, împodobită cu tot felul de trofee vînătorești : o pereche de coarne de cerb și cîteva de căprior, un cap de capră neagră, o blană de urs care ținea loc de covor, vreo două de rîs și cîteva de iepure, un cap de corcodel cu pană roșie, un șoim împăiat, iar pe un perete — o panoplie cu tot felul de arme.

— Îți plac ? m-a întrebat el, prinzîndu-mi privirea. Am fost vînător, nu glumă ! Am o pușcă, uite-o colo, pe panoplie, cumpărată de la un mare fabricant scăpătat... Așa ! Și-acum să discutăm despre orice altceva decît despre ficat. Te rog ! Te-am momit să vii bănuind că te interesează bolile ficatului, dar n-aș vrea să mă crezi maniac.

Am vorbit cu inginerul despre vînătoare. Ca specialist în foraje și geologie, Marinescu își petrecuse mai mult de două zeci și cinci de ani colindînd țara și luînd probe de roci. Întîlnise vînat mult și se lăsase ispitit de cinegetică.

— Cîte dioptrii aveți, domnule inginer ?

— Șase la dreptul și șapte la stîngul. Cu plus, desigur. În situația asta e greu, foarte greu, să mai fii vînător. Mai ales cînd nici nu auzi bine. Și fiindcă veni vorba : uite ochelarii cu aparatul auditiv, despre care spuneam la „Madrigal" că e o bijuterie...

Zicînd acestea, inginerul Marinescu a scos dintr-un raft al bibliotecii ochelarii cu ramă groasă pe care-i purtase la serata Marcelei. I-am cercetat cu multă atenție. Rama era de culoare neagră.

— Cred că bateriile sînt de vină, a spus inginerul. Se descarcă prea repede.

— Cine vi le procură ?

— Un tehnician pe care, la drept vorbind, habar n-am de unde să-l iau. Dar are o calitate : apare taman cînd am nevoie de el. Și să nu crezi în telepatie !

— V-au costat mult ? am întrebat.

— Nu prea mult. A fost o ocazie. Omul care i-a vîndut abia îi depusese la consignația. Am avut noroc.

Locașul pentru baterii mi s-a părut prea mare pentru economia întregului aparat. Dar n-am zis nimic. Era făcut așa, probabil, pentru a se putea monta baterii de dimensiuni variate.

Inginerul Marinescu mi-a arătat apoi colecția lui de fluturi. Era impresionantă.

— Te rog să mai vii pe la mine, domnule Radulian. Cînd îți pronunț numele mă gîndesc la prietenul meu, pe care-l chema tot Radulian și era tot profesor de istorie. Ți-am mai spus de el, nu-i așa?

În zadar am căutat cu privirea vreun album cu fotografii. Nu se găsea așa ceva în casa inginerului. Mi-a părut rău că nu puteam îndeplini rugămintea lui Bota.

X

O cheie autentică şi o mustaţa falsă

Hotărît, era o zi de vizite ! Fusesem la şantier, la spital, la „Madrigal", apoi la profesorul Marinescu şi-acum aveam de gînd să fac un drum la arheologul Suciu. Înainte de a lua autobuzul, am trecut pe la Bota şi i-am povestit ce făcusem dimineaţa.

— Foarte bine, mînzule ! Am impresia că sîntem pe drumul cel bun, iar datele culese sînt preţioase. Uite aici o cheie. Te rog s-o priveşti cu atenţie. Este o... copie de pe una din cheile pierdute de femeia de serviciu a arheologului Suciu. Ţi-aminteşti, nu-i aşa, de vizita ofiţerului de miliţie...

— Da.

— Locotenentul Ştefănescu, care i-a dat femeii de serviciu poşeta găsită, a reţinut intenţionat cheile. După cîtva timp, femeia a venit la secţia de miliţie să ceară aceste chei. Locotenentul i le-a dat. Ştim însă că madam Şerban şi-a făcut dubluri de pe cheile lui Suciu.

— După toate cheile arheologului ?

— Păi, asta-i ciudăţenia ! Pe lanţul de chei al bătrînului Suciu se aflau două : una de la intrare şi una de la un seif. Dumneata ştii care-i regula : dubluri de pe cheile caselor de bani nu se fac decît de anumiţi mecanici care sînt obligaţi să înştiinţeze cînd li se cere o lucrare de acest gen. Văzînd că pe lanţul de chei al bătrînului se afla şi una de la o casă de bani, locotenentul a cerut femeii de serviciu să spună unde a comandat dublurile. Ducîndu-se la mecanicul respectiv l-a luat din scurt : „Ascultă, ai făcut pentru cineva două chei.

Una dintre ele era de la o casă de bani. Ai făcut dublură și de pe cheia aceea?" Meșterul s-a jurat pe toți sfinții că nu. „Să nu mă obligi să-ți fac percheziție, a spus locotenentul, că iese rău de tot". Mecanicul s-a jurat că n-a făcut nici o copie de pe cea de a doua cheie. Pînă aici e clar?

— Da, tovarășe maior.

— După plecarea femeii — locotenentul se dusese cu ea — mecanicul l-a oprit pe locotenent: „Tovarășe ofițer, a spus el, n-am făcut nici o dublură. Dar să vedeți drăcie: am o cheie care seamănă ca două picături de apă cu aia. Am făcut-o acum vreo săptămînă, după un tipar. De atunci aștept clientul să vină și să i-o dau. Dar clientul a intrat parcă în pămînt! Cînd mi-a comandat-o zicea că e foc de urgent". „Cum arăta clientul?" „Păi, cum să arate: era bătrîn, cu mustăți și sprîncene albe. Vorbea cam peltic", a răspuns mecanicul. Locotenentul a luat cheia și mi-a adus-o. Iat-o. Este aici, în fața dumitale. Și-acuma vreau o verificare.

— O verificare?

— Ducîndu-te la Suciu, să faci cumva să vezi cheia de la seiful acestuia. Să verifici dacă aceasta, găsită la mecanic, seamănă cu originalul.

— Aveți un anume motiv să-mi cereți asta?

Bota și-a ciupit obrazul stîng și eu am înțeles că devenisem prea curios.

— Repet ceea ce doresc, Radulienie: mai întîi, să aflu dacă cheia comandată de necunoscutul cu mustăți și sprîncene albe seamănă cu cheia de la casa de bani a bătrînului Suciu sau e doar o părere a mecanicului. În cazul că seamănă, vom încerca să aflăm cine e individul cu mustață care vorbește peltic. În continuare, va trebui să ne lămurim, cum a reușit el să intre în posesia originalului și ce urmărește să fure din casa de bani a bătrînului.

— Și, toate acestea, credeți că au vreo legătură cu... cazul de care ne ocupăm noi? Cu secretul cercetărilor de la institutul petrolier? Vă rog să nu vă supărați, tovarășe maior, dar se împlinește o săptămînă de cînd am venit în T și, în ce mă privește, îmi pierd vremea la un șantier fără importanță, ținînd companie unor oameni în vîrstă și...

— Și unei fete frumoase, a completat Bota.

— Cu voia și chiar la... îndemnul dumneavoastră, tovarășe maior.

— Recunosc că-i așa. Dar te asigur, mînzule, că nu îți pierzi vremea. Nici nu-ți dai seama ce prețioase sînt toate vizitele dumitale, tovarășe profesor de istorie. Îmi place cum îți joci rolul. Zici că nu vezi legătura dintre șantier și institut? Să știi că ea există. De data asta este sub forma unei... mustăți false.

M-am uitat la Bota. Își bătea joc de mine?

— Da, da, mînzule. Nu glumesc. De data asta se pare că legătura e o... mustață. Du-te la bătrînul Suciu. Te aștept pe la cinci. Hai, hai! Du-te că întîrzii... Cînd o să treci pe la mine, o să-ți explic ce-i cu mustața.

Pînă s-ajung la arheologul Suciu am făcut tot felul de supoziții. După o perioadă relativ calmă, în care, ca și în alte cazuri, aveam impresia că maiorul Bota bate pasul pe loc și își pierde vremea cu mărunțișuri fără însemnătate, iată-l pe „fachir" ieșind la atac. După felul în care îmi vorbise, eram sigur că prinsese un fir din întreaga țesătură. Îl prinsese zdravăn și exploata cu succes pista pe care se angajase. E drept, nu-mi dădeam seama, în clipele acelea, ce voise să spună, pretinzînd că „mustața" realiza și ea legătura între șantier și institut. Nu cumva era o glumă, din multele pe care le făcea Bota cînd voia să guste efectul unei surprize asupra mea? Dar pînă la ora cinci, cînd îl revedeam pe maior, nu mai era mult. Misterul avea să se destrame...

•

Bătrînul Suciu mă aștepta cu masa pregătită. I-am spus că mîncasem.

— Nu-i nimic. Cunoști proverbul: două bătăi strică, dar două mese — nu! Așează-te.

Am luat loc la masă. Eram, la drept vorbind, destul de flămînd după mîncarea de la „Madrigal", care putea conta, cel mult, ca un aperitiv.

— Madam Șerban! Madam Șerban! a strigat Suciu și văzînd că femeia de serviciu a apărut în pragul ușii, a continuat: Servește-ne, te rog. Sîntem lihniți de foame. Așa-i, domnule Radulian?

Menajera arheologului a adus bucatele. Suciu a umplut paharele, am ciocnit, iar el şi l-a golit cu repeziciune.

— Ei, dar văd că nu te atingi de pahar! E o vişinată excepţională. De ce nu bei, domnule Radulian?

— Sînt suferind de ficat şi ţin regim. Nu prea sever, dar se cheamă că e regim.

— Dar supă mănînci, nu-i aşa? Supă cu găluşti. Apoi avem friptură de căprioară. Mi-a adus cineva o halcă de carne cît toate zilele. Trei zile a stat la fezandat. E delicioasă. Are sos picant, dar te asigur că nu-ţi face rău!

In timpul mesei Suciu a deschis discuţia despre cărămida pe care o găsise pe şantier. Apoi mi-a vorbit despre teoria sa privind linia nordică a imperiului lui Constantin cel Mare.

— Sînt sigur că aici, la T, a fost un castru cu un singur turn, o monopyrgia. Acest castru făcea parte din cordonul strategic de nord. E imposibil să nu găsim, în continuare, material epigrafic, ceramică, numismatică şi alte relicve care să ateste existenţa unui bastion roman.

— Îmi place entuziasmul dumneavoastră, domnule Suciu! E atît de tineresc, încît poate molipsi pe oricine. Sînt gata să subscriu că veţi descoperi un castru roman şi veţi demonstra că valul de pămînt „Brazda lui Novac" a trecut şi prin T, sau a avut un post înaintat aici. Să aşteptăm însă rezultatul săpăturilor.

După masă am trecut în biroul arheologului. Vă închipuiţi, desigur, că prima mea grijă a fost să dau cu ochii de seif. Era la locul lui, masiv, butucănos, în discordanţă cu mobila rustică din jur.

— Ştii că a mai apărut un articol despre decurionul Claudius Maximus? Iată aici „Magazinul istoric". Există şi o fotografie de pe piatra funerară găsită la Filippi, în Grecia.

Am luat revista şi am privit inscripţia de pe piatra aşezată pe mormîntul lui Tiberius Claudius Maximus. Articolul era scris de savantul american M. P. Spiedel, care făcea o serie de consideraţii despre „miles gloriosus" — viteazul soldat — care îl capturase pe Decebal în agonie şi-i dusese capul la Ranisstorum, pentru a-l înfăţişa lui Traian, în speranţa unei răsplăţi.

— Ştii ce scrie Lucian Blaga despre sinuciderea lui Decebal?

— Mi se pare că socoteşte gestul regelui dac drept un ritual păgîn, o jertfă magică pentru a domoli mînia zeului cel mare Zamolxis şi a salva poporul dac de la pieire. E o părere. Nimic nu probează că Blaga a avut dreptate.

— Cert e faptul că marele rege n-a fost prins viu, dar capul său a ajuns pe scările Gemoniei, la Roma, datorită lui Claudius Maximus. Iar Ranisstorum — aşa zice, parcă, şi Spiedel — a fost ultimul punct de sprijin al lui Decebal. Piatra aceasta se află acum la Kavalla, în Grecia, la muzeul oraşului.

Pe neaşteptate, am auzit telefonul.

— Alo ! Da ! Eu sînt. Cum ? Acum ? Vin imediat.

Bătrînul a închis telefonul şi şi-a luat haina.

— Te rog să mă aştepţi. Lipsesc cîteva minute. Nişte copii au umblat la maşina mea, care e parcată la colţul străzii şi i-au dezumflat o roată. Mi-a telefonat cineva.

Zicînd acestea, s-a căutat febril prin buzunarele halatului. A scos pe masă o batistă, apoi nişte chei, o brichetă, nişte hîrtii. Le-a vîrît pe toate în buzunarul hainei pe care şi-a îmbrăcat-o în grabă şi a ieşit din casă val-vîrtej. N-au trecut nici două minute şi s-a auzit soneria. Am auzit paşii femeii de serviciu care s-a dus să deschidă.

— A, dumneavoastră sînteţi, tovarăşe locotenent ? a spus ea, adresîndu-se noului venit. Poftiţi ! Domnul Suciu a plecat chiar acum, dar revine peste cîteva minute. Poftiţi în birou. E un domn acolo... Cel pe care l-aţi întîlnit cînd mi-ati adus portmoneul...

„E locotenentul Ştefănescu", mi-am zis eu.

— Rămînem aici, în hol, a spus locotenentul. Vreau să discutăm ceva... care trebuie să rămînă între noi !

Am auzit paşii celor doi depărtîndu-se. Rămăsesem singur în biroul lui Suciu ! Aveam mereu în minte dispoziţia maiorului Bota : să văd dacă cheia ce mi-o dăduse semăna cu aceea de la seiful lui Suciu. Din păcate, arheologul luase cheile cu el. „Ce-ar fi să o încerci direct la... seif ?" m-am trezit spunîndu-mi. E drept, procedeul nu-i deloc ortodox. Dar poate că-i spre binele arheologului. De ce n-aş încerca ?"

Am scos cheia şi am vîrît-o în broasca seifului. Am răsucit-o. Mergea cu uşurinţă. Am manevrat mînerul uşii şi aceasta s-a deschis. Aşadar, cheia se potrivea !

Deodată am auzit poarta. Cu o repeziciune explicabilă, am închis uşa seifului şi m-am aşezat la locul meu. Nu era nevoie însă să mă grăbesc. De îndată ce s-a auzit uşa de la intrare, locotenentul Ştefănescu a ieşit din hol să-l întîmpine pe Suciu. Le-am auzit glasurile.

— Am venit din nou la dumneavoastră, domnule Suciu. De data asta, pentru o formalitate : femeia de serviciu n-a semnat şi copia actului prin care atestă că a primit poşeta găsită.

— A, aşa ? Poftiţi în biroul meu, tovarăşe locotenent.

— Mulţumesc ! Mă grăbesc. Dar, ce s-a întîmplat ?

— Am fost anunţat că cineva a dezumflat o roată de la maşina mea. O glumă stupidă.

— Faceţi o reclamaţie şi vom cerceta.

— Nu, mulţumesc. Nu e nevoie...

Arheologul a revenit în birou. A repetat ce-i spusese lui Ştefănescu. Am mai rămas cam o jumătate de oră, apoi am plecat.

•

De îndată ce l-am întîlnit pe maiorul Bota i-am relatat cum decursese vizita mea la bătrînul arheolog.

— Aşadar cheia e bună ! a exclamat. Cine o fi individul care voia să deschidă seiful ? Cine-i individul cu mustăţi şi sprîncene albe ?

Cîteva minute maiorul a rămas pe gînduri. Îşi trecea mîna alene prin părul alb-argintiu. Îl cunoşteam de-acum şi ştiam că, în asemenea clipe, trebuia să-i respect tăcerea, deşi curiozitatea îmi dădea ghes. Voiam o explicaţie în legătură cu... mustaţa aceea. Ce voise să spună maiorul Bota ?

— Deci, să repetăm datele problemei : un ins comandă o cheie de la o casă de bani. Individul dispare însă, fără să mai vină după cheie. Peste un timp, întîmplarea face ca o femeie de serviciu, pierzîndu-şi cheile, să le ia pentru cîteva ore pe ale stăpînului şi se duce să i se facă dubluri. Mecanicul îşi dă seama că are o cheie care seamănă cu aceea de la casa de bani a domnului Suciu. Cine voia să-l prade şi, de ce ? Aici firul se rupe. Mda. Să nu uit, Raduliene ! Aş avea nevoie să ştiu ce vechime au piesele, cioburile, mă rog, toate ches-

tiile alea pe care le-ai cules la șantier. Oriunde ai fi, nu uita că ești profesor de istorie și că trebuie să acționezi ca atare... Cercetează din ce secol sînt piesele. Poate o să ne folosească : dumitale la studiul pe care îl faci pentru lucrarea de doctorat ; mie, pentru altceva. Am niște îndoieli, pricepi, mînzule ?

Am privit spre Bota. Maiorul zîmbea. Redevenise ironic, așa cum îl știam.

— De ce mă privești atît de... ciudat ? a întrebat Bota în cele din urmă.

— Începeți să deveniți enigmatic. Mi-ați aruncat azi o vorbă. Ziceați că în legăturile dintre șantier și institut, un rol îl joacă și... o mustață. A fost o glumă ?

— Deloc ! O mustață falsă, însă, dragul meu Radulian. O mustață pe care mecanicul care a făcut cheile a văzut-o sub nasul cuiva. Da, da, e vorba de o mustață falsă ! Și cred că am și văzut-o undeva.

Maiorul a făcut o pauză, cum avea obiceiul cînd pregătea o mică lovitură de teatru, apoi a urmat :

— Mustața a fost găsită în apartamentul lui Udrea, de lucrătorii de miliție. La a doua vizită aceasta se... evaporase, împreună cu niște fotografii din albumul inginerului. Îți amintești, nu-i așa, ți-am spus de dispariția acelor fotografii...

— Curios ! Ce nevoie avea Undrea de mustața aceea ? O asemenea „piesă" poate folosi unui om obișnuit cu machiajul, unui om de teatru. Lui Stelescu, de pildă.

Bota și-a trecut mîna peste față, ca pentru a smulge masca de oboseală care-i apăsa obrajii.

— Lui Stelescu sau altcuiva. Uff ! Dacă am ști cui ! De un lucru nu mă îndoiesc : că omul care a cerut să i se facă cheia aceea de seif a purtat mustață falsă. Ce faci diseară, mînzule ?

— Trebuie să mai fac o vizită. Inginerului Cîndea. O să joc probabil, cîteva partide de șah.

— Telefonează-mi mîine. La revedere !

•

Seara, am sunat la ușa apartamentului inginerului Ion Cîndea. Douăzeci de minute mai tîrziu, ne aflam în fața

tablei de şah. Inginerul muta repede, apoi mă privea zîmbind, în aşteptarea răspunsului meu. Nu-l puteam uita din seara aceea de la Marcela, cînd îşi etalase teoriile extravagante despre daci ca strămoşi ai romanilor, despre literatura arabă şi influenţa ei asupra lui Dante, aşa că eram înclinat să iau în glumă tot ce spunea ; de aceea nu prea judecam mutările convins că, pînă la urmă, bătrînul o să se încurce singur şi, făcînd o greşeală, va ceda partida.

Mă înşelasem însă. Inginerul juca excelent, iar bănuiala de superficialitate nu-şi avea temei. După patru partide, în care a trebuit să mă recunosc învins, am spus cu un sentiment de vinovăţie :

— Mi se pare că nu aveţi cu cine juca, domnule inginer.

— Nu te subestima, domnule profesor, că joci bine. Nenorocirea e că eu joc... foarte bine, a glumit el. Dar hai să lăsăm şahul şi să discutăm despre istorie. Eşti în elementul dumitale, nu-i aşa ?

— Sper că nu veniţi iar cu vreo teorie ciudată.

— Ce ? Nu vrei să ici în consideraţie ideea că dacii au fost strămoşii romanilor şi că aceşti daci sau triburi înrudite cu ei au colonizat nordul Italiei ? Ei bine, lasă că odată şi odată o să-ţi pui cenuşă în cap pentru această greşeală ! Ţi-o spune un atomist !

— Iar ca inginer atomist vă place să... aruncaţi în aer teorii de mult sedimentate !

Cîndea a rîs din toată inima. În minutele următoare am discutat despre filme, despre ultimele cărţi apărute. Pe la zece şi un sfert inginerul a pregătit o cină frugală, la care m-a invitat cu voită emfază, glumind ca de obicei pe seama absenţei nevestei sale. Ne-am despărţit tîrziu.

— Aş mai sta, domnule inginer, am spus, dar mîine am mult de lucru. Trebuie să ipravesc documentarea în oraşul dumneavoastră fiindcă spre sfîrşitul săptămînii viitoare sper să plec la Viena, iar de acolo, la München.

— Pleci la München ? a întrebat inginerul. O ! Dar chestia asta mă interesează şi pe mine. Aş vrea să-mi duci o scrisoare sau să telefonezi cuiva, acolo, la München. Nu-ţi cere prea mult efort, domnule profesor. De acord ?

— Mai încape vorbă, domnule inginer ?

— Te rog frumos să nu uiți. Dacă, vreodată, ai nevoie de ceva, mă revanșez, să știi ! Nu rămîn dator. Uite, de pildă, la noi în institut avem un aparat de măsurat cu carbon radioactiv. Ca arheolog ți-ar putea fi de folos la verificarea vechimii unor descoperiri.

— Aveți un asemenea aparat ?

— Chiar eu l-am pus la punct, domnule Radulian.

— Am cîteva piese cărora aș vrea să le determin „bătrînețea". Niște cioburi de ceramică.

— Te pricepi să lucrezi cu astfel de aparat ?

— Da.

— Atunci vino chiar mîine. Adu toate relicvele. Poți veni pe la ora unsprezece ? Da ? Atunci rămîne stabilit. Te voi aștepta.

•

În seara aceea am adormit greu, chinuit de o mulțime de întrebări.

„Ce o fi vrînd să fure omul care a comandat cheia aceea ? Din moment ce a comandat-o, de ce nu s-a dus s-o ia ? S-a răzgîndit s-au n-a putut merge ? Cum a reușit să ia tiparul de pe cheia originală, fără ca arheologul să bage se seamă ? Dacă Suciu își lasă cheile peste tot, înseamnă să nu are cine știe ce valori în seiful acela. Să fi furat cheia un borfaș ? Dacă femeia de serviciu are un concubin care, crezînd că stăpînul casei ține bani și bijuterii în biroul său, a luat tiparul cheii ?"

În clipa cînd am ajuns cu gîndurile aici m-am întrebat de ce se ocupa Bota de toată această afacere :

„Ce legătură ar avea, să zicem, o spargere în casa arheologului cu secretul invenției celor cinci ? Nu cumva, așa cum i-am spus maiorului, ne pierdem vremea ? Ce urmărește Bota ? Bunăvoința paternă cu care privește întîlnirile mele cu Emilia nu-i nici ea fără motiv. În locul lui aș fi mai puțin îngăduitor cu aventurile subordonatului meu. Mai ales că Emilia e prea influențabilă. Individul acela, Nelu Ichimescu, i-a simțit slăbiciunea. Dar dacă Emilia mă minte ? Dacă între ea și

Ichimescu e altceva ? Ei, poftim ! Tipă gelozia în tine, mi-am zis. O bănuiești degeaba. Și asta numai pentru că te-a dus la masa aceea de la „Covorul fermecat". N-ai prea crezut că a fost o întîmplare... Iar acum te străduiești să-ți bagi în cap că nu ești îndrăgostit de Emilia. Te simți jignit că nu ești singura ei dragoste. Caraghiosule !"

...Cred că era ora unu noaptea cînd am adormit.

XI

Hamlet: „Aceasta este întrebarea!"

A doua zi, dis-de-dimineață, am fost pe șantier. Primul om cu care am dat ochii a fost Marcu. Era necăjit.

— Oamenii nu sapă cu nădejde, domnule profesor, mi-a spus el. Unii trag chiulul, alții lucrează aiurea, săpînd unde au chef. Bunăoară, Anghel. Asta știe una și bună : să-și găsească un culcuș și să tragă un pui de somn. Alții sapă aiurea, în locuri unde nu li s-a spus, sperînd să dea peste ceva deosebit. Anarhie și chiul, asta-i !

— Nu mai puneți toate la suflet, domnule Marcu.

Spunînd acestea, l-am privit. Omul din fața mea avea ochii tulburi, ca după chef. Pe unul din obraji avea o zgîrietură destul de pronunțată. S-a simțit dator să explice :

— Am băut cam mult azi-noapte și am avut o dispută cu un ins pe care nu-l cunosc.

Peste cîteva minute, aflîndu-mă în biroul „Cavalerului tristei figuri", am aflat că Marcu se bătuse cu cîțiva cheflii la bufetul „Căpșunica", fiindcă unul dintre aceștia îi strigase „pușcăriașule !"

— Știți cu cine s-a bătut nea Marcu aseară ? s-a adresat Ionașcu lui Bertea. Cu Armeanu și Pop.

— Treaba lui ! Nu mă privește ce face în afara serviciului.

Ieșind din baracă l-am întîlnit pe Sandu Marin.

— Știți, nu-i așa, că ieri s-a găsit o cărămidă de pe vremuri. Acu' iar avem motiv să săpăm pe ruptelea.

— Așa-i în arheologie, nea Sandule. Sapi un an și găsești un ciob. Iar ciobul ăla îți spune ce-a fost acum două mii de ani. Cine a dat de cărămida aia ?

— Gheorghe Savu ! Baftă ! Domnul Suciu i-a dat trei sute de lei, ca primă.

— Care-i Savu ?

— Nu-l cunoașteți ? E ăla înaltu', de colo.

Am privit spre omul pe care mi-l arăta nea Sandu. Acesta s-a întors cu spatele, săpînd de zor, de parcă ar fi auzit că vorbeam de el. Era un tip zdravăn, musculos. M-am apropiat de el :

— Dumneata ai găsit cărămida aceea ieri ? l-am întrebat.

— Eu, dară, a răspuns Savu, zîmbind. Norocul meu, că am căpătat trii sute de lei.

Avea o voce plăcută. După dialect, mi-am dat seama că era ardelean.

— Ai mai lucrat pe șantier de arheologie, nea Savule ?

— De, ca omu', am lucrat pă ici, pă colo, mai mult la construcții, dar pe șantere ca ăsta — ba ! La construcții iei bani buni. Aici, unde căutăm hîrburi, e mai greu.

— Ești ardelean ?

— Ardelean, dară !

Am intrat într-un șanț săpat de curînd și am înaintat pe el pînă aproape de centrul fostei poziții de tragere a bateriei fasciste „Fulgerul Bavariei". Din loc în loc, adunate în grămăjoare, se vedeau diferite obiecte : centuri, vestoane cu zvastica pe mîneca stîngă, cizme, bonete. Mi-am dat seama că lucrările progresează mult. Se dezgropase adăpostul care servise drept dormitor pentru soldați și un alt adăpost în care funcționase popota ofițerilor.

— Acolo a săpat azi Savu, mi-a spus nea Sandu, arătînd în dreapta fostei popote. E convins că, săpînd la întîmplare, mai dă de un chilipir... I-am spus că n-are decît să sape unde vrea, dar dacă nu lucrează unde-i ordin, nu i se plătește. Savu s-a supărat și a zis că săptămîna viitoare pleacă. Din partea mea n-are decît să sape unde-i place, dar eu nu-l pontez !

Era gata să plec, cînd pe șantier și-a făcut apariția bătrînul Suciu. S-a arătat foarte bucuros văzîndu-mă. Am făcut împreună înconjurul șantierului — în timp ce mergeam mi-a

cerut părerea unde ar fi bine să se mai sape — apoi am intrat la Bertea. Împreună cu acesta am studiat planul de săpături, pe care-l propunea arheologul Suciu în urma descoperirii din ziua precedentă. După vreo jumătate de oră terminasem. Suciu mi-a oferit un loc în mașina lui, să mergem în oraș.

— În drum facem o escală să bem o cafea ? a întrebat bătrînul.

— De acord.

Ajungînd în centrul orașului, am intrat la „Covorul fermecat". Bătrînul nu știa că există un asemenea local în T. I-a plăcut linia modernă a clădirii, interiorul frumos aranjat, jocul de lumini. Se făcuse ora zece cînd ne-am despărțit.

•

Așa cum convenisem cu inginerul Cîndea, la ora unsprezece mă aflam la poarta Institutului de cercetări petroliere. A trebuit să aștept cîteva minute pînă a venit cineva să mă conducă la biroul lui Cîndea, care se găsea la primul etaj al unei clădiri uriașe. În drum am trecut prin niște laboratoare în care se lucra intens. Pe cîteva uși am citit inscripția „Strict interzisă intrarea străinilor". Cîndea mă aștepta. După ce m-a invitat să-mi dezbrac pardesiul, m-a poftit într-o cameră alăturată, unde se găsea aparatul cu carbon radioactiv.

— Ia să văd dacă știi să lucrezi cu aparatul nostru, a spus inginerul.

Am făcut toate operațiile necesare măsurării. Cîndea mă urmărea atent.

— Te pricepi, domnule profesor ! Foarte bine : te las să lucrezi în liniște. Eu sînt chemat la conducerea institutului. Să-ți trimit pe asistentul meu ?

— Nu-i nevoie, domnule Cîndea. Mulțumesc.

Rămas singur, am pus sub aparat un ciob de ceramică găsit pe șantier, apoi un breloc pe care-l confecționasem dintr-o bucată de fier găsită la Celei, pe vatra vechii cetăți Sucidava. Cunoșteam vechimea fierului din breloc și aparatul mi-a indicat-o exact. Ceramica n-avea mai mult de două sute de ani.

Am continuat măsurătorile punînd sub aparat unul dintre sesterți. Era vechi de aproape două mii de ani. Am pus o altă monedă. Și, surpriză : acele aparatului au rămas la zero. Am crezut că s-a defectat aparatul și am repus primul sestert : acul indicator s-a deplasat ca și prima oară pînă în dreptul cifrei 2 000. Am pus alt sestert : acul a rămas la zero.

„Ia te uită ! Din șase piese, doar una e, într-adevăr, veche !"

Auzind pași, am repus sub aparat bucata de ceramică.

— E de dată recentă, a spus Cîndea, de îndată ce a intrat și a privit cadranul.

— Așa cum bănuiam, domnule inginer. Aveți un aparat bun. L-am verificat cu o piesă a cărei vechime o cunosc, un fel de breloc, confecționat dintr-un fier vechi, găsit pe vatra unei cetăți dace. Piesa a fost confecționată fără prelucrare chimică sau termică.

Ardeam de nerăbdare să ajung la maiorul Bota, să-i spun ce descoperire făcusem. Cineva își bătuse joc de arheologul Ion Suciu ! Bătrînul credea că dăduse peste o comoară — sesterți din epoca imediat următoare cuceririi Daciei. În realitate sesterții erau noi, confecționați în mod special de cineva.

•

— Ce-i cu dumneata, mînzule ? m-a întrebat Bota, de îndată ce a dat ochii cu mine. Pari cam agitat.

— Am făcut o descoperire nemaipomenită ! Azi am fost la inginerul Cîndea. Am dus cu mine sesterții dați de nea Sandu Marin și alte obiecte găsite la șantier pentru a le determina vechimea, așa cum mi-ați sugerat dumneavoastră. De ce să mai aștept pînă la București, dacă am găsit aici un aparat cu care pot face măsurătorile respective ?

— Și ce-ai descoperit ? Să nu cumva să-mi spui că... sesterții sînt falși !

— Chiar așa, tovarășe maior. Unul bun. Trei falși.

— Ia te uită !

— Cineva a vrut să-și bată joc de domnul Suciu.

— Ce vrei să spui ?

— Că a confecționat monedele și le-a îngropat acolo unde bătrînul susținea că a fost un castru roman. Suciu a cerut, de îndată, să se înceapă săpături. Avea un argument forte. Și

s-a deschis acel mic șantier. Evident, se cheltuiesc banii degeaba. Iar cel care a făcut gluma proastă așteaptă falimentul total al arheologului. Ar trebui să-i spunem lui Suciu. Să se închidă șantierul. De ce să așteptăm un fiasco total? Să-i spunem că...

— Nu, Raduliene!

Tonul maiorului Bota era categoric. Am tăcut. În ochii lui albaștri am zărit lumina unui zîmbet.

— Lasă-l să creadă în ipoteza lui. Cît mă privește, bănuiam că sesterții aceștia nu sînt prea veritabili. De aceea ți-am cerut o monedă. Am rugat un specialist să o examineze și acesta mi-a declarat că moneda nu-i veche. Voiam însă o confirmare, folosindu-se o aparatură modernă. Credeam că o să faci măsurătorile la București. Ai reușit acest lucru aici. Cu atît mai bine!

— Și îi lăsăm să sape așa, de pomană?

— Îi lăsăm, Raduliene. Am presimțirea că nu mai sapă mult.

„Presimțire? Vorbe, tovarășe maior! Fachirisme!" era să spun. De-acum eram sigur că Bota avea un plan, că adulmecase o pistă. Nu m-ar fi lăsat el să pierd o săptămînă și mai bine la șantierul acela! Cheia de la seiful lui Suciu, mustața falsă, dispariția fotografiilor din albumul lui Udrea, microfonul de la „Covorul fermecat" și multe altele îi furnizau lui Bota niște indicii, iar „fachirul" știa mai bine decît oricine să le exploateze.

— Ai căzut pe gînduri, mînzule...?

— Făceam niște deducții.

— Ca să nu greșești în raționamente, să-ți dau o informație: știai că inginerul Udrea este peltic?

— De unde să știu? Și ce însemnătate are asta?

— Mecanicul care a confecționat cheia de la seiful arheologului spunea că tipul care i-a comandat dublura era bătrîn, avea mustață și vorbea peltic.

— Credeți că Udrea...?

— În casa lui s-a găsit mustața care a servit la machiaj. Și nu s-a dus după cheie pentru că...

— A intervenit accidentul.

— Exact! Dar ce urmărea inginerul Udrea prin confecționarea acelei chei? Ce voia să fure de la Suciu? Și ce dorea să-mi spună în ziua cînd m-a chemat telefonic să vin la T?

Descoperise, oare, ceva în legătură cu desconspirarea secretului invenției celor cinci ? Dacă așa stau lucrurile, accidentarea lui n-a fost întîmplătoare. Cineva a vrut să se descotorosească de Udrea. Cine ? Omul care l-a chemat la telefon, dîndu-i întîlnire ? Cine e acest om și cum a aflat că inginerul Udrea își procurase tiparul de pe cheia bătrînului Suciu ?

Bota dădea glas gîndurilor care-l frămîntau și, potrivit obiceiului, își trecea mîna prin părul alb-argintiu.

— I-am arătat mecanicului fotografia lui Udrea. Mi-a declarat că nu l-a văzut în viața lui. Dar s-ar putea să se înșele. Machiat și cu mustață, Udrea nu putea fi recunoscut. Există însă o nepotrivire : Udrea e mic și gras. Omul care a venit la mecanic era înalt și slab. Cred că, în problema asta, machiajul nu ajută. Ce zici ?

— Poate că altcineva a comandat cheia. Dar de ce nu s-a mai dus după ea ?

— That is the question, aceasta e întrebarea, vorba lui Hamlet, a spus Bota, jumătate în glumă, jumătate în serios.

•

De la maiorul Bota am vrut să mă duc la spital, dar m-am răzgîndit. „O să merg la Emilia după-amiază" mi-am zis.

Aproape de intrarea în hotelul „Mureș" l-am zărit pe bătrînul Nestorescu. Ne-am strîns mîinile, bucuroși, apoi am făcut cîțiva pași împreună.

— Te-am tot așteptat să dai telefon, domnule profesor, și să mă anunți că vii cu fata lui Pascu. Dar ai uitat promisiunea.

I-am spus că Emilia se află în spital.

— La ce spital ? Ce-ar fi să-i facem o vizită ? Adică... nu ! Las' că veniți împreună la mine ! A ! Era să uit : uite, am la mine articolul de care vorbeam. Mi-ai promis să-l dai la vreo gazetă la București. Îți mențiii promisiunea ?

— Mai încape îndoială ?

— Are și viză de la comitetul județean de partid.

— Foarte bine ! Tovarășe Nestorescu, voiam să vă întreb de la prima noastră discuție : credeți că s-ar opune cineva dacă s-ar deschide o anchetă oficială pentru reabilitarea lui Pascu ?

— Cine să se opună ? Cel mult... nemții ! Dar cred că nu e nevoie de o anchetă. Nimeni în orașul nostru nu crede că Pascu a trădat ! Ei, la revedere, domnule profesor.

L-am urmărit pe Nestorescu depărtîndu-se, apoi am făcut cale-ntoarsă.

Am intrat la „Covorul fermecat" să beau o cafea. În restaurant am dat de un om cunoscut : procurorul care făcuse cercetările pe șantier, cînd se descoperise cadavrul acela.

Din vorbă în vorbă procurorul mi-a spus că prima ipoteză căzuse.

— Ne-am înșelat presupunînd că omul împușcat de nemți a fost cantonierul Ion Ursu, domnule profesor. S-au făcut măsurători. Ion Ursu era mai înalt, mult mai înalt. În afară de asta, în tibia piciorului stîng s-a găsit o tijă de platină, semn că omul a suferit în viața lui un accident și schiopăta. Miliția continuă cercetările...

Informația aceasta a căzut ca o mană cerească. Nu știu ce am spus, cum m-am scuzat, ca să pot ieși mai repede din restaurant.

În mai puțin de două minute mă aflam într-un taxi și goneam spre Bota. Acesta m-a primit cu obișnuitu-i zîmbet, ușor distant.

— Ei, ce s-a întîmplat, mînzule ?! Ai uitat ceva ? Sau iar ai vreo noutate cu care vrei să mă dai gata ?

— L-am întîlnit, pe stradă, pe Nestorescu. Mi-a dat un articol să-l duc la București. Discutînd cu el mi-am reamintit că tatăl Emiliei a fost fotbalist...

— Ei și ?

A fost rîndul meu să zîmbesc. Vroiam să-i servesc maiorului Bota încet, fracționat, marea descoperire pe care o făcusem.

— La „Covorul fermecat" l-am întîlnit pe procurorul care a cercetat scheletul găsit pe șantier. Procurorul mi-a spus că mortul era șchiop, că avusese un accident la un picior. I se pusese o tijă de platină. Or, Nestorescu mi-a spus că Pascu suferise un accident la fotbal și avea o asemenea tijă...

Maiorul părea impasibil.

— Faci progrese mînzule. Îmi place ! Deci, după părerea ta, omul omorît de fasciști e Pascu. Iar pentru a ne induce în eroare, cineva a furat două degete de la mîna stîngă a cadavrului. Ipoteza are șanse să se confirme. Și ?

— Trebuie să-i spunem Emiliei ! Avem dovada corectitudinii tatălui ei !

— Nu, Raduliene ! Nu-i vei spune !

Tonul era tot atît de categoric ca în urmă cu două ore, cînd mă oprise să-i dezvălui arheologului Suciu că era victima unei farse. Ce voia Bota ? De ce se opunea ? Avea el motivele lui să procedeze așa. Dar care erau aceste motive ? „That is the question" — asta-i întrebarea, mi-am spus eu, gata să dau glas gîndurilor. M-am stăpînit însă. Știam că Bota nu mi-ar fi dat un răspuns mulțumitor. Așa proceda cînd mai avea încă unele îndoieli.

•

Știam că la douăsprezece și jumătate inginerul Marinescu se ducea să ia masa la „Madrigal". Am grăbit și eu pașii spre pensiune. Marinescu mă aștepta. Nu peste multă vreme a apărut Cîndea. În timpul mesei am vorbit despre vreme, despre șah, despre jocurile olimpice care urmau să se desfășoare.

— De mîine nu mai mîncăm la douăsprezece și jumătate, a ținut să mă anunțe Marinescu. Reluăm niște activități întrerupte acum zece zile. Unul dintre colegi a revenit la lucru : inginerul Tudor, pe care-l cunoști. Iar poimîine o să vină și celălalt coleg — inginerul Ardeleanu.

— Te-am auzit că pleci la București și-apoi în străinătate, domnule profesor, a spus Cîndea și m-a privit stăruitor. Marinescule și tu ziceai că...

— A, da ! Mi-ar trebui niște baterii pentru aparatul auditiv...

— Vă voi aduce cu multă plăcere, domnule Marinescu am spus eu.

După masă am pornit spre centrul orașului. În fața hotelului „Mureș" ne-am despărțit. Cîndea mi-a spus că mă așteaptă la o partidă de șah, dar mi-am dat seama că vorbea cu jumătate de gură, semn că nu-i fusesem un partener prea interesant. Am motivat că sînt ocupat și deci nu pot veni. La hotel mă aștepta o surpriză. Marcela îmi lăsase un bilețel prin care îmi cerea să trec pe la ea în seara asta. „Vom fi doar cîțiva

dintre obișnuiții casei. Te rog, fără ținută protocolară", scria ea în încheiere.

Nu mult după intrarea mea în cameră a sunat telefonul. Cineva mă anunța că la ora douăsprezece noaptea voi avea taxiul comandat pentru a merge la gară.

— Dar n-am cerut nici un taxi! Greșeală! am spus eu, trîntind receptorul.

Recunoscusem vocea lui Bota. Era clar: mi se ordona să plec la București.

XII

Ţigara cu narcotic

Marcela m-a primit într-un capot japonez de culoare albastră, pe care părea că-l încheiase în grabă.

— N-a mai venit nimeni ? am întrebat, dîndu-mi seama că era singură.

— Deocamdată, nu. Andi, ce-i cu tine ? Pari speriat. N-ai fost niciodată singur cu o femeie ?

Luîndu-mă de mînă, m-a condus într-un mic salon. M-a invitat să iau loc într-un fotoliu, iar ea s-a aşezat în faţa mea, pe covorul gros de culoarea ierbii.

— Eşti chiar atît de timid ? m-a întrebat şi s-a aplecat spre mine atît de mult încît, prin decolteul capotului, i-am zărit sînii plini, rotunzi.

Eram tulburat de această apropiere. Şi totuşi, ceva din purtarea ei mă făcea să stau mereu în gardă, să mă opresc de fiecare dată cînd simţeam dorinţa de a-i cuprinde umerii şi braţul.

— Spune, eşti chiar atît de timid ? m-a întrebat ea, din nou şi, pe neaşteptate, mi-a prins palmele îngropîndu-şi faţa în căuşul lor. Andi, a şoptit ea, de ce eşti aşa ? Ce ai, spune ? Sărută-mă. Sărută-mă ca atunci...

Şi-a ridicat capul spre mine, aşteptînd. Am sărutat-o repede. Abia i-am atins buzele.

— Încă, Andi. Încă...

— Nu, Marcela, am spus eu în şoaptă. E mai bine aşa...

Peste ochii cafenii ai femeii a trecut o umbră. Ca şfichiuită de un vînt rece, faţa ei s-a îmbujorat. O clipă mai

tîrziu a izbucnit în rîs. Pe neașteptate, rîsul a încetat. Dintr-un salt, Marcela s-a ridicat în picioare și, dîndu-și capul pe spate, a exclamat :

— Ce caraghioasă sînt !

— Marcela !

— A fost o criză stupidă. Am avut, pentru o clipă, impresia că ești altul. Dar a trecut. Acum sînt liniștită. Dorești o cafea ?

M-am ridicat în picioare și m-am apropiat de dînsa :

— Ce-i cu tine, Marcela ?

— Vrei să știi ? Îmi placi ! Îmi placi foarte mult. Asta-i tot ! Unei femei poți să-i placi fiindcă ești timid sau, dimpotrivă, poți să-i placi pentru că-i aduci aminte de altcineva, sau pentru că o faci să uite de cineva. Iartă-mă. E caraghios ce spun. Adevărul e că îmi placi pentru că ești reținut, te aperi, mă respingi... Da, pentru că mă respingi.

Îi simțeam respirația fierbinte. Am întins brațele s-o cuprind. S-a ferit, a rîs forțat.

— De data asta, tu ești caraghios !

Cuvintele Marcelei au căzut ca un trăznet.

— Andi, aș vrea să uiți pentru totdeauna cele întîmplate azi. Altfel mi-ar fi mereu rușine.

Abia rostise aceste cuvinte că am auzit soneria de la intrare. Femeia de serviciu l-a anunțat pe arheologul Ion Suciu.

— Condu-l aici, a spus Marcela.

— Bună ziua. Deranjez, cumva ? a întrebat Suciu, cu o ușoară ironie în glas.

— Da de unde ! a spus, rîzînd, Marcela. Domnul Radulian tocmai voia să plece. La revedere, Andi. Bertea zicea că o să părăsești curînd orașul nostru.

— Deocamdată voi lipsi cîteva zile. La noapte plec la București, cu trenul.

— Drum bun.

Am bolborosit un „la revedere" și am ieșit. Ajuns în stradă, am privit spre înaltul cerului întunecat. Era ceață și se lăsa răcoare. În gură simțeam gust de cenușă. Am telefonat maiorului Bota și m-am dus la dînsul.

— Din telefonul dumneavoastră am înțeles că la noapte plec la București.

— Da. Te duci să raportezi șefului situația la această dată, vezi care-i soarta lui Udrea, treci pe la școala la care ți-ai făcut practica pedagogică și revii în T. Simplu ?

— Și am să trec pe la redacția unui ziar, unde voi da articolul lui Nestorescu, am completat eu.

•

Pînă la București am avut răgazul să recapitulez cele întîmplate în T și să fac tot felul de presupuneri.

„De-acum sînt sigur că între săpăturile de pe șantier și cercetările care se fac la institutul petrolier există o legătură strînsă. Maiorul Bota nu m-ar fi trimis să joc rolul unui profesor de istorie la acel șantier, inventînd o pretinsă lucrare de doctorat, dacă n-ar fi adulmecat o urmă".

Trenul gonea în noapte. Eram singur în compartiment. Stinsesem lumina și încercam să aținesc. Dar somnul mă ocolea.

„Cine o fi făcut sesterții aceia falși și de ce ? Ca să-și bată joc de bătrînul Suciu ? Ce motiv are maiorul Bota că nu dă lucrurile în vileag ? Șantierul e mic, într-adevăr. Totuși, se cheltuiesc niște bani. De ce nu se curmă această farsă ? Cel mai fericit ar fi „Cavalerul tristei figuri". Ar fi mulțumit și Ionașcu, și ceilalți care doresc să-și continue activitatea de prospectare geologică în care sînt specializați. E drept, pentru bătrînul Suciu ar fi o deziluzie cumplită, dar teoria lui e atît de hazardată, încît e de așteptat ca, mai devreme sau mai tîrziu, să ajungă în impas..."

Mi-am privit ceasul. Trecuse de miezul nopții. Trenul ajungea la București în zori. Mi-am lipit capul de geamul compartimentului. Răceala sticlei m-a înviorat. Parcă mi s-au mai limpezit gîndurile. M-am frecat la ochi. Mă usturau.

„Nu poate fi Udrea omul care a comandat cheia ! Nu corespunde descrierii făcute de mecanic. Cheia a comandat-o Stelescu, actorul Stelescu, care-i prieten cu Udrea. Da, ăsta-i ! Stelescu ! Ce-o fi vrînd însă de la bătrînul Suciu ? Ce vrea să-i fure ?"

Ajungînd cu gîndurile aici, mi-am dat seama că mă împotmolisem. Nu mai aveam nici o ieșire. Am aprins lumina și am căutat în geanta de voiaj o carte. Am dat peste broșura despre bolile de ficat. Și, deodată, mi-am amintit de inginerul Marinescu, care îmi ceruse să-i aduc din străinătate niște baterii

pentru aparatul auditiv. Am răsfoit distrat broşura, apoi am vîrît-o în geanta de voiaj şi am ieşit pe culoarul pustiu la ora aceea. Fereastra din dreptul compartimentului meu era deschisă. M-am aplecat în afară şi am rămas cîteva clipe aşa.

— Îmi daţi voie ?

Pe culoar, în spatele meu, se ivise un ins. Era înalt, blond. Să tot fi avut treizeci de ani.

— E vreun loc liber în compartiment ? a întrebat.

— Da, domnule.

— Mulţumesc.

Omul şi-a aşezat bagajul în plasă — o valijoară cam jerpelită — apoi a revenit pe culoar.

— La Bucureşti ? a întrebat.

— Da.

— Şi eu tot la Bucureşti. Fumaţi ?

— Mulţumesc, nu fumez.

Individul şi-a aprins o ţigară, a fumat-o cu sete, apoi s-a întors spre mine.

— Aveţi ceva împotrivă dacă sting lumina în compartiment ? Sînt foarte obosit. M-aş culca...

— O să încerc să dorm şi eu, am spus, intrînd în compartiment după dînsul.

Necunoscutul a stins lumina. După cîteva minute am auzit un sforăit uşor. Omul adormise. Am închis şi eu ochii. Sub pleoape mi-a apărut imaginea Emiliei şi m-au copleşit amintirile. Tovarăşul meu de compartiment dormea dus. La o vreme, am simţit că somnul îmi dă şi mie tîrcoale. M-am aşezat mai bine şi mi-am rezemat capul de fulgarinul pe care îl agăţasem de unul din cîrligele plasei pentru bagaje.

...M-am trezit zgîlţîit de controlorul de bilete.

— Sus, tovarăşe ! Am ajuns la Bucureşti ! Sau vreţi să plecaţi înapoi ?

Abia am reuşit să-mi deschid ochii. Capul îmi era greu ca după o noapte de beţie, iar pleoapele încleiate. M-am ridicat anevoie. L-am căutat, dintr-o privire, pe omul cu valiza aceea jerpelită. Probabil coborîse.

— Da' ştiu că miroase aici, tovarăşe ! a spus controlorul, deschizînd geamul. Parcă-i într-o sală de spital.

Zicînd acestea, controlorul a ieşit. Aerul proaspăt m-a înviorat. Mi-am luat geanta de voiaj şi am dat să ies, cînd

privirea mi-a fost atrasă de scrumiera de lîngă mine. Înăuntrul ei se afla o ţigară pe jumătate arsă. O fi fumat tovarăşul meu de drum în timp ce dormeam. „Dar de ce a stins-o în scrumiera din dreptul meu, cînd aceea de lîngă el e goală ?"

Am luat capătul de ţigară şi l-am privit de aproape. Şi, deodată, un miros dulceag mi-a gîdilat nările. „Ia te uită ! O ţigară cu narcotic ! Miros de morfină. Ce-o fi căutînd în scrumiera mea ?"

Răspunsul la această întrebare aveam să-l aflu curînd. Ajungînd acasă şi despachetîndu-mi lucrurile, am constatat că sesterţii dispăruseră din geanta mea de voiaj. Cineva se temuse că ajungînd cu ei la Bucureşti o să aflu că sînt falşi ! Ei, dacă acel „cineva" ar fi ştiut că făcusem descoperirea aceasta încă de la T, n-ar mai fi pus pe drumuri un om, obligîndu-l să mă... tămîieze cu o ţigară cu morfină. Dar de ce ţine acest „cineva" să nu se descopere farsa ce i-o joacă lui Suciu ? Nu-i prea mult pentru o simplă glumă ?"

•

De îndată ce am sosit la serviciu am cerut să fiu primit de colonelul Pîrvu, căruia i-am raportat tot ce ştiam. În cele din urmă i-am povestit întîmplarea din tren. Colonelul a zîmbit, abţinîndu-se de la orice comentariu. Asta m-a durut mai mult decît dacă mi-ar fi făcut o observaţie aspră.

L-am rugat pe colonelul Pîrvu să telefoneze la Spitalul „Gh. Marinescu", unde era internat inginerul Udrea.

— Nu e nevoie, tovarăşe locotenent, mi-a spus colonelul. Şeful clinicii mă ţine la curent cu...

— E vreo şansă ca Udrea să scape ?

— Chiar dacă va scăpa cu viaţă, nu se ştie în ce măsură va mai putea fi ca înainte de accident, adică în toate facultăţile sale mintale. Abia aseară a ieşit din comă.

— Se poate vorbi cu el ?

— Nu ! Medicul şef este de părere să-i facă o nouă intervenţie. O operaţie pe creier. Dacă această operaţie ar reuşi sînt şanse ca Udrea să redevină ceea ce a fost. Iată numărul de telefon al medicului care-l îngrijeşte. Telefonează-i, dacă vrei... Doctorul Negrea. N-am vorbit cu el astăzi.

Ajungînd la biroul meu, am format numărul de telefon al doctorului Negrea.

— Din partea colonelului Pîrvu, am spus. Dorim să ştim care-i situaţia inginerului Udrea.

— Uşor ameliorată. Nu-i încă lucid. Aiurează. Îi dă mereu zor cu o cheie. „Ia cheia şi deschide. Rupe tot. Păzeşte ochelarii ! Sînt fermecaţi ! Sînt fermecaţi ! Fermecaţi !" Aşa o ţine de cînd şi-a mai revenit.

— Altceva nu spune ? am întrebat.

— Nu ! Acelaşi lucru. Doar ordinea cuvintelor se mai schimbă.

— Mulţumesc pentru informaţii. Bună ziua !

Am închis, pradă unei surescitări cum rar trăisem. Am hotărît să-i dau imediat telefon maiorului Bota. „Fachirul" trebuia să afle că Udrea vorbeşte mereu despre o cheie şi deci nu era străin de bănuielile noastre privind cheia de la seiful lui Suciu ! Cît priveşte ochelarii... La ce ochelari se referea Udrea ? Ochelarii lui Suciu ? Şi de ce erau... „fermecaţi" ? Nu cumva toate astea au o legătură cu descoperirea făcută de inginer înainte de accident ? Descoperire pe care voia să i-o comunice lui Bota, chemîndu-l urgent în T ? „Ochelarii sînt fermecaţi !" Ce ochelari ? Ai cui ?

Am făcut comanda telefonică şi, aşteptînd să mi se dea legătura cu maiorul Bota, m-am aşezat în dreptul geamului, de unde puteam vedea parcul din faţa sediului. Începuse să burniţeze. Cerul se înnegurase. Toamna îşi intra hotărîtă în drepturi.

Telefonul m-a smuls din visare. La celălalt capăt al firului se afla maiorul Bota. I-am relatat, într-un suflet, tot ce se întîmplase de la plecarea din T şi ce aflasem de la doctorul Negrea.

— Bine, mînzule. M-am lămurit cu Udrea. Cît priveşte actorul, încă nu ştiu ce rol a jucat şi va juca în piesa care-i acum pe scenă.

Bota devenise ironic, glumeţ, semn că se afla pe drumul cel bun.

— Cît despre ochelari, ei bine, mînzule, te aştept să vii. Am nevoie de un specialist, în spart... ochelari. Numai aşa vom putea afla dacă sînt „fermecaţi".

— Nu înţeleg. Cum aţi spus ? Specialist în spart ochelari ?

— Credeam că eşti mai isteţ. La revedere, mînzule !

„Ce glumă mai e şi asta ? Ce ochelari să sparg ? Ce mai pune la cale Bota ?“ m-am întrebat eu, nedumerit.

Peste cîteva minute părăseam sediul. M-am dus la liceu, m-am întîlnit cu profesori cunoscuţi şi am vorbit cu directorul. Doream ca vizita mea să fie cît mai remarcată. Ceea ce, cred, am reuşit. M-am dus apoi la ziarul unde un coleg de facultate era şef de secţie. I-am dat articolul lui Nestorescu.

— E tocmai ce-mi trebuia, a spus acesta. O să-l propun spre publicare.

XIII

Secretul ochelarilor „fermecați"

A doua zi, la prînz, coboram în gara orașului T. Am luat un taxi și, după ce mi-am lăsat bagajele la hotel, mi-am continuat drumul spre șantier.

Inginerul Bertea își punea ordine în hîrtii. Titi Ionașcu dezlega cuvinte încrucișate. Atmosferă calmă, semn că nu se întîmplase nimic deosebit. Afară, bătrînul Marcu stătea pe un scaun vînătoresc cu trei picioare și fuma, privind la oamenii care săpau. Ziua era senină, cerul fără nori. Soarele strălucea ca-n plină vară.

— Bine ați revenit în mijlocul nostru, domnule profesor, a spus Marcu și m-a fixat cu privirea-i apoasă. Vă trage ața în T...

— Mai rămîn aici doar cîteva zile. Apoi plec definitiv.

— A, așa ? Și cu lucrarea cum merge ?

— Strîng mereu date.

— Bună ziua, domnule profesor !

Am întors capul să văd cine mă salutase. Era șeful de echipă, Sandu Marin.

— Bună ziua, nene Sandule ! Cum merg treburile ?

— Bine, cum să meargă ! ? Dacă mai găsim un ciob de oală spartă o să fie și mai bine. Prindem iar aripi.

Am făcut cîțiva pași împreună cu șeful de echipă. Între cei care lucrau l-am zărit pe Toader Anghel, al cărui prieten de ocazie îi invitase pe lucrători la o țuică. Lîngă Toader Anghel săpa de zor Gheorghe Savu — înalt, musculos, cu aspect de om bine hrănit, îmbrăcat cam zdrențăros. „Ăsta își

dă toţi banii pe băutură şi pe mîncare. De ce nu şi-o fi cumpărînd şi îmbrăcăminte ? Arată ca un cerşetor..."

— Bună ziua ! Azi nu ţi-a mai surîs norocul ? l-am întrebat.

— Nu, domnule profesor, a răspuns Savu. Da' nu-i timpu' pierdut. Am spus lu' domnu' Marcu : eu o să sap şi prin alte locuri, unde m-o duce gîndul.

— Tot cu gîndul la comoară eşti, Savule, a glumit şeful de echipă.

De la şantier am plecat în oraş. I-am dat un telefon lui Bota şi acesta m-a rugat să dau pe la el. I-am spus că vreau să trec şi pe la spital s-o văd pe Emilia — mi-era pur şi simplu dor de ea — dar maiorul m-a rugat să amîn vizita asigurîndu-mă că fata se vindecase şi era pe punctul de a părăsi spitalul. Avînd destul timp, am intrat la „Madrigal". Norocul mi-a surîs : inginerul Marinescu se afla la masa unde se aşeza de obicei.

— Bine ai venit, domnule Radulian ! Tocmai mă gîndeam pe unde oi fi umblînd, prin Bucureşti. Ce serveşti ?

— Păi tot ce-aţi cerut şi dumneavoastră...

Am mîncat în tăcere. Din cînd în cînd priveam spre ochelarii inginerului. Erau cei cu care îl văzusem prima oară : nişte ochelari cu ramă groasă, foarte eleganţi. Probabil că venise tehnicianul şi-i reparase aparatul auditiv.

L-am însoţit pe inginer acasă. Ca şi prima oară, am privit cu interes trofeele de vînătoare care se găseau în biroul său şi panoplia cu arme.

— După ce vii din străinătate, o să te invit la o vînătoare pe aici, prin împrejurimi. Să încerci puşca aceea pe care, ţi-am mai spus, am cumpărat-o prin '36 de la un bogătaş scăpătat.

— Vă mulţumesc de invitaţie.

— Şi-acum, uite cutiuţa în care sînt ambalate bateriile pentru aparatul auditiv. Ţi-o dau ca model. Poate găseşti să-mi cumperi pe la Viena.

— Cred că nu-i greu să montaţi bateriile la aparat, am zis.

— Treaba asta o las în seama tehnicianului care îmi procură bateriile. Individul apare ca un diavol, exact cînd am nevoie de el. Taman cînd sînt la ananghie. Nu ştiu unde lu-

crează. Nu l-am întrebat. Eu sînt mulțumit că-mi aduce baterii și-mi pune la punct aparatul auditiv.

Nu observam nimic deosebit la ochelarii inginerului. Rama era groasă și mată. În transparență nu se vedea nimic...

Marinescu stătea destul de aproape de arheologul Suciu. „Ce-ar fi să-l vizitez ?" mi-am zis. Am dat un telefon. Bătrînul m-a invitat imediat la el.

— Ia te uită ! Ai venit de la București ! Poftește pe la mine, domnule profesor !

Ajungînd la Suciu am fost condus în biroul acestuia. În așteptarea cafelelor pe care urma să le facă madam Șerban, am discutat despre șantier, despre bucata de cărămidă cu inscripție romană, apoi am adus vorba despre sesterți. Bota îmi spusese că bătrînul Suciu luase toate monedele romane găsite pe șantier.

— Vrei să ai și dumneata două-trei piese ? m-a întrebat el.

— Aș vrea. De fapt, acum cîteva zile, nea Sandu Vasile mi-a dat cîteva piese, dar nu știu unde le-am rătăcit. (Nu voiam să-i spun că mi se furaseră în tren).

— Îți dau bucuros două-trei bucăți ! De ce nu mi-ai cerut mai de mult ? Uff ! Și acest nea Sandu ! Le-am spus să-mi dea mie toate piesele pe care le găsesc, că ei nu au ce face cu ele și uite că nu s-au conformat ! Ai... puțintică răbdare, și-ți donez niște sesterți.

Zicînd acestea, Suciu a umblat într-un sertar, a scos un lanț cu două chei. Una dintre ele — mi-am dat seama imediat — era de la seif. De lănțișor fusese prins un mic sfinx de fildeș. Erau cheile pe care le căuta bătrînul cînd fusesem întîia oară la el.

Arheologul a deschis seiful și s-a aplecat pentru a umbla înăuntru. N-am putut rezista ispitei de a arunca o privire în interior. Ca într-o fulgerare, am zărit o cutiuță ce semăna cu aceea pe care mi-o dăduse inginerul Marinescu. „Poate mi s-a părut" mi-am zis.

— Iată trei monede, domnule Radulian, mi-a spus bătrînul, întorcîndu-se spre mine. Mai am doar cîteva. Am trimis o mulțime unor colegi, prieteni...

„Trebuie să văd dacă aceste trei piese sînt false" mi-am zis și, după vreo jumătate de oră de discuții profesionale cu

bătrînul Suciu, m-am ridicat să plec. Arheologul m-a condus pînă la uşă şi m-a invitat să mai trec pe la el.

•

Maiorul şi-a trecut mîna prin părul alb-argintiu şi cîteva minute n-a scos nici un cuvînt. În cele din urmă şi-a ridicat privirea spre mine. Ochii săi albaştri păreau mai întunecaţi decît oricînd.

— Azi au fost reluate cercetările celor cinci. Mai bine zis, ale celor patru, fiindcă Udrea lipseşte.

— Deci a venit şi Ardeleanu, tovarăşe maior ?

— Da. Şi odată cu reluarea acestor cercetări, cred că sîntem pe cale să facem o descoperire formidabilă. Pentru ceea ce urmărim noi, desigur. Ideea aparţine căpitanului Mareş, dar ea s-a născut din... din discuţia telefonică pe care am avut-o cu dumneata la Bucureşti. Iată aici adresa la care îl poţi găsi pe căpitanul Mareş. Du-te imediat la el. Voi veni şi eu. Nu putem merge împreună fiindcă aici, în T, noi nu ne cunoaştem. A ! Poftim batista cu care ai tamponat tîmplele arheologului la Marcela Bertea. În vinul arheologului s-a turnat o infimă cantitate de otravă. Păstrează şi capătul ăsta de ţigară, pe care l-ai găsit în scrumiera din tren. Analiza de laborator a confirmat : prin ardere, ţigara degajă un somnifer.

Am ajuns la adresa indicată. Mareş mă aştepta. M-a condus într-o cămăruţă care semăna cu un laborator de reparat aparate de radio. Pe masa la care bănuiam că lucrase căpitanul pînă în clipa în care sunasem eu, se afla un magnetofon miniatural.

— Luaţi loc, tovarăşe locotenent. O să-l aşteptăm şi pe maiorul Bota. Pînă atunci, voi derula banda. Te pricepi la magnetofoane miniaturale ? La înregistrări ?

— Cunosc principiul, tovarăşe căpitan. Am văzut destule filme şi am citit destule cărţi în care se arată cum, cu ajutorul lor, se pot înregistra multe...

— Atunci, e în regulă !

Bota a sosit peste cîteva minute. Mareş i-a cerut voie să pună în funcţie magnetofonul. Maiorul a încuviinţat. O clipă mai tîrziu, am auzit glasul inginerului Cîndea. Dădea explicaţii privind folosirea unui izotop radioactiv.

— L-ați înregistrat în timpul unei conferințe ?

— Ai răbdare !

Cîndea a tăcut. Pe neașteptate, am auzit vocea inginerului Marinescu. Făcea niște considerații în legătură cu straturile geologice la peste 7 000 de metri adîncime, răspunzînd observațiilor lui Cîndea.

— Cum vine asta, tovarășe maior ? am întrebat, în culmea uimirii. Unde i-ați înregistrat ? Unde au discutat asemenea chestiuni de serviciu ?

— Am spus să ai răbdare, mînzule !

În discuția dintre Cîndea și Marinescu a intervenit o voce necunoscută, apoi un glas care mi s-a părut familiar.

— Nu cumva e... Tudor ? am întrebat eu.

— Ai ghicit.

— Păi unde... unde s-au întîlnit ? Și cine e cel de-al patrulea ?

— Inginerul Ardeleanu.

— Unde au discutat ? Cum de își permit să discute lucruri secrete în afara Institutului de cercetări petroliere ? am întrebat eu, indignat.

— Curiozitatea, mînzule, constă în faptul că au discutat în institut, ca de obicei.

— Și i-ați înregistrat acolo ?

Bota a clătinat din cap în semn că nu.

— Discuția a fost recepționată întîmplător de către căpitanul Mareș, aici, în această cămăruță. Cu ajutorul aparatului de colo ! Ne aflăm la 50 de metri de institut. Asta înseamnă că oricine are o aparatură ca a noastră, poate auzi ce vorbesc cei patru. Cu condiția să fie prin apropierea institutului.

— Bine dar cine... cine a transmis ? Ați găsit vreun microfon în biroul celor patru ?

— Nu, mînzule. Și... aici e toată încurcătura ! Am căutat în încăperea aceea. Nimic ! Și-atunci, Raduliene, îmi mai rămîne doar o soluție : să spargi niște ochelari.

— Am impresia că glumiți, tovarășe maior.

— Deloc ! Trebuie să spargi niște ochelari ! Și asta fiindcă degetul cel mic mi-a spus că una dintre bateriile montate de tehnician în aparatul auditiv al inginerului Marinescu este un microfon. Amplificarea se face de către aparatul auditiv.

Priveam cînd la Bota, cînd la Mareș.

— Ce te uiți așa, mînzule ? Ai uitat că Udrea vorbește în neștire despre niște ochelari „fermecați" ? Ei bine, acești ochelari fermecați trebuie descoperiți. Eu cred că-i poartă Marinescu. Trebuie să aflăm rapid cine e tehnicianul care montează bateriile în aparatul auditiv al inginerului.

Ipoteza „fachirului" mă uluise.

— Raduliene, ai o misiune ingrată : te vei duce la inginerul Marinescu și... îi vei defecta aparatul. Cu riscul de a-i sparge ochelarii. Marinescu va solicita sprijinul tehnicianului...

— Dar habar n-are unde să-l găsească.

Bota și-a ciupit obrazul stîng.

— Nu mi-ai spus chiar dumneata că apare exact cînd e nevoie ? Așadar, defectezi aparatul auditiv sau spargi ochelarii inginerului. Sper, însă, să nu aplici ultima variantă.

L-am privit pe Bota cu admirație. Ingeniozitatea lui dădea cheia problemei : felul cum se transmiteau secretele.

— Tehnicianul nici nu trebuie anunțat, deoarece este legat de aparatul auditiv. Dacă se termină bateriile, aparatul nu mai emite. Dar nici Marinescu nu mai aude. Și... tehnicianul apare să schimbe bateriile.

Acum îmi explic cuvintele lui Marinescu : „Apare ca un diavol, exact cînd ai nevoie de el ! Parcă-i vrăjit, zău așa !"

Dacă inginerul ar fi știut secretul ! În perioada cînd cercetările fuseseră întrerupte, individul nu-l mai aproviziona cu baterii — n-avea nici un rost să facă risipă, iar Marinescu fusese obligat să poarte vechii săi ochelari. Tehnicianul își reluase activitatea azi, o dată cu reînceperea lucrului.

— Cheia ! Unde este cheia, mînzule ? a întrebat pe neașteptate Bota.

— Care cheie ? !

— De la seiful bătrînului Suciu.

— E la mine.

— Te rog s-o duci la sectorul de miliție de care aparține Suciu. Ei, și-acum, la lucru ! Sper că-l vizitezi pe Marinescu mîine... Apoi, treci pe la Emilia, la spital. Acolo sînt sigur că te vei duce și fără să-ți spun eu.

•

Mi-a fost relativ ușor să îndeplinesc misiunea dată de maiorul Bota. Făcînd o vizită inginerului Marinescu am lovit,

ca din greșeală, ochelarii acestuia aflați pe masa lui de scris. Ochelarii au fost gata-gata să cadă. I-am prins din zbor ; dispozitivul în care se aflau bateriile n-a putut fi salvat însă și a căzut pe parchet.

— Nu-i nimic, domnule Radulian, a spus inginerul, încercînd să stăvilească avalanșa de cuvinte cu care încercam să-mi scuz neîndemînarea. Bine că n-au căzut ochelarii. Caseta bateriilor e ușor de reparat, pe cînd lentile ca acestea nu găsești pe toate drumurile. Nu-i nici o pagubă ! Mîine, pe vremea asta, aparatul e reparat.

— Credeți că vine tehnicianul chiar așa de prompt ?

— Desigur ! De regulă vine imediat după prînz, cînd mă întorc de la masă, de la „Madrigal". Vrei să-l cunoști, să-i cerem niscai detalii despre baterii, ca să poți găsi mai ușor în străinătate ?

— Nu-i nevoie, domnule Marinescu. Am cutia în care vin ambalate. Asta-mi ajunge.

Plecînd de la inginerul Marinescu eram convins că a doua zi vom reuși să punem mîna pe tehnician. Întîmplările care au urmat mi-au demonstrat însă că nu trebuie să fii totdeauna prea optimist.

•

Am intrat în rezerva unde se afla Emilia purtînd, ca pe un trofeu, un imens buchet de flori. Emilia citea. Cînd m-a văzut, chipul i s-a luminat.

— Andi, bine ai venit ! Știi că azi îmi scoate ghipsul ? !

— Iată o veste bună, am zis, sărutîndu-i mîna.

Emilia m-a atras spre dînsa. Cîteva clipe am rămas cu obrajii alăturați. Al ei era fierbinte. Simțeam zvîcnitul sîngelui sub pielea fină, catifelată.

— Dragul meu ! Ai lipsit doar două zile, dar mi s-a părut un veac ! Mi-a fost atît de dor de tine ! a șoptit ea, alintîndu-se.

— Și mie, Emilia. Din păcate, peste cîteva zile voi pleca definitiv din T. Ne vom despărți.

— Nu vreau să ne despărțim niciodată, Andi. Niciodată ! Ce voi face fără tine ? Am impresia că de cînd te cunosc nu

mai sînt singură pe lumea asta, chiar dacă... chiar dacă pentru tine eu nu sînt decît o... aventură trecătoare.

— Mili...

— Știu ce vrei să spui : că ții la mine, nu-i așa ? Ei bine, în cazul acesta, trebuie să fiu rea cu tine. Și voi fi. De ce ? Pentru că eu... eu te iubesc într-adevăr. Citește asta !

Emilia mi-a întins un plic. Înăuntru se găsea o bucată de hîrtie. Cineva, cu un scris stîngaci, o anunța că fusesem la Strehaia cu Marcela. „Iubitul dumitale, domnișoară, face o curte îndrăcită doamnei Bertea", scria, în final, pe acel bilețel.

— Și tu crezi astea, Mili ? am întrebat-o, simțind că-mi ard obrajii.

N-are rost, cred, să vă relatez ce i-am spus ca s-o liniștesc, să o asigur că bănuielile ei sînt neîntemeiate. Am plecat de la spital într-o stare de spirit nu tocmai favorabilă unui somn odihnitor. De aceea, nu m-am dus la hotel, ci m-am plimbat în neștire pe stradă, gîndindu-mă la scrisoare.

„Asta e opera lui Stelescu. Da, a lui Stelescu. El știe că am fost cu Marcela la Strehaia. Dar ce rost are să-i scrie Emiliei ? De unde o cunoaște ? Dar dacă nu-i Stelescu autorul scrisorii, ci acel Nelu Ichimescu ? Dacă individul acela mă urmărește ?"

Bulevardul era aproape pustiu. Se lăsase o ceață densă, încît abia vedeai la cîțiva pași. Frigul devenea tot mai pătrunzător. Se înnoptase de-a binelea. Cînd am ajuns în fața hotelului se făcuse ora nouă.

Ajungînd în camera mea, m-am trîntit într-un fotoliu și mi-am sprijinit capul în mîini. Făceam tot felul de supoziții. Aveam impresia că lucrurile începeau să se clarifice : actorul era amestecat în toate. Marcela obișnuia să-i dea mașina, acel Ford-Capri, cu care Stelescu făcuse diferite curse. Una chiar la Strehaia. (Nu cumva el provocase accidentul lui Ardeleanu și Tudor ?) În Filiași fusese amendat. Chitanța dispăruse, cu timpul, din ghidul automobilistic. Nu cumva tot el, într-o seară, lovise cu Fordul-Capri un biciclist — inginerul Udrea — chemat la o întîlnire în afara orașului ? Acest biciclist zăcea acum într-un spital din București, în timp ce Stelescu, punîndu-și mustață falsă și vorbind peltic, se ducea să comande o cheie ca să poată deschide seiful lui Suciu.

„Stelescu are posibilitatea să fie la curent cu cercetările celor cinci. E prieten cu Udrea. E prieten și cu Ardeleanu.

La aniversarea inginerului Bertea, scurtcircuitul s-a datorat soţiei lui Stelescu. Fiind întuneric, acesta a putut turna otravă în pahar".

În noaptea aceea am dormit adînc. Spre ziuă am visat că mă aflam la Roma, împreună cu Emilia şi, aşezaţi pe una din gradenele Colosseumului, urmăream o luptă de gladiatori. Îmi dădeam seama, deşi era vis, că nu era o luptă adevărată, ci doar un spectacol. La sfîrşit răsuna un gong dogit, iar spectatorii se ridicau în picioare. La întrebarea rostită cu o voce cavernoasă : „Acest om este vinovat ?", toţi întindeau mîna dreaptă cu degetul mare în jos : „Vinovat ! se auzea vocea cavernoasă. Gladiatorul a fost găsit vinovat... vinovat... vinovat... !"

M-am trezit lac de apă. Ţineam pumnul mîinii drepte strîns, iar degetul mare depărtat şi ţeapăn. Şi, deodată, mi-am amintit de Stelescu...

XIV

Tehnicianul scapă printre degete

Dimineaţa l-am sunat pe maior, dar mi s-a răspuns că era plecat din localitate. Comunicarea aceasta m-a descumpănit. Unde plecase „fachirul" aşa, nitam-nisam ?

L-am căutat pe căpitanul Mareş şi, împreună, am stabilit ce trebuia să facem pentru a-l depista pe tehnician.

— Pentru orice eventualitate, o să merg pe la trei la „Madrigal" şi o să stau în preajma lui Marinescu. Pînă atunci am timp să dau o fugă la institut şi să verific vechimea celor trei sesterţi pe care mi i-a dat Suciu.

Zis şi făcut. Am ajuns la institut în cîteva minute. Peste o jumătate de oră eram lămurit. Sesterţii erau veritabili : aveau aproape două mii de ani.

Se făcuse ora douăsprezece. Trecînd pe la hotel, am aflat că fusesem căutat la telefon de Marcu.

— Nu ştiu ce zicea că s-a descoperit la şantier, mi-a spus recepţionerul.

Convins că dăduseră iar peste vreo relicvă, am luat un taxi şi, în mai puţin de douăzeci de minute, mă aflam la marginea oraşului T, la şantierul arheologic.

— Ce s-a descoperit atît de interesant ? l-am întrebat cu sufletul la gură pe inginerul Bertea, care se afla în faţa barăcii.

— Interesant ? Nimic, domnule profesor, mi-a răspuns el, cu o mină de om acrit. Descoperirea nu ţine de arheologie. Du-te şi dumneata să vezi.

— Iar vreun cadavru ?

— Nu, domnule profesor. O casă de bani. O uriaşă casă de bani.

L-am lăsat pe Bertea în uşa barăcii şi m-am îndreptat spre grupul de muncitori care lucrau în colţul de sud al fostei poziţii de tragere a bateriei „Fulgerul Bavariei".

— A ! Uite-l şi pe domnul profesor ! a exclamat Marcu, de îndată ce m-a văzut. V-am telefonat la hotel. Băieţii au dat peste o casă de bani. Acum sapă să o degajeze de tot.

— Ce aveţi de gînd să faceţi ? l-am întrebat pe Ionaşcu.

— Păi ce să facem, bădie ? O s-o deschidem. Şi-aşa printre muncitori s-a răspîndit zvonul că e plină cu aur !

Spunînd acestea, Ionaşcu rîdea ca de o glumă bună.

— În realitate, a continuat el devenind serios, înăuntru o să găsim altceva : planuri de luptă şi documente ale bateriei, după cum s-ar putea ca matahala asta de oţel să fie goală. Un sfert de oră or fi avut hitleriştii răgaz ca s-o golească.

— Dumneata ce părere ai, nea Sandule ? m-am adresat lui Sandu Vasile.

— Dacă n-o fi aur înăuntru or fi măcar niscai bani.

— Bani ? Păi ce să faci cu banii din timpul războiului ?

— Asta aşa-i, domnule profesor. Da' oricum, trebuie să vedem ce-i înăuntru. Uite că vine şi domnul Suciu.

— Bună ziua ! Ce s-a întîmplat ? a întrebat arheologul de îndată ce a ajuns lîngă noi.

— S-a descoperit o casă de bani. De-a nemţilor, a răspuns Marcu.

— Da ? a făcut bătrînul, fără nici un pic de mirare în glas şi obrajii lui prelungi parcă s-au alungit şi mai mult, exprimînd dezamăgire. Ca să vedeţi cum pierdem o zi de lucru, în loc să săpăm cu folos pentru descoperiri arheologice ! Mai bine săpam după planul vechi, în colţul de nord.

— Chiar dumneavoastră aţi schimbat planul, domnule Suciu.

— Da, da. Eu. M-a derutat cărămida aceea cu inscripţie romană, a murmurat arheologul.

Lucrătorii săpau de zor. În mai puţin de o jumătate de oră dezgropaseră aproape toată casa de fier, care avea înălţimea unui stat de om. Încă puţin şi s-ar fi putut deschide uşa. Dacă, bineînţeles, ar fi existat o cheie potrivită.

— Ia să vedem cum arată magaoaia asta ! a spus nea Sandu, sărind în groapa unde se lucra. Şterge-o puţin, Van-

ghele, s-a adresat el unui lucrător. Șterge-o puțin pe la încuietoare, să vedem ce e cu ea.

Vanghele a șters ușa casei de fier.

— Ia-n te uită, dom'le ! a exclamat nenea Sandu. Șterge bine, Vanghele. Șterge bine ! Uite, aici, lîngă încuietoare, e o tăbliță pe care scrie în nemțește : „Ni-nicht-nicht"...

— Vezi să nu-ți scrîntești limba, a glumit cineva.

— Domnule Suciu, n-ați vrea să citiți dumneavoastră, a spus Ionașcu, că știți germană.

— A, desigur, a spus bătrînul, ca trezit dintr-o visare. Ia ajutați-mă să cobor în groapă.

Arheologul a coborît și, după cîteva minute, cu ochelarii pe nas, citea inscripția.

— Măi, să fie ! răbufni el, înciudat. Știți ce scrie aici ? „A nu se umbla decît cu cheia originală. Pericol de explozie !"

— Cum, nu putem descuia magaoaia asta ? a întrebat, dezamăgit, Vanghele.

— Așa se pare, a spus Suciu. Domnule Ionașcu, cred că cel mai bun lucru e să anunțăm autoritățile, să vină specialiștii și s-o ducă de aici. Pînă atunci luați măsuri ca nimeni să nu se atingă de ea, să nu încerce s-o descuie. Puneți în vedere tuturor oamenilor să nu umble, cumva, la broască ! Domnule Marcu, este obligația dumneavoastră să instruiți lucrătorii...

— O voi face, domnule Suciu.

— Stau eu de pază aici, domnule Marcu ! a spus, cu voce fermă, Gheorghe Savu. Stau și la noapte aici, dacă-i nevoie.

— Bravo, Savule ! Îmi place devotamentul dumitale, a spus Suciu. Ce zici domnule Marcu ? Cred că n-ai nimic împotrivă.

— Să stea, dacă-i convine. Dar eu, care răspund și de protecția muncii, o să-l pun să semneze că nu-și face de lucru la casa de bani. Nu vreau să se transforme în îngeraș, iar eu să ajung la pușcărie.

Savu a rîs înveselit. Bătrînul Suciu mi-a înconjurat umerii cu brațul și, împreună, am pornit spre baracă. Cătînd în urmă, l-am văzut pe Savu. Se uita la casa de fier cu o curiozitate ciudată, de parcă s-ar fi temut că uriașul de fier va exploda din clipă în clipă.

„Cavalerul tristei figuri" a telefonat la consiliul popular al orașului. În ziua următoare aveau să vină specialiști militari să o transporte. Și, cu asta, totul s-a liniștit : nimeni nu se mai interesa de casa de fier. Lucrătorii nu-și mai făceau iluzii

privind conținutul ei, de îndată ce aflaseră că a încerca s-o descui însemna a te juca cu moartea.

— Mergi în oraș, domnule profesor ? m-a întrebat, la o vreme, arheologul. Te duc cu mașina. Mai discutăm de-ale noastre. Cît mai stai pe aici ?

— Cîteva zile. La alte șantiere am stat mai mult. Aici e un șantier mic. Să nu mă înțelegeți greșit. N-aș vrea să minimalizez... și nici să...

— Să-mi lezezi amorul propriu. Zi-i așa, domnule Radulian. Fi bine, să știi că nimic nu mă descurajează și nu mă supără, nici scepticismul celor din jur. Chiar azi am fost la consiliul popular și mi s-au spus niște lucruri nu prea plăcute. Unii de acolo au mari îndoieli că se vor descoperi urmele unui castru roman și, se pare, nu mai e nimeni dispus să finanțeze săpăturile.

Era în tonul bătrînului atîta obidă, încît simțeam dorința de a-l consola. Dar, ce să-i spun, cînd eu însumi nu credeam că a fost cîndva un castru roman în T ?

— Poate că prin bibliotecile străine pe care le vei frecventa dai de vreun document care ar putea să ofere un indiciu, vreo mențiune că aici a fost un castru. Ți-aș fi recunoscător. E visul vieții mele să mi se confirme ipoteza. Dacă aș avea bani, aș continua lucrările pe cont propriu.

— S-a hotărît închiderea șantierului ? am întrebat.

— Încă nu. Dar mai mult de două săptămîni n-o să se mai lucreze. Dacă, în acest răstimp, nu găsim elemente care să confirme teoria mea, sînt absolut sigur că șantierul se va închide. De aceea am pornit să săpăm în mare viteză. Dacă se va închide șantierul, paguba nu-i doar a mea, ci a întregii arheologii românești, înțelegi ? La revedere, domnule Radulian. Aștept să-mi faci o vizită. Cînd vrei.

•

Am alergat într-un suflet la primul telefon public, pentru a-l anunța pe Bota că la șantier se descoperise o casă de fier. Mareș mi-a răspuns — ca și în dimineața zilei — că Bota era plecat din oraș.

Căpitanul aflase de descoperirea casei de bani. De unde ? Cine îl anunțase ? Poate, prin miliția locală ?

M-am dus la „Madrigal". Ospătarul mi-a spus că inginerul Marinescu luase masa cu o jumătate de oră mai devreme şi plecase însoţit de un domn tînăr.

„Tehnicianul, desigur", mi-am spus înciudat.

Cînd să ies din pensiune, m-am lovit piept în piept cu Cîndea.

— Bună ziua, domnule profesor. Încotro ? S-a întîmplat ceva ?

— Bună ziua ! Nu... nu... Dar trebuie să dau o fugă pînă la poştă.

— Nu cumva te aşteaptă o fată, domnule profesor ?

— Ai ghicit, domnule Cîndea, am spus, rîzînd. La revedere.

Inginerul Marinescu a făcut ochii mari cînd m-a văzut :

— Ce vînt te aduce pe la mine, domnule profesor ?

— Sînt în trecere şi m-am gîndit să sun, să vă întreb dacă a venit tehnicianul acela. Aş fi vrut să aflu dacă e o defecţiune gravă. La urma-urmei eu sînt vinovat şi trebuie să suport cheltuielile.

— O ! A fost o nimica toată, domnule profesor ! Se dezlipiseră nişte fire. Tehnicianul a luat aparatul pentru că nu avea la el un letcon. Mi-l aduce mîine.

„S-ar putea să nu mai vedeţi niciodată acest aparat, domnule Marinescu", era gata să-i spun. M-am abţinut însă. Am motivat că trebuie să ajung cît mai repede la poştă şi am plecat.

•

M-am dus la căpitanul Mareş. Am sunat, dar nu mi-a deschis nimeni. Începeam să-mi pierd calmul.

„De fapt, de ce te agiţi ? mi-am spus, la un moment dat. S-a întîmplat ceva deosebit ? Nu ! Pe şantier s-a descoperit o casă de fier, obiect lipsit de orice interes pentru noi. E drept, tehnicianul a venit şi a plecat, fără să fie urmărit. Ţi-a scăpat printre degete. Atîta pagubă ! Dar dacă Mareş e pe urmele lui ?" Am dat un telefon la spital.

— Domnişoara Emilia Pascu ? A ieşit din spital, mi s-a răspuns. Daţi telefon mai tîrziu, să vorbiţi cu medicul care a îngrijit-o. Doctorul Dobincă.

Am mulțumit pentru informație și am pornit grăbit spre hotel. L-am întrebat pe recepționer dacă știe ceva de domnișoara Emilia Pascu.

— Nu, domnule. Dealtfel, camera dînsei s-a ocupat, pentru că domnișoara Pascu e la spital. Lucrurile i-au fost depozitate în magazia hotelului.

— Și azi n-a dat pe aici ?

— Nu, domnule. Dacă ar fi venit, ar fi cerut o cameră.

Am urcat în camera mea și m-am trîntit pe pat. Hotărît, azi toate îmi mergeau de-a-ndoaselea.

XV

O ipoteză deloc fantastică

Pe la cinci şi jumătate m-am dus la maiorul Bota. L-am găsit numai pe Mareş.

— Bota nu e aici. Dar am un mesaj pentru dumneata. Rămîi şi noaptea. Atenţie la casa de fier! Cine va umbla la ea, trebuie oprit, cu orice preţ. Înţelegi sensul, nu-i aşa?

— Desigur.

„Ce i-o fi căşunat iarăşi „fachirului"? Ce rost are să păzesc casa aceea de bani? Se teme Bota, ca şi ceilalţi, de o eventuală explozie?"

Am dat din nou telefon la spital, secţia traumatologie. Mi-a răspuns chiar doctorul Dobincă.

— Emilia Pascu? A plecat pe la ora douăsprezece. După ce i s-a scos ghipsul a cerut să plece cît mai repede. Avea o problemă de familie, se întîmplase nu ştiu ce...

* * *

La ora şapte seara mă aflam în baraca şantierului, unde Marcu întocmea tabele cu zilele lucrate de fiecare om. Ştiam că pe şantier se săpa pînă la ora opt, aşa că n-am fost mirat găsindu-l pe şantier nu numai pe Titi Ionaşcu, ci şi pe inginerul Bertea.

— Ce mai e nou? l-am întrebat pe Marcu.

— A fost pe-aici un ofiţer de geniu care a cercetat casa de fier. Mîine o să vină cu nişte militari s-o ducă. Asta-i tot. Pentru ei, o chestiune ca asta e floare la ureche.

Marcu m-a privit pieziș, așteptînd pesemne să mai întreb ceva. Văzînd că tac, și-a ţuguiat buzele vineții, ceea ce putea însemna fie mulţumire, fie plictis. De îndată ce Bertea a venit în baracă, l-am rugat să-mi dea voie să consult planurile de săpături și fișele obiectelor găsite în cursul săpăturilor.

— Poate că-i ultima zi cînd vin la șantierul dumneavoastră, am spus eu. De aceea aș vrea să-mi extrag cîteva date. Cred că va fi nevoie ca astăzi să stau pînă tîrziu. Cu consimţămîntul dumneavoastră, desigur...

— N-am nimic împotrivă, domnule profesor. Dosarele nu sînt secrete. Iată-le aici. Marcu o să-ţi lase cheia de la dulap să închizi după ce termini.

— Vă mulţumesc.

M-am apucat de lucru. Alesesem un loc de unde puteam vedea groapa în care se afla casa de fier. Lîngă ea nu se afla ţipenie de om. Oare unde era Gheorghe Savu ? Nu promisese că va sta de veghe ?

Către ora opt și jumătate am lăsat lucrul și am ieșit din baracă. Muncitorii plecau. Marcu își lua rămas-bun de la fiecare.

— Tu nu pleci, Savule ? a întrebat Marcu.

— Păi cum ne-o fost vorba, dom'le Marcu ? N-am zis că păzesc să nu vie careva să cerce să caute nu știu ce avere în casa asta de fier ? Vreţi să se întîmple o nenorocire ?

— Și ai de gînd să faci de strajă lîngă ea ?

— Păi, dară ! În noaptea asta dorm aici. Bine că-i un picuţ de lumină pe șantier. Se vede chiar bine unde-i groapa cu dihania aia.

— La ora nouă vine și paza contractuală.

— Las' că-i știu eu pe ceia de la contractuală ! Un om are în grijă prea multe și nu apucă să dea două-trei ture pe noapte.

— Bine, Savule, rămîi. Dar semnează aici că nu încerci să deschizi casa de bani.

— Bucuros, domnule.

Savu a semnat, apoi s-a îndepărtat. Marcu mi-a dat instrucţiuni cum să închid ușile de la baracă și unde să pun cheia, apoi a plecat și el.

Pe la ora nouă a trecut paza de noapte.

— Bună seara, tovarăşe. Aveţi de gînd să staţi mai mult ? m-a întrebat omul care făcea de pază.

— Păi cred că toată noaptea.

— Atunci o să-mi fie mai uşor, că am cam multe obiective în pază. Mai dau eu pe aici. Bună seara.

Rămas singur, am început să-mi scot notiţe dintr-un dosar. În realitate, îmi făceam de lucru, fără să scap din ochi casa de fier care — avusese dreptate Savu — se vedea foarte bine, deoarece unul din felinarele instalate pe marginea şantierului se găsea la cîţiva metri de groapă. Îl vedeam şi pe Savu : îşi întinsese o haină şi se lungise cu faţa în sus. Fuma privind spre cerul întunecat.

„Tipul vagabondului, mi-am zis. Pentru el e mai plăcut să-şi petreacă noaptea aici decît în cine ştie ce cămăruţă, unde miroase a mucegai".

Mi-am privit ceasul. Era aproape zece. Şi, deodată, mi-am amintit de Emilia. Am ridicat receptorul şi am format numărul hotelului.

— Vreţi să vorbiţi cu domnişoara Pascu ? m-a întrebat omul de la recepţie. Un moment. Deci... Pascu... Pascu... Îmi pare rău, domnule, nu mai locuieşte la noi.

— Eu sînt cazat la camera 302. Radulian. Dacă mă caută tovarăşa Pascu, daţi-i numărul meu de telefon... 33 185.

Am închis. Eram pradă unei nelinişti care se accentua pe măsură ce timpul trecea. Nu mă îndoiam că Emilia era în primejdie. Din păcate nu puteam face nimic.

Tocmai cînd gîndeam astfel, a sunat telefonul. Era Mareş.

— Alo, domnule profesor, bună seara...

— Bună seara, am spus.

— Fiţi atent, domnule profesor. Dacă umblă cineva la minunea aceea, trebuie lăsat în pace. Să ştiţi doar cine este. Atît !

Mareş a închis. Eram nedumerit. Toate mi se păreau cu capul în jos. Trebuia să supraveghez casa aceea de bani, dar să las pe oricine să umble la ea ? Ciudat !

Era ora zece şi jumătate cînd a sunat din nou telefonul.

— Alo, Andi ? am auzit glasul Emiliei.

— Emilia ! Tu ? Unde eşti ?

— La hotel.

— Te-am căutat toată ziua. Unde-ai fost ?

— Am să-ți povestesc... Nu știam unde să dau de tine!

— Am mult de lucru. Trebuie să-mi extrag datele, pentru că mîine sau poimîine plec definitiv din oraș.

— Mi-era dor să te văd!

— Ia un taxi și vino aici! Șantierul se află la capătul străzii Buciumeni. De la ultima casă, mai mergi cam douăzeci și cinci-treizeci de metri și, în dreapta, o să vezi o baracă.

— O să vin cît pot de repede!

Am pus telefonul în furcă și m-am apucat să frunzăresc dosarele. Și, deodată, am dat peste dosarul în care se aflau cererile de angajare ale oamenilor. L-am deschis, distrat, fără un motiv anume. M-am uitat la fișa fiecărui lucrător, la fotografiile lor, citind, cu gîndul aiurea, datele înscrise în fișe.

Sandu Marin era din Mărgineni. Lucrase înainte la întreprinderea orășenească de electricitate. Avea o droaie de copii. Toader Anghel era dintr-o comună mai depărtată, însurat a doua oară, cu o femeie mult mai tînără decît el. Din prima căsătorie avea un copil, care își satisfăcea serviciul militar.

Răsfoind fișele am dat de numele lui Savu. „Ei, ia să vedem ce hram poartă și Savu ăsta", mi-am zis, aruncînd o privire prin geam, în direcția unde se afla casa de fier. Savu stătea, ca și pînă acum, cu fața în sus, privind cerul. Nu se mișca. Probabil că adormise. „Halal paznic! mi-am zis. A adormit!"

Am hotărît să fiu cu ochii în patru. Am citit, distrat, datele biografice ale lui Savu. Era născut într-o comună de lîngă Dej. Nu avea părinți, nici alte rude. Tatăl său murise în război, iar mama se prăpădise prin 1952.

Fișa conținea multe greșeli de ortografie. Savu scria cu apostrof în loc de liniuță (s'au în loc de s-au) și așa mai departe. Avea un scris destul de frumos. „Din păcate, individul ăsta nu are pic de simț artistic. Scrisul e inegal, iar literele sînt ascuțite, ca în scrierea gotică". Am zîmbit fără să vreau. „Bietul Gheorghe Savu! Cred că nici nu știe că pe lumea asta există alfabetul gotic!"

Deodată am auzit zgomotul unei mașini.

„Emilia! A venit Emilia" era gata să strig și am ieșit din baracă, alergînd pe poteca ce lega șantierul de strada Buciumeni. În ciuda întunericului am zărit, de departe, silueta

unui om. Cînd s-a apropiat, l-am recunoscut pe arheologul Suciu. Era într-un pardesiu.

— Bună seara, domnule profesor! Eşti singur? Ce faci la ora asta aici?

— Extrag nişte date. Dar pe dumneavoastră, ce vînt vă aduce?

— Păi nu m-ai chemat dumneata? Mi-ai dat telefon să vin urgent aici.

— Eu n-am dat nici un telefon.

— Ei, drăcie! Iar o glumă tîmpită! a exclamat bătrînul. Savu s-a ţinut de cuvînt?

— Da. E acolo, lîngă casa de fier.

— Atunci am toate motivele să fiu liniştit. Ce-ar fi să-l telefonez lui Bertea, să-i spun că totul e în regulă aici?

Suciu a format numărul lui Bertea şi s-a angajat într-o discuţie interminabilă cu acesta. Sporovăiau vrute şi nevrute. La o vreme am auzit zgomotul unui motor. De data aceasta nu putea fi decît Emilia. I-am cerut scuze arheologului şi am ţîşnit pe uşă, alergînd spre capătul străzii Buciumeni. Abia mă depărtasem însă de baraca unde-l lăsasem pe Suciu, că toate luminile de pe şantier s-au stins. Întunericul a cuprins totul.

— Andi! Unde eşti, Andi? am auzit glasul Emiliei.

— Aici! am strigat. Aici. Vino aici!

Întunericul era de nepătruns. Se stinseseră nu numai luminile de pe şantier, ci şi cele din baracă şi de pe ultima porţiune a străzii Buciumeni. Era o defecţiune la reţeaua care alimenta atît strada cît şi şantierul.

— Andi! Andi!

— Aici sînt. Aici!

Orbecăind, am continuat să alerg.

— Andi! Aici... sînt aici... Aah!

Emilia era foarte aproape de mine. Am auzit-o cum s-a potienit şi a căzut. Am ajuns lîngă ea şi m-am aplecat s-o ajut.

— M-am lovit la piciorul cu luxaţia... Ah! Nu mai pot! Nu mai pot! Mă doare. Mă doare... se tînguia Emilia ca un copil.

— Stai liniştită. Nu te mai mişca. O să încerc să te ridic, să te duc la baracă.

— Lasă-mă puţin să-mi revin. N... nu pot să mă ridic...

În clipa cînd spunea acestea am auzit o bufnitură înfundată.

— Ce-o fi asta ? am întrebat, aproape fără voie. Parcă s-a trîntit o uşă grea, o uşă de fier...

„Dumnezeule ! Nu cumva a umblat cineva la casa de fier ? Nu ! Nu-i posibil una ca asta ! Cine să aibă cheia potrivită ? Dacă se umblă cu o altă cheie, casa de fier explodează ! Dar ce-i cu bufnitura aceea ?"

— Nea Savu ! Nea Savule ! am strigat, cît m-au ţinut puterile.

Nici un răspuns ! Am continuat să strig, ca un disperat, sperînd că, pînă la urmă, Savu va da vreun semn de viaţă. Dar nu mi-a răspuns nimeni. Probabil că omul dormea.

— Rămîi aici, Emilia ! Mă înapoiez imediat.

— Andi, stai ! Unde alergi ? Andi !

Goneam cît puteam de repede spre baraca a cărei siluetă de distingea vag în pîcla nopţii. De la baracă ştiam cum puteam ajunge la locul unde se afla Savu. Deodată m-am împiedicat de ceva. M-am dezechilibrat şi, o clipă mai tîrziu, am călcat în gol, simţind că mă prăbuşesc într-o groapă. În cădere, m-am agăţat de ceva tare, pesemne o rădăcină, dar n-am putut să mă ţin şi am alunecat în groapă. Noroc că nu era prea adîncă. M-am căţărat cum am putut şi am ieşit afară, tocmai în clipa în care luminile s-au reaprins pe şantier.

Am privit spre casa de fier : Gheorghe Savu continua să stea cu faţa în sus.

— Andi ! Andi ! a strigat Emilia venind spre mine. Ce s-a întîmplat că ai hainele murdare ?

— Am căzut într-o groapă... Dracu s-o ia ! Tu cum te simţi ?

— Pot merge. Greu, dar pot.

Din baracă a ieşit arheologul Suciu.

— Ce-a fost asta, domnule profesor ? O pană de curent ? Bine că n-a durat mult. Vă las, dragii mei. E timpul să mă duc la culcare. La revedere, domnişoară. La revedere, domnule Radulian ! La ora asta eram în pat, dacă nu mi se făcea o glumă stupidă ! Bună seara !

Bătrînul s-a depărtat. L-am privit cum se mistuie în noapte.

— Simpatic bătrînel, a spus Emilia, într-un tîrziu.

— Da. Simpatic. Mergem în baracă ?

— Chiar ai de gînd să rămîi toată noaptea aici ?

— Vreau să-mi extrag nişte date privind săpăturile.

— Rămîn și eu cu tine.

— Dacă vrei...

N-avea rost să răsfoiesc la infinit dosarele prefăcîndu-mă că mă interesează tot felul de nimicuri. După vreo douăzeci de minute le-am închis în dulapul a cărui cheie mi-o dăduse Marcu.

— Gata ! Cît e ceasul ? Ia te uită, e aproape miezul nopții ! Hai să ieșim pe șantier, să luăm o gură de aer curat !

Ca și cînd n-ar fi auzit, Emilia a rămas pe scaunul pe care ședea.

— Vino lîngă mine, Andi.

Mi-am apropiat scaunul de al ei. Emilia și-a lăsat capul pe umărul meu. Am stat cîteva minute așa, fără să rostim nici un cuvînt. Într-un tîrziu a ridicat mîna și, ținînd ochii închiși, mi-a mîngîiat obrajii.

— Dragul meu... Mi-era așa dor de tine.

— Mili, unde ai fost azi, după ce ai plecat de la spital ? Simțeam că fata ezită să-mi răspundă.

— Ești gelos, Andi ?

— Da. Sînt gelos.

— N-ai nici un motiv. Ichimescu a dispărut pentru totdeauna din viața mea. Nu mă mai interesează. Sub nici un motiv. Privește aici.

Zicînd acestea mi-a arătat un ziar pe care-l scosese din poșetă.

— E un ziar din București. Citește articolul acesta. Tratează despre luptele din august 1944 din orașul T. Se vorbește despre tatăl meu, ca despre un comunist de nădejde, care a căzut în mîinile hitleriștilor. E atît de elogios ! Nu-mi vine să cred că totul s-a rezolvat ! O să-i scriu tatii, la München. Uite... Citește. Scrie negru pe alb : „comunistul Pascu merită toată admirația pentru felul cum a luptat ! Zvonurile despre plecarea lui de bună voie cu hitleriștii au fost răspîndite de răuvoitori. Există date certe privind ultimele acțiuni ale comunistului Pascu". Ce zici de toate astea, Andi ?

— E foarte bine !

— Andi, ascultă aici ! Spune drept, jură că spui drept ! Așa-i că tu ai aranjat lucrurile acolo, la București ? Spune !

— Rolul meu a fost neînsemnat, Mili. Am dus articolul la redacție, atît.

— Cine la scris ? Nestorescu ?

— El și alți foști ilegaliști.

— O, îți mulțumesc, Andi. Îți mulțumesc.

În ochii Emiliei luceau lacrimi. Am schimbat vorba :

— Hai să luăm puțin aer și să vorbim cu nea Gheorghe Savu. Uite-l acolo ! Păzește o casă de fier care a fost descoperită azi.

Am ieșit cu Emilia din baracă și am apucat-o spre locul unde dormea Savu. Ajungînd în apropierea acestuia l-am strigat. Omul zăcea cu fața în sus. Nici o mișcare. Și, deodată, m-a cuprins o bănuială cumplită. Am alergat spre Savu și am îngenuncheat lîngă el. În clipa următoare am simțit că mi se împăienjenesc privirile : Savu murise contemplînd cerul.

— Omul acesta e mort, am spus eu, cu glasul sugrumat de emoție.

— Mi-e frică, Andi... a murmurat Emilia, înspăimîntată.

— Vino în baracă. Vom telefona la miliție. Vino !

După ce am anunțat miliția, am format numărul maiorului Bota. Mi-a răspuns căpitanul Mareș. Pentru ca Emilia să nu știe cu cine vorbesc, m-am adresat căpitanului cu „domnule procuror". Maiorul a înțeles că nu eram singur.

— Spui că acest Savu a murit ? Și crezi că de moarte bună ? Nu cumva s-a umblat la casa de fier ? a întrebat căpitanul.

I-am povestit tot ce se întîmplase din clipa cînd rămăsesem singur. Recapitulînd faptele am simțit, deodată, că ceva nu era în regulă. Și din nou o bănuială îngrozitoare mi-a săgetat gîndurile. Mi-am amintit de bufnitura aceea înfundată. „Ei drăcie ! Nu cumva i s-a făcut de petrecanie lui Savu pentru a se putea umbla la casa de fier ? Bine, dar cine putea avea o cheie potrivită ?"

Nu aveam cum să arăt căpitanului Mareș bănuielile mele, atîta timp cît nu eram singur. De îndată ce am închis, m-am întors spre Emilia.

— Draga mea, cred că cel mai bun lucru e să pleci de aici. N-are rost să stai.

— Și-așa tot va trebui să spui că am fost pe șantier în timp ce omul acela a murit.

Cuvintele Emiliei m-au făcut atent. Fără să vrea, fata emisese ipoteza că totul se petrecuse după venirea ei, adică atunci cînd se stinsese lumina. Nu cumva incidentul acesta fusese regizat ? „Dacă-i așa, ar trebui să admit că cineva avea

cheia și, deci, s-a umblat la casa de bani și s-a luat ceva din ea. Ce anume ?

— Andi la ce te gîndești ?

— Mă gîndeam la Savu. Cum poate muri un om ! Mili, cred totuși că-i mai bine să pleci. Știu, e tîrziu, e aproape ora unu. Dar telefonez după un taxi și...

— Dacă insiști... Mă duc la hotel. Acum am camera 908. Mă poți găsi acolo. Plec. Nu departe de aici e o stație de taxiuri...

Am condus-o pînă la colțul străzii și am revenit pe șantier. Rămas singur, am recapitulat cele întîmplate și i-am dat iarăși telefon lui Mareș. Acesta voia să știe cît timp durase pana de curent, unde mă aflam în momentul cînd am auzit bufnitura aceea și ce-mi spusese Suciu. I-am dat informațiile necesare și-apoi i-am arătat la ce concluzii ajunsesem.

— Ipoteza că Savu a fost asasinat nu e chiar fantastică, Raduliene, a spus el. Înclin să cred că totul s-a întîmplat în timpul acelei pene de curent, că ea a fost provocată și că, într-adevăr, s-a umblat la casa de bani. Cel mai ciudat fapt din toate astea mi se pare vizita lui Suciu. A venit în urma unei glume proaste ? Dar dacă nu ?

Eram gata să întreb ce voia să spună, cînd am auzit o mașină.

— Mă scuzați, am spus eu, cred că au venit cei de la miliție...

XVI

Un document compromițător și o reconstituire derutantă

Am închis telefonul și am ieșit din baracă. Din mașina miliției coborîse locotenentul Ștefănescu, vechea mea cunoștință, procurorul care făcuse cercetările cînd se descoperise scheletul acela pe șantier, un fotoreporter și un om în vîrstă — medicul legist. Am relatat în cîteva cuvinte cum s-au întîmplat lucrurile, apoi toți cinci ne-am îndreptat spre groapa în care se afla casa de fier. Medicul legist s-a aplecat asupra lui Savu.

— E mort. Mort de aproape trei ore, a spus el, după ce a examinat cadavrul.

Locotenentul Ștefănescu a cerut fotografului să ia cîteva imagini, apoi s-a aplecat și el. Căutînd prin buzunarele mortului, a scos un fel de portmoneu uzat. Între timp, medicul legist a cerut o lanternă și a studiat cu atenție fața mortului. Din colțul stîng al gurii acestuia se prelinsese o șuviță abia vizibilă de lichid albicos.

— Cred că a ingerat o substanță otrăvitoare, a spus medicul legist. Nu cumva s-a sinucis ?

„Sinucis ? Nici vorbă ! Omul acesta a fost asasinat ! era să exclam. Asasinat, pentru ca drumul spre casa de bani să fie liber ! Cînd s-a stins lumina, cel care a deschis casa de bani — de-acum eram sigur că aceasta fusese deschisă! — știa că Savu nu mai poate să i se împotrivească.

— Ia te uită ! O scrisoare în limba germană ! a exclamat Ștefănescu cercetînd buzunarele mortului. Expediată din Dej.

— Savu e dintr-o comună de lîngă Dej, am spus eu. Dar n-aș fi crezut că știe germana !

Din clipă în clipă făceam descoperiri uluitoare. Mi-am amintit de dosarul cu cereri de angajare. „Savu ştie, desigur, germana ! Ştie să şi scrie în germană ! Cererea de angajare este scrisă cu litere colţuroase, ca în alfabetul gotic."

Am plecat de pe şantier împreună cu locotenentul Ştefănescu. Maşina miliţiei m-a lăsat în faţa hotelului. „O să mă duc la Mareş" am hotărît. Nu înţelegeam de ce socotea că vizita lui Suciu pe şantier era ciudată.

•

Din noaptea aceea evenimentele s-au derulat cu o repeziciune uimitoare.

Am sosit la Mareş pe la ora trei fără un sfert. Acesta m-a invitat să mă întind pe o canapea. N-am aşteptat să-mi spună încă o dată. Mi-am scos haina şi m-am lungit, punîndu-mi mîinile sub cap.

— Care-s concluziile, după primele cercetări ? a întrebat, deodată, Mareş.

— Că omul a murit otrăvit.

I-am relatat căpitanului toate bănuielile mele. Mareş dădea din cap în semn de aprobare.

— Cred că ai dreptate, tovarăşe Radulian. S-a umblat la casa de fier. Nu ştiu ce anume s-a căutat acolo. Cît mă priveşte, ştii ce cred ? Cineva a aflat că în acea casă de fier există documente de mare importanţă. Acest „cineva" avea şi cheia de la casa de bani. Pentru a se ajunge la ele, lupta a fost crîncenă. E foarte probabil să fi existat două bande rivale sau din aceeaşi bandă să se fi desprins vreunul care a acţionat pe cont propriu. Uite, aş băga mîna în foc că acest Savu făcea şi el parte din bandă. A fost însă lichidat pentru că cineva se împiedica de el. Curioasă mi se pare vizita aceasta a lui Suciu, tocmai în momentele cînd...

— Vizita aceasta a arheologului e un fel de „delenda Cartago" a lui Cato. Suciu a venit în urma unei glume. Tocmai vorbea cu Bertea cînd s-a stins lumina.

Mareş a dat din cap a îndoială.

— De unde ştii că vorbea cu Bertea ?

— Păi... păi...

— Ei, vezi ? Şi fiindcă veni vorba de Suciu, am sarcina să te anunţ că mîine dimineaţă eşti invitat la bătrînul arheolog.

S-ar putea — nu sîntem siguri — să se facă o confruntare. S-a prins un borfaș care are o cheie de la seiful lui Suciu.

— Cum ? Încă o cheie ? Extraordinar ! am exclamat eu. Ce să mai cred ?

— ...Că somnul e cel mai bun... sfetnic. Hai să dormim cîteva ceasuri. S-ar putea ca mîine să avem mult de lucru.

•

Ne-am dus la Suciu împreună cu o echipă de la miliție în frunte cu locotenentul Ștefănescu. Printre noi se afla și un individ îmbrăcat prost, un vagabond. Probabil că era omul asupra căruia se găsise cheia. N-am cerut nici o explicație, deși aveam vaga impresie că întreaga „expediție" avea ceva artificios.

— Domnul Suciu nu e acasă, a spus femeia de serviciu. E plecat din oraș.

— Nu-i nimic, madam Șerban. Mă cunoști, nu-i așa ? De cînd cu poșeta pierdută, a spus Ștefănescu.

— Da, vă cunosc.

— Vrem să verificăm ceva. Poftiți autorizația. Am prins un cetățean care avea asupra lui o cheie... Noi credem că-i de la seiful domnului Suciu. De ce nu vrei să spui, mă ? Tu ai furat poșeta tovarășei ? s-a adresat Ștefănescu vagabondului.

— Nu, domnule locotenent, să fiu al dracului dacă eu... Cheia asta am găsit-o pe stradă...

— Madam Șerban, vrei să deschizi dumneata ? Uite cheia...

— Nu mă pricep, dom'le.

— Bine, atunci o să văd eu dacă se potrivește.

Locotenentul Ștefănescu a deschis. În seif nu se găseau decît cîteva file îngălbenite. Locotenentul le-a luat.

— Ce voiai să furi ? s-a adresat el vagabondului. Uite, bani nu sînt. Doar niște hîrtii ! Ce voiai să furi, mă ? a întrebat din nou Ștefănescu. Hîrtiile astea voiai să le furi ?

Locotenentul era atît de furios încît, pur și simplu, a scăpat hîrtiile din mînă. Acestea au căzut pe podea în spatele biroului. Locotenentul s-a aplecat să le adune, ascunzîndu-se privirilor noastre.

— Ei, poftim ! Și toate astea din cauza ta, s-a rățoit el la individul îmbrăcat zdrențăros. Madam Șerban, uite, pun hîrtiile la loc în seif și închid. Am făcut verificarea necesară.

Cînd vine domnul Suciu, vă rog să-l anunțați să treacă pe la noi... La revedere!

...Ajungînd în mașină, locotenentul s-a întors spre mine:

— E fantastic maiorul Bota, tovarășe Radulian! De unde o fi știut că în seif se află o hîrtie în limba germană!? M-a rugat să o... fac pierdută. Uite-o aici... Fantastic om, zău așa!

•

Căpitanul Mareș a cerut hîrtia pe care Ștefănescu o luase din seiful lui Suciu și a studiat-o cu atenție.

— Vrei să știi ce reiese din această hîrtie? m-a întrebat Mareș. O chestie tîmpită: inginerul Udrea Vasile a fost un om al gestapoului. Hîrtia reprezintă o scrisoare adresată lui Udrea de un ofițer SS.

— Acum înțeleg de ce voia Udrea să deschidă seiful, am zis.

— Da. Hîrtia aceasta explică strădania inginerului de a ajunge să poată deschide seiful lui Suciu. Dorea să pună mîna pe documentul compromițător.

— Iar dacă îi e frică de acest document, înseamnă că Udrea e vinovat, am spus eu, cu un ton categoric. Voia acest act compromițător chiar cu prețul unei... otrăviri.

Parcă mi se luminaseră gîndurile.

— Da. Acum înțeleg. Udrea l-a folosit pe Stelescu, actorul Stelescu. El a turnat otrava în paharul arheologului. Tot el a comandat cheia. Dar n-a făcut nimic din propriie inițiativă, ci la cererea lui Udrea. Sînt buni prieteni. Stelescu și-a pus mustață falsă și a vorbit peltic ca să deruteze. De-acum știu cu siguranță ce voia Udrea cu această cheie; să pună mîna pe documentul compromițător.

— Raționamentul e bun.

— Cred că e cazul să-l supraveghem îndeaproape pe Stelescu. Cît privește... otrava, eu zic că toate astea au legătură cu cazul de astă-noapte. Omul acela de la șantier, Gheorghe Savu, a murit și el otrăvit. Așa zicea medicul legist. Nu știu însă ce să cred de borfașul care și-a făcut și el o cheie... Adică... Ei, pe naiba! Tovarășe căpitan! Nu cumva borfașul a fost personaj de farsă și n-a existat decît o cheie: aceea pe care am dus-o eu la miliție? Nu cumva a fost un „fachirism", să putem deschide seiful?

În clipa cînd spuneam aceste cuvinte, a sunat telefonul. Era maiorul Bota. Dorea să vorbească cu mine.

— Alo, mînzule ! Dumneata eşti ? Ai fost la Suciu ? Ce s-a găsit ?

— Un document compromiţător la adresa lui Udrea.

— Deci asta e... Acum, ascultă : azi la ora patru şi jumătate, ne întîlnim la intrarea în comuna Stîngăceaua, pe şoseaua Alexandria-Bucureşti, la treizeci de kilometri de Bucureşti. Elicopterul direcţiei circulaţiei te va lua din oraşul T la ora două. Să fii la aeroport mai devreme. Caut-o pe Emilia şi... poate o convingi să vină la Bucureşti, mîine. Dă-i întîlnire în Capitală.

— Nu înţeleg pentru ce ! Iertaţi-mă, dar eu cu Emilia... n-am de gînd, după plecarea din T... Nu înţeleg...

— Hm ! Hm ! Mînzule, *sînt convins* că Emilia vrea să vie la Bucureşti, să vă vedeţi aici. Îmi spune mie o... păsărică. La urma urmei, care fată ar refuza să fie împreună cu omul pe care îl iubeşte ?

— Tovarăşe maior, dar vă asigur că între mine şi Emilia...

— Nu mă interesează decît partea oficială a lucrurilor. Convinge-o să vă întîlniţi în Bucureşti. Asta-i ceea ce îţi cer. La revedere !

•

Eram în camera mea şi-mi făceam bagajele, cînd am auzit o uşoară bătaie în uşă. Era Emilia.

— Dragul meu ! În sfîrşit, te văd ! Dar ce-i cu tine ? Te pregăteşti de plecare ?

— Da. Plec la Bucureşti. Un telefon urgent.

— Şi eu ? Eu ce fac aici ? Rămîn singură ?

— N-ai decît să vii şi tu la Bucureşti. Uite, te aştept mîine ! Vii ? Ia trenul care soseşte în zori. Vino, mi-ar plăcea să fim din nou împreună.

— Am să viu. Aşteaptă-mă ! Andi, dragul meu...

Spunînd acestea, m-a învăluit cu privirea ochilor ei cafenii, catifelaţi, zîmbind mai calin decît oricînd, şi-a în-

colăcit brațele în jurul gîtului meu și m-a sărutat lung, apăsat.

— Dragul meu Andi... Dragul meu...

•

Elicopterul zbura la mică înălțime, astfel că mi-a fost ușor să recunosc mai întîi Filiașul, iar undeva, în dreapta, Strehaia. Amintirile au început să mă copleșească. Totul începuse cu sosirea lui Bota la București și anunțul acela că la Strehaia, doi ingineri — Tudor și Ardeleanu — avuseseră un accident. Mi-am amintit de Marcela, de drumul făcut împreună la Strehaia, de incidentul de pe șosea datorită căruia descoperisem locașul din farul mașinii. Mi-am amintit apoi de chitanța aceea de amendă ; de bunăseamă că amendatul fusese Stelescu, într-una din cursele sale la Strehaia. Eram convins că actorul provocase accidentul celor doi, că el era capul răutăților. Mare minune dacă nu tot el „procura" bateriile pentru ochelarii „fermecați" ai lui Marinescu!

Elicopterul a trecut pe la nord de Craiova — Uzinele Electroputere se vedeau în toată splendoarea lor — apoi am zărit Oltul. La ora patru aterizam la Stîngăceaua, comună aflată cam la treizeci de kilometri de București. În timp ce pierdeam înălțime, am zărit pe șosea un grup de oameni în jurul unei mașini răsturnate în șanț.

— Bine ai venit, mînzule, mi-a spus Bota cînd a dat cu ochii de mine. Ai sosit la timp pentru a asista la o reconstituire. Aici a avut loc, azi noapte, un accident de circulație.

— Ne privește și pe noi... ?

Mi-am înghițit vorbele. Bota mă privea încruntat și ochii lui albaștri aveau străluciri metalice :

— Pînă începe reconstituirea, te rog să-mi relatezi ce s-a întîmplat azi noapte acolo, pe șantier. Am discutat cu Mareș, dar vreau să aflu și de la dumneata. Direct de la sursă, adică.

I-am povestit maiorului tot ce făcusem și tot ce văzusem. M-a întrerupt doar de două ori. Prima oară să mă întrebe cam la cît timp după sosirea lui Suciu pe șantier venise și Emilia, iar a doua oară pentru a-i spune cu ce tren vine domnișoara Pascu la București. În cele din urmă mi-a cerut părerea asupra întregii afaceri.

Asta și așteptam. I-am arătat maiorului Bota părerea mea despre Stelescu. Eram convins că actorul și Udrea, fost colaborator al gestapoului, au acționat împreună. Gheorghe Savu era doar ajutor de mîna a doua, înlăturat îndată ce devine incomod. Nelu Ichimescu — împotriva căruia aveam eu un dinte — era, desigur, de-al lor. O terorizase pe Emilia, îi exploatase sentimentele filiale, pentru a afla ce-i cu mine pe acel șantier. Eram încredințat că Ichimescu era, de fapt, „tehnicianul" care apărea la momentul potrivit.

— Cît despre Udrea...

Maiorul m-a întrerupt.

— Uiți un lucru, esențial, mînzule. Că Udrea putea transmite toate secretele. Lucra în colectivul celor cinci. De ce ar fi avut nevoie să-și complice existența racolîndu-l pe Stelescu ? Și-apoi nu dai răspuns unei întrebări cheie : ce a conținut casa de fier găsită pe șantier ? Cine a avut cheia ? A, dar uite că se pregătește reconstituirea accidentului. Hai să vedem !

Un tînăr ofițer de miliție a dat niște indicații ajutoarelor sale, apoi am asistat la o semiînscenare a accidentului. Drumul făcea o curbă strînsă. Mașina ieșise din șosea și se lovise de un pom. Botul autoturismului — un Mercedes cu număr străin — era îndoit. Nu se vedeau urme de frînare bruscă.

— Accidentul s-a produs în jurul orei trei noaptea, a început să spună ofițerul de miliție. Din primul moment ne-am dat seama că accidentul s-a produs din cauza derapării. Burniță... mîzgă...

— Ce s-a întîmplat cu pasagerii din mașină ?

Întrebase un tînăr care, după toate aparențele, era ziarist. Își lua conștiincios notițe și îndemna mereu fotoreporterul care-l însoțea să nu scape ocazia de a face poze.

— Mașina aparține unui cetățean austriac, Kurt Johann Maier. Cînd s-a produs accidentul, în mașină se afla doar acest domn, pe care lucrătorii de la circulație l-au găsit fără cunoștință, avînd contuzii la cap și la umăr, iar fața tumefiată. A fost evacuat la spitalul de urgență. S-a anunțat ambasada Austriei care a telefonat familiei, la Viena, la adresa găsită în acte. Soția domnului Maier a cerut să fie transportat la Viena, cu avionul, oricît ar costa.

— Și-a revenit ?

Întrebase tot tînărul reporter.

— Din păcate, nu! A suferit, pare-se, o comoţie cerebrală.

— Cînd va fi transportat la Viena?

— Mîine dimineaţă. Medicii au fost de părere că trebuie să se mai aştepte cîteva ore.

Bota m-a tras de-o parte şi am făcut împreună înconjurul maşinii.

— Şi-acum, hai la Bucureşti, mînzule, a spus Bota. Cred că aici nu mai avem nimic de făcut.

Mi-am luat bagajele din elicopter, am urcat în maşina maiorului şi iată-ne în drum spre Capitală.

•

Cîteva minute s-au scurs într-o tăcere deplină. Deodată Bota s-a întors spre mine.

— Sînt dator să-ţi răspund unei întrebări, mînzule... Te-a mirat faptul că am asistat la această reconstituire. Ei bine, n-o să mai fii mirat cînd vei afla motivul. Dar, s-o luăm pe îndelete: ieri am dispărut din oraşul T. O să-ţi spun, la timpul potrivit, unde am fost. Ceea ce vreau însă să afli acum e că aseară... m-am aflat şi eu în preajma şantierului.

— Şantierul arheologic? am întrebat eu, uimit.

— Da. Într-un loc de unde puteam să văd unele lucruri. Am bănuit ce o să se întîmple. N-am prevăzut însă stingerea luminilor pe şantier. Eu credeam că toată... mişcarea o va face Savu, care rămăsese să păzească, pasă-mi-te, casa de fier. Al doilea lucru neprevăzut: moartea lui Savu. Mi-am închipuit-o, dar *după* ce acesta ar fi scos din casa de fier documentele căutate. Da, am bănuit că Savu va fi înlăturat... După toată tărăşenia aceea m-am urcat în maşină şi... Ei, dar uite că am ajuns la Bucureşti. Scurt: am venit să văd ce-i cu acest accident deoarece eu, la ora trei şi ceva, cînd am trecut prin Stîngăceaua, n-am văzut nici o maşină în şanţ. Mi s-a părut curios. Şi, cum nu aveam ce face, întrucît omul pe care l-am urmărit s-a dat la fund, s-a pierdut în oraşul acesta ca o picătură de ploaie într-un ocean...

— Aţi urmărit pe cineva? De aceea aţi plecat din T?

Bota şi-a ciupit obrazul stîng.

— Dragă mînzule, mîine dimineață du-te la gară și așteapt-o pe Emilia. Apoi, vom mai vorbi.

— Și totuși n-am înțeles ce am căutat la Stîngăceaua, să vedem reconstituirea, am zis. Drept vorbind, reconstituirea asta m-a derutat. Ce ne interesează pe noi accidentul domnului Kurt Johann Maier ?

— Cam multe te derutează, mînzule, a spus Bota, ironic.

Din clipa aceea am tăcut mîlc. M-am despărțit de maior în fața blocului unde locuiam. Dinspre dealul Filaret adia o boare de vînt răcoroasă. Copacii erau înnegriți și siluetele lor întunecate îmi străpungeau în suflet o înfiorare neplăcută.

XVII

Bota începe să explice

Dacă cineva își închipuie că în noaptea aceea am putut dormi, se înșeală. M-am perpelit de parcă aș fi fost pe jeratic. Fel și fel de gînduri îmi treceau prin cap. Formulam o ipoteză pe care peste cîteva minute o abandonam, constatînd că nu are nici un temei.

Nu mă îndoiam că Bota era stăpîn pe situație, că știa aproape totul și că nu aștepta decît clipa potrivită pentru a desface întreaga țesătură. Îmi ascultase cu atenție bănuielile despre Stelescu și Udrea ; față de obiecțiile maiorului, formulasem o altă variantă, care-l disculpa pe Udrea : Stelescu urmărea să pună mîna pe secretul inventici, la care lucrau cei cinci. În acest scop se folosea de Udrea, șantajîndu-l ; Udrea cedase, deoarece Stelescu îi cunoștea trecutul. Dar Stelescu n-avea încă documentele compromițătoare pentru a-l șantaja pe Udrea. Acestea se găseau în casa de fier a arheologului Suciu. De aceea, Stelescu și-a confecționat o cheie să deschidă seiful. Ipoteza aceasta răspundea întrebărilor puse de Bota. Udrea era deci o victimă. „Probabil că Stelescu l-a accidentat și pe inginerul Udrea, am concluzionat eu. Ajuns la capătul răbdării, Udrea l-o fi anunțat că va da în vileag totul, chiar cu fiscul de a se afla activitatea lui urîtă din timpul războiului. A vrut să-și pună în aplicare hotărîrea, chemîndu-l pe Bota, să-i spună tot. Bine, bine, dar ce au căutat bandiții în casa de fier de pe șantier ?"

Iată o întrebare la care nu puteam răspunde imediat. Într-un tîrziu însă, în mintea mea s-a făcut lumină : casa de

fier aparținea bateriei „Fulgerul Bavariei". Gestapoul avea obiceiul să țină documente importante în incinta unor unități militare. Probabil că Stelescu știa acest lucru. Deschizînd casa de fier, a luat documente care aparțineau gestapoului, documente compromițătoare la adresa lui Udrea și, fără îndoială, a altor oameni. „Da, chestia asta merita moartea unui complice, mi-am zis. Stelescu are acum tot ce-i trebuie pentru a desfășura acțiuni de șantaj".

Accidentarea lui Udrea o puneam și pe seama unei măsuri de siguranță pe care Stelescu și-o luase : Udrea descoperise mecanismul transmiterii datelor. Aflase secretul ochelarilor inginerului Marinescu și se hotărîse să-l anunțe pe Bota. Pentru a-l împiedica, Stelescu îl lovise cu mașina. Existase deci un motiv în plus pentru actor să procedeze astfel. Actorul știa, precis, pe unde se plimba Udrea cu bicicleta.

•

La ora cinci dimineața mă aflam în gară, așteptînd trenul din T, cu care știam că vine Emilia. Dar așteptarea a fost zadarnică. Fata n-a venit !

Am ieșit din gară trist, abătut. Îmi părea rău că nu venise. „Dacă i s-a întîmplat ceva rău ? Dacă Ichimescu a intrat iar în acțiune ?"

La acest gînd, am simțit că mă trec fiori reci. Ajuns acasă m-am trîntit pe pat. Mi-era somn. Deodată, a sunat telefonul. Bota mă anunța să fiu la aeroportul Otopeni la ora zece.

Abia am închis și telefonul a sunat iar.

— Andi ! Uff, bine că am dat de tine ! Sînt eu, Emilia.

— Mili ! Tu ? Ai venit cu trenul ? Cum de nu te-am văzut ?

— Am luat alt tren : unul care pleacă din T mai tîrziu. Am sosit abia acum. Sînt la hotel „Nord". Te aștept.

— Voi veni către ora 12, Emilia.

— Bine. La revedere, dragul meu !

•

Stăteam în sala de așteptare a aeroportului privind mereu spre ușă. Așteptam din clipă în clipă să apară Bota. Acesta

întîrzia însă. La un moment dat am văzut doi sanitari care purtau un bolnav, așezat pe o targă și mi-am amintit de Maier, străinul care avusese accident.

— Cine e ? am întrebat pe unul dintre sanitari.

— Un austriac care a avut un accident de circulație. E dus la Viena.

Deodată, la controlul vamal și grăniceresc l-am zărit pe Bota. Dintr-un salt am fost lîngă el. Tocmai discuta cu un căpitan de grăniceri, căruia îi arăta legitimația. Căpitanul avea în mînă un pașaport.

— Lăsați lucrurile așa cum sînt, tovarășe căpitan. Răspund eu, spunea Bota. Dacă e nevoie, mergem la comandament. Da ? Atunci, haidem ! A ! Aici erai, mînzule ! ? a exclamat el, văzîndu-mă. Așteaptă-mă în hol.

Peste cîteva minute, Bota a revenit în hol. Tocmai se anunța că pasagerii pentru Viena, München, și Köln sînt invitați la avion.

— Gata, mînzule ! Plecăm și noi cu avionul acesta, a spus Bota.

— Ple... plecăm ? Unde ? La Viena ? Fără bagaje ?

— Deocamdată pînă la... Sibiu. Apoi vom vedea...

O jumătate de oră mai tîrziu avionul lua înălțime. Pînă la Sibiu zborul dura o oră. Maiorul Bota era adîncit în citirea unui ziar. Parcă uitase de mine. Cînd mai era doar o jumătate de ceas pînă la aterizare am auzit glasul stevardesei :

— Tovarășul Bota este rugat să vină pînă la cabina comandantului.

— Vezi ce face rănitul... E la coada avionului, a zis Bota și s-a ridicat, dispărînd pe ușa de la cabina piloților.

M-am dus la coada avionului unde se aflau bagajele. Kurt Maier era așezat pe targă. Avea fața înfășurată în bandaje și ochii închiși — semn că nu își revenise.

S-a auzit iarăși, în megafon, glasul stevardesei care ne invita să punem centurile de siguranță deoarece aterizăm. Bota a reapărut. Era radios. Fără să spună nimic, s-a așezat la locul lui.

— Călătorii sînt rugați să coboare, a anunțat stevardesa.

— Va fi coborît și rănitul ? am întrebat. Avionul acesta pleacă, în continuare, la Viena...

— S-a primit un mesaj, prin radio, că a venit un medic austriac aici la Sibiu, cu un avion special, a spus Bota.

Maiorul vorbea tare, că se auzea în tot avionul.

— Dar asta nu bun ! Trepui lassen aici, a spus pe neașteptate un individ, cu un glas gîtuit parcă de emoție. De ce... deranjează ?

Bota mi-a aruncat o privire. L-am înțeles. Cînd am coborît am făcut astfel încît să fiu pe lîngă omul acela — un străin, desigur, după accent.

Ajungînd în holul aerogării, s-a apropiat de noi o stevardesă.

— Cine e domnul Wolf ? E chemat la telefon.

Wolf era individul pe care nu-l scăpam din ochi. Am dat să mă iau după el, dar maiorul m-a luat de braț și m-a condus afară unde ne aștepta o mașină, care ne-a dus la sediul inspectoratului județean al Ministerului de Interne.

— Nu mai înțeleg nimic, i-am spus lui Bota, de îndată ce am avut răgazul să-mi trag sufletul. (Prea se derulau toate cu o viteză de neînchipuit).

— Nu-i de mirare, mînzule !

— Spuneți-mi, tovarășe maior, ce-i cu acel Wolf ?

Bota și-a ațintit asupră-mi privirea ochilor săi albaștri, și-a trecut mîna prin părul alb-argintiu — așa cum avea obicejul atunci cînd urmărea un gînd anume — apoi a zîmbit.

— Nu-ți face griji, mînzule !

Zicînd acestea, s-a uitat la ceas.

— Aștept un telefon de la București și unul de aici, din Sibiu. Pînă voi fi sunat, am vreme și... sînt dispus să-ți răspund la cîteva întrebări. Te ascult.

— Păi... sînt multe de lămurit.

— Atunci, s-o luăm cu începutul. Îți amintești, nu-i așa ? Tocmai mă întorseseм din orașul T. Eram necăjit că, în ciuda măsurilor luate, secretele privind „invenția celor cinci" erau trimise în afară. Acum știm calea.

— Cu ajutorul ochelarilor „fermecați" ai profesorului Marinescu.

— Exact ! În aparatul auditiv se monta un microemițător. Marinescu ți-a spus că acești ochelari i-a cumpărat de la consignația. Știi cumva, mînzule, cine i-a dat de veste, ca din întîmplare, că se găsesc acești ochelari acolo ?

— Stelescu ? Nu știu ce mă face să cred că actorul nu-l străin de tot ce s-a întîmplat. S-ar putea ca Stelescu să fi condus totul din umbră.

— Invenția interesa în cel mai înalt grad un concern petrolier din străinătate. Măsurile luate de noi privind păstrarea secretului n-au dus la nici un rezultat. Amintește-ți : am venit la București gata să depun armele. Dar am primit telefonul acela că Ardeleanu și Tudor au avut un accident. Asta m-a relansat. Îmi oferea o pistă nouă. Oricît ar fi de perfect un accident, îți dă niște indicii.

— Din moment ce sistemul de transmitere, prin microfonul de la ochelari, funcționa bine, ce interes avea firma străină să întrerupă cercetările provocînd acel accident ?

Bota a ridicat sprînceana dreaptă a mirare.

— Știi că asta a fost una din întrebările-cheie în întreaga afacere ? Răspunsul mi l-am dat tîrziu, în clipa în care am avut certitudinea că sesterții aceia erau falși.

— Nu înțeleg cum...

Bota și-a aprins o țigară.

— Cei cinci erau într-un impas. Motivul : nu le reușea oțelul. Probabil că firma străină se poticnise tot aici... Și-atunci a luat hotărîrea să caute secretul de fabricație în... fosta poziție de tragere a bateriei „Fulgerul Bavariei".

Cuvintele lui Bota păreau cel puțin ciudate. Maiorul zîmbea. Știa că mă atîțase, că muream de curiozitate.

— Da, mînzule. Căutau secretul oțelului acolo, în fosta poziție. Mi-am dat seama de asta, cînd mi-ai spus să sesterții erau falși și cînd ai emis teoria că cineva îi îngropase anume ca să-și bată joc de arheologul Suciu și de teoria lui. Ți-amintești ce îmi spuneai ? „Să-i oprim, tovarășe maior, n-are rost să se sape degeaba. E o glumă proastă !" Ei bine, mînzule, n-a fost deloc glumă ! Cineva a îngropat acele monede romane pentru că *voia cu tot dinadinsul* să se sape acolo, în acel loc. De aceea, nu s-au îngropat cîțiva sesterți ci o... căldare cu bani, ca să impresioneze și, la explozie, să... plouă cu monede romane. De unde să faci rost de atîția sesterți veritabili ?

Maiorul și-a stins țigara, s-a ridicat din locul unde șezuse și s-a plimbat de cîteva ori în sus și în jos prin încăpere. La o vreme s-a oprit în dreptul geamului. Eu stăteam ca pe ghimpi.

— Dar să revenim la secretul oțelului special... Aici, mînzule, este o poveste veche. Trebuie să ne întoarcem cu gîndul în zilele lui august 1944...

Maiorul și-a aprins o țigară.

— Numele inginerului Pavel Novac îți este cunoscut, nu-i așa? Ai auzit, în timpul ședерii noastre în orașul T, cîte ceva despre invenția lui. Novac găsise formula de fabricare a unui oțel foarte dur. Hitleriștii au încercat să-i cumpere invenția. Novac nici n-a vrut să audă. Atunci l-au arestat. L-au cotrobăit prin casă și i-au luat hîrtiile și calculele care priveau invenția. Unde le-au dus? Păi unde în altă parte decît la bateria „Fulgerul Bavariei"? La 26 august 1944 inginerul Pavel Novac a dispărut din T și de atunci — nici un semn de viață. Probabil că a fost omorît.

— De ce hitleriștii n-au luat hîrtiile lui Novac cînd au fugit?

Bota a scuturat scrumul de la țigară, apoi și-a tuguiat buzele.

— Vezi, asta e! Ori n-au avut timp, ori și-au dat seama că e riscant. Era mai sigur să se îngroape secretul și să fie vîndut mai tîrziu firmelor străine care își desfășurau activitatea în România. Dar aceste firme au dispărut, au fost naționalizate. Și-atunci secretul a fost „vîndut" concernului petrolier de care am mai vorbit. De fapt, s-a vîndut, vorba românului, pielea ursului din pădure.

Înțelegeam, în sfîrșit, rostul acelor săpături. Pentru a-l întărîta pe Suciu, Gheorghe Savu — cine altul? — îngropa din cînd în cînd cîte o piesă veche: un ciob, o bucată de cărămidă cu inscripție romană... El le îngropa, el le „descoperea". Iar bietul arheolog jubila, convins că teoria lui asupra castrului roman este pe deplin valabilă.

— N-ar fi de mirare, tovarășe maior, am spus, să descoperim că omul care a murit lîngă casa de fier din poziția de tragere era vreun pui de hitler-jungend, că a furat buletinul lui Savu, i-a schimbat fotografia și astfel a fost angajat la șantier. Individul știe limba germană și are scrisul ascuțit... influența alfabetului gotic. Sînt sigur, tovarășe maior, am continuat eu prinzînd curaj, că acest Savu e individul care a furat degetele de la mîna stîngă a scheletului găsit pe șantier. A vrut să ne deruteze, să nu știm că, de fapt, mortul era

Pascu, tatăl Emiliei. Trebuia să ne lase impresia că acesta plecase cu hitleriștii și dusese cu el secretul lui Novac. Cunoștea acest secret? Da! Lucrase cu inginerul ani de zile...

— Îmi plac raționamentele dumitale, mînzule. Faci progrese. Cînd am ajuns la concluzia că se urmărește ceva anume prin săpăturile de la T, am studiat cu atenție dosarul „invenției celor cinci". Din acest dosar mi-a atras atenția o frază a inginerului Udrea consemnată într-un fel de memoriu adresat ministerului: „Trebuie să intensificăm cercetările metalurgice în direcția... (aici urmau niște formulări tehnice) deoarece *știu* că așa a procedat și Pavel Novac, cînd *lucram cu el*".

Am deschis ochii mari, a mirare. Știam că Vasile Udrea îl cunoscuse pe Novac. Dar nu știam că lucraseră împreună.

— Fotografia din albumul lui Udrea, dispărută la a doua vizită a miliției, îl înfățișa pe Udrea cu acel Pavel Novac. Poate emit o ipoteză hazardată, a murmurat Bota, trecîndu-și mîna prin părul alb-argintiu: dacă Novac i-a încredințat lui Udrea unele documente spre păstrare, simțind că e încolțit de hitleriști? Udrea nu știa însă unde sînt celelalte documente ale lui Novac. Le considera dispărute. Firma străină *știa* însă. A cumpărat informația de la vreun combatant din bateria germană, care a scăpat cu viață.

Logica maiorului Bota mă uluia. Pentru a cîta oară în discuția noastră?

— Cît privește șantajul lui Stelescu, a murmurat el ca pentru sine, personal nu cred că Udrea a fost colaboratorul gestapoului. Nu pot să cred.

— Dar hîrtia aceea? Am văzut-o cu ochii mei, tovarășe maior.

— Poate că documentul a fost „fabricat". Ca și în cazul lui Pascu. În paranteză: cine a verificat autenticitatea denunțurilor din dosarul acestuia? Gestapoul „fabrica" documente pentru ca, mai tîrziu, peste ani și ani, oamenii să fie calomniați, șantajați.

— Udrea nu se simte totuși cu conștiința curată, tovarășe maior. De aceea cred că a acceptat o întîlnire, în pădure, acolo unde, pînă la urmă, a fost lovit de o mașină... Probabil s-a dus pentru „tratative", să obțină tăcerea celui care îl șantaja.

— Totuși, mînzule, nu cred că a colaborat cu gestapoul.

Deodată a sunat telefonul. Bota a ridicat receptorul.

— Da. Am să vin. Mulţumesc ! a spus maiorul şi a închis. Apoi s-a întors spre mine : Facem o vizită, mînzule. Aşaa... Unde am rămas ? A ! La şantajarea lui Udrea.

— Toate astea le-a făcut Stelescu, tovarăşe maior.

— Să zicem că Stelescu, a acceptat Bota. Stelescu a comandat o cheie de la seiful lui Suciu, vrînd să pună mîna pe documentul compromiţător. Tot el s-a machiat şi a vorbit peltic, să semene cu Udrea. Dar n-am clarificat o chestiune. Ce crezi că a căutat Pascu acolo, în poziţia de tragere a hitleriştilor ?

Am ridicat din umeri. Deodată, mi-am amintit spusele bătrînului Nestorescu : Pascu lucrase şi el cu inginerul Novac.

— Nu cumva s-a dus să-l salveze pe Novac ? Nestorescu mi-a spus că Pascu lucrase cu Novac...

— Să-l salveze ? Nu cred ! N-avea cum să-l scoată din ghiarele gestapoului. Dar dacă hitleriştii l-au luat şi pe el ştiind că a fost colaboratorul lui Novac ? Dacă au crezut că celelalte hîrtii sînt la Pascu ? În deruta ce a precedat fuga lor, s-au debarasat de Pascu, împuşcîndu-l. Apoi au minat poziţia şi au aruncat-o în aer.

Explicaţia era plauzibilă. Cine însă ne putea confirma toate acestea ? Eram în domeniul ipotezelor şi Bota îşi dădea seama de acest lucru. Alta ar fi fost situaţia dacă Udrea şi-ar fi revenit şi ar fi putut vorbi sau dacă am fi putut pune mîna pe „tehnician".

Dar, oare, Bota nu ştia mai mult ? Privindu-l eram sigur că avea toată rezolvarea în palmă, gata s-o etaleze, dar că îl împiedică ceva. Nu m-am sfiit să-i spun ce credeam. Bota a zîmbit cum îi era obiceiul cînd se pregătea să dea încă o lovitură de teatru.

— Într-adevăr, toate lucrurile sînt clare, mînzule. Ceea ce pot să-ţi spun e că toţi cei vinovaţi sînt în mîinile noastre.

— Toţi ? Deci Stelescu, la ora asta...

Maiorul Bota m-a privit dintr-o parte. A vrut să spună ceva, dar chiar atunci a sunat telefonul.

— Alo ! Da. Maiorul Bota. Deci se confirmă ? Mulţumesc, Mareş. Poţi socoti misiunea dumitale împlinită. Salutări tuturor. Locotenentul Ştefănescu e acolo ? Dă-mi-l la aparat. Alo ! Salut, Ştefănescule. După cîte am înţeles, ai dat de

urma adevăratului Gheorghe Savu. Și-a pierdut buletinul ? A, da ! Iar mortul ? Cum îi zice ? Din Dej ? Cu antecedente penale ? Mulțumesc. Ai lucrat foarte bine. În cealaltă problemă ? Da ? Cînd ? Acum trei luni ? La Craiova ? Totul e verificat ? Mulțumesc ! Felicitări pentru operativitate. La revedere !

Maiorul a închis telefonul și s-a întors spre mine.

— E timpul să plecăm, să facem o vizită. Un moment, să las vorbă unde putem fi găsiți.

XVIII

Prima lovitura de teatru

Bănuiam, de-acum, rolul lui Stelescu şi al lui Savu. Dar cine erau ceilalţi care acţionaseră împreună cu ei? Marcu, acest om care făcuse închisoare? Dar Pop, tipul acela care vorbea de parcă ar fi lătrat? Oricare dintre aceştia putea să-l otrăvească pe Savu, să încerce s-o omoare pe Emilia acolo, pe şoseaua ce duce din T la Mărgineni şi oricare dintre ei putea să pună otravă în paharul lui Suciu.

Dar, oare, pe cine urmărise maiorul Bota după ce plecase din T, în noaptea în care fusese omorît Savu? Şi ce îl determinase să revină în comuna Stîngăceaua, la locul unde se întîmplase accidentul de circulaţie?

Bota a coborît şi, împreună, am ieşit în faţa clădirii unde ne aştepta o maşină. Maiorul a cerut să fim duşi la spitalul din Aleea Costineşti.

— O să-i facem o vizită domnului Kurt Johann Maier, la spital.

— N-a plecat încă la Viena? De ce?

— La întrebarea aceasta o să-l rog să-ţi răspundă, poate, chiar domnul Maier...

Cîteva minute mai tîrziu ne aflam în cabinetul directorului spitalului.

— Aţi venit pentru domnul Maier? E în sala de operaţii, ne-a spus el. Vreţi să-l vedeţi? Poftiţi!

— Vreţi să-i luaţi un interogatoriu? am întrebat, aproape fără să vreau. În legătură cu accidentul de pe şosea?

Bota şi-a ciupit obrazul stîng.

— Da, tovarăşe locotenent. În legătură cu acel accident. Putem merge în sala de operaţii ?

— Desigur. Vă conduc, a spus doctorul.

Am intrat într-o încăpere spaţioasă. Două surori stăteau lîngă masa de operaţii. Maier avea capul înfăşurat în bandaje. I se vedeau doar ochii — închişi, cu cearcăne mari. Un medic tocmai se pregătea să-i facă o injecţie. Directorul spitalului a dat indicaţiile necesare, injecţia a fost făcută, iar noi... ne-am aşezat pe nişte scaune să aşteptăm ca Maier să-şi vină în simţiri.

•

Cele ce au urmat mi-au părut de domeniul fantasticului. Nu ştiu dacă aţi trăit vreodată clipe în care să simţiţi că totul pare un vis. Un vis grotesc, alcătuit din cele mai ciudate întîmplări, realul cu irealul împletindu-se pentru a realiza un adevărat coşmar. Ei bine, asemenea clipe am trăit eu, acolo, în sala de operaţii a spitalului.

La cîteva minute după ce i s-a făcut injecţia, Maier a început să se mişte.

— Er lebt, a spus tare o soră şi m-am mirat că vorbeşte în germană. Ja, ja, er lebt. Gott in Himmel ! *

— Wo bin ich ? In Wien ? a întrebat Maier, cu o voce care mi s-a părut cunoscută. Warum antworten Sie mir nicht ? ** a întrebat neaşteptat de tare. Wo bin ich ? In Wien ?

— In Wien, a spus deodată Bota, cu faţa întoarsă într-o parte.

— Ja ? Ah, mein Gott ! Mein Gott ! Am scăpat ! Am scăpat ! a strigat Maier.

„Ce-i asta ? mi-am zis şi inima a încetat parcă să-mi bată. Ce-s cuvintele astea în româneşte ? Cine-i acest Maier ?"

N-am avut timp să răspund. Ieşind din umbră, Bota s-a apropiat de masa pe care era întins bolnavul. La vederea maiorului, acesta a tresărit, apoi a închis ochii.

Şi, deodată, am avut impresia că visez, că Bota nu ştie ce spune...

---

* Trăieşte, slavă domnului.

** Unde sînt ? In Viena ? De ce nu-mi răspundeţi ?

— Desfaceți-i bandajele ! Repede ! a ordonat el. Vreau să-i văd fața acestui domn Maier.

Cele două surori au privit spre directorul spitalului. Acesta a încuviințat. Instinctiv, am făcut un pas înainte, să văd mai bine.

— Vino ! Mai aproape... mai aproape... Așa... Ia spune-mi, ce părere ai de domnul... Kurt Johann Maier ? Nu-i așa că ți se pare cunoscut ?

Surorile desfăceau bandajele cu repeziciune. Și, pe măsură ce chipul rănitului era eliberat de fețele albe, începea să-mi pară cunoscut, în ciuda umflăturilor, a loviturilor și a negriturilor de pe obraji și de pe frunte.

Mi-am trecut mîna peste ochi, ca pentru a alunga o imagine dintr-un vis urît. Ceea ce vedeam nu era însă o imagine de coșmar, ci chipul unui om pe care-l cunoșteam bine, cu care vorbisem de zeci de ori pînă atunci. Asemănarea era izbitoare. Acest Maier...

— Domnul... Maier, am spus eu, cu vocea gîtuită de emoție, seamănă... seamănă formidabil cu... arheologul Suciu.

Ca pentru a-mi alunga orice îndoială, Bota a ordonat scurt, cu o voce rea :

— Hai, hai, domnule Maier-Suciu, deschide ochii ! Ce, ți-e frică să mă privești ? Deschide ochii, domnule arheolog ! Din păcate, voiajul dumitale s-a întrerupt ! Ești încă pe teritoriul României. Nu te bucuri ? Sînt încă atîtea de descoperit la noi ! Arheologia noastră are viitor strălucit, domnule Suciu.

Suciu — acum nu mai aveam nici o îndoială că el era — a deschis ochii.

— Așa ! Curaj, domnule arheolog de ocazie ! Deschide ochii mari ! Mulțumesc, s-a adresat Bota doctorului spitalului, pentru sprijinul pe care ni l-ați acordat. De fapt, părerea mea e că acest individ nu are nimic grav. Și-a „aranjat" singur fața pentru a înscena un accident. Și, desigur, a luat o porție zdravănă dintr-un somnifer, să pară în comă... Injecția de adineaori l-a trezit !

Bătrînul Suciu stătea pe masa de operație fără să facă nici o mișcare. De data asta leșinase cu adevărat. Cuvintele lui Bota îi provocaseră, fără îndoială, cel mai cumplit șoc din viața lui.

— Da. L-am bănuit pe acest Ion Suciu de mult, a început Bota. Prea mi s-a părut ciudată scăparea lui din mîinile fasciștilor. În general, nu s-a prea scăpat din ghiarele gestapoului cu una cu două. Ori Ion Suciu, profesor de germană în orașul T, translator în slujba hitleriștilor, face pe neașteptate, la începutul lui august 1944, o piruetă de o sută optzeci de grade și e... arestat, dar evadează și revine în oraș într-o sănătate înfloritoare, spre deosebire de alții care au avut de suferit îngrozitor.

Fulgerător mi-am amintit de prietenul din copilărie al lui Ion Suciu, bătrînul Ribenson, cu care vorbisem pe stradă, în preajma casei arheologului. În urma deportării acesta era o epavă.

Maiorul Bota stătea într-un fotoliu și fuma. Eu mă așezasem pe un scaun lîngă geam. Ne aflam în biroul directorului spitalului.

— Și-acum să-ți explic ce a fost în noaptea aceea, mînzule, cînd Savu a murit, a început Bota. Amintește-ți : Suciu a venit pe șantier, s-au stins luminile... Cineva a deschis casa de fier.

— Suciu ? am spus eu.

— El sau altcineva. A deschis casa de fier și a luat de acolo ceva. Apoi au plecat. Ion Suciu cu mașina lui. Complicele său cu o mașină cu număr de circulație austriac. Toate astea nu le-am putut prevedea. Am bănuit că Suciu va deschide casa de fier, că va lua ceva de acolo, ce-l interesa și va duce acest „ceva" la București. Apoi se va întoarce liniștit în T, misiunea lui fiind îndeplinită. Arheologia îl ajutase. Din 1946, cînd *primise indicația de a fi arheolog* și a lansa teoria castrului roman din T, Ion Suciu făcuse totul pentru a convinge autoritățile locale că *trebuie săpat* acolo, în poziția „Fulgerul Bavariei". Acțiunea s-a declanșat acum 3-4 săptămîni, cînd cineva a venit cu cheia de la casa de fier : cu mașina sa — înregistrată în Austria — și cu acte fabricate pentru Ion Suciu. Un pașaport austriac, cu fotografia lui. Declanșarea săpăturilor s-a făcut prin explozia aceea urmată de ploaia cu sestriți. Dar, să-l ascultăm pe Suciu. Uite-l că apare.

Ion Suciu a fost adus într-un fotoliu rulant. Stătea cu ochii închşi. Bota l-a rugat pe directorul spitalului să asiste la discuţie.

— Susţineţi, domnule Suciu-Maier, a început maiorul, că acolo la marginea comunei Stîngăceaua a avut loc un accident ? Povestiţi-ne : cum de aţi ajuns în şanţ ?

Ion Suciu a deschis ochii. Faţa lui prelungă devenise cenuşie.

— Nu ştiu ce vreţi să spuneţi...

— Udrea a confirmat că i-ai dat întîlnire în pădure... Evident, maiorul Bota mintea.

— Nu ştiu nimic.

— Ai putea să-mi explici ce fel de ochelari cumpărase de la consignaţia inginerul Marinescu ? Nu de alta, dar dumneata i-ai dat de veste că la consignaţia s-a depus un aparat auditiv ultramodern.

Evident, Bota întindea o cursă. Suciu s-a prins.

— Şi ce e rău în asta ? a întrebat Suciu.

— Nimic, desigur. Dar ce căuta... microfonul acela în aparatul cumpărat de Marinescu ? Cine l-a pus acolo ? Un tehnician. Nu-l cunoşti, desigur. Noi însă ştim, pentru că omul acela a fost arestat.

Ion Suciu şi-a muşcat buzele.

— De ce ai încercat să-l asasinezi pe Udrea ? Voiai să-l omori pentru că descoperise „secretul" ochelarilor şi ai aflat că voia să-mi spună ce descoperise ? Şi-atunci... l-ai chemat la tratative, în pădure. Udrea ne-a mărturisit tot. Şi şantajul pe care ai încercat să-l faci asupra lui cu un anumit document găsit în seiful dumitale.

— Aţi umblat în... ? Aţi deschis... ? Atunci totul e clar ! Ştiţi cine e acest Udrea, ce a fost el ! L-a dat pe Novac pe mîinile gestapoului.

Bota şi-a întors capul spre mine. Deci, asta era „vinovăţia" lui Udrea ! Probabil că, schingiuit de fascişti, spusese unde se afla Novac, care se ascundea de gestapou. Poate că Novac locuia chiar la Udrea. Cine ştie ?

— Inginerul Udrea a fost omul gestapoului. Hîrtia aceea e autentică, a spus Ion Suciu, cu buzele strînse.

— Ca şi hîrtiile care-l priveau pe Pascu, nu-i aşa ? Ei bine, ne crezi naivi, domnule Suciu ! Aceste documente sînt

„fabricate". Iar singurul care știe că sînt „fabricate" ești dumneata. Ți le-au dat hitleriștii ca să poți șantaja și racola complici. Le-ai primit de la ei cînd ai „evadat" în chip miraculos. Și n-ai pregetat să le folosești împotriva lui Pascu. Asemenea documente „fabricate" au fost trimise comitetului județean de partid, pentru a profana memoria comunistului Pascu.

— Era de datoria mea s-o fac ! a intervenit Suciu. Pascu e fugit la München, cu secretul lui Novac. De ce nu vine să se disculpe ?

Ion Suciu vorbea repede, apăsat, cu răutate.

— Ai jucat murdar, domnule Suciu, a spus cu calm maiorul Bota. Dar să revenim la Udrea. Omul s-a dus spre pădure, pe bicicletă. L-ai ajuns din urmă și l-ai lovit din spate, cu mașina... Știu, ai îndreptat tabla, dar tot se mai cunoaște. Iar cel care a reparat-o poate să confirme.

Maiorul Bota vorbea, în continuare, calm.

— Ai putea să-mi spui cum ai sustras de la Udrea, din album, fotografiile care te interesau ? Era acolo o fotografie care înfățișa trei persoane : Udrea, Novac și... nu cumva cel de al treilea erai dumneata ?

Ion Suciu era copleșit. Ținea ochii mai mult închiși.

— N-ai vrut să știu că ați fost prieteni, nu-i așa ? Poate că ai căutat și altceva la Udrea. Nu cumva niscai documente în legătură cu invenția ? Cînd ai fost la Strehaia și de ce ?

Suciu a deschis ochii mari. Întrebarea maiorului Bota îl dezorientase.

— N-am părăsit orașul T în ultima lună.

— Atunci cum au ajuns în spital cei doi ingineri ?

Suciu a schițat un zîmbet.

— Vreți să ziceți că Tudor și Ardeleanu... ? Dar toată lumea știe că a fost un accident ! O întîmplare.

— Numai că întîmplarea poartă numele complicelui dumitale. El a montat, pe una din roți, o ventuză care... A ! Se pare că am pus degetul pe rană ! Da, domnule Suciu, am știut că cei doi au avut un accident „provocat". Iar omul care a urmărit mașina dumitale o știe mai bine decît toți.

„Bota emite ipoteze. Dar o face cu atîta calm și spune lucrurile cu atîta convingere încît, uite, reușește să-l deruteze pînă și pe acest Ion Suciu, care și-a jucat bine rolul în toată

povestea asta", îmi ziceam. Îmi aminteam cît de nepăsător privise casa aceea de bani pentru descoperirea căreia dusese o activitate de aproape douăzeci de ani !

— Ai jucat tare, domnule Suciu, a spus pe neașteptate Bota. Te-aș fi bănuit mai de mult, dar m-ai derutat cumplit atunci, la serata Marcelei Panait-Bertea.

— Da ! Am fost otrăvit ! a izbucnit bătrînul.

Maiorul a zîmbit.

— Iar ne crezi naivi, domnule Suciu ! Acolo, la Bertea, cînd s-a făcut întuneric, te-ai auto... otrăvit. Ți-ai turnat singur în pahar o substanță toxică, în cantitate infimă, desigur... Se vede că te pricepi la chimie. Ai putea spune ce substanță ai pus într-o țigară fumată de către un individ în tren, în timp ce domnul profesor Radulian dormea ?

— Nu știu nimic !

— Aveai nevoie de sesterții pe care Radulian voia să-i ducă la București, să le determine vechimea, așa că... omul dumitale l-a... tămîiat pe domnul profesor cu o buruiană adormitoare și i-a luat sesterții.

Maiorul a zîmbit :

— Și bag mîna în foc, fără să fiu... fachir, că aceeași substanță i-a fost administrată și lui Gheorghe Savu. Numai că acesta a... decedat. Ai pus prea mult zel în a-l adormi. Te deranja, nu-i așa, acest Savu ?

— Toată povestea este pură invenție, a spus printre dinți Suciu. Nu puteți proba cu nimic.

— Ba da, domnule Suciu ! S-au găsit resturile pachetului dus de femeia dumitale de serviciu lui Gheorghe Savu.

— S-au gă... găsit... ?

— Femeia de serviciu i-a adus lui Gheorghe Savu un pachet cu mîncare. Mai făcuse și altă dată acest gest caritabil din dispoziția dumitale.

— A spus ea asta ?

Categoric, Suciu își dădea seama că a pierdut partida. Stătea cu capul plecat și își mușca mereu buzele.

— Și aș putea băga mîna în foc, ca un veritabil... fachir, că ai folosit aceeași substanță pentru a te autoadormi în mașină la marginea comunei Stîngăceaua după ce, bineînțeles, ai pocnit-o și te-ai auto... pocnit, ca să devii de nerecunoscut.

Nu-mi venea să cred urechilor. „Cum a putut deduce Bota toate acestea ?"

— Oricum, procedeul a fost formidabil ! M-am ținut pe urmele dumitale pînă aproape de Stîngăceaua. Apoi, deodată, ai dispărut. Te-ai întîlnit cu complicele dumitale, ați făcut o rocadă, un schimb de locuri — el a trecut în mașina dumitale, iar dumneata în a lui, cu număr de Viena — și acesta și-a continuat drumul spre București. Dumneata ai rămas, ai lovit mașina și te-ai „pavoazat". Spune : hîrtiile luate din casa de fier sînt la el ? Ce conțin acele hîrtii ?

— Nu știu la ce vă referiți. N-am luat nimic din nici o casă de fier. Am plecat la București pentru că...

— Pentru că voiai să fugi din țară și ți se aranjase totul : urma să fii găsit într-o mașină străină, avariată, cu acte în regulă, un pașaport întocmit „ca la carte", cu fotografia dumitale... iar de la Viena, complicii — pasă-mi-te familia ! — urma să ceară să fii trimis urgent. Așa e ?

— Nu aveți nici o dovadă !

„În fond, Suciu are oarecare dreptate, mi-am zis. Cine poate proba că l-a lovit pe Udrea, că a furat fotografia, că l-a ucis pe Gheorghe Savu, că a luat din casa de fier ceva, că este un fost colaboraționist care a împroșcat cu noroi oameni cinstiți ? Nu avem nici o probă palpabilă. Poate să fie acuzat doar de încercarea de a trece fraudulos frontiera. Atît ! Iar moartea lui Savu poate fi pusă pe seama femeii de serviciu."

— Vreți să-mi spuneți ce ați căutat în casa de fier de pe șantier ? a întrebat Bota. Nu cumva documentația privind invenția fostului dumneavoastră prieten, Pavel Novac ?

Parcă l-ar fi șfichiuit peste obraji. Ion Suciu a deschis ochii mari și și-a pus mîna peste față. Bota a făcut o pauză.

— Savu nu săpa la întîmplare. Știai unde-i casa de fier. Dar nu voiai s-o găsești prea repede. Ar fi dat naștere la suspiciuni. Ca să se sape îți trebuia o acoperire. De pildă, o bucată de cărămidă cu inscripție romană ! Ca să nu mai vorbim de „ploaia" de sesterți de la început ! Specialist în arheologie ! Un pseudospecialist, asta ești, domnule Suciu. Specialist ești, da ! În otrăvuri, în accidente de circulație... Ardeleanu, Tudor, Udrea și chiar... Emilia ? De ce nu ? Cred că dumneata ai încercat s-o calci cu mașina la bariera Mărgineni...

Suciu închisese ochii. Făcea impresia că doarme.

— E timpul să plecăm, a spus Bota. Vom relua discuţia cînd „bolnavul" va fi mai puţin somnoros.

Zicînd acestea s-a ridicat. Zîmbea satisfăcut. Dăduse o veritabilă lovitură de teatru care-i reuşise pe deplin. Făcea şi aceasta parte din arsenalul „fachirului".

•

Peste trei ore ne aflam în biroul nostru, la Bucureşti. Situaţia, după părerea mea, nu era deloc strălucită. Documentaţia lui Pavel Novac încăpuse pe mîinile complicelui lui Suciu. Iar acesta dispăruse fără urmă.

„Dacă individul e cetăţean străin, atunci, adio ! Acesta a avut timp să treacă graniţa. Sînt sute de mii de străini care vin în România pentru tratament balnear sau ca simpli turişti. „Tehnicianul" poate fi unul dintre aceştia. După ce a intrat în posesia documentaţiei, s-a putut urca liniştit în avion sau în tren şi... p-aci ţi-e drumul !"

I-am spus toate acestea lui Bota.

— Se poate, mînzule, să fim într-un mic impas. Dar cred că îl vom depăşi curînd. A, da ! Era să uit ! A fost arestat Stelescu !

— Arestat ? De ce ? Am întrebat.

— Ei, asta-i bună ! Păi pînă acum două zile umblai să mă convingi că e vinovat. Şi-acum mă întrebi de ce a fost arestat ! Bravo, mînzule ! Vorba aia : „Ştii că eşti bine ?" Mai interesant e altceva. Că a fost arestat aici, la Bucureşti.

XIX

Din surpriză în surpriză

La ora opt seara ne aflam în biroul Secției 33 Miliție. Venisem pentru a-l vedea pe Stelescu. Ce căutase actorul în București? Să fie, totuși, acest Stelescu complicele arheologului?!

Motivul arestării lui Stelescu aveam să-l aflăm de la șeful secției de miliție.

— Stelescu a fost arestat azi în zori. A lovit în cap un cetățean, apoi a fugit de la locul faptei. Cineva ne-a telefonat. A fost urmărit și, în cele din urmă, prins. Am dat telefon la T. Acolo, un locotenent, Ștefănescu, mi-a sugerat că poate acest Stelescu v-ar interesa. De aceea v-am anunțat.

Bota își trecea alene mîna prin părul alb-argintiu.

— Da. Ne interesează, a spus el. Dar vrem să aflăm și altceva: unde-i cetățeanul pe care Stelescu l-a lovit.

— Victima atentatului? La spital.

— La care spital? Vă rog să-l reținеți pentru cercetări.

Șeful secției de miliție a ieșit pentru a da ordinele corespunzătoare. După vreo zece minute a revenit informîndu-ne că omul a fost internat la spitalul „Gheorghe Marinescu".

— Bravo! a izbucnit Bota, satisfăcut. Mînzule, de-acum avem doi pacienți la acest spital! Pe Udrea și pe acest „lovit în cap". Apropo, starea lui Udrea s-a îmbunătățit. Acum trei zile i s-a făcut o intervenție chirurgicală reușită.

— Înseamnă că prin el vom lămuri...

— Nu te grăbi, mînzule! Udrea nu-și amintește nimic din ce s-a întîmplat cu puțin înainte de acel accident în care

a fost lovit de mașină. De altfel, o să-i facem o vizită... Fiindcă veni vorba de vizite. Unde s-a instalat Emilia ? Știi ceva de soarta ei ?

— Da, tovarășe maior. La hotel „Nord". Trebuia să mă duc s-o văd. Dar dacă am plecat la Sibiu...

— Te rog s-o cauți și să fii în preajma ei cît mai mult. Cred că nu-i o sarcină grea. Și-i foarte plăcută, nu-i așa ?

— Aveți un motiv special să... ?

— Da. Să nu-mi poți reproșa că ți-am făcut greutăți în... dragoste. Și-acum, vă rog să-l aduceți aici pe Stelescu, s-a adresat maiorul Bota șefului secției de miliție.

Peste cîteva minute l-am zărit pe Stelescu. Era palid, nebărbierit. A salutat și, dînd ochii cu mine, a tresărit. Nu înțelegea ce căutam eu acolo.

— Ce e, domnule Stelescu ? a întrebat Bota. Vă miră că-l vedeți aici pe domnul profesor Radulian ? Și pe noi ne miră că dumneata ești aici. Radulian e în exercițiul funcțiunii, fiind locotenent de securitate.

— Locote... ?

Stelescu a holbat ochii.

— Și... profesor de istorie, a completat Bota. Curînd își va susține teza de doctorat. Dar uite că anumite lucruri îl întîrzie. Bunăoară... arestarea dumitale. Poți să-mi explici cum s-a întîmplat ?

Nu degeaba Stelescu era actor. Cît ai clipi putea să treacă de la o stare la alta. Își revenise din surprindere și-acum era deosebit de calm.

— Am explicat domnului căpitan care mi-a luat interogatoriul că în noaptea trecută, adică în zori, pe stradă, am avut o altercație cu un bețiv și... acesta m-a lovit, iar eu am răspuns. Am fost în legitimă apărare.

— Știi că omul acela e internat la spital ?

— Nu știu. Dar uitați-vă aici ! Și eu am... am urme de lovituri !

Zicînd acestea, Stelescu și-a dezbrăcat haina și și-a suflecat mînecile de la cămașă. Pe brațe și pe piept avea vînătăi. La antebrațul stîng avea o rană.

— Ce-i cu rana asta ?

— Omul avea un cuțit...

Actorul și-a îmbrăcat haina și a cerut voie să se așeze. Bota a încuviințat.

— Ai venit la București cu mașina doamnei Panait-Bertea ? a întrebat pe neașteptate maiorul.

Stelescu a dat din cap a aprobare.

— Ai mai făcut și alteori drumuri cu această mașină. Poți să-mi spui ce ai căutat la Strehaia ?

Stelescu tăcea.

— Atunci, poate ne poți explica ce ai făcut în noaptea cînd inginerul Udrea a fost lovit de o mașină. Și de ce... ai comandat o cheie pentru seiful lui Ion Suciu.

Chipul lui Stelescu se albise. Vedeam că nu mai putea să se stăpînească. Mîinile i se crispau. Strîngea pumnii.

— Sînt nevoit, domnule Stelescu, a continuat Bota, să-ți spun că la București n-ai venit întîmplător în noaptea trecută și că „încăierarea" cu individul acela n-a fost nici ea întîmplătoare.

Mintea îmi lucra febril. Din felul cum punea întrebările maiorului Bota eram convins că Stelescu și Suciu erau complici.

— De ce ai încercat să-l asasinezi pe Udrea ? a întrebat tam-nisam Bota.

Stelescu a izbucnit în rîs. Nu era un rîs teatral, forțat. Omul rîdea din toată inima.

— Eu să-l asasinez pe... ? Glumiți, domnule maior !

Bota a scos din buzunar o fotografie și mi-a întins-o. Am privit-o. Doi tineri : unul avea trăsăturile lui Stelescu. Pe celălalt nu-l cunoșteam.

— Rîsul dumitale face parte din... meserie ? a întrebat Bota.

— Deloc, domnule maior. E cel mai sincer rîs, provocat de cea mai stupidă bănuială : că am încercat să-mi asasinez fratele !

„Care frate ? Despre ce frate e vorba ?" m-am întrebat, fulgerător și am privit spre Bota. Acesta zîmbea. Zîmbetul acela ironic, superior. „Fachirul știe ceva", mi-am zis.

— Iar dacă am venit la București, am făcut-o pentru a-i face o vizită la spital.

Bota a luat fotografia din fața mea și i-a întins-o.

— Cine-s acești doi... tineri ?

— Eu cu... fratele meu. Cu Vasile Udrea. Acum aproape treizeci de ani.

„Stelescu, frate cu Udrea ? !"

— Sîntem fraţi. Avem aceeaşi mamă. Eu sînt copil din cea de a doua căsătorie a mamei. Acum cred că n-o să mă mai întrebaţi ce am căutat în Bucureşti ieri-noapte.

— Dimpotrivă. O să vă întreb. Dar nu acum.

„Fantastic ! era gata să exclam. Atunci totul se explică ! Şi intenţia de a deschide seiful lui Suciu — era firesc ca Stelescu să-şi ajute fratele să distrugă hîrtia aceea compromiţătoare !"

— Ascultă, domnule Stelescu, aş vrea să te întreb, dar... să fii cît se poate de sincer : îţi funcţionează bine aparatul de filmat cu infraroşii ? Te-am rugat să fii sincer. Ştii prea bine despre ce e vorba : aparatul montat la farul maşinii doamnei Bertea. Panait-Bertea, adică. (Bota nu renunţa la ironie nici în clipele de mare tensiune. N-o putea suferi pe Marcela că îşi păstrase şi numele de fată).

— Cum aţi... cum aţi aflat de aparat ? a întrebat Stelescu.

— Asta-i treaba noastră. Cînd a fost lovit Udrea, aparatul a... funcţionat ?

Din minut în minut, admiraţia pentru „fachir" creştea. Iată aşadar explicaţia acelui locaş tăiat în oglinda farului de la Fordul-Capri al Marcelei !

— Cred că a funcţionat bine, domnule maior. Din păcate nu ştiu să developez. Asta-i specialitatea fratelui meu. Aşteptam să se întoarcă. Nu voiam să dau unui străin să developeze.

Bota a respirat uşurat.

— Sînteţi un tip admirabil, domnule Stelescu, a spus el rîzînd. M-aţi ajutat enorm ! Şi am impresia că trebuie să vă rămîn recunoscător toată viaţa şi pentru încăierarea de azi dimineaţă ! Cred că aţi jucat un rol excelent în „piesa" care mă interesează. Eu speram să aranjez totul printr-o... porumbiţă. Cînd colo, se repede uliul şi... îmi dă totul peste cap. Tovarăşe căpitan, s-a adresat maiorul Bota şefului secţiei de miliţie, vă rog să-i acordaţi domnului Stelescu toată consideraţia. Mai rămîne la dumneavoastră încă o oră-două, pînă vă voi telefona. La revedere !

Bota i-a întins mîna lui Stelescu. I-am întins-o şi eu. Actorul avea palma umedă şi rece, aşa cum au unii bolnavi de tuberculoză.

XX

Ultima surpriză

— Uite ce e, Raduliene, părerea mea e să-i faci o vizită Emiliei, mi-a spus Bota în mașina care ne ducea spre centrul orașului. Și, cum sînt sigur că n-o s-o găsești, te rog să vii la birou. După ce vei cina, desigur. Sper că la ora zece vei fi în biroul meu. Te aștept.

Zicînd acestea a cerut șoferului să oprească. Am coborît. Din locul acela pînă la hotelul „Nord" erau doi pași. Am cerut, la recepție, să vorbesc cu domnișoara Emilia Pascu.

— A plecat, domnule.

— De mult ?

— Pe la șapte.

— V-a lăsat vreo vorbă pentru mine ? Mă numesc Radulian.

— Nu.

Am plecat de la hotel descumpănit. Unde putea fi Emilia ? Și de unde știa „fachirul" că fata nu va fi găsită la hotel ?

Chinuit de aceste întrebări, am intrat într-un bufet, am mîncat ceva în fugă și m-am îndreptat spre biroul lui Bota. Maiorul mă aștepta.

— Ai găsit-o pe Emilia ?

— Nu, tovarășe maior. A plecat pe la șapte, am spus eu, așteptînd ca maiorul să zîmbească și să-mi spună că el știe unde e. Dar Bota era încruntat. Își zbîrlise sprîncenele-i negre către frunte și își țuguiase buzele. A ridicat receptorul și a format un număr.

— Alo ! Maiorul Bota. Nici o veste de la Mareș ? Cum ? Da ? Bine ! Mulțumesc. La ce oră a dat telefon ? La șapte și ceva ?

Bota a format un nou număr.

— Alo ! Secția 33 Miliție ? Aici maiorul Bota. Da ? A plecat spre spital ? Mulțumesc. Bună seara, a încheiat el, lăsînd receptorul în furcă. Mînzule, trap-trap, la Spitalul 9. Din ordinul meu, Stelescu a fost condus acolo.

În timp ce mașina gonea spre cartierul Berceni, priveam spre Bota. Așteptam, din clipă în clipă, ca maiorul să-mi explice ce intenții are. De ce fusese atît de încîntat de Stelescu, felicitîndu-l că jucase un rol excepțional în piesa care-l interesa pe Bota și ce era alegoria aceea cu uliul și porumbița ?

Dar maiorul tăcea. Privea luminile de pe stradă, pietonii, blocurile construite de curînd. Trecînd prin piața Unirii mi-a vorbit, ca și în urmă cu aproape trei săptămîni, despre intenția lui de a vizita hanul lui Manuc.

În holul clinicii unde era internat Udrea ne aștepta Stelescu. Era însoțit de un ofițer de miliție. Am intrat împreună în camera lui Udrea.

— Ce-i cu tine la ora asta ? a întrebat inginerul Udrea, adresîndu-se lui Stelescu. Și, ce s-a întîmplat ? De ce... miliția ? Cine-s domnii ? A ! Pe domnul Bota îl cunosc ! Bună seara, domnule maior...

Făcea, evident, un efort ca să vorbească. Inginerul avea părul complet alb, ochii mari, verzi.

— Am venit să te văd, Silviu — îi zicea Silviu, deși îl chema Vasile — și, bănuiesc... domnii vor să-ți vorbească.

— În legătură cu ce ? Nu-mi amintesc nimic. Am fost lovit de o mașină, așa mi s-a spus, dar nu-mi amintesc în ce împrejurări...

— Și nu bănuiți cine v-a lovit ? a întrebat Bota. N-aveați nici un dușman în T, domnule Udrea ?

Bătrînul a dat din cap a negație.

— Vă temeți de ceva, domnule inginer ? Vă rog să-mi spuneți : vă temeți de ceva ?

— Nu.

— Atunci e bine. Iar datoria mea este să vă spun că nu mai aveți nici un motiv să vă temeți. Omul acela a fost... arestat.

— Care om ?

Ca și cînd n-ar fi auzit, Bota a continuat :

—...Iar presupusul act defăimător dintr-un anumit seif a fost ars. Ars de mine.

— Ars ? Iar el... unde-i ?

Stelescu a făcut un pas spre Bota.

— Suciu a fost arestat ? a întrebat repede actorul.

— Da ! Sub acuzația de spionaj : a încercat să fugă din țară, după ce a desfășurat o activitate de spionaj. Începînd cu... ochelarii aceia.

Udrea și-a trecut mîna peste frunte :

— Ochelarii... a da, ochelarii ! Ați descoperit deci... rolul acelor ochelari ? Da, acum îmi amintesc : v-am telefonat să veniți. Descoperisem... că ochelarii aceia... că în caseta aparatului auditiv, în loc să se introducă două baterii se introducea una și un... un microemițător.

Medicul de gardă ne-a atras atenția să scurtăm vizita că îi face rău bolnavului.

— Dimpotrivă ! Îmi face... nespus de... bine ! Dumnezeule ! Pot fi liniștit. N-ați dat crezare hîrtiei aceleia, nu-i așa ? N-a fost... nimic.

Evident, bătrînul obosise. Și-a așezat capul pe pernă și a cerut apă. I s-a dat. Medicul ne-a rugat să-l lăsăm să se odihnească.

— Nu ! Nu ! Vreau să spun tot ! a izbucnit Udrea. Eu cu fratele meu am bănuit în ce scop se sapă acolo. Dumneavoastră cunoșteați motivul ?

Bota a dat din cap în semn că da.

— Eu am bănuit de atunci... de cînd cu ochelarii. Ne-am hotărît să-l urmărim pe Suciu. Să vedem ce face. Știam că Pavel Novac fusese arestat și dus la bateria aceea nemțească, la „Fulgerul Bavariei". Plecase de la mine cu mai bine de jumătate din documentare... cu partea finală... Voia să o dea lui Nestorescu... Rostesc niște nume de oameni pe care poate nu-i știți... Vă voi spune altădată ce e cu ei. Novac a fost arestat. Deci secretul invenției la care am lucrat și eu... și maistrul Pascu... Nu mai am putere. Explică tu, s-a adresat Udrea lui Stelescu.

Acesta parcă atît aștepta :

— La început am crezut că săpăturile acelea sînt făcute din motive pur arheologice. Aflînd însă chestiunea cu ochelarii am bănuit legătura. Și am stat cu ochii pe Suciu. Cînd

am fost la Strehaia, am urmărit mașina lui. Dar nu conducea el, ci un necunoscut. Auzind de accident, ne-am gîndit că Suciu are un amestec. Dar nu existau dovezi. Și-apoi, fratele meu voia să așteptăm pînă la capăt : să-l lăsăm să sape și la sfîrșit să punem mîna pe documentele lui Novac, chiar prin... Suciu. De aceea n-am reclamat nici atentatul comis asupra fratelui meu. Am văzut cu ochii mei că pe Silviu l-a lovit mașina lui Suciu. Dar nu pot spune cine o conducea, dacă acesta era la volan. Nu puteam da alarma degeaba. Am filmat cu infraroșii. Așteptam ca fratele meu să developeze.

— Eu l-am rugat... să nu vorbească nimic... chiar dacă mi se va întîmpla o nenorocire, a intervenit Udrea. Voiam și celelalte documente ale lui Novac. Tocmai de aceea, am dat omului trimis de dumneavoastră, tovarășe maior, tot ce mi-a adus, în zori, fratele meu. Toată documentația luată de la... A venit un tînăr bruhet, mic de statură...

— Bine, bine, a spus Bota, liniștit.

Zicînd acestea, a spus un „la revedere" grăbit și a ieșit afară din cameră. Am alergat în urma lui, lăsîndu-l pe Stelescu în plata domnului. În poarta spitalului Bota s-a oprit.

— Du-te acasă și te culcă, mînzule. E cel mai bun lucru. Se apropie miezul nopții. Eu mă duc la birou. Aștept vești de la Mareș.

— Și... documentele ? Ne lăsăm păgubași ? Sau... bănuiți cine le-a luat ?

— Nu bănuiesc ! Știu sigur cine le-a luat.

— Nu-l vizităm și pe omul lovit în cap de... Stelescu ?

— Nu. Știi de ce ? Fiindcă pot să jur că s-a... evaporat din spital.

XXI

Întîlnire neașteptată

Pe la unu noaptea a sunat telefonul. Am crezut că era Emilia, căreia îi lăsasem vorbă să mă caute. Dar nu sunase ea. Am auzit vocea ofițerului de serviciu de la sediul nostru :

— Tovarășe locotenent, maiorul Bota vă roagă să vă pregătiți de plecare.

— Unde ? am întrebat eu, mirat.

— La Giurgiu. În zece minute, Bota vine să vă ia cu mașina.

M-am îmbrăcat în grabă și am coborît. Bota sosise. Am pornit în goană spre Giurgiu.

Maiorul moțăia. Asta mă enerva la culme. „De ce nu spune nimic ? De ce nu mă lămurește ce căutăm, în plină noapte, la Giurgiu ? O fi dat de urma tehnicianului ?

N-am mai răbdat și l-am întrebat.

— „Tehnicianul" ? Nu, mînzule ! „Tehnicianul" e în altă parte. După ce a fost internat la Spitalul 9, de unde s-a... evaporat...

— Deci el e individul cu care s-a încăierat Stelescu ?

— Da, a spus Bota zîmbind. Mînzule, toate astea merită o explicație. Și cred că e timpul să ți-o dau.

Zicînd acestea, Bota și-a aprins o țigară :

— Cînd am plecat la București în urmărirea lui Suciu, mi-am dat seama că nu sînt singurul care se ține scai de mașina lui. Pe Suciu îl urmărea și Stelescu, cu Fordul-Capri al Marcelei. Actorul l-a depășit pe Suciu și s-a postat, probabil, la intrarea în București, pe șoseaua Alexandria. Cînd a sosit

mașina pseudoarheologului, Stelescu nu știa că, între timp, aceasta făcuse o rocadă și-acum se afla altcineva la volan. Stelescu s-a luat după mașina „arheologului", pe care o cunoștea și cînd omul a oprit, s-a repezit la el, crezînd că-i Suciu. Era însă...

— „Tehnicianul" ?

— Da. Preluase documentele scoase de Suciu din casa de fier de pe șantier.

— „Tehnicianul" e același cu străinul de la bar, omul care a pus-o pe Emilia să se țină scai de mine ? Nelu Ichimescu ?

— Întocmai. Avînd pașaport străin, individul i-a dat mașina sa lui Suciu, care și-a pregătit „accidentul", în timp ce „tehnicianul" gonea spre București.

— Deci bătălia din zori a fost între Stelescu și „Tehnician" ?

— Da. După clipa de stupoare, văzînd că nu-i Suciu la volan, a intuit că nu-i ceva curat la mijloc și văzînd servieta „tehnicianului", și-a dat seama că acolo sînt documentele date de Suciu. A luat-o și i-a dus-o lui Udrea. E o bomboană Stelescu ăsta ! A făcut exact ce trebuia să fac eu, dacă mă țineam de... „tehnician". Dar eu îl pierdusem la intrarea în București.

— Nu prea îmi vine să cred. Bag mîna în foc că ați asistat, de departe, la încăierarea Stelescu-„Tehnician", iar după ce v-ați convins că Stelescu a învins, l-ați dat pe mîinile miliției.

— Crezi toate astea, mînzule ? Înseamnă că mă socotești foarte isteț. Îți mulțumesc ! a încheiat Bota, zîmbind ironic.

•

Scena care a urmat va rămîne pentru totdeauna în memoria mea. Abia intrasem în sala de așteptare a vămii cînd l-am zărit pe Mareș. Acesta ne-a întîmpinat.

— Totul e în ordine, tovarășe maior, a spus el. Din cauza unui accident de circulație produs la cîțiva zeci de metri de podul peste Dunăre — deci în zona dintre vama noastră și cea bulgară — traficul a fost întrerupt. Acesta e motivul oficial al... așteptării.

— Am priceput, a spus zîmbind Bota.

Am privit afară. În dreapta clădirii se înşirau maşinile care aşteptau să iasă din ţară. Patru autoturisme şi un camion. Controlul vamal se terminase, dar nu se putea pleca pînă nu se debloca şoseaua.

— Unde-i maşina care ne interesează ? a întrebat Bota.

— A doua din faţă. Mercedesul alb.

— Să nu mai pierdem vremea. Grănicerul să-i invite pe ocupanţii autoturismelor în salonul de oaspeţi... Mînzule, te rog să fii atent. Postează-te aici, de unde poţi să-i vezi pe toţi ocupanţii maşinilor fără să fii văzut.

Peste cîteva minute călătorii au coborît din maşinile lor şi s-au îndreptat spre intrarea în localul vămii. Şi, deodată, am simţit că totul se întunecă în jurul meu. Mi-am trecut mîna peste ochi ca pentru a-mi da seama că nu visez.

Dar nu ! Nu visam ! Din Mercedesul alb coborîse un domn între două vîrste, înalt, bine legat, iar la braţul lui se afla... se afla...

„Nu... nu-i posibil să fie ea ! era gata să exclam. Emilia Pascu trebuie să fie acum la hotel ! E o asemănare. O stupidă asemănare...".

Femeia care coborîse din Mercedesul alb rîdea cu hohote :

— Natürlich ! Natürlich, mein Liebe ! spunea ea bărbatului pe care-l ţinea de braţ.

Nici o îndoială : era vocea Emiliei !

M-am rezemat de perete, să nu cad. Acum ştiam cine luase documentele de la Udrea : Emilia, îmbrăcată băieţeşte... Dar cum voia să iasă din ţară ? Avea paşaport ? Ce fel de paşaport ? Unul fals, dat de „tehnician" ?

•

— Nu, dragă mînzule, nu avea paşaport fals, mi-a spus Bota, peste cîteva ore, cînd ne aflam în biroul său. Avea paşaportul ei, cu care intrase în România. Se numeşte Anna Braun. Emilia Pascu e un personaj inventat de Suciu şi de cei care au trimis-o cu cheia de la casa de bani de pe şantier. Suciu a ştiut că fata lui Pascu a decedat acum 3-4 luni la Craiova, — mi s-a confirmat la telefon de locotenentul Ştefănescu.

— Bine, dar acolo, la bariera Mărgineni, era să fie ucisă de o mașină.

— Totul a fost aranjat, dragă Raduliene. Să-și facă o... „firmă" cu care să ne ia ochii, să îndepărteze orice bănuieli! În realitate, chiar ea a cerut „tehnicianului" s-o accidenteze! Suciu nu și-a creat și el o asemenea „firmă" turnîndu-și singur în pahar niște otravă? În noaptea cînd s-a deschis casa de bani, Suciu cu Emilia și-au sincronizat excelent mișcările: „tehnicianul" a stins luminile, Suciu a umblat la casa de bani iar Emilia a făcut pe accidentata să te țină de vorbă. Am bănuit-o de mult!

— Bine, dar dacă o bănuiați, de ce... ori de cîte ori eu am încercat să spun ceva împotriva ei, m-ați contrazis? Ba, mai mult: m-ați obligat s-o caut...

Bota a început să rîdă.

— Era cea mai bună cale pentru a ști ce face această Anna Braun. Ți-am îndepărtat bănuielile în privința ei pentru ca să te'porți cît mai natural posibil, să-ți joci bine rolul de profesor de istorie și de... îndrăgostit. Sînt sigur că, dacă nu-ți băgam în cap că Emilia este în afară de orice bănuieli, ai fi adulmecat o urmă. Dar dădeai peste cap totul. Purtîndu-te cu ea natural, am cîștigat altceva: am impresia că Anna Braun s-a prins puțin în plasă. Cred că s-a îndrăgostit.

— De mine?

— Ia te uită! Mai și întrebi! Dar de cine crezi? De Nabucodonosor? Da, mînzule. S-a îndrăgostit.

— Păi...

— Da, Raduliene. Și asta a fost marea ei greșeală: după ce s-a convins că nu ești un... „cal troian" introdus cu anumit scop la șantierul acela, trebuia să te lase în plata domnului, cum de altfel cred că i-a cerut „tehnicianul". Dar ea n-a ascultat. A fost o greșeală fatală... S-o... „scuzăm" însă: e tînără, prea tînără pentru rolul ce i s-a încredințat.

— De unde putea ști Emi... Anna Braun că hîrtiile au ajuns la Udrea... la spital?

— Simplu: știa de la Suciu că Stelescu e fratele lui Udrea. Ea a venit la București ca să fie aproape de punctul de frontieră Giurgiu. Știam, bănuiam. De aceea ți-am spus: invit-o la București. N-o să te refuze! Aici însă piesa trebuia să ia sfîrșit.

— Nu cumva ea n-a venit la București cu trenul ? am întrebat.

— Cred că a venit cu... Suciu, apoi cu „tehnicianul", după ce Suciu s-a accidentat. Cred, de asemenea, că a asistat și ea — coborîse pesemne din mașină — la bătaia dintre Stelescu și „tehnician" și a văzut că hîrtiile luate din casa de fier au ajuns la Stelescu, iar de la acesta la Udrea.

— Ce rol a jucat „tehnicianul" ?

— Un rol „minor", mînzule. Să se ocupe de ochelari, să înscenеze un accident de automobil căruia i-au căzut victime Tudor și Ardeleanu, să încerce s-o... calce pe Emilia, să trimită Annei Braun bilețele, să pună un microfon sub masa ta, de lîngă havuz, la restaurantul „Covorul fermecat" — acolo era gata-gata să intri la bănuieli în legătură cu Emilia, dar te-am... derutat — să întrerupă curentul pe șantier și pe stradă în noaptea cînd s-a deschis casa de fier și... și trebuia să ducă documentele în străinătate. Dar Stelescu l-a stopat. De aceea i-am spus acestui actor că e un tip delicios ! M-a ajutat excelent !

— Credeți că Suciu avea șanse să plece cu pașaportul lui Maier ?

Bota a zîmbit :

— Nu, dragul meu. Cei care i-au trimis pașaportul fals, cu fotografia lui și cu tot ce trebuia, n-au putut falsifica și... ștampila ce se aplică la intrarea în țară la noi. Ți-amintești ? La aeroport, cînd ne-am întîlnit, tocmai asta discutam eu cu ofițerul de grăniceri. El observase neregula. Mi-am luat însă toată răspunderea și... Kurt Johann Maier a fost îmbarcat, ca să se trezească la... spital, în România, în loc să ajungă la Viena. Cît privește „tehnicianul", bănuiam că va ieși cu Anna Braun. Comunicasem semnalmentele.

— Dar acele hîrtii despre invenția lui Novac ? Le aveți, în sfîrșit ?

— Tu ce crezi ? a întrebat Bota, cu o licărire de ironie în privire.

— Sînt sigur că le aveți. Și nu pentru că le-ați găsit asupra Emi... Annei, ci... fiindcă le-ați luat *personal* de la... Udrea. Probabil că imediat după ce Stelescu i le-a dat. În înțelegere cu Udrea sau fără știrea lui, sînt sigur că i-ați vîrît altceva în servieta neagră luată de Stelescu de la „tehnician".

— Ce te face să crezi asta ?

— Vă cunosc : nu v-ar fi răbdat inima să lăsați în voia soartei niște documente pentru care s-a dat o atît de mare bătălie. L-ați urmărit pe Stelescu după încăierare, l-ați dat în urmărirea miliției, apoi ați luat documentele de la Udrea. Cînd ați venit la aeroport le aveați. Erați prea liniștit... Nu v-ați fi permis un zbor la Sibiu știind că documentele nu sînt la loc sigur.

— Uff, mînzule, nu poate face omul o mișcare să n-o prinzi, a spus el, în glumă. Și-acum, formula consacrată : „mai aveți vreo întrebare ?"

— Da ! Ce scop a avut drumul acela la Sibiu ?

— Un dublu scop : Suciu trebuia să... simtă că zboară cu avionul, iar noi trebuia să-l prindem pe tehnician.

— Care... tehnician ? Nu cumva Wolf este... ?

— În bagajul acestui Wolf s-a găsit servieta neagră cu documentele puse de mine. Servieta dată de Udrea unui băiat mic, negricios — Emilia travestită. Am bănuit că Wolf va fugi de la spital și va fi în preajma lui Maier-Suciu.

— Formidabil ! Sînteți... sînteți un veritabil... un veritabil...

— Să nu spui „fachir" că mă supăr, a glumit Bota. Ei, hai, mai aveți o întrebare ? Că închid... ediția !

— Una singură : cum veți intitula dosarul ?

Știam că lui Bota îi plăcea să eticheteze dosarele cu titluri romantice.

— Știu și eu ? Nu m-am gîndit încă. Poate „greșeala fatală".

— ...Gîndindu-vă la greșeala Annei Braun ?

— Ei, nici așa, mînzule ! Prea te crezi...

Ochii albaștri ai maiorului se subțiaseră a zîmbet.

— Greșeala fatală a făcut-o Suciu, acest pseudoarheolog. El știa cîți sesterți pusese în groapa aceea, înainte de explozia care a motivat începerea săpăturilor arheologice. Ei bine, Suciu nu trebuia să aibă nici o clipă de odihnă pînă nu recupera toate monedele. Și cele bune, și cele false. Mai ales cele false. Bob cu bob. Scormonind pămîntul cu ghiarele și cu dinții. Da, cred că așa o să intitulez dosarul : „Greșeala fatală".

— De ce nu-i ziceți „Fachirul și porumbița" ?

Bota m-a privit țintă, încercînd să se încrunte, dar nu a reușit. În cele din urmă fața i s-a destins într-un zîmbet :

— Dumneata să nu-ți iei nasul la purtare, mînzule, că altfel intitulez dosarul „Bobocul și porumbița". Și cred că nu ți-ar plăcea...

Am rîs amîndoi din toată inima.

— SFÎRȘIT —

Cuprins

În loc de prefață 5
I O ploaie cu monede romane și un accident ciudat 7
II Alarmă falsă 19
III Dispariție miraculoasă 33
IV O serată cu peripeții 46
V Un microfon șugubăț 53
VI Emilia se destăinuie 61
VII Marcela îmi creează probleme 73
VIII O bănuială cumplită 85
IX O provocare 95
X O cheie autentică și o mustață falsă . . . 106
XI Hamlet: „Aceasta este întrebarea" . . . 116
XII Țigata cu narcotic 125
XIII Secretul ochelarilor „fermecați" 132
XIV Tehnicianul scapă printre degete 141
XV O ipoteză deloc fantastică 147
XVI Un document compromițător și o reconstituire derutantă 156
XVII Bota începe să explice 165
XVIII Prima lovitură de teatru 174
XIX Din surpriză în surpriză 183
XX Ultima surpriză 187
XXI Întîlnire neașteptată 194

Redactor : căpitan ION ARAMA
Tehnoredactor : GH. CUCOȘ

Bun de tipar 31.05.1973. Apărut 1973 Tiraj 94.340 exemplare. Hîrtie tipar sul de 50 g/m². Format 540×840/16. Coli tipar 12,5 : B 11.

Tiparul executat sub comanda nr. 30 305 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București.

Republica Socialistă România

Lei 5.50

EDITURA
MILITARĂ